

Z rodinné korespondence
(ed. Rudolf Havel), část I

Paměti
Korespondence
Dokumenty
SVAZEK 38
Ridi Zdeněk Píleš

Z rodinné korespondence Ivana Olbrachta

Vybral, uspořádal a k vydání připravil Rudolf Havel a Jaroslava Olbrachtová. Předmluvu a komentáře napsal, jmenným rejstříkem opatřil a německé dopisy Kamily Schönfeldové přeložil Rudolf Havel. Obálku, vazbu a grafickou úpravu navrhl Jan Kotík.

Vydal Odeon, nakladatelství krásné literatury a umění, n. p., jako svou 2183. publikaci v redakci krásné literatury. Praha 1966. Odpovědná redaktorka Alena Vaňková. Výtvarný a technický redaktor Jindřich Šťastný.

Vytiskl Knihotisk, n. p., provoz 2, Praha 2, Slezská 13. Svazek má 41 dokumentárních vyobrazení. 18,90 autorských archů (text 16,92 aa, ilustrace 1,98 aa), 19,14 vydavatelských archů. Vydání první. D-13*60283
Náklad 1000 výtisků.

ÚVODEM

Korespondence spisovatelů mívají různý charakter. Některé mluví převážně o literárním nebo politickém dění své doby, o literární práci autorově nebo její metodě, jiné se omezují na sdělení osobní a rodinná nebo v nich nacházíme vyjádření nejrozmanitějších dojmů či niterných stavů pisatele. Korespondence, kterou shrnuje tento svazek, je Olbrachtova korespondence rodinná, především s matkou, otcem a s manželkou. Sáhá od jeho chlapeckých let až do stáří. A to jí dává charakter intimity a „neliterárnosti“, ale také bezprostřednosti a nestylizovanosti. Už proto bohatě dotváří obraz prostředí, v němž Olbracht rostl a žil, prostředí, v němž se formoval jeho spisovatelský talent. Je tedy důležitá jak pro poznání Olbrachta člověka, tak pro jeho poznání jako umělce.

Zcela nově vystupuje z této korespondence obraz Olbrachtovy maminky. Dosud se v životopisech a studiích mluvilo jen o Olbrachtově otci Antalu Staškovi, o tom, jak vedl svého syna k literatuře, jaký vliv měl na jeho umělecké začátky a jaký podíl na jeho vzdělání, výchově a uměleckém růstu. O matce se pouze říkalo, že byla krásná, že pocházela z bohatého židovského rodu, že měla vychování německé a že milovala svého syna nevšední a všeodpuštějící láskou, jak to Olbracht sám nejednou potvrdil. Z korespondence se synem byl znám pouze její dopis poslední, zasláný v roce 1920 do Moskvy, dopis plný lásky a moudrosti. Dnes máme před sebou několik desítek jejích listů a synových odpovědí na ně a z nich můžeme vyčíst, že její podíl na Olbrachtově nadání, bystrosti, smyslu pro vtip a humor i vpravěčském umění nebyl o mnoho menší než podíl otcův. I z těchto důvodů bylo do svazku zařazeno několik milostných dopisů Kamily Schönfeldové s Antalem Staškem, nalezených v jeho pozůstalosti. Jejich zařazení do knihy není ani nahodilé, ani nelogické. Prostý a známý fakt, že se Kamila Schönfeldová dala pokřtít, aby mohla uzavřít sňatek s Antalem Staškem, se v těchto listech mění v drama, v zoufalý zápas lásky a věrnosti rodové víře, v zápas lásky k milenci s láskou k mrtvé matce a žijícímu otci. Teprve tyto listy prozrazují, jaký boj musela podstoupit především sama se sebou a kolik bolesti prožít, než se odhodlala k cestě do Vídně ne nepodobně

mlleka
Přestože
me vno

cestě Hany Šafarové z povídky „O smutných očích Hany Karadžičové“ z knihy „Golet v údolí“. Známeli nyní tyto dopisy, jsou pro nás pochopitelnější některé zvláštnosti Olbrachtova díla, především jeho zájem o židovské otázky, i jeho schopnost vžít se do soudobého i minulého života a do způsobu myšlení ortodoxních zakarpatských židů. Dovědějí však zároveň to, co o těchto věcech naznačovali literární historikové (Piša, Opelík) dříve, než byly tyto dopisy známy.

Vlastní korespondence Olbrachtova začíná v době, kdy jedenáctiletý odešel na studia do Dvora Králové nad Labem. Je to korespondence ještě chlapecká a typicky studentská, ale už v ní poznáváme rysy budoucího Olbrachta člověka i spisovatele. Čtíme jeden z dopisů třináctiletého či čtrnáctiletého chlapce krutě dotčeného urážkou matky, nebo dopis patnáctiletého studenta rozhodnutého opustit studia a odejít do Ruska, nebo dopis, v němž žádá otce o půjčení peněz pro chudého přítele na zaplacení maturitní taxy; ten odpor k bezpráví, touhu poznávat nová prostředí a ochotu pomáhat potřebným, to si Olbracht zachoval po celý život. A v tom, jak dovedl líčit humorné příběhy ze školního života, jak charakterizoval postavy svého okolí, v tom, jak je jeho jazyk prostý, ale ne školsky primitivní, můžeme najít leccos shodného s literárním jazykem pozdějšího mistra české prózy. Ač jsou dopisy psány s upřímností a otevřeností, přece něco zatajují: nenajdeme v nich nikde zmínku o literárních pokusech (s nimiž začínal ovšem už jako chlapec), o kterých víme z jiných pramenů (přispíval např. do psaného studentského časopisu Ozvěna, kde „vyšla“ roku 1897 jeho báseň „Trosky“). Ale i tuto vlastnost si Olbracht uchoval: nerad se svěřoval se svými literárními plány a nerad hovořil o knihách, které neměl hotové.

V listech ze studií vysokoškolských se tyto rysy jen zvýrazňují. Dostává se do nich však nový tón. Přestože stále mají převážně ráz referující a informující, zesilují v nich prvky beletrizační, reportážní, satirické i kritické a z posudku otcova románu „V temných vírech“, který z Berlína posílá, poznáváme, že už jako vysokoškolák měl o umění a literatuře i literární kritice představy velmi vyhraněné. Ačkoliv byl téměř od dětských let mimo

rodné město, nikdy se mu neodcizil a byl s ním spjat mnoha pouty. Nejlepším informátorem o lidech a událostech tam mu byla matka, která se schopností odlišit podstatné od nepodstatného, s vtipem a humorem i s překvapujícím rozhledem po politickém a hospodářském dění města (vlastnostmi tak podobnými vlastnostem Olbrachtovým) dovedla synovi odpovídat na všechny jeho zvědavé otázky. Dopisy jsou dokladem toho, jak se vztah mezi matkou a synem měnil ve vztah čistého přátelství založeného na vzájemné důvěře a lásce, kterého si Olbracht právě tolik vážil. Kdyby byla dochována jen korespondence s rodiči, mohlo by se zdát, že vnitřní život Olbrachta studenta probíhal vcelku klidně, že byl jen vzrušován finančními těžkostmi, do nichž jako student často upadal, nebo objevováním nových lidí a prostředí. Ale z několika dopisů psaných strýci a dědečkovi se nám představuje Olbracht jinak: měl své krize blízké zoufalství, děsil se svého života současného i budoucího, byl zmítán skepsí, jejíž odezvu najdeme v jeho románech. V těchto studentských letech se vyhraňoval i Olbrachtův politický a světový názor, který procházel různými proměnami, až se vyhranil v názor výlučně socialistický. A právě zde je korespondence důležitým pramenem, poněvadž jenom pomocí ní můžeme zpřesnit jeho spolupráci s hořickými novinami Pochodeň, kde (v článku Nový nepřítel) vyslovil svůj názor na politickou činnost realistů i sociálních demokratů v kraji.

Vídeňské období Olbrachtovo známe již z veřejné novinářské a literární činnosti mnohem lépe než jeho léta studentská. A přece korespondence toto poznání zpřesňuje i zdůvěrňuje nahlédnutím do způsobu Olbrachtovy práce a do jeho života soukromého, v němž vznikala přátelství, která poznamenala jeho život i tvorbu. Odchodem do Prahy, do blízkosti rodičů, kteří se přestěhovali ze Semil do Krče u Prahy, končí korespondence s rodiči a tím i první, nejvýznamnější část knihy. Doplňuje ji už jen několik zpráv z cesty do Sovětského svazu a matčina odpověď na ně. A poslední matčin dopis, který Olbracht přijal už po její smrti, patří k nejkrásnějším dopisům psaným matkou českého spisovatele. Kolik je v něm lásky, pochopení a víry v to, že cokoliv koná její syn, musí být dobré a spravedlivé, a kolik víry v dě-

jinný obrat i radosti z toho, že její syn.

V rodinné korespondenci nastává odmlka na dobu téměř patnácti let, kterou s Helenou Malířovou, s níž žil a chovaly jen listy z vězení, a ty psaní a moták“. Olbrachtův soukromý život literární byly po příchodu do Prahy spojeny s prací politickou, prošlo, když se roku 1936 oženil s Janou Jíždělovou z domova na tehdejší Pošovice. Korespondence se znovu rozvíjela. Olbracht neměl toužil, byl brzy otřesen a trávil daleko od domova, s Helenou byl spojen převážně jen dopisováním. Olbrachtův život s manželkou má jiný ráz, než měl s matkou a ukazuje Olbrachta v jiném světle. Olbracht starostlivý manžel, pečlivý otec, starostlivý otec karpatska, doplňujících jeho život. Olbrachtův podstatnou část rodinné korespondence tvořily dopisy českého Stříbrce. Okupační korespondence i těmto dopisům. Olbrachtův život v Praze a dopisy budou sledovány a narušeny nucen omezovat se jen na běhu života, který se z dopisů nesouvisle u většiny českých lidí žijících v zahraničí se nemohl vyjadřovat o svých politické události, které ji trávil. Olbracht mluvit o tom, jak sám ve Praze. Dopisy musely být psány rukou psal Kamil Zeman, nikoli Olbracht. Olbrachtův život v Praze a dopisy Ivan Olbracht. A přestože, než čteme, v jakém napětí byl Olbracht, už se blížil konec války,

jinný obrat i radosti z toho, že tomuto obratu pomáhá její syn.

V rodinné korespondenci nastává příchodem do Prahy odmlka na dobu téměř patnácti let. Z korespondence s Helenou Malířovou, s níž žil ve stálé blízkosti, se zachovaly jen listy z vězení, a ty vyšly knižně jako „Dvě psaní a moták“. Olbrachtův soukromý život i jeho práce literární byly po příchodu do Prahy ještě v těsnějším spojení s prací politickou, prolínaly se a doplňovaly. Až když se roku 1936 oženil s Jaroslavou Kellerovou a odjížděl z domova na tehdejší Podkarpatskou Rus, rodinná korespondence se znovu rozvinula. Rodinný klid, po němž toužil, byl brzy otřesen okupací, kterou byl nucen trávit daleko od domova, s nímž byl plných šest let spojen převážně jen dopisováním. Korespondence s manželkou má jiný ráz, než měla korespondence s rodiči, a ukazuje Olbrachta v jiném světle. Najednou se objevuje starostlivý manžel, pečlivý hospodář, a když se mu narodila dcera, i starostlivý otec. Kromě dopisů ze Zakarpatska, doplňujících jeho tvorbu těchto let, tvoří podstatnou část rodinné korespondence dopisy z jihočeského Stříbrce. Okupační doba vtiskla ovšem ráz i těmto dopisům. Olbracht musel počítat s tím, že jeho dopisy budou sledovány a možná i čteny, a proto byl nucen omezovat se jen na běžné zprávy o svém způsobu života, který se z dopisů nesměl jevit jiným, než jaký byl u většiny českých lidí žijících tehdy na venkově. Jestliže se nemohl vyjadřovat o svých názorech na válku a na politické události, které ji provázely, tím méně mohl mluvit o tom, jak sám ve prospěch české věci pracoval. Dopisy musely být psány tak, aby bylo zřejmé, že je psal Kamil Zeman, nikoliv spisovatel a komunistický novinář Ivan Olbracht. A přece z nich spíše vycitujeme, než čteme, v jakém napětí jsou psány, zvláště v době, kdy už se blížil konec války, jak statečně Olbracht snášel

těch šest let života, před jehož prázdnotou se mohl zpočátku zachraňovat jen literární prací. Ale v Krči zatím dorůstala dcerka do školních let a dopisy, které si začíná s ní vyměňovat, mluví nejen o starostlivosti, o otcovské lásce a o štěstí, že ji má, ale opět i o spisovateli. Kolik je v těchto listcích, psaných zprvu hůlkovým písmem, smyslu pro dětskou fantazii, kterou dovedl zdravě usměřňovat, kolik schopnosti vžívat se do naivního světa dítěte a kolik nevtíravého vychovatelského taktu. Na ni myslí i při literární práci a v době, kdy se necítí jist životem, píše pro ni rodokmen svého rodu a odkazuje jí to nejlepší, co tento rod v sobě měl. Myšlenky na ženu a dceru byly nejsilnější vzpruhou ve chvílích, kdy se mu zdálo, že je na konci svých fyzických sil. Přestože ani ve Stříbrci si nemohl být jist, kdy také pro něho přijde gestapo (zvláště po smrti Vladislava Vančury a po zatčení Bohumila Šafáře), nepropadl nikdy beznaději. Jeho dopisy musely přinášet ženě a dítěti sílu a nesměly prozradit nic z toho, co ho trápilo a zneklidňovalo. Dnes víme, jaké to bylo množství práce, o němž na konci okupace začínal psát: spojení s partyzány, organizování odporu proti okupantům a příprava na uspořádání života po vítězství, v něž nikdy nepřestal věřit. A poslední dopis tvoří závěr zcela odpovídající dosavadnímu Olbrachtovu životu: je nutno jít za novou prací, která vybuduje nový život: „Lid se chápe správy svých věcí. Po boji a těžkých obětech. A jde o to, aby ji ve svých rukou zachoval. Aby ji pevně držel. Aby si ji nedal ani vyrvat, ani vykrotit, ani vychytračit. A v tomto přejetí moci je nejvyšší význam těchto chvil. A úkol a program příštích týdnů,“ napsal 10. května 1945 v časopise Palcát, který v Táboře redigoval. A tomuto úkolu také věnoval posledních sedm let života prožitých v krčském rodinném prostředí, konečně sice klidně, ale nikdy ne nečinně.

Rudolf Havel

MILOSTNÉ LISTY
KAMILY SCHÖNFELDOVÉ
A ANTALA STAŠKA

Veselo-hra
A. Staška

KAMILA SCHÖNFELDOVÁ
ANTALU STAŠKOVI

[1879]

Udělala jsem podle Vašeho přání, přečtla jsem veselo-hru při vši práci ještě dnes, a poněvadž u mne jest první dojem vždycky trvalý, uslyšíte mé mínění ještě dnes: přál jste si to tak, není-li pravda?

Kus se mi neobyčejně líbil, už při četbě jsem se bavila, nad některými scénami se srdečně smála a měla jsem radost, že se to každému musí líbit, když to bude provedeno tak, jak jste to Vy napsal a jak jsem to já četla. Největší důvěru mám v mužské role, zde je výběr a Vy již najdete pro správnou úlohu správného muže. Jen ještě to, monsieur; nemohl byste toho Koudeláčka pojmenovat jinak, třeba Kudrnáček, a udělat z něho žida? Docela milého žida, který jen tu a tam upadá do starého maušlování, nemusí to být vůbec odstrašující postava, jak nám ji nedávno předvedl Pacelt. Úloha se pak bude moci hrát snadněji a lépe. To je však jen takový bezvýznamný názor, který můžete zavrhnout rychleji, než jste jej přečetl. Nyní dámy, s těmi jsou přece všude potíže. Stará – no, o té nemusím nic povídat, budete-li mi chtít svěřit její úlohu, pak řeknu s radostí ano a amen, pozorují však, že chtít nebudete, a proto pojďme k mladé. Prosím, pane autore, přemýšlejte dobře, která z nás dvou, slečna Hamáčková nebo já, by ji hrála méně špatně, já budu zatím klidně očekávat Vaše rozhodnutí. Hamáčková se bude víc namáhat a snad hraje dobře, i když jistě ne tak dobře, jak bych si přála, jak si úloha zasluhuje a jak si myslíte Vy. Ale já, monsieur, já ji zahraji mnohem hůř, byla by to škoda, ale já to nedovedu, na mou duši ne, kdyby jen nebyla tak zamilovaná, nebo kdyby o tom méně mluvila, tak jsou však její slova sice velmi pěkná, ale já bych byla přitom nevýslovně směšná. Jen jednou jsem se nechala svést k mladistvé milovnici, a tu přišel tatínek sám za kulisy s otázkou: „Pročpak tak kňouráš, holka?“

Přemýšlejte ještě, jak by to bylo lepší, a rozhodněte o nás jako o dřevěných loutkách, které budou vedeny Vaší vůlí.

C.

KORRESPONDENCE S RODIČI
STUDENTSKÁ LÉTA
(DVŮR KRÁLOVÉ, BERLÍN, PRAHA)
1894—1908

I. OLBRACHT MATCE

[1894]

Drahá maminko!

Především prosím, odpusť mi, že Ti píši hnědým inkoustem, neb černý jest u pana redaktora v redakci a my zde žádného nemáme.

Však nyní k vlastní věci, pro kterou Ti píši, dříve než Ty mi psátí budeš.

Včera ráno jsem prosil starou milostpaní, jak Ty jsi mi nařídila, by řekla Anně, aby mně lépe oblek cíдила, že když jsem doma kalhoty z vaku vyndával, že byly plny prachu. A více nic. A stará si z toho hned udělala, že prý jsem řek, že jsi Ty řekla, jak jest Anna nepořádná atd., což pak před panem redaktorem a milostpaní Anně vypravovala. Pan redaktor šel s milostpaní do pokoje a tam povídal před Jarkovským, který mně to včera večer povídal, že prý když *tak lžeš*, tak že..., zkratka Tě velmi urazil, a to Ty si, maminko, líbit dát nesmíš, a proto sem přijed a řekni panu redaktorovi, že Ty si to líbit nedáš a že mně vyhledáš jiný byt. Já myslím, že za 25 zl se najím všude a přitom Tebe urážet nesmějí. Posud jsem panu redaktorovi ničeho neřekl, ale na starou mám spadýno.

Najisto ne-li Tebe, tedy alespoň list Tvůj panu redaktorovi očekávám.

Ruce Ti líbá Tvůj vděčný syn

Kamil

I. OLBRACHT MATCE

[Listopad 1894?]

Drahá maminko!

Zásilku jsem obdržel a mnohokrát Ti za vše děkuji. Velice jsem se divil, když jsi mi psala, kterak strýčka okradli. Pokládal bych to skorem za nemožné, by někdo mohl cizí pod lucernou projítí a dvěře vypáčiti, což přece nelze bez hluku. Jsem úplně zdrav a těším se již pět neděl napřed na vánoční svátky. Myslím, že to není již tak dlouho. Paní jsem již za kalhoty zaplatil. S mými penězi také úplně vystačím.

Tobě jakož i tatínkovi ruce líbá a Vládu pozdravuje
Tvůj vděčný syn

Kamil

Prosím Tě, maminko, ať dojde Anna k Pavlatovům,
aby mně dal již jednou ten památník, mám ho tam již
dva roky.

I. OLBRACHT MATCE

Dvůr Králové 27. 11. 1894

Drahá maminko!

Ani nevíš, kterak mne velice překvapily ony dárky od Tebe. Jak mně chutnalo, to asi sama víš, poněvadž jsi mi schválně vybírala věci, o kterých víš, že já velice rád. Že jsem Tě v sobotu očekával, to se milostpaní mýlila, pravil jsem pouze, že některou neděli přijedeš. Nejspíše se jí nedostávalo látky ku psaní. Do vánoc jsou již od pondělí budoucího pouze tři neděle, a tu myslím, že to již vydržím, zvláště když ještě přijedeš. Vláda snad také přijede. S tím strachem a starostí o Jardu to nebylo asi tak hrozné, jak se domníváš. Měl na sobě asi tři pupeněčky, a to je to celé. Panu redaktorovi nechci říkati o brusle, neb, jak sama víš, jest velikým nepřítelem každého sportu. Proto myslím, že snad bude lépe, jestli mně je koupíš sama, až sem přijedeš. Až přijedu na vánoce domů, musím říci si Pavlatovi o poezii, mám ji tam již třetí rok.

Avšak nyní musím již končit, neb paní má již prádlo složené.

Ruce líbám Tobě jakož i tatínkovi a Vládu pozdravuji.

Tvůj vděčný syn

Kamil

Milostpaní mně teprve nyní připomíná, abych Ti napsal, že ona žlutá skvrna na jednom ze servitů jest pouze od jablek (tlačil jsem si mošt).

I. OLBRACHT OTCI

Dvůr Králové n. L. 21. 9. 1894

Drahý tatínku!

Dnes zavolal si mne do svého bytu pan prof. Jirka, kdež nejprve děkoval za „Nedokončený obraz“, že jsem musí si zaopatřiti i ostatní Tvá díla, a kdyby ve Tvé knihovně přebýval výtisk „Blouznivců našich hor“, že by již napřed se těšil. Dále se mne ptal, neřekl-li mi pan otec něčeho určitého stran vyučování soukromého. Řekl jsem mu, že tatínek mi nic určitého neřekl. Povídal tedy, bych Ti psal a laskavě Tě prosil, bys mu podal určitých zpráv. Že Tě ale napřed mám učiniti pozorna, že řečtina v kvartě neobyčejně jest těžká (čemuž ale sotva věřím) a rovněž tak latina, že bych proto potřeboval opakovati doma s ním. Prosil by o určitou odpověď již v úterý a prosil mne, bych tedy o té záležitosti Ti co nejdříve psal.

Ruce Ti i mamince líbá a bratra pozdravuje

Tvůj vděčný syn

Kamil Zeman

I. OLBRACHT MATCE

Dvůr Králové n. L. 13. 4. 1896

Drahá maminko!

Nejméně desetkrát upomínal jsem pana Macháčka, aby zeptal se krejčího na účet, ale stále říká, že ještě neví. Krejčí také celý boží den není doma, přišel na něho opilý týden. Tak posud nevím, co dlužna jsi. Klobouk stál 1 zl 50 kr.

Včera v neděli byl zde slavný večer Sv. Čecha. S velikou obtíží vymohly nám dámy u ředitele, aby kvarta a vyšší gymnasium mělo přístup. Byl jsem tam také.

Jirka dává děkovat. Tentokráte odevzdal jsem knihu pro školskou knihovnu řediteli. Ten mnohokrát děkoval a prosil, abych nejsrdečnější dík tatínkovi vyslovil.

Jakpak se chtělo asi Anince a Pavle ve čtvrtek ráno domů? Mně se jenom vždy stýská, když jsem ještě doma.

Paní snad přišla koza vhod.
Těším se na šípový sýr, který jsi mne
O svatodušních svátcích koná st
rem profesorů vycházku do Turnova
Tedy byl u nás dnes fidelet a prav
jeti, bychom se do 20. 4. přihlá
R.

I. OLBRACHT OTCI

Nejdražší tatínku!

Ty přece víš, že vždy přeji
přál, a že den slavnosti dnešní
jen k tomu, bychom přání s
Všechna přání shrnuji pod slovo
ale i přání nejnroučnější vše
vytknu, aby Bůh totiž ještě dlou
ducha zachoval, který by ještě
zanechal jako ten poslední.

Dnešního dne přijdou Ti
věř, že nikdo neradoval by
a nikdo že to s přáním svým

I. OLBRACHT OTCI

Drahý tatínku!

Doufám, drahý tatínku
přečteš a že nebudeš se na
úmysl již o vánocích sdělit
Zkrátka, tatínku, chci vy
se praktickému životu. V
praktičnosti a nyní Tě po
mého úmyslu. Myslím, že

Dvůr Králové n. L. 21. 9. 1895

do svého bytu pan prof. Jirka, „Nedokončený obraz“, že prý má Tvá díla, a kdyby ve Tvé „Blouznivců našich hor“, že by se mne ptal, neřekl-li mi pan učitel vyučování soukromého. Řekl určitě neřekl. Povídal tedy, prosil, bys mu podal určitých úkolem učinití pozorna, že řečtina má být (čemuž ale sotva věřím) a proto potřeboval opakovati určitou odpověď již v úterý a té záležitosti Ti co nejdříve

bratra pozdravuje
vděčný syn

Kamil Zeman

Králové n. L. 13. 4. 1896

Jsem pana Macháčka, který stále říká, že ještě neví, jak má, přišel na něho opilý a užna jsi. Klobouk stál

večer Sv. Čecha. S veškerou ředitelkou, aby kvarta byla. Byl jsem tam také.

Učitel odevzdal jsem knihu a mnohokrát děkoval tatínkovi vyslovil.

Pavle ve čtvrtek ráno, když jsem ještě doma.

Paní snad přišla koza vhod.

Těším se na šipský sýr, který jsi mi slíbila poslati.

O svatodušních svátcích koná studentstvo pod dozorem profesorů vycházku do Turnova a Prachovských skal. Tedy byl u nás dnes říditel a pravil, kdo bychom chtěli jeti, bychom se do 20. 4. přihlásili.

Ruce Ti i otci libá

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Dvůr n. L. dne 13. 6. 96

Nejdražší tatínku!

Ty přece víš, že vždy přeji Ti jen to, co sám by sis přál, a že den slavnosti dnešní Tvého svátku slouží nám jen k tomu, bychom přání svá Tobě projevit směli. Všechna přání shrnuji pod slovo štěstí, z nichž nejen své, ale i přání nejrůznější všech Tvých ctitelů zvláště vytknu, aby Bůh totiž ještě dlouhá léta Tobě toho svěžího ducha zachoval, který by ještě mnoho takových plodů zanechal jako ten poslední.

Dnešního dne přijdou Ti mnohé projevy přání, ale věř, že nikdo neradoval by se tak z vyplnění všech a nikdo že to s přáním svým upřímněji nemyslí než Tvůj vděčný syn

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Dvůr Králové n. L. 24. 1. 1897

Drahý tatínku!

Doufám, drahý tatínku, že toto psaní beze vší zloby přečteš a že nebudeš se na mne horšiti. Chtěl jsem Ti svůj úmysl již o vánocích sdělit, ale neměl jsem dosti odvahy. Zkrátka, tatínku, chci vystoupiti z gymnasia a věnovati se praktickému životu. Vytýkal jsi mi vždy nedostatek praktičnosti a nyní Tě pochopuji. Není žádné jiné příčiny mého úmyslu. Myslím, že vědomostí, kterých jsem za pět

let svých studií nabyt, nikterak se neztratí, a že ony veliké peníze, které jste na mne věnovali, nepřišly nazmar.

Tatínku, buď tak laskav, přijď co nejdříve osobně sem, rád bych si s Tebou pohovořil a myslím, že snad beze vší Tvé zloby. Nemyslí, že jsem ku svému úmyslu dospěl z nějaké chlapecké romantičnosti nebo z rozčilení, ne, jest to uvážené rozhodnutí. Nemáš-li ničeho proti tomu, chci na Rus do pivovaru. Ne snad že by mne k tomu lákaly úspěchy Čepovy, ale myslím, že tam na mne čeká štěstí. Tebe se ani tolik nebojím, ale co tomu řekne maminka? Pakli jen jediné slovo proti tomu budeš mít, ihned se svého úmyslu vzdám, protože jsem pevně přesvědčen, že nechceš nic jiného nežli moje dobro. Budeš-li si přát, budu dále studovati, beze vší nevole Tebe uposlechnu. Jen o to Tě prosím: zde dále studovati, pakli si budeš přát, abych studoval, nebudu. Nevíš ani, tatínku, do jakého hrozného rozčilení jsem každodenně přiváděn. Musím soustřediti všechnu svoji trpělivost a vůli, jakou mám, abych při svojí divné povaze se udržel. Dr. Brand mne pronásleduje, kde může, a já kolikrát myslím, že musím zšilet anebo že při mé divné povaze se stane ještě něco horšího. Jsem z toho stále nemocen, v stálém rozčilení. Tatínku, proboha Tě prosím, přijď sem a zbav mne těch hrozných muk! Prosím Tě, přijď co nejdříve!

Ruce Ti libá Tvůj vděčný syn

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Dvůr Králové n. L. 18. 4. 1899

Drahý tatínku!

Tuším, že se na mne maminka nebo Ty asi zlobíte, poněvadž mi tak dlouho neodpisujete na můj dopis. O příčině nemám ani tušení. Nicméně píše Ti opět, poněvadž mám na Tebe velikou prosbu. Jest zde jeden oktáván. Jmenuje se Václav Vlk. Jeho matka jest chudou domkářkou, vdovou, a přišla teď na mizinu. On má platiti nyní maturitní taxy, a jeho matka nemůže mu jich dáti. Dělal celkem 6 zlatých. Pěkně Tě, tatínku, prosím, půjč mu je, jsem jist a slíbil mi to, že Ti je

o prázdninách vrátí. Ručím zaň. Půjčil jsem mu již mnohokrát peníze a vždycky mi je pořádně vrátil. A Ty jsi tak dobrý a půjčil jsi již tak mnoho peněz lidem, kteří Ti je ani nevrátili, půjč prosím také tu malou sumu chudákovi, který se na mne v největší nouzi obrátil. Vráť Ti je dojísta. Byl bych mu je sám půjčil, ale nemám právě tolik peněz. Ještě jednou Ti pravím, že za něho ručím, že je poctivě vrátí. Chceš-li mu je poslati sám, tedy jmenuje se Václav Vlk, oktáván, nebo je pošli mně. Doufám, tatínku, že mé prosby neoslyšíš.

Ruce Ti líbám,

Tvůj vděčný

syn

Kamil

PS. Prosím Tě, tatínku, zeptej se maminky, proč se na mne zlobí!

I. OLBRACHT STRÝCI
FRANTIŠKU SCHÖNFELDOVI

Dvůr Králové n. L. 26. 5. 1899

Drahý strýčku!

Skutečně nevím, jak mám pro mne tak velice trapnou a nemilou záležitost začít. Ale Ty, drahý strýčku, řekl jsi mi několikrát, když jsem odjížděl ze Semil: „Kamile, až budeš něco potřebovat, o čem by rodiče nesměli vědět, obrať se na strýce.“ Vím, strýčku, zneužívám příliš Tvé dobroty, ale jest to v mém životě poprvé a slibuji Ti, určitě Ti slibuji, jest to naposled. Věř, tisíckrát raději řekl bych: zlatý strýčku, půjč mi, ale vím, že Ti nebudu moci vrátit, a proto, ač mnoho přemáhání mne to stálo, než jsem se k tomuto ode mne nehezkému kroku odhodlal, prosím Tě: strýčku, dej mi! Stal se mi velice nepříjemný malér. Potřebuji nutně 10 zlatých. Hrozíš se, drahý strýčku, té hrozné sumy, o kterou Tě chci prosit, ale jak jsem Ti již slíbil, jest to poprvé a naposled. Nevíš, jaké přemýšlení a namáhání mi to dalo, abych sumu tu sehnal. Při nejlepší vůli

a snaze nebyl jsem s to, abych sumy té někde v Králové Dvoře se dodělal. Dalo mi to mnoho duševního boje, abych se k tomuto poslednímu útočišti odhodlal, ale musím, nezbyvá mi ničeho jiného. Nežlob se, drahý strýčku! Dáš-li mi onu velikou sumu (byl bych ovšem raději, kdybych byl v těch poměrech, abych si ji mohli vypůjčít), budu Ti velice vděčen. Má drzost sahá sice velmi daleko, ale jen pod jednou podmínkou chci onen veliký dar od tebe přijmouti. Nepřijmu od Tebe do konce svých studií ani krejcaru více. To má být, drahý strýčku, pokání za moji drzost.

Budeš-li tak laskav a vyplníš-li moji prosbu, prosím Tě, neřkej ničeho mým rodičům. A vyplníš-li mi onu prosbu, buď tak dobrý a pošli mi onu velikou sumu v uzavřeném kuvertu.

Odpusť, milý strýčku, že jsem se odvážil, ale věř mi, nezbyvalo mi ničeho jiného. A mamince jsem se přece jenom psátí bál.

Prosím Tě ještě jednou, strýčku, vyplň moji prosbu!

Ruce Ti líbá a již napřed na Tvoji dobrotu přeje, mnoho, mnohokrát děkuje

Tvůj synovec Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Dvůr Králové n. L. 4. 10. 1899

Drahý tatínku!

Jsi teď tedy sám doma. Maminka poslala asi před třemi dny lístek s pohledem z Karlových Varů. Zajisté se Ti asi trochu stýská, když jsi teď docela sám. Snad bych taky tíže přivykal zdejšími poměrům z domova, kdybych měl jen trochu kdy na stýskání. Máme nyní ale tolik práce, že na nic jiného ani nemohu myslet. Opakování hrne se na nás ze všech stran. Věřu, věř mi, když to vše tak vidím, že sám nemám ani dost malou obavu před maturitou. Zopakujeme všechno důkladně. Když jsem jel, měl jsem pevně předsevzetí, že budu dobrovolně hodně opakovat. Co se mělo stát dobrovolně, stalo se nuceným, a opakovat musím. Hned 100 stránek z dějepisu, tu veleslavínskou dobu, tu 150 paragrafů z mate-

matiky a při ton
Pozorují, půjde
opakovat. Za p
celou kvintáns

metric, probav
s Frantou Čer
skutečně troc

Je-li tercie na
míti dosti zle
s francouzštin

mi štěstí k ma
Měl jsem skut

že se mu ve š
pochybovat. I
kovat. Tuze r

a jak se mu lí
až budu mít
již vyvolán?

jich ve třídě
loni. Jednoh
jsme s ním

a jednoho j
dobrého žák
plus ultra.

Dnes jsm
od čtyřech
rozdílu vyz
rakouské n
samé. (Res

Český úk
Ruce Ti,

I. OLBR

Drazí rodi

Hrozná
hrozná k
trochu str

abych sumy té někde v Králové
mi to mnoho duševního boje,
slednému útočišti odhodlal, ale
ého jiného. Nezlob se, drahy
velikou sumu (byl bych ovšem
ch poměrech, abych si ji mohl
e vděčen. Má drzost sahá sice
jednou podmínkou chci onen
nouti. Nepřijmu od Tebe do
jcaru více. To má být, drahy
rzost.

niš-li moji prosbu, prosím Tě,
n. A vyplníš-li mi onu prosbu,
u velikou sumu v uzavřeném

jsem se odvážil, ale věř mi,
A mamince jsem se přece

ryčku, vyplň moji prosbu!
l na Tvoji dobrotu hřeše,

Tvůj synovec Kamil

Králové n. L. 4. 10. 1899

minka poslala asi před
rlových Varů. Zajisté se
docela sám. Snad bych
m z domova, kdybych
Máme nyní ale tolik
hu myslet. Opakování
u, věř mi, když to vše
st malou obavu před
důkladně. Když jsem
že budu dobrovolně
dobrovolně, stalo se
100 stránek z děje-
o paragrafů z mate-

Vláda

matiky a při tom všem se ještě pokračuje s látkou novou.
Pozoruji, půjde-li to tak dále, že nebudu muset ani sám
opakovat. Za patnáct dní, co se učíme, zopakovali jsme
celou kvintánskou a půl sextánské matematiky a geo-
metric, probavše všechny možné příklady. Pracuju opět
s Frantou Červeným. Jde to dobře, až na to, že jsme
skutečně trochu přetížení. Bratr má také asi hodně práce.
Je-li tercie na reálce tak těžká jako na gymnasiu, bude to
mít dosti zlé. Úlevou mu je, že nemusí se namáhati
s francouzštinou. Psal mi taky. Vylíčil mi otázky a přál
mi štěstí k matuře. Franci taky připojil několik řádků.
Měl jsem skutečně radost. Zajisté Ti Vláda také psává,
že se mu ve škole vede dobře, o tom, myslím, ani nelze
pochybovat. Frančkův příklad na něho asi nebude účinko-
vat. Tuze rád bych věděl, zda se kluci dobře snášejí
a jak se mu líbí první rok v cizině. Musím mu také někdy,
až budu mít trochu kdy, psát. Nepsal Ti, kolikrát byl
již vyvolán? Dvanáctkrát jako já asi ještě ne, neboť jest
jich ve třídě zajisté více než nás. Jest nás opět deset jako
loni. Jednoho jsme ztratili, propadl (onen Zlatník, co
jsme s ním jeli v omnibuse, když jsi mne vezl sem),
a jednoho jsme opět dostali. Chlapíka s plnovousem,
dobrého žáka v ohledu školském, ale takto hlupáka non
plus ultra.

Dnes jsme měli velikou slávu. Svátek císařův. Včera
od čtyřech hodin do půl šesté vedli všechny žáky bez
rozdílu vyznání věr do gymnasiální kaple a tam je učili
rakouské národní hymně. Vláda měl bezpochyby to
samé. (Respektive: totéž, aby mne Vláda nepokáral.)

Český úkol jsem již odvedl, ale vrácen mi posud nebyl.
Ruce Ti, drahy tatínku, líbá

Tvůj vděčný syn
Kamil

I. OLBRACHT RODIČŮM

[6. 5. 1899]

Drazí rodiče!

Hrozná „dies irae“ se přiblížila. V pondělí počne ona
hrozná krvavá exekuce, před kterou nemám ale ani
trochu strachu. Všichni jsme důkladně připraveni. Totiž

tu přípravu musíte brát zcela v jiném smyslu, než jak
se obyčejně vyrozumívá. Přípravou rozumím totiž to, že
záchody jsou plny knih, že školnice jest podplacena, že
zhotoveny jsou dva klíče k oné místnosti, která stala se
nejdůležitějším místem v celé budově, atd. atd. Starý
Jirka nás pilně nabádá, abychom dnes již nic nedělali,
co prý neumíme, to se již nenaučíme, a co neumíme, že
prý opíšeme. Tak hovoří zcela veřejně. Mohli jsme se
rozsadit po lavicích (ovšem každý v jediné), jak jsme
chtěli, a tu přirozeno, že jsem se obklopil samými mate-
matiky. Když starý ze „zpěvární“, tam se totiž koná
maturita, odešel, zůstali jsme tam ještě chvíli, počupovali
lavice blíže k sobě, tak leccos jsme tam strkali atd.;
vtom otevřel Jirka dveře, podíval se na nás, usmál se
a povídá: „Aha, poznámečky, poznámečky,“ a zase
odešel. Měli bychom ho mít tak přes celou maturitu.
Když jsme si stěžovali, že ta nebo ta bude těžká, tu
vždycky řekl, že nemáme mít strach, že on ten den u nás
má dvě hodiny a za ty že se dá něco dělat. – Tak to bude
náramně veselé. Ve středu ať celý Zemanův dům i s pí-
sařem a koncipientem drží palce. Máme matematickou.
Zítřka v pondělí jest česká, v úterý latinská, ve čtvrtek
řecká a v pátek druhá latinská.

Kabát mám již taky u krejčího, aby mi tam udělal
tři štoky kapes, a on byl v hrozných rozpacích, nepůjde-li
jako spoluvník před soud, myslil totiž, že budu někam
do stodoly chodit na obilí.

Tak ta celá historie náramně dobře dopadne, a až to
bude hotovo, pojedje celá oktáva někam na výlet.

Budu psát každý den korespondenční listek, jak to
dopadlo.

Držet vesele palce!

Vděčný Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Dvůr 12. 6. 1900

Drahy tatínku!

Blahopřeji Ti k Tvému svátku. Že Ti ničeho nemohu
dátí prezentem, to dobře víš. Dám Ti ale za několik dní
vysvědčení maturitní s dobrým prospěchem. Na maturitu

přijede, jak jsem Ti již psal, inspektor Kastner. Snad to ale půjde. Mám na Tebe prosbu, dosti smutnou k Tvému svátku. Potřebuji moc peněz. Úlevou Ti ale budiž, že jsou to již poslední, které na mne za studia gymnasiálního vynaložíš. Za bytné již neposilej. Žádám Tě za to důtklivě. Ale chceš-li býti tak velkomyslný naproti sprostotě mé domácí paní a zaplatíti za ten týden nebo deset dnů, o které zde budu děle, tedy Tě prosím, pošli peníze až 17. tohoto měsíce, tedy v neděli ráno. Tu malou prosbu mi přeče můžeš splniti. Mám k tomu své jisté důvody. Tedy až sedmnáctého ráno.

Tedy druhou prosbu s těmi moc penězi. Dali jsme dělati jako každý rok dvě tabla se svými podobiznami velmi skvostně pracovaná, prof. Jirkovi a řediteli Saitzovi. Mimoto každému z našich profesorů musíme dáti jeden otisk z nich. Tabla ta budou státi 30 zlatých, z čehož na mne připadá 4 zl 50 kr, poněvadž nemůžeme nechati platiti tři chudé žáky ze třídy. Pak jest zvykem, že každý z nás dá po složení maturity nějakou částku na určitý účel. Tu stanov, prosím, sám. Dal jsem si dělati 15 svých podobizen (nebylo vyhnuti), které se snímkem tabla stojí 4 zl 80 kr.

K tomu přistupuje 4 zl 20 kr, které jsem dlužen za různé maličkosti (tělocvičné nářadí 50, chudí studenti, na které se po svátcích vybíralo, 50, správa klobouku 40, papíry, desky, sešity k maturitním písemkám 50, podrážky 1,20, krejčímu za správu roztrhaného kabátu a přišití kapes k maturitnímu kabátu 1,10), musím ještě koupiti kolek na maturitní a semestrální vysvědčení, 1,15, a dáti něco na rozloučenou školníkovi. Celkem:

tabla	4,50
na nějaký účel	?
mé podobizny	4,80
milostpaní	4,20
kolek na obě vysvědčení	1,15
školníkovi	?
	<hr/>
	14,65 zl + ?

Možno-li, drahý tatínku, pošli ty peníze co možná nejdříve. A budeš-li tak laskav, přilož ještě moje měsíčné. Na byt ale, budeš-li vůbec posílati, až sedmnáctého.

Jest to krásný prezent k svátku, vím to, tolika peněz, ale jsou to již poslední.

Ruce Ti a mamince libá

Kamil

I. OLBRACHT MATCE

Karlovy Vary 19. 7. 1900

Drahá maminko!

V pondělí tedy jedete již do mořských lázní. Přijedu taky brzo do Semil, snad v úterý nebo ve středu. Nezapomeňte mi pak sdělití svoji adresu, neboť nevím ani, kam to vlastně jedete. – Zde jest velice živo, je tu mnoho hostů a také to staré zvíře Milan. Takového luxu a takových toalet jsem jakživ neviděl. Včera si koupila jedna Ruska u strýce za šedesát zlatých paraple. Ale všichni ti bohatí lidé tu vypadají tak blbě, všechno se to tak líně táhne těma ulicema. Kdybych já měl tolik peněz, všechno bych to rozsekal. Včera jsme byli poslouchat Tyroláky jódlovat, pan doktor Richard nám koupil všem karty. Bylo to dost hezké. Ale společnosti mám tu tuze málo. Strýček jest celý den v obchodě, tetička někde pryč a Pavel jest hrozně nešťastný, s nikým skoro nemluví, a tak jsem odkázán pouze na Fredu a na sebe. Ti Němci, co u Rosenfeldů sedívají, jsou pitomci, s kterými podruhé bych ani nemluvil, kdybych tetičce nechtěl způsobiti rozpaky. Takto musím dělat „dumme Čechen, die bei uns hier gar nichts zu tun haben“.

Přijedu asi hodně brzo domů, co se to jenom dá dělat. Oblek jsem si v Praze koupil velmi hezký, tmavě šedivý a ten dlouhý zelený kabát. Cesta stála 6 zl, a nikoli pět, a je tu všechno moc drahé. Koupání kupř. 25 kr a tramvaj je taky hodně drahá a ta banda nebude jinak jezdit než v tramvaji. Ale jestli tetičce něco budeš povídat, že se mi to u nich tak tuze nelíbí, jak ona si myslí, tak se moc zlobím.

Spánembohem a piš brzo.

Ruky políbení pro tatínka a pozdrav Vláďovi a všem příbuzným rodiny Schön- i Rosenfeldů.

Kamil

I. OLBRACHT RO

Drazí rodiče!

Právě teď přišel jest lístek k sobotní imatrikulaci třináctého a patnáctého jsem včera již sdělil, direkci jsem již také o círátů. Všechna naše Kde je tatínek rozen, kde jsem v Králové D maminka atd. atd. Z stáří asi o rok zmýlil (řekl jsem totiž 42), toto oklamání císař do Semil. Toto jméno říkali totiž Zémil a věcí, mám již všechno ze mne se stane za p Meislem u jisté p před níž se nesmí o nebezpečí, že okan čeno, stará bába a s pěti dlouhými a chodí s obrovský- věřejší můj jideln jablek (rozhodně r cosi na stůl, nad č pražském mostě. omáčka, v níž byl Emil mi honem nemusím jíst, ale to zase nebylo ta dobré a velký kus na struhadle stro nejedl, jednak protože to bylo stydne, jednak s otrubami pro jak to vypadalo

svátku, vím to, tolika peněz,
ce Ti a mamince líbá
Kamil

E
Karlovy Vary 19. 7. 1900

lo mořských lázní. Přijedu
iterý nebo ve středu. Ne-
adresu, neboť nevím ani,
st velice živo, je tu mnoho
n. Takového luxu a tako-
l. Včera si koupila jedna
ch paraple. Ale všichni ti
bě, všechno se to tak líně
měl tolik peněz, všechno
byli poslouchat Tyroláky
nám koupil všem karty.
osti mám tu tuze málo.
dě, tetička někde pryč
nikým skoro nemluví,
du a na sebe. Ti Němci,
mci, s kterými podruhé
ičce nechtěl způsobiti
amme Čechen, die bei

o se to jenom dá dělat.
i hezký, tmavě šedivý
tála 6 zl, a nikoli pět,
ní kupř. 25 kr a tram-
a nechce jinak jezdit
co budeš povídat, že
ona si myslí, tak se

prav Vláďovi a všem
dů.
Kamil

1. OLBRACHT RODIČŮM

Berlín 9. 10. 1900

Drazí rodiče!

Právě teď přišel jsem z university, kde jsem si obstaral lístek k sobotní imatrikulaci. Zápis jest totiž osmého, třináctého a patnáctého. K prvnímu zápisu jsem, jak jsem včera již sdělil, lístku již nedostal. Na policejní úřadce jsem již také ohlášen. Dělalji tam s tím hrozných círářů. Všechna naše rodinná tajemství musili věděti. Kde je tatínek rozen, jak se jmenuje dědeček, jak je stár, kde jsem v Králové Dvoře bydlel, jak se jmenovala dříve maminka atd. atd. Zdá se mi, že jsem se při mamčině stáří asi o rok zmýlil (podotýkám ihned, že v její prospěch, řekl jsem totiž 42), mám proto strach, abych snad pro toto oklamání císařských úřadů nebyl poslán postrkem do Semil. Toto jméno nebyli s to na policii vysloviti. Říkali totiž Zémil a Štanó (Stanov). Co se týká ostatních věcí, mám již všechno zařízeno. Co do jídla, podotýkám, ze mne se stane za pár neděl ortodoxní žid. Jím s Emilem Meislem u jisté paní Würzburgové, přísné izraelitky, před níž se nesmí o vepřovém sádle ani promluvit bez nebezpečí, že okamžitě omdlí. Je to, mimochodem řečeno, stará bába se slušným šnurbartem pod nosem a s pěti dlouhými chlupy na bradě. Také má špatné oči a chodí s obrovskými okuláry. Chce-li snad někdo věděti věřejší můj jídelní lístek, zde stojí: Polívka z rajských jablek (rozhodně není tak špatná, jak vypadá), pak přišlo cosi na stůl, nad čímž jsem vyvaloval oči jako Honza na pražském mostě. Byla to totiž hustá, šedohnědá jíšková omáčka, v níž byly nakrájeny nějaké knedlíčky a hrušky, Emil mi honem pošeptal, když viděl můj úžas, že to nemusím jíst, ale já jsem to zase všechno snědl, protože to zase nebylo tak strašné, jak to vypadalo. Pak přišlo dobré a velký kus pečeného masa a na konec jako kompot na struhadle strouhaná jablka v omáčce. To jsem ale již nejedl, jednak protože jsem již neměl hlad, jednak protože to bylo moc horké a já nechtěl čekat, až to vystydně, jednak že to vypadalo jako mláto míchané s otrubami pro prasata. Snad to zase nebylo tak zlé, jak to vypadalo, ale já to nejedl. – Když již tak u toho

jídla jsem, tak Ti něco povím ještě o věřejší večeři. Naše milostpaní jest náramně tüchtig a Prusačka, jak stojí v knize. Říká taky Ách, um Gottes willen! Indukcí soudím, že tak říkají všechny Prusačky. S tou tedy jsem šel včera do tržnice nakoupiti si potřeby pro moji „domácnost“. Šel jsem náramně nerad, ale šel jsem. Na cestě mi stále něco vykládala náramně čerstva a v strašném žargonu, z čehož jsem, díky mé pozornosti, rozuměl přece každé druhé slovo. Z toho jsem vyrozuměl, že si musím koupit plechovou krabici na svůj chléb, něco cukru do čaje atd., a mimoto mne vedla k nějakému uzenáři, abych si něco pro dnešek a zítřek koupil. Koupil jsem si nějaké párky a kus salámu, celkem za 50 feniků, k čemuž ona mi doma prodala za 25 feniků půl bochníku chleba. U uzenáře, u něhož jsme nakupovali, koukám na firmu a vidím tam H. Y. unter Aufsicht des NN. Bylo mi to divné a ptám se jí pak, co to znamená „unter Aufsicht“. „Ja, wissen sie, die frommen Juden...“ zkrátka jsem poznal, že jsou to kchoř párky a kchoř salám. Juž s náramnou nechutí jsem si je dal doma uvařit a autosugesí popuzen hodil jsem to všechno do záchodu a šel jsem se najíst do Bierquelle.

Ještě abych se vrátil k naší milostpani. Stručnou charakteristiku jsem již podal slovy: Prusačka, jak stojí v knize. V tržnici vidí-li, že koupí-li najednou 3 kila švestek, dostane je o 3 feniky laciněji, než kdyby koupila dnes libru a zítra libru, koupí 3 kg a snad to nechá raději doma shniti. Určitě to nevím, ale myslím. Pořádek všude vzorný, nikde nesmí ležeti ani prášku. Soudil jsem tedy (opět induktivně), je-li návrhu tak krásný pořádek, budou za tapetami štěnice a že mi ihned první noc učiní svoji vizitu, ale mýlil jsem se. – Když jsme šli z tržnice, zavedla mne do papírnického obchodu, kdež jsem si za 1 M nakoupil svých potřeb, kdež ona s náramnou svědomitostí mi vykládala, abych si koupil takovou formu držátka, na kterou jsem zvyklý, a když jsem po nějaké sáhl, upozornila mne, že tamhle je zrovna taková forma, ale je o jeden fenik lacinější. – Myslím však, že se s ní budu dobře snášeti. Dává Vás pozdravovat a bude brzy psáti. Co se týče známosti Berlína, znám jej již jako vlastní boty (ale bez policajtů bych se ještě neobešel). – Abych Vám ale podal důkaz, že již se velmi dobře vyznám.

Když jsem šel dnes ráno z university, potkal jsem ve dveřích nějakého muže, dělníka. Ptal se mne, je-li vevnitř něco viděti. Řekl jsem mu, že ne. Dověděl jsem se, že je z Poznaně. Když jsem se ale ptal, je-li Polák, řekl honem: „Ach nein, ich bin ein Deutscher“ a to Deutscher vyslovil s takovým patosem, jako by chtěl říci: „Ich bin Napoleon I.“ Šel jsem s ním kousek a on se mne vyptával, co by tu ještě mohl viděti, a já jsem mu ukázal cestu k Braniborské bráně, řekl jsem mu, kudy přijde na Siegesallee atd., jako starý Berlínák. Chvilku jsme hovořili a najednou on se vyptal s otázkou, jsem-li katolík. Soudil totiž podle řeči. Nu, jestli všichni katolíci mluví tak krásně po německu jako já, mohou si gratulovat. Přiznal jsem se mu bez mučení k té ostudě a dodal jsem, že nejsem ani Němec. Z toho on měl hroznou radost a přiznal se mi, že je Polák, ale že se to bál říci, poněvadž by ho vyhnali z práce. – Ještě s někým jsem se zde v neděli setkal. Emil byl tak hodný a věnoval mi celou neděli. Zbrousili jsme skoro celý Berlín. V Siegesallee setkali jsme se u jedné sochy s nějakými Čechy. Jeden z nich znal Semily a maminku. Pak se k nám přidružil ještě jeden pán, jméno jsem zapomněl, a ten pravil, že má v Semilech příbuzné (nebo známé, nepamatuju se již), prý Schorschovu rodinu. Byl z Rakovníka a povídal, že mají tam Irmu Schorschovou, jestli v domě nebo v městě nevím. Když jsem mu vysvětlil svůj poměr k tetě Hermíně a Emil se mu představil, napsal si naše jména a povídal, že jeho paní bude mít radost. Z čeho a proč, nic nevím. Také jsem tu poznal paní Österreicherovou z Lípy, byla tu na klinice se slepým chlapečkem, s kterým včera již úplně zdravým odjela. Tak se najednou před člověkem vynořují příbuzní, o kterých neměl jakživ tušení.

Byl jsem teď u oběda a právě se vracím. Emil vedl mne po obědě do obrovského závodu Titzova, kde člověk dostane vše od masti na vši za 2 feniky neb bochníčku chleba až po brilianty za 30 000 marek a Schillerovy básně. Jest to něco úžasného. Ten člověk prodává jen výhradně v malém a potřebuje 30 000 marek denně *sydliat*, aby měl krytou režii. Můj úsudek byl, že by bylo potřeba toho darebáka oběsit, poněvadž jsem tam dostal 12 pohledných lístků za 10 feniků.

Končím svůj dnešní dopis a jsem Vám velice povděčen, že jste mi poskytli příležitost Berlín viděti. Pozdravuju všechny příbuzné, tj. rodinu Schorschovu a obě rodiny Schönfeldovy, strýčkovi Franckovi děkuju ještě jedenkrát za jeho velkomyslný dar a vzkazuju mu, ať najisto na zimu přijede do Berlína. Zatím ten babilón lépe poznám a budu jej moci důkladně provést. Ukážu mu také, kde dostane nejlepší kchošr párky. Holčičky dávám líbat a abych Aninčinu zvědavost upokojil, posílám jí prezent, po kterém se mě na lístku ptala. Podotýkám však, že je to od invalidy z r. 1870 koupeno.

Pozdravujte taky Nánu a celé Semily. (Marjánka tu juž není. Rozstala se a odjela do Beřkovic.)

Vám, drazí rodiče, ruce líbá Váš ortodoxní vděčný Kamil

Ad circulandum!

I. OLBRACHT OTCI

Berlín 20. 10. 1900

Drahý tatínku!

Sedám ihned po obdržení Tvého dopisu, abych Ti na Tvoje otázky odpověděl. Rozvrh hodin jsem Ti sice již sdělil, však nicméně k Tvé žádosti jej zde opakuji. Jest to tedy:

System des römischen Privatrechtes. Pernice, 8 hod. týdně (pondělí, úterý, čtvrtek 9–11 hod.). Römische Rechtsgeschichte. Oertmann, 4 hod. týdně (středa, sobota 9–11 hod.). Deutsche Rechtsgeschichte. Brunner, 4 hod. týdně (středa, sobota 11–1 hod.). Rechtsphilosophie m. n. u. Paulsen, 4 hod. týdně (pondělí, úterý, čtvrtek, pátek 12–1). Einführung in die Rechtswissenschaft. Bornhak, 3 hod. týdně (pondělí, úterý, čtvrtek 11–12). V pátek, jak víš, mám v tuto dobu okénko v rozvrhu. Ethik und Sozialphilosophie mit Rücksicht auf die Lebensprobleme der Gegenwart. Simmel, 2 hod. týdně (čtvrtek, pátek 2–3). – To jsou hodiny, které prozatím poslouchám. Publice pak jest: Recht und Moral. algidi (pátek 5–6) a Übungen im römischen Rechte (čtvrtek ½7–8). Nejsou to tedy 3 hodiny, nýbrž

pouze ½3 hodiny. Vráťím se Nejprve co se týká Einführung Nemohu Ti ještě zcela určitý psal, poslouchám profesora v pondělí, úterý a ve čtvrtek. ale on začal přednáseti teprve poslouchal teprve pouze ho neboť ti páni si dávají velmi r din teprv v ½12. Poslechni poznámek, které jsem si za dieser Vorlesung werden wir sein soll, sondern, was Recht „Recht überhaupt“ a „einz jest to Rechtsinstitut (Grup um einen Punkt gruppiert jemném poměru mezi práv mezi pozitivním a přiroz vznikl stát – (Staat ist be Vertrag. Ist also nicht Prod rechtes.) Více nám nepově ihned na rechtsphilosophii, mínění, že jest to totožn jsem již řekl, přednáška ta Dovol, abych se o těch poněvadž mne velmi zajír několik českých slov, pon německý výraz, kterého p zapamatoval. Přijmi také německý pravopis. Začal Vyložil jeho vývoj a vyví na konci 18. stol. Práví die Kraft des Naturrecht Recht sind nicht durch entstehen durch das all in der Historie.“ Vykládá Ti původně podati úryv o vzájemném poměru st filosofie měla převahu (církev, v novém věku in a přechází tak k právu různých časů. Počíná so was durch die Natur

dopis a jsem Vám velice povděčen, možnost Berlín viděti. Pozdravuju rodinu Schorschovu a obě rodiny i Franckovi děkuju ještě jednou za dar a vzkazuju mu, ať najisto Berlína. Zatím ten babylón lépe než dříve provést. Ukážu mu i kchošr párky. Holčičky dávám zvědavost upokojil, posílám jí na lístku ptala. Podotýkám z r. 1870 koupeno.

a celé Semily. (Marjánka tu odjela do Beřkovic.)
líbá Váš ortodoxní
vděčný Kamil

ulandum!

Berlín 20. 10. 1900

Tvého dopisu, abych Ti na vrh hodin jsem Ti sice již dosti jej zde opakuji. Jest

rechtes. Pernice, 8 hod. (9-11 hod.). Römische Rechtsgeschichte. Brunner, 4 hod. týdně (středa, 1-1 hod.). Rechtsphilosophie mit Rücksicht auf die Gegenwart. Simmel, 2 hod. To jsou hodiny, které pak jest: Recht und Leben im römischen Recht tedy 3 hodiny, nýbrž

pouze 1/3 hodiny. Vráťím se k jednotlivým předmětům. Nejprve co se týká Einführung in die Rechtswissenschaft. Nemohu Ti ještě zcela určitých zpráv podati. Jak jsem psal, poslouchám profesora Bornhaka 3 hodiny týdně, v pondělí, úterý a ve čtvrtek. Přednášky začly již v úterý, ale on začal přednáseti teprve ve čtvrtek, takže jsem ho poslouchal teprve pouze hodinu, respektive půl hodiny, neboť ti páni si dávají velmi na čas a chodí místo v 11 hodin teprv v 1/2 12. Poslechni tedy několik úryvků z mých poznámek, které jsem si za tu 1/2 hodinu udělal. „In dieser Vorlesung werden wir nicht handeln, was Recht sein soll, sondern, was Recht ist.“ Rozdělil nám právo na: „Recht überhaupt“ a „einzelne Teile“, vyložil nám, co jest to Rechtsinstitut (Gruppe von Rechtssätzen, die sich um einen Punkt gruppieren). Pak pojednával o vzájemném poměru mezi právem a státem, stanovil rozdíl mezi pozitivním a přirozeným právem a vyložil, jak vznikl stát – (Staat ist begründet worden durch einen Vertrag. Ist also nicht Produkt positiven, sondern Naturrechtes.) Více nám nepověděl. – Z této přednášky přejdu ihned na rechtsfilosofii, poněvadž jsi doma měl to mínění, že jest to totožno s Einführung usw. Ale jak jsem již řekl, přednáška tato náleží do fakulty filosofické. Dovol, abych se o těchto přednáškách šířeji zmínil, poněvadž mne velmi zajímají. V mých poznámkách jest několik českých slov, poněvadž při psaní zapomněl jsem německý výraz, kterého profesor užil, ale smysl jsem si zapamatoval. Přijmi také, prosím, můj asi dosti chybný německý pravopis. Začal rovněž s přirozeným právem. Vyložil jeho vývoj a vyvrcholení ve francouzské filosofii na konci 18. stol. Práví: „Erst die historische Schule hat die Kraft des Naturrechtes gebrochen. Denn Staat und Recht sind nicht durch Willkür erwachsen, sondern entstehen durch das allmähliche organische Wachstum in der Historie.“ Vykládá pak o účelu filosofie (chtěl jsem Ti původně podati úryvky, ale bylo by to moc dlouhé), o vzájemném poměru státu a práva a ukazuje, kdy jaká filosofie měla převahu (ve starověku stát, ve středověku církev, v novém věku individuum). Rozebírá individuum a přechází tak k právu, o různých názorech o něm za různých časů. Počíná sofisty a Platonem: „Recht ist das, was durch die Natur gegeben.“ Δικαίον ist nicht

totožné mit dem positiven Rechte – – atd. O čem jednají ostatní přednášky, zajisté víš. Hodiny publice začínají teprve prvním listopadem, rovněž profesor Simmel. V pátek od 11-12 byl jsem z dlouhé chvíle na teologické fakultě. Jsou to zrovna takoví hlupáci jako naši páteři.

Ruce líbá

Kamil

P. S. Prosím, pošli mi co nejdříve můj nový kabát.

I. OLBRACHT OTCI

Berlín 23. 10. 1900

Drahý tatínku!

Nechtěl jsem schválně dříve psáti, až začnou přednášky. Ty začly dnes 23. Profesor Pernice přednášel System des römischen Privatrechtes a prof. Paulsen Rechtsphilosophie. Poslední přednáška byla velmi zajímavá. Prof. Paulsen nám velmi krásně vyložil pojem práva přirozeného a pozitivního, rozdíl mezi nimi a rozdíl mezi Rechtswissenschaft a Rechtsphilosophie. Při této přednášce bylo velmi mnoho studentek. Také zde studují dva Japonci. V prvním semestru je nás tak od oka vzato asi 150.

Podotýkám ještě, že jmenovaná přednáška prof. Paulseny nepatří do fakulty právnické, nýbrž filosofické. Také prof. dra Simmela Philosophie des 19. Jahrhunderts patří sem. Bohužel prof. Simmel letos tuto přednášku mítí nebude. Měl jsem ji poslouchati dvakrát týdně. Také prof. Breysig, u něhož chtěl jsem poslouchati Geist und Kultur des 19. Jahrhunderts (1 hodina týdně), nepřednáší. (Nepřednáší letos vůbec.) Tuto hodinu týdně jsem tedy úplně vypustil. A místo Simmelovy filosofie 19. stol. jsem si vzal přednášku téhož profesora Ethik und Sozialphilosophie mit Rücksicht auf die Lebensprobleme der Gegenwart (2 hod. týdně, stejně jako filosofie 19. stol.). – Školné jsem také již zaplatil. Stálo 139 marků (okrouhle vzato 140,—), a sice: prof. Pernice (System des röm. Privatrechtes, 8 hod. týdně) 40 M, prof. Paulsen (Rechtsphilosophie usw., 4 hod.

týdně) 20 M, prof. Bornhak (Einführung in die Rechtswissenschaft, 3 hod. týdně) 20 M, prof. Oertmann (Römische Rechtsgeschichte, 4 hod. týdně) 20 M, prof. Brummer (Deutsche Rechtsgeschichte, 4 hod. týdně) 20 M, prof. Simmel (Ethik usw., 2 hod. týdně) 10 M, to dělá 130 M, oněch devět marků na různé maličkosti jako: Auditoriengeld (5 M), Akademische Krankenkassa atd. Dohromady 139 M (respektive 140 M). Mimo jmenovaných hodin mám ještě 3 hodiny publice, celkem 27 hodin týdně. Drahý tatínku, chceš-li mne tedy skutečně mít z krku na čtvrt roku, musíš ještě těch 160 M (20 zápisné, jak jsem již psal) poslati. Na mamčin účet pak spadá 2 M 45 f za krabici na chléb, kterou jsem si koupil, a 1 M 60 f za různé školní maličkosti (především jsem asi napsal 1 M 20, ale za to ostatní jsem si toho dokoupil). Celkem tedy 164 M 5 f, z čehož 5 f slevuji, jest 164 M.

Berlín jsem si již důkladně za těch 14 dní prázdnin prohlédl. Jest zde více Čechů než v Semilech, totiž skoro 5000. Byl jsem také v české Besedě a dal jsem se také zapsati za člena. 62 f měsíčního příspěvku. Budu tam ale chodit co možná nejméně. Jsou to lidé velice úzkoprsí, ba pan místopředseda povídal, že nám naši mladočeši jistě vydobudou „císarství české“. Vůbec jsem u toho nehovořil, poněvadž s voly jest těžká hádka. Také posílal na parlament ve Vídni a na Masaryka „Žižku s palcátem“.

Byl jsem také pozván od mladých Rosenfeldů. Šel jsem tam velmi nerad, ale jsou to hodní lidé.

Maminka má starosti s mým kašlem. Rozhodně i kdybych ještě kašlal, napsal bych, že juž nekašlu, ale opravdu juž nekašlu. Jak jsem přijel do Berlína, kašel jako kdyby ze mne spadl.

Na německou stravu jsem si již zvykl. Není tak špatná.

Také potřebuji nutně zimník, poněvadž jest zde hrozně chladno. Ať maminka o tom dopíše paní Meislové. Hartusí totiž na mne, abych o tom domů psal. – Na berlínský žargon jsem si také již zvykl.

Ruce Ti, tatínku, a mamince líbá

Pozdrav strýci Franckovi atd.

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Berlín 18. 11. 1900

Drahý tatínku!

Nařídil jsi mi v posledním svém dopise, abych Ti občas podal zprávu o postupu přednášek. Nyní jsou již úplně rozvinuty a v plném proudu, mohu tedy Tvé žádosti plně vyhověti. Přednášky navštěvuji pilně a nejenom ty, které ve svém rozvrhu mám udány, nýbrž také mnohé jiné, které mne upřímně řečeno zajímají více než moje povinné přednášky. Testovati jsem si je však nedal. Jest to hlavně profesor Liszt. Jest to podle mínění zdejšího nejslavnější žijící kriminalista. Přednáší o obraně státu proti zločinu. Od toho člověka jsem očekával mnoho, když v prvních přednáškách vykládal, že zločinci tvoří se vlastně teprve v kriminálech a že každá společnost má takové zločince, jaké si zaslouží. Především ale vykládal o trestu smrti a tu z něho u mne spadla celá jeho gloriola. Mluvil velmi strážlivě a obojatě. Dělal to na mne dojem, že ten člověk by vlastně rád řekl svoje mínění o té věci, že se ale bojí. Tak se přece nechtěl blamovati, aby řekl, že uznává ten trest jako odstrašující případ, tak to všelijak kroutil, uváděl nějaké úryvky z Bismarckovy řeči na trest smrti, říkal, že stát má právo na život zločince, za krev krev a takové věci, které mu jistě nešly od srdce. Jinak jest ale profesor Liszt výtečný muž. Několikrát byl jsem také na dějinách polské literatury a poslouchal jsem o Krasińském. Jak jsi snad v Čase četl, vzalo si několik zdejších profesorů za úkol umravňovati studentstvo. Navštěvuji ty přednášky dosti často. Jsou to dějiny prostituce a pohlavní nemoci. Jsou to výteční lidé, ale jejich metody umravňovati někoho strachem neuznávám. Velice zajímavé jsou přednášky profesora Simmla (etika). Ten člověk jest prototypem německého profesora. Na ulici vypadá jako ševcovský mistr, nepořádný, roztržitý, hrozně nervózní. Mám silné podezření, že Fliegende Blätter svoje profesorské anekdoty čerpají výhradně z prof. Simmla. Nezapomene-li v přednášce zimník, tedy paraple najisto. Kdyby do jeho přednášek chodil laik, který by nepochopil jeho inteligenci a učinnost, musil by se celou hodinu jeho hrozným gestům, vyskakování ze židle, vyvalování očí atd. křečovitě smáti. Také

co do způsobu přednášek. Někdo kdysi řekl, že nmyslí tím židli, na které Povídá sice mnoho vel nejjednodušší pravdu zdecké formy, aby se ka O židli sice nemluví „s řekne jistě „das Sein“ prof. Paulsen, u něh předmět, rechtsphilosophie začal přece alespoň u i ale velmi půvabné o r a Kantových o státu. des römischen Rechts velmi rád, ač přece v probíráme totiž inst které neprobíráme s vrhu. Zpracovali js ordnung, Rechtsque sonen, Rechtliche V Handlungstätigkeit tung, Gegenstände To jsou tedy přednáš odporem posloucha Rechtsgeschichte. C ských „Sippe“, „H sněmů, mlácení na musím poslouchat pocházejí Longob spēchu došli jsme věku. Také dosti Bornhak je hrozně slabé a fádni přem Zbývající čas liothek, v Akader liothek. Ak. Lese všechny německé platil jsem se na že ušetřím na to platné. Zaplatil j za výpůjčné listl Čas mezi jedno

Berlín 18. 11. 1900

posledním svém dopise, abych Ti
postupu přednášek. Nyní jsou již
plněm proudu, mohu tedy Tvé
Přednášky navštěvují pilně a ne-
rozvrhu mám udány, nýbrž také
upřímně řečeno zajímají více než
ky. Testovati jsem si je však nedal.
Liszt. Jest to podle mínění zdejšího
analista. Přednáší o obraně státu
člověka jsem očekával mnoho,
skách vykládal, že zločinci tvoří
nálech a že každá společnost má
zaslouží. Předěše ale vykládal
u mne spadla celá jeho gloriola.
bojatě. Dělal to na mne dojem,
rád řekl svoje mínění o té věci,
ce nechtěl blamovati, aby řekl,
strašující případ, tak to všelijak
vyky z Bismarckovy řeči na
á právo na život zločince, za
teré mu jistě nešly od srdce.
zt výtečný muž. Několikrát
polské literatury a poslouchal
snad v Čase četl, vzalo si
a úkol umravňovati student-
y dosti často. Jsou to dějiny
ci. Jsou to výteční lidé, ale
ěkoho strachem neuznávám.
y profesora Simmla (etika).
německého profesora. Na
nistr, nepořádný, roztržitý,
podezření, že Fliegende
ekdoty čerpají výhradně
e-li v přednášce zimník,
lo jeho přednášek chodil
o inteligenci a učenost,
rozným gestům, vyskako-
d. křečovité smáti. Také

co do způsobu přednášek jeví se v něm německý profesor.
Někdo kdysi řekl, že německý učenec řekne „sein“ a
myslí tím židli, na které sedí. To se na něho úplně hodí.
Povídá sice mnoho velice moudrých věcí, ale každou
nejjednodušší pravdu zaobalí do takové těžkopádné vě-
decké formy, aby se každá maličkost zdála hrozně učená.
O židli sice nemluví „sein“, ale chce-li říci slovo člověk,
řekne jistě „das Sein“. – Poněkud jiným člověkem jest
prof. Paulsen, u něhož poslouchám svůj zamilovaný
předmět, rechtsfilosofii, který nezačal-li u Adama a Evy,
začal přece alespoň u řeckých sofistů a Platona. Vykládal
ale velmi půvabně o názorech Hobbesových, Lockových
a Kantových o státu. Také můj hlavní předmět System
des römischen Rechtes u profesora Pernice poslouchám
velmi rád, ač přece ve mně vzbuzuje jakési obavy. Ne-
probíráme totiž instituce, nýbrž digesta (pandekty),
které neprobíráme systematicky, nýbrž podle jeho roz-
vrhu. Zpracovali jsme již obrovskou látku (Rechts-
ordnung, Rechtsquellen, Befugnis, Rechtssubjekte, Per-
sonen, Rechtliche Verhältnisse, Status, Ehe, Religion,
Handlungstätigkeit, Verwandtschaft, Körperschaft, Stif-
tung, Gegenstände und Rechtsfähigkeit der Sachen). –
To jsou tedy přednášky, které poslouchám rád. S hrozným
odporem poslouchám ale 4 hodiny týdně Deutsche
Rechtsgeschichte. Co mi je, prosím Tě, do starogermán-
ských „Sippe“, „Hundertschaften“, do jejich měsíčních
sněmů, mláčení na štít a gaugrafů? Někdy celou hodinu
musím poslouchat, od jakého starogermánského slona
pocházejí Longobardi, Vandalové atd. Při velikém
spěchu došli jsme konečně již ke Germánům Tacitova
věku. Také dosti nudné jest Einführung atd. Prof.
Bornhak je hrozně slabý řečník a celkem jest to hrozně
slabé a fádni přemlácování Paulsenovy Rechtsgeschichte.
Zbývající čas strávím většinou v Königliche Bib-
liothek, v Akademische Lesehalle a Akademische Bib-
liothek. Ak. Lesehalle jest čítárna, kde vystaveny jsou
všechny německé a mnoho cizozemských časopisů. Před-
platil jsem se na semestr (4,50). Má to také tu výhodu,
že ušetřím na topení doma. Ostatní čítárny jsou bez-
platné. Zaplatil jsem toliko do akademické čítárny 60 zl
za výpůjčné lístky a program. Doma jsem velmi málo.
Čas mezi jednotlivými přednáškami strávím většinou

buď v Královské bibliotéce nebo v Lesehalle. Na zdejší
universitě jest nás 11 Čechů. Maminka se mě ptá na
peněžité poměry. První moje úty dopadly po čertech
smutně. Vydal jsem totiž hodně ze svých soukromých
peněz, poněvadž tady v Berlíně mám stále nehorázný
hlad a nemohu, jak jsem původně počítal, pouze veče-
řeti, nýbrž musím také svačiti a v deset hodin v universitě
něco jísti. Takže mi těch 30 K měsíčně po prvních šest
neděl nevystačilo. Bohudíky mám ještě něco ze svých
darovaných peněz. Na obědech ušetřím 5 K měsíčně, ale
ty naše milostpaní třímá jako čert duši. Mám podezření,
že chce ještě k Tvému dobrému střádat zde v Berlíně
kapitály. Za měsíc říjen ušetřila, vzhledem k tomu, že
jsem přijel teprve sedmého a málo se topilo, 20 M.
Tento měsíc stálo prádlo 4 M, také se již topilo a hodně
se svítí. Takto jest hodně lakomá, ale na druhé straně to
vyhází za hlouposti. Byl jsem u ní také jednou na večeři,
dala mi slanečka a brambory na loupáčku, za což si
počítala 60 f. K tomu 15 za sklenici piva jest 75, kterýžto
luxus já si nikterak nemohu dovoliti. Tento měsíc koupil
jsem si asi za 80 f papíru a podobně a v nějakém antikva-
riátu pouze za 60 f celého Renana. Tento poslední výdaj,
jakož i za akademickou čítárnu a bibliotéku přenechávám
vůli tatínkově, chce-li mi je hraditi. Ne-li, mám k dostání
70 f. Koupiti si také musím rukavice a deštník. Úty za
tyto později. Dostanu-li sýr, bude mi to velkou úlevou
v mých bolech a souzeních.

Pro dnešek končím.

Ruce Tobě a mamince líbám a všechny ostatní pozdra-
vuju. Těším se, až Aninku budu moci pozdraviti jako
nevěstu.

Kamil

Přikládám plánek mé denní cesty. Oběd v Benthe-
strasse. (Připomínám, že od oběda každý den jedu, což
jest dalších 5–10 f denního výdaje.) Jest to skoro $\frac{3}{4}$ ho-
diny.

I. OLBRACHT OTCI

Berlín 27. 11. 1900

Drahý tatínku!

Sedám ihned po obdržení Tvého a mamínčina rozto-
milého psaní, abych Tvoji žádosti vyhověl. Vaše listy
dodaly mi chuti ke psaní a ta jest u mne dosti zřídká.
Musím tedy kouti železo, dokud jest horké. Žádáš mne,
abych Ti vykreslil svůj život mimo universitu. Přiznám
se Ti k něčemu upřímně: když jsem jel do Berlína, měl
jsem ten svatý a pevný úmysl studovati co možná nej-
méně a užítí co možná nejvíce půvabů, které Berlín
skýtá. „A ejhle teď!“ volám s Jablonským, studuji tolik,
že Berlín a čemu se zde říká „bummeln“ jest pro mne
španělskou vesnicí. Jsem na universitě tak zaměstnán,
že z celého Berlína a jeho života znám tolik, co jsem
poznal za prvních 10 dní, dokud jsme neměli ještě před-
nášek. To jest promel jsem několik muzejí, prohlédl
několik soch, prošel dvakráte korzo na Friedrichstrasse,
přečetl si v nějaké veliké kavárně Národní listy a Simpli-
cissimus, šel do jednoho Theater Varieté a dost. Teď
sedím celý den v universitě, neboť každý den jdu odpo-
ledne ještě na nějakou přednášku, která se mi namane
a od které si něco slibuji. V pondělí a úterý jsou to ony
dvě umravňovací přednášky (v poslední jeden při ní
omdlel a pěti se udělalo nanic z obrazů, které nám
prof. Lasar vrhá laternou na stěnu; líčení tedy zajisté
velice silné), v úterý jest to mimoto prof. Simmel, ve
středu jest to Beweise über Dasein Gottes (velice zajímavá
přednáška, o které Ti dále něco povím), ve čtvrtek jsou
to dvě hodiny Übungen im römischen Rechte a v pátek
jest to nejsilnější: prof. Simmel (2-3), dějiny polské
literatury (3-5), Liszt: zločin atd. (6-7). Vidíš tedy, že
mi na můj neuniversitní život mnoho času nezbyvá.
Jest tedy jenom sobota k dispozici. Tu trávím v česko-
slovanské Besedě, kde vždy až do kúropění řvu s berlín-
skými vlastenci „Hrom a peklo, marné vaše“ a poslouchám
jejich hloupé vlastenecké žvásty. V neděli celé
dopoledne spím a odpoledne jdu s Emilem Meislem
někam na procházku. Jak tedy vidíš, můj život takto
jest velice jednostranný. Dohoním to ale o vánocích,
kdy budu mít dosti volného času. Ptáš se na akademiky

Čechy. Z nich poznal jsem sedm. Medicínu studuje
z nich pouze jediný. Jsou to vesměs zajímaví lidé. Nej-
masarykovec a studuje filosofii. Ten člověk má již teď
profesorský lineál v zádech. Jiného jej nezajímá než
samá věda, přitom vypadá hrozně přepracovaně, neboť
celé noci studuje a mimoto píše časté referáty do Času
a Nové doby. Zabývá se také pilně překladatelstvím
z ruštiny. Teď přeložil nejnovější spis Tolstého, „Otroctví
naší doby“, a stal se mu malheur. Zkonfiskovali to totiž
v Rakousku. Druhý jest doktor Hofman, který studuje
zde historii a chce se státí profesorem na pražské uni-
versitě. Zajímavou figurkou jest nějaký Vondráček,
o kterém by bylo velmi těžko udati, co vlastně studuje.
Ten byl ze sexty v Čechách vyloučen pro urážku veli-
čenstva (tuším, že to dokonce bylo v Omladině), dostu-
doval v Curychu a teď se tak potlouká po universitách.
Chodí otrhaný, kouří viržinka, a čím se živí, to ví jen
sám pánbůh. Píše pak referátečky do všech možných
časopisů, které mu je přijmou. S ostatními se stýkám
méně. Jen s Velemínským a dr. Hofmanem častěji.
S posledním byl jsem jednou také v divadle, hráli nej-
novější německý kus „Rosenmontag“ od Erika Hart-
lebena.

Jest zde také mnoho rakouských Němců a Maďarů.
Včera se mi něco zajímavého přihodilo. Šel jsem z Aka-
demische Lesehalle a tu jsem viděl, jak u krajního stolu
dva hrajou šach. Požádal jsem za dovození, abych si
k nim směl přisednouti, a jeden z nich na to odpověděl:
„Bitö, bitö!“ Mluvili spolu cizí řečí a já slovanský vlaste-
nec myslil, že to mluví rusky. Ptal jsem se, odkud že
pánové jsou, a tu jsem se dověděl, že jeden jest z Velikého
Varadína, druhý z Banské Bystrice. Byli oba Maďari.
Rozhovořil jsem se s nimi a tu se mi jeden přiznal, že
také umí trošičku málo slovensky. Za další rozmluvy
jsem se dověděl, že ten jinoch jest synovec známého
Bernoláka, Maďarón. Úkaz celkem dosti smutný.

Tedy Aninka jest zasnoubena. Psal jsem jí delší dopis
na její zprávu o zasnoubení, nutil jsem se do humoru,
ale když jsem jej četl, viděl jsem, že vlastně všecko to
ode mne byla hloupá afektace a že mi to nikterak nešlo
od srdce. Proto jsem ho roztrhal a napsal docela frázo-

vitou gratulaci, jak to bontor
píše.

Leč nechme té historie a
Návruh Tvému, drahý tatínk
vání a pozdějšího studia v Kra
Kolokvium, či jak tomu zde
budu dělati a pustím se do st
jsem doma nestudoval. Tak
jimám. Toliko prosím, chce
aby to nebylo nic z uzen
vůbec přes hranice nesmí,
z toho se zase platí 85 f cla
Dejte mi prosím brzy zp

I. OLBRACHT OTCI

Drahý tatínku!

Právě teď dostal jsem
něž mnohokrátě děkuji.
psal, poněvadž jest toho
což také vidíš z velikého
že ale promineš neeste
Gerhart Hauptmann p
matu „Michael Kram
novější kus dělá velmi t
ani k „Formanu Hen
pískot či aplaus ber
o bytí neb nebytí ku
úplně nemožný a pač
trapné ticho a úsilí k
gickým a všeobecný
jest nejsilnější (totiž o
Hauptmann na pot
kterého se všeobecně
co jsme v prvních
a čtvrté jednání cel
ve filosofování a ná
jest dosti sice procti

ch poznal jsem sedm. Medicínu studuje jediný. Jsou to vesměs zajímaví lidé. Nej- s jakýmsi Velemínským. Jest žid, strašný studuje filosofii. Ten člověk má již teď eál v zádech. Jiného jej nezajímá než tom vypadá hrozně přepracovaně, neboť je a mimoto píše časté referáty do Času. Zabývá se také pilně překladatelstvím. Přeložil nejnovější spis Tolstého, „Otroctví al se mu malheur. Zkonfiskovali to totiž uhý jest doktor Hofman, který studuje ce se státi profesorem na pražské uni- ou figurkou jest nějaký Vondráček, o velmi těžko udati, co vlastně studuje. v Čechách vyloučen pro urážku veli- e to dokonce bylo v Omladině), dostu- a teď se tak potlouká po universitách. uří viržinka, a čím se živí, to ví jen e pak referátečky do všech možných u je příjemou. S ostatními se stýkám emínským a dr. Hofmanem častěji. em jednu také v divadle, hráli nej- us „Rosenmontag“ od Erika Hart-

oho rakouských Němců a Maďarů. jímavého přihodilo. Šel jsem z Aka- a tu jsem viděl, jak u krajního stolu ožádal jsem za dovolení, abych si ati, a jeden z nich na to odpověděl: spolu cizí řeči a já slovanský vlaste- nvější rusky. Ptal jsem se, odkud že a se dověděl, že jeden jest z Velikého Šanské Bystrice. Byli oba Maďaři. nimi a tu se mi jeden přiznal, že álo slovensky. Za další rozmluvy ten jinoch jest synovec známého Úkaz celkem dosti smutný. snoubena. Psal jsem jí delší dopis ubení, nutil jsem se do humoru, viděl jsem, že vlastně všecko to fektace a že mi to nikterak nešlo o roztrhal a napsal docela frázo-

vitou gratulaci, jak to bontón hloupé společnosti před- píše.

Leč nechme té historie a vraťme se k našim věcem. Návrhu Tvému, drahý tatínku, co se týká mého vojáko- vání a pozdějšího studia v Krakově, jsem velice povděčen. Kolokvium, či jak tomu zde říkají Dekansexamen, také budu dělati a pustím se do studia již po vánocích. Posud jsem doma nestudoval. Také mamčin návrh rád při- jímám. Toliko prosím, chce-li mi maminka něco poslati, aby to nebylo nic z uzenářského zboží, poněvadž to vůbec přes hranice nesmí, a nic od pečiva, poněvadž z toho se zase platí 85 f cla z jednoho kg.

Dejte mi prosím brzy zprávu, co se děje v Semilech. S ruky políbením

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Berlín 22. 12. 1900

Drahý tatínku!

Právě teď dostal jsem Váš vánoční velkolepý dar, za nějž mnohokrátě děkuji. Byl bych ale dnes tak jako tak psal, poněvadž jest toho mnoho, co s Tebou chci sdělit, což také vidíš z velikého formátu mého dopisu. Doufám, že ale promineš neestetický ten arch. Včera byl pan Gerhart Hauptmann při premiéře svého nového dra- matu „Michael Kramer“ náležitě vypískán. Jeho nej- novější kus dělá velmi trapný dojem a nelze jej přirovnati ani k „Formanu Henčlovi“, natož ke „Tkalcům“. Ač pískot či aplaus berlínského obecnstva nerozhoduje o bytí neb nebytí kusu, přece ten kus jest pro jeviště úplně nemožný a padl docela. Po prvním jednání bylo trapné ticho a úsilí klaky na galerii bylo umlčeno ener- gickým a všeobecným: pst! Po druhém jednání, které jest nejsilnější (totiž dramaticky nejsilnější), se nám pan Hauptmann na potlesk ukázal. Po třetím jednání, od kterého se všeobecně něco očekávalo, a očekávalo se to, co jsme v prvních dvou neviděli, nastal hrozný sykot a čtvrté jednání celku nezachránilo. Rozplývá se totiž ve filosofování a nářku otcově nad rakví synovou, což jest dosti sice pročitěné, ale pro jeviště nemožné. Zkrátka

fiasko, strašné fiasko! Tlačení a nával byl ovšem úžasný, a to pouze berlínská elita kritiků a spisovatelů. Publikum bylo rozhodně zajímavější než „Michael Kramer“.

Druhá událost: V neděli viděl jsem Braniborskou brá- nou do Berlína vejti vítězné šiky z války čínské. Šli v triumfu vezouce s sebou válečnou kořist, totiž pět děl čínských, hotovených v továrně Kruppové, a dva dobyté čínské prapory s draky. Triumfující vojáci v parádemarii nevypadali však nijak jako dobyvatelé, nýbrž celý ten triumf podobal se více návratu Napoleonových trup z Ruska. Šli mdle, žlutí jak vosk, vychrtli jak skelety, z očí hleděla každému žlutá zimnice, mnozí bez zbraně, kterou pro slabost, nemoc aneb poranění nemohli nésti. Ale šli přece za zvuků „Heil dir im Siegeskranz“ a „Bože, cara chraň“. Jejich úsměv na kytice a mávání šátků připomínal mi úsměv baletky, kterou baletní mistr švihá bičem přes nohy a křičí „usmívat sja“, jak to líčí Jelínek. Císař a císařovna měli z parády velikou radost, jak mohlo se na jejich tvářích čísti. – Na koho jsme se v Berlíně těšili, na presidenta Krügera, ten, jak víš, nepřijede. Proces Sternberg, který celý Berlín tolik rozčiloval a jehož výsledek byl s největším napětím očekáván, jest také již u konce. Byla to německá Panama a k ní družejí se dvě nové Panamy. Sternberg, jak asi víš, byl berlínský osmnáctimilionový bankér, který měl nemravný proces, do něhož upadlo také množství vynikajících policejních i vysokých soudních úředníků, kteří od něho přijali sta- tisíce marků a vily ve Švýcarsku. Teď k tomu se druží odhalení, že tři řiditelé bank, vyznamenaní císařskými a státními řády, byli pro sprosté podvody pozatykáni, a odhalení, že angličtí milionáři mezi žurnalisty a vysoké politické hodnostáře pruské rozdělili 7 milionů liber sterlingů pro děláni nálady proti Boertům. (Nepřijeti Krügra u německého císaře.) Mám z toho, upřímně řečeno, radost obzvláště proto, že Berliner Tagblatt drze podotýká, že tomu nevěří, poněvadž prý Německo není Francie. To by byly tak berlínské novinky. Nyní vrátím se k našim soukromým záležitostem. Tatínkovo podezření, že většinu času trávím „v kouřem a lidskými výpary naplněných místnostech“ není správné, poněvadž jak z mé dispozice času, kterou jsem podal, mi na hos- tince zbývá pramálo času. A stane-li se tak jednou za čas,

jest to jenom tehda, kdy s mými přáteli, doktorem Hofmanem a kolegou Novákem jdu na večeri do nějaké restaurace. Oba moji přátelé jsou lidé nesmírně střídmi, které jejich suchá věda tak daleko přivedla, že snesou stěží dvě sklenice piva. Jsem-li již u jmen svých přátel, podotýkám, že dr. Hofman, budoucí profesor na české universitě, jest překladatel Lebonovy „Duše davů“, Novák jest známý Lumír a polemizátor s Karáskem, syn básničky Terézy Novákové, o němž napsal Dyk v Moderní revui trefný epigram, který končí výtečnou charakteristikou: „Své Arne má sic po Garborgu, ale rozum po mamince.“ Ten vyprávěl mi úžasnou pověst, dosti odůvodněnou literárními styky jeho matky, o smrti Albertově. Nechci trápitě Tě samými historiemi, obzvláště, jsou-li Ti snad již známy. Nevíš-li posud o tom, napíšu Ti to příště. Na vánoce se těším. Strávím je pospolu s dr. Hofmanem. Také jsme již udělali plán na velikonoce. Nezapomněl-li jsi, slíbeno mi, že podívám se na velikonoce do Hamburku. Učiním tak s ním. Štědrý večer strávím velmi nerad v rodině Meislově a budu museti poslouchati to blbě žvanění a věčné poučování naší milostpaní. Jest to hrozná a pro lidské nervy velice nebezpečná osoba. Proti loupežníkům, zlodějům, násilníkům a sprostákům má člověk přece nějaké zbraně, ale proti roztomilým lidem jest úplně bezmocný. Zoufám si někdy, když mne přijde navštívit do mého pokojíčka a ptá se mne, co jsem měl k večeri, co jsem ten den utratil, že by musela se zlobiti, kdybych vydal za večeri někdy méně než 60 f, kolik dní nosím podlíkačky, že jí maminka nařídila, aby na prádle se šetřilo a že nesmím punčochy nositi méně než tři dny, že si to vše vypočítala, že jí nemám lháti, že se v naší domácnosti mluví česky; proč tatínek nepíše německy, že by mu to více vynášelo a že jest moc podoběn židovi; země, ve které nejsou židi, že jest nesmírně nešťastná, protože tam není obchod a průmysl; jestli se maminka nebude zlobiti, až se doví, že každou neděli nechodím do katolického kostela; jestli to není u nás hřích, že jím u židů; že Masaryk jest moc hodný člověk a že jistě pochází z židovské rodiny; jestli Češi jsou opravdu tak hloupý národ, že se nemohou naučiti ani tomu slovíčku „hier“ a hlásají se „zde“, nu, zkrátka, zabil bych ji, nadal, ale jsem bezbranný. Účet Ti pošle

ona. Prohlíží jej, odčítá, sčítá, vypočítává úroky (400 jsou totiž v záložně) nejméně třikrát denně. Buď na fenik, můžeš býti bez starosti. Protivná německá ženská. Sýr snad vyřídila Aninka. Teta Anna zaslala mi s ním velice milý dopis. Vůbec jest mi každá zpráva z domova velice milá, obzvláště tatínkovy dopisy proto, poněvadž vím, jak nerad koresponduje. Můj bratr, jak se dalo čekati, mi na můj lístek a otázku ani neodpověděl. Mrzelo mne to velice. Neříkej mu to, prosím, nechci mu kaziti svatvečerní náladu, ale bylo mi to velmi, velmi nemilé. Milerád zbavuji jej povinné novoroční gratulace a omluvy, že nemohl mi odpověděti pro churavost (již zdrav?) či mnoho práce, neb snad dokonce pro neobdržení lístku, což má drahá maminka zajisté na něm vynutí. Také nechápu, proč bylo zastaveno posílání Času. Či myslí si maminka, že Hilzner jest jediná věc, která mne z našeho českého života zajímá? Číslo Času, Samostatnosti a Osvěty lidu jsem obdržel. Byla v tom nějaká tendence, či jen náhoda? A což druhý díl tatínkova románu?

Na konec mého dopisu nezbyvá mi, než všem Vám přátelům hodně veselých svátků a dobrého chutnání k dárku, který jsem zaslal. Myslím, že jsem vybral dle Vaší chuti a k Vašemu uspokojení. Děkuji také ještě jednou za Vás dar. Maminka mne žádala za podobiznu, ale nedostal jsem se k tomu dáti se fotografovati. Učiním tak později. Jsem zdrav, Berlín se mi náležitě líbí, dosti pilný a velmi veselý.

Libám Vás všechny celou svou duší.

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Drahý tatínku!

Berlín 5. 1. 1901

Mám Ti toho zase tolik moc co psáti, že se chápu opětně tohoto neestetického formátu, který mi snad již laskavě odpustíš.

Začnu od počátku, totiž od vánoc. Tyto strávil jsem velmi dobře, Štědrý večer ve společnosti paní Rechy

a ještě tuctu stejně paní. Dostal jsem také od paní Rechy, které jsem se paní Rechy platy nezůstala bedničkou následující dny pozváním vánoc byl Silvestr. Když roční noci, nedovede si představy. Jest tu ne tisíce policajtů. Když neřekl bych ničeho, a davy řvou celé dvě Neujahr!“ Baroni ob s židy, anarchisti a s couzi, a my jsme se tak kteří plni nadšení A největší bláznovství pohledu na cylindr. v této nevinné pokrně pečí, že s jeho klobou i jeho hlava. Viděl v ní jel ocyldřfen hodil jim jako vy blýstící cylindr. Zk noc dokončili jsm Češi s dámmi a já Poněvadž pak s této noci a potom mince nepodal při vzezření. Nedělá silvestrovskou vý dostal darem k většinou k návš dražší, než jsem vaného děje na studentský lístek lepého tu o vání „Orestea“. Tu něco úchvatné budou se vydá v listech z této Když tu byl H jej do vinterga

vypočítává úroky (400 jsou
denně. Buďte na fenik,
ná německá ženská. Sýr
Odpadá tedy vzkaz, který
na zaslala mi s ním velice
zpráva z domova velice
proto, poněvadž vím,
bratr, jak se dalo čekati,
odpověděl. Mrzelo mne
nechci mu kaziti svat-
o velmi, velmi nemilé.
novoroční gratulace a
lěti pro churavost (již
ad dokonce pro neob-
minka zajisté na něm
ustaveno posílání Času.
jest jediná věc, která
á? Číslo Času, Samo-
el. Byla v tom nějaká
druhý díl tatínkova

mi, než všem Vám
chutnání k dárku,
ybral dle Vaší chuti
ještě jednou za Vás
biznu, ale nedostal
Učiním tak později.
dosti pilný a velmi

Kamil

Berlín 5. 1. 1901

átí, že se chápu
terý mi snad již
yto strávil jsem
sti paní Rechy

a ještě tuctu stejně protivných Prušáček dosti fádně.
Dostal jsem také od pana Meisla několik maličkostí, za
které jsem se paní Reše revanšoval. Také, aby bez od-
platy nezůstala bednička šipského sýra, byl jsem dva
následující dny pozván k obědu. Nejlepší ovšem z celých
vánoč byl Silvestr. Kdo neviděl Friedrichstrasse v novo-
roční noci, nedovede si o berlínském Silvestru učiniti ani
představy. Jest tu ne tisíce, ale statisíce lidí, ne sta, ale
tisíce policajtů. Kdyby se podobné věci dály v Paříži,
neček bych ničeho, ale v pruském Berlíně? Všechny ty
davky řvou celé dvě hodiny: „Prosit Neujahr, prosit
Neujahr!“ Baroni objímají se tam s krejčím, antisemiti
s židy, anarchisti a socialisti s policajty, Němci s Fran-
couzi, a my jsme se tam objímali s nějakými Trutnováky,
kteří plni nadšení křičeli s námi: „Nastár, nastár!“
A největší bláznovství na té celé maše jest to, že nesnese
pohledu na cylindr. Odvážil-li by se někdo v této noci
v této nevině pokrývce vyjít na ulici, byl by v nebez-
pečí, že s jeho kloboukem bude rozruženým lidem rozbít
i jeho hlava. Viděl jsem, jak sta lidí vrhlo se na drožku,
v níž jel ocylindřený kavalír, a jak ten, aby uklidnil dav,
hodil jim jako výkupnou oběť svůj nový, krásně se
blýštící cylindr. Zkrátka, strašná komedie. Silvestrovskou
noc dokončili jsme (Emil, Dr. Hofman, Kovář, dva
Češi s dámami a já) v italské vinárně při dobrém marsala.
Poněvadž pak s Kovářem jsem byl pohromadě pouze
této noci a potomního jitra, nelze se příliš diviti, že ma-
mince nepodal příliš uspokojivých zpráv o mém zevnějším
vzezění. Nedělá po Semilech moc klepů? Až na tuto
silvestrovskou výstřednost užil jsem peněz, které jsem
dostal darem k vánocům, dosti důstojným způsobem,
většinou k návštěvě divadel, která zde jsou mnohem
dražší, než jsem si myslel. Chce-li člověk viděti z odehrá-
vaného děje na jevišti jen čepice herců, ať si koupí
studentský lístek za 1 M (jinak 2 M 50). Co jsem velko-
lepého tu o vánocích viděl, jest asi Shelleyova trilogie
„Orestea“. Tuším, že jsem již Tobě o ní psal. Jest to
něco úchvatného. Až jednou budu slavným mužem a
budou se vydávati moje soukromé dopisy, najdou tam
v listech z této doby pouze apoteózy a elóže Oresteie.
Když tu byl Kovář, učinili jsme si také špás a zavedli
jít do vintergartnu, což jest něco podobného jako varieté

v Praze, jenže v mnohem větších rozměrech. Bavilo nás
všechny mnohem více dívati se na Kovářovy otevírané
a vykulené oči a roztaženou hubu než na jeviště. Berlín
jest přece náramně krásná věc a já jsem hrozně rád, že
tu mohu nějaký čas strávit. Co jsem tu jen za slavné
kapacity a události viděl! Mommsena, Hauptmanna,
Hartlebena, spisovatele Blumenthala, Viléma a Blumen-
thala jenerála jen v rakvi. Lidičky, to byl krásný funus!
Vášeň z mládí koukati se na funusy obnovila se ve mně
při pohřbu jenerála feldmaršála atd. Blumenthala. Císař
šel hodinu pěšky sám za rakví, princové za ním a císa-
řovna poslala za sebe alespoň zlatý kočár. Teď tu čekáme
ještě dvě veliké události. Osmnáctého toho měsíce dvou-
staletá památka trvání Pruska a za několik týdnů pan
Waldersee. Pořád Vám tady vykládám světoborné udá-
losti a Vy mi nikdy ani neodpíšete. Ani mi nikdo nena-
psal, jak jste byli překvapeni fiaskem pana Hauptmanna
a činskými tlupami. Vůbec s posledním psaním jsem
nebyl nikterak spokojen. Také jste mi nenapsali, zdali
tatínek nezměnil své dovození k jízdě do Hamburku.
Co se týká Alberta, dověděl jsem se z velmi spolehlivého
pramene, že se otrávil, poněvadž přistihl svého syna
in flagranti se svojí druhou paní. Věřím tomu tím spíše,
poněvadž noviny také psaly, že syn Albertův nebyl na
pohřbu. Za smutnou zprávu tu nemohu ovšem ručiti.
V universitě jest zase velmi čilý život a navštěvuji opět
tak pilně přednášky jako před svátky. Avšak dověděl
jsem se od českých právníků, že u nás v prvním semestru se
přednáší cosi jiného, a vidím, že ty věci budu musiti
v Čechách od první písmenky znovu opakovati a studo-
vati. Psal jsem Ti, že probíráme digesta (pandekty),
kdežto u nás berou instituce, ač jest toto skoro stejné.
Jenže má to pouze jméno „římského práva“ a ve skuteč-
nosti jest to vlastně právo německé. Pan Pernice nám
totiž velmi stručně řekne, jak to bylo asi v Římě, a pak
široce vykládá, jak jest to nyní v Německu. Také jsem se
dověděl, že toho, čemu my u nás říkáme pandekty, tady
neexistuje. Informuji se o tom ještě blíže a podám Ti
o tom zprávu. Byl bych velmi nerad, kdybych druhý
semestr tady již nemohl studovati. Až na tuto starost
mne universita baví a zaměstnává každodenně po celý
týden.

román o trojčlenné

To by byly tak události dne. Přeju k „Temným virům“. Tvoje dílo mne velice překvapilo. Dovol, prosím, svému synu, aby svého otce podrobil docela nestranné kritice. Dílo to má mnoho vad a vad dosti vážných, ale přece jest to jedno z největších děl, které vůbec znám, a položím jej směle vedle děl Dostojevského a Tolstého. Jest veliké již svým duchem, který z něho vane, prociťnám všeho a odvahou říci vše a vytvořiti figury, jakých u nás ještě nikdo nevyslovil a nevytvořil. Právil jsem, že „Viry“ mají přes všechny přednosti, které tisíckrát vyváží všechny pochybené věci, dosti vad. Odpustil bych Ti již nepřírozenou scénu v klášteře, odpustil bych Ti nemožnou a odpornou scénu při smrti Lamačově, odpustil bych Ti již také absurdní a absolutně nemožnou policii i s Henrychem, s kterou si kritikové marně asi budou lámati hlavu, ale odpustiti Ti nemohu hlavní a vážnou figuru třikrát nešťastného Bendy. Nejdříve byl bankéřem, sváděl cizí ženy, pak byl továrním dělníkem, obětavým vůdcem jejich, přitom sestrojoval jakýsi nesympatický létací stroj, nad tím vším plagoval Schopenhauera, psal deník, miloval cizí ženu a nepřijme od syna velkolepých peněz, a v tom momentu, kdy od Bendy čekáme teprve vývoj, vyřkne u soudu anarchistickou větu a opona nad nešťastným Bendou padá. Kdo jest vlastně ten nešťastný Benda? Proč ho štvě policie? Proč povídá nakonec Henrych: „Když se nám nepodaří jej zničit, tak ho necháme jít k čertu!“ Má proti němu policie nejmenšího podezření? Divil jsem se mu, proč vlastně již jednou nevzal ten dynamit a nevyhodil něco do povětří. (Co, to asi sám nevěděl. Asi celý svět.) To absolutně nikdo nedovede pochopiti, proč toho člověka, o kterém tuze dobře vědí, že nevinně pracuje na svém samoletu, který shání se po kuse chleba, nenechají? Kdo na něho vlastně poslal tu policii? Záleží snad státu na takovém neslaném nemastném snilkovi, jak Ty jsi jej vylíčil? Není silný ani slabý, není vášnivý, není rozumář, není zkrátka nic; a potkal-li bych někde takovou figuru, neřekl bych sice „blázen“, ale řekl bych „blázinec“. Jediná sympatická jeho vlastnost jest jeho láska k trpícím. Ale nic více. Dovedu si to ale velmi dobře vysvětliti. Ty jsi se do svého Bendy příliš zamiloval. Vložil jsi mu do úst mnoho krásných vět, ale právě tou snahou a láskou

k němu vytvořil jsi figuru nejasnou, ne-li dokonce nesympatickou, a když teprve na samičkém konci Tvého Bendu něco maličko začínáme chápati, když jsi od něho vzdálil nepřirozenou a více než romantickou policii, kdy Benda jest teprve schopen vývoje, opona padá. – Zato některé figury jsou velikolepé. Paní Berta jest více než výtečná, na paní Bertu s její oddaností, ženskou mělkostí a čistě ženským nitrem a srdcem můžeme se dívat, pitvati ji a uvidíme každý nerv, každý sebejemnější odstín. A totéž platí o všech Tvých dělnických figurách, pokud nedostanou se ve styk s policií (Buchar jediná čestná výjimka). Jakmile líčíš dělníky samy o sobě, jsi veliký, neskonale veliký, nedostižitelný v každém slově, v každé písmence a pak Zola se svým „Germinelem“ se musí pěkně, ale hezky skromňounce skrčiti do koutečka a dělnickou bídu ani Makay nedovedl tak vylíčiti. Tvoji domácí páni, mladočeši, stavitelé, továrníci, ředitelé, nadmistři a hejtmani zdají se mi trochu romantičtí. (O policii v tom ohledu ani nemluví.) Nanejvýš zajímavou figuru jest páter Spiridion. Není to sice stařec Zosima z „Bratří Karamazových“, ale jest to figura katolického kněze, jakého ještě nikdo nikdy se neodvážil vytvořiti. Scéna v klášteře jest sice nepřirozená, ale Spiridion jest veliký. Podívej se, prosím, na všechny ty sympatické i antipatické figurky katolických kněží, které v celé světové literatuře, a v naší české zvláště, byly vytvořeny? Podívej se například na Jiráskovy kněze, podívej se třeba i na Maupassantovy kněze?! Co jsou proti Spiridionu? Karikatury, nic než karikatury, buďto hezké, nebo ošklivé. To byla odvaha, obrovská odvaha, vytvořiti Spiridiona, a podařila se. – A což teprve ten Jindra, ten rozkošný Jindra, na něhož má člověk chuť si sáhnouti, vykráhati ho za vlasy, ale jen tak špásem, a říci mu, ale zase jen žertem: „Ó ty kluku hloupá, prašivá.“ A Bolek a Káča a pan fořt a kořalové z putyky, to nejsou fotografie, to nejsou ani obrazy, to jsou lidé, lidé, kteří před námi stojí a které by člověk chtěl objímati, nebo se s nimi práti. Tvé dílo jest veliké, mohutné svojí silou, svojí odvahou, svým duchem. V rozmluvě Bendy s paní Bertou praví onen (nemám knihy doma, nemohu tudíž citovati doslovně), že, ač tolik knih a dramát bylo již o lidské bídě napsáno, nikdo posud nevytvořil díla,

v němž by ona vnikala člověk vycítil, při němž je napsal, tatínku, a b Henrychové s nemožným byl nepodařený nen věčně veliké svým duchem nitra lidské duše.

Tak se mi zdá, že jsi čas vrátiti se zas k ně v tomto listě mám je s prosbou, abys mi od

Velice se mne dotkl můj kolega, ten hezký mé maturitní fotograf v sobotu odpoledne v řečtině. Co mu te třeba, či ví-li, jak jeho mne velice do ani Schlogrova, aby

Účet Ti snad roz mi jej již před des odeslal. Našla jej d nevím, české listy interesovati. Snad prušáckém pořádk

O volbách máš které denně v Le Zázvorka? Pošlete

Mám také slovo „Andulko má zla Doufám hodně Asi 5 M za rú Libám Vás vs

P. S. Chudák Čte již týden 35. stránce.

figuru nejasnou, ne-li dokonce ne-
teprve na samičkém konci Tvého
začínáme chápati, když jsi od něho
a více než romantickou policii, kdy
open vývoje, opona padá. – Zato
likolepé. Paní Berta jest více než
s její oddaností, ženskou mělkostí
m a srdcem můžeme se dívatí,
každý nerv, každý sebejemnější
všech Tvých dělnických figurách,
re styk s policií (Buchar jediná
e líčíš dělníky samy o sobě, jsi
nedostizitelný v každém slově,
Zola se svým „Germinalem“ se
romňounce skrčiti do koutečka
kay nedovedl tak vylíčiti. Tvoji
stavitelé, továrníci, ředitelé,
ají se mi trochu romantičtí.
ni nemluvím.) Nanejvýš zají-
Spiridion. Není to sice stařec
ových“, ale jest to figura kato-
ě nikdo nikdy se neodvážil
e jest sice nepřirozená, ale
ej se, prosím, na všechny ty
urky katolických kněží, které
v naší české zvláště, byly
říklad na Jiráskovy kněze,
assantovy kněze?! Co jsou
e, nic než karikatury, buďto
odvaha, obrovská odvaha,
ila se. – A což teprve ten
a něhož má člověk chuť si
y, ale jen tak špásem, a říci
y kluku hloupá, prašivá.“
řalové z putyky, to nejsou
y, to jsou lidé, lidé, kteří
ěk chtěl objímati, nebo se
ké, mohutné svojí silou,
rozmluvě Bendy s paní
hy doma, nemohu tudíž
knih a dramát bylo již
čtil díla,

v němž by ona vnikala do všech útroh, v němž by ji
člověk vycítil, při němž by neplakal, ale cítil bolest. Tys
je napsal, tatínku, a byť by ve „Virech“ byli odporní
Henrychové s nemožným policejním aparátem, byť v něm
byl nepodařený nemastný Benda, Tvé dílo zůstane
věčně veliké svým duchem, který dovede proniknouti do
nitra lidské duše.

Tak se mi zdá, že jsem se moc rozepsal a že by byl již
čas vrátiti se zas k nějakým všedním záležitostem, které
v tomto listě mám ještě vyřídit. Vracím se tedy k nim
s prosbou, abys mi odpustil moji upřímnost.

Velice se mne dotkla zpráva o Šulcově úmrtí. Šulc byl
můj kolega, ten hezký jinoch s plnovousem, který jest na
mé maturitní fotografii. Dělalí jsme spolu sami dva
v sobotu odpoledne maturitu a on chudák silně plaval
v řečtině. Co mu teď ubožáčku pomůže, umí-li časovati
παιδεία, či ví-li, jaké konjunktivy se kladou po αv. Smrt
jeho mne velice dojala. Nevím ani adresu jeho rodičů,
ani Schlogrova, abych kondoloval.

Účet Ti snad roztomilá paní Recha již poslala. Dala
mi jej již před deseti dny a já myslel, že jsem jej již
odeslal. Našla jej dnes v mém šuplíku. Co tam hledala,
nevím, české listy a moje škrábaniny ji asi nemohou
interesovati. Snad ji tam hnala proklatá její touha po
prušačském pořádku.

O volbách mám zprávy z Bohemie a Neue Freie,
které denně v Lesehalle čítávám. Kdo jest to ten pan
Zázvorka? Pošlete mi brzy Čas.

Mám také slovo k Anince. Vyříd' jí, prosím, jen tohle:
„Andulko má zlatá, jsi moudrá a chytrá holčička!“ –

Doufám hodně brzy dostati hodně obšírný dopis.

Asi 5 M za různé nepatrnosti do university –

Libám Vás všechny.

Kamil

P. S. Chudák náš pan Meisl namahá se také s „Vírý“.
Čte již týden každý večer dvě hodiny a je již na
35. stránce.

I. OLBRACHT MATCE

Drahá maminko!

Berlín 8. 2. 1901

Abys se udobřila, píši Ti honem list. Ale píši jej v ta-
kové záležitosti, že bys byla tisíckrát raději, kdybych si
jej byl ponechal. Bez dlouhých předmluv k věci: Ne-
chceš-li, abych tento měsíc zahynul hladem, musíš se nače
mnou smilovati a poslati mi nějaký milodar. Měl jsem
poslední čas tak mnoho a tak hloupých vydání, že již
skoro teď umírám hladem. Rozbil jsem si hodinky, musel
jsem je dáti spraviti, ztratil jsem od bytu klíč a naše
milostivá ze strachu před zloději dala celý zámek se
všemi klíči na můj účet předělati, dal jsem se konečně
také ostříhati a... byl také maskární ples Československé
besedy. – Drahá maminko, snad uznáš, ale bez hubování.

Nového Ti nemohu skoro nic sdělití, poněvadž jsem
již dlouhou dobu nikde nebyl. Když mám peníze, tak
od prvního do sedmého chodím do divadla a muzei se
vstupným, když nemám, vymetám socialistické před-
nášky, obrazárny a muzea bez vstupného. Ječto pak již
dlouho nebylo prvního (poslední první byl sněden klíči
a maskárním), nemám co nového a zajímavého povídati.
Bylo by velmi smutné, drahá maminko, abych v tomto
měsíci, právě kdy každý dijurnista vyjde se svou gáží,
měl zahynouti hladem. Sýr jsem v bázni boží již rozdál
a snědl, a tak mi nezbývá než jiti na žebrotu.

Když již u těch peněz tak jsem (začínám s nejmenší
sumou, aby to nebylo tak strašlivé), tedy jsem si dal
dělati, bylo to již skutečně nutné, také oblek (55 M). –
Přemýšlel jsem velmi dlouho nad černým šatstvem.
Kabát jsem si tedy musil dáti dělati a tu jsem si vzpomněl,
že moje černé kalhoty jsou již velmi špatné (prosím,
podívej se na ně) a tak jsem dal dělati celý černý oblek
(65 M). – Mně je na mou duši již úzko o tom psáti, ale
ono toho přijde ještě více. – Pardon, maminko, nečekej
se! Myslil jsem, že nám došlo již nájemné, ale byl jsem
se přeptati a máme ještě něco přes 200 M. Tedy jedna
bolest Ti jest uspořena.

Čtěl jsem Ti ještě psáti o Hamburku, že cesta stojí
9 M, ale to necháme až napodruhé, jest ještě dosti času
na tu otázku. Také o jízdě domů na Aninčinu svatbu

odbudu v příštím psaní, k němuž budu mít, dá-li pánbůh, více látky. – Vláda asi přijde teď domů s dobrým vysvědčením a budete z něho mít radost. Piš mi, prosím, co nejdříve o tom, jak to dopadlo a co dělá jeho hlava. Což Francek? Nepropadne? – Dopisují si také něco málo s pražským Pavlem, který mi právě dnes sdělil, že za toto období propadne z fyziky, zato Hans že bude ale s vyznamenáním. – Snad Vás to také zajímá v nedostatku poutavějších zpráv z Berlína. Tady se teď neděje ale dočista nic. Vilém jest v Londýně, smuteční slavnosti žádne, ani socialista Bebel nedělá kraválů, jen berlínské noviny píšou paličské články proti Rezkovi, Klofáčovi et consortes a strašně zuří na Poláky v Poznani. Byli totiž tak drzí, že se opovážili protestovatí proti tomu, aby poštovní úředníci nezahazovali všech listů a lístků s polskými adresami. – Prof. Paulsen vydal brožuru o morálce politického boje, Hauptmann prý píše zase nové drama, staví se tu veliký pomník Bismarckovi a dosti. – Nota bene! Zapomněl jsem na velikou věc! Ve spolku mám přednášetí o Havlíčku Borovském a potřebuju k tomu alespoň jeho spisy. Prosím tedy co nejdříve!

Ruce líbá

Kamil

I. OLBRACHT RODIČŮM

Berlín 1. 3. 1901

Drazí rodiče!

Also sprach Zarathustra: 8. března pojedu do Hamburka, 15. domů.

Přednášky pomalu přestávají, sály universitní žalostně pustnou. Patnáctého, respektive již teď, jest konec semestru a měsíční, respektive šestinedělní prázdniny.

Chci psátí o svém rozhodnutí a složití svůj pololetní účet, který mi takto dělá dosti starostí a duševních výčitek. Krátce, kolokvia jsem nedělal. Proč? Mohl bych docela bez jakékoli předhůzky neupřímnosti a nepravdy říci toto: 1. V Berlíně kolokvií se skoro vůbec nedělá, poněvadž nemají významu, protože zde školné vůbec není slevováno. 2. Kolokvium z jediného předmětu neexistuje. 3. Taxa za kolokvium ze dvou předmětů stojí 50 M. – To vše bych mohl uvéstí a nebylo by na tom

ani čárky nesprávné, mohl bych uvéstí také za dost nesprávnou omluvu mojí slabost v němčině, ale nečiním tak, poněvadž ani jedna z těchto příčin to nebyla, pro kterou jsem kolokvia nedělal. Řeknu zcela prostě, že jsem na domácí studium neměl kdy. Nemohl mne krátce nikdo přimětí, abych vynechal své odpolední a večerní přednášky, abych odřekl si Simmelovu etiku, Lisztovu kriminalistiku, Mendlovu psychiatrickou přednášku, Schmitta, Lasara, Lassona atd. a abych si doma sedl ke studování institucí. Víím, že to tatínka snad bude trochu mrzeti, ale jest to již smutná pravda. Mrzí mne to také hodně a mluvím k těšícím mne kolegům o povinnosti atd., ale víím přitom velmi dobře, že v druhém půlletí zvítězí zase tento duševní epikureismus nad povinností. A proto poslyš, jak Zarathustra podruhé otevírá svá ústa a se slzou v oku a s bolestným povzdechem šeptá: *Druhý semestr v Berlíně nemohu studovati.*

Jsem si vědom svých povinností, víím také, že musím a chci co nejdříve se svým předběžným studiem býti hotov, víím také, že pokušení jest příliš veliké a že nikdy neodhodlám se zde ke studování institucí, a proto adio, můj krásný Berlíně, „es war zu schön gewesen“. K tomuto mému přesmutnému rozhodnutí přiměla mne nejen obava před mojí duševní slabostí a epikurejstvím, nýbrž i nemilá věc, že se zde nejen nepřednáší české státní právo, což se samo sebou rozumí, ale i pandekty, což jest mnohem nepříjemnější. A zameškal-li bych tyto věci, bylo by mi velmi nepříjemné je za jediný semestr dohánětí a má první státní by byla spojena se značnými obtížemi. Přemýšlel a uvážil jsem vše dokonale a závěr podle všech logických pravidel musel dopadnouti tak, jak jsem již s těžkým srdcem řekl.

O té věci tedy prozatím dosti, o tom promluvíme si ústně za 14 dnů.

Budeš-li tedy tak laskav a povolíš mi cestu do Hamburka, pošli mi, prosím, na ni peníze, jakož i na cestu domů. Také mamince neslevím jejího obligátního milodaru. Rovněž jen tak mimochodem podotýkám, že nutně potřebujuj klobouk a kravatu.

Žádala-li by maminka, abych jí něco zde v Berlíně obstaral, snad i svatební dar pro Aninku, milerád přivezu s sebou.

Z berlínských zpráv týden byli jsme (asi 50) für die Obdachlosen, pan profesor (ironie!) pamí doutníků a potě 2000 marek.

Starému Jirkovi, s na jeho žádost Rosen telská vášeň a budu a

Ještě jednu poznám mermomocí chce mít že synové vynikající tudíž diviti. Zporozoro jehož Praeludium C

Císař pán zase v nemukají, Schrutka

I. OLBRACHT

Drahá maminko!

Měla-li být cest trženou odměnou jsem nedělal a kter ani dělati nemohl,

Jest velmi přiro ukázala, jaký jser líčíš „peněžní ob bohužel nedá se se ještě více usk na bytě a oběde večerích a na 3 konce roku nem

Chtěla-li bys z zici, poněvadž p bylo-li by Ti to

mohl bych uvést také za dost
ji slabost v němčině, ale nečiním
na z těchto příčin to nebyla, pro
nedělal. Řeknu zcela prostě, že
neměl kdy. Nemohl mne krátce
vynechal své odpolední a večerní
si Simmelovu etiku, Lisztovu
psychiatrickou přednášku,
na atd. a abych si doma sedl ke
že to tatínka snad bude trochu
utná pravda. Mrzí mne to také
ím mne kolegům o povinnosti
ni dobře, že v druhém půlletí
epikureismus nad povinností.
athustra podruhé otevírá svá
bolestným povzdechem šeptá:
nu studovati.

vinností, vím také, že musím
m předběžným studiem býti
ní jest příliš veliké a že nikdy
vání institucí, a proto adio,
r zu schön gewesen“. K to-
rozhodnutí přiměla mne
vní slabostí a epikurejstvím,
nejen nepřednáší české státní
ozumí, ale i pandekty, což
zameškal-li bych tyto věci,
é je za jediný semestr do-
byla spojena se značnými
jsem vše dokonale a závěr
el musel dopadnouti tak,
ekl.

stí, o tom promluvíme si
ovolíš mi cestu do Ham-
peníze, jakož i na cestu
jejího obligátního milo-
em podotýkám, že nutně

h jí něco zde v Berlíně
Aninku, milerád přivezu

Z berlínských zpráv jen dvě maličkosti: Předěšlý
vydán byli jsme (asi 500) s profesorem Lasarem v asyly
für die Obdachlosen, po kterémž smutném podívání nás
pan profesor (ironie!) častoval výtečnou hostinou, ku-
pami doutníků a potoky piva, za což vyhodil nejméně
2000 marek.

Starému Jirkovi, s nímž si trochu dopisují, koupil jsem
na jeho žádost Rosenmontag. Chytla jej totiž překlada-
telská vášeň a budu asi marně čekat na zapravení útrat.

Ještě jednu poznámku! Divím se mamince, že ze mne
mermomocí chce mít literáta. Stává se to velmi zhusta,
že synové vynikajících otců jsou hlupáčkové a nemusí se
tudíž diviti. Zpozoroval jsem to na panu Lvoviči Tolstém,
jehož Praeludium Chopins jsem si koupil.

Císař pán zase v Berlíně, Bebel hodný, Poláci ani
nemukají, Schrutka v Berlíně, Klofáč a náš císař kachny.

Ruce líbá

Kamil

I. OLBRACHT MATCE

Berlín 5. 3. 1901

Drahá maminko!

Měla-li být cesta do Hamburka pouze třikrát pod-
trženou odměnou za dvakrát podtrženou zkoušku, které
jsem nedělal a které, podtrhuji zase já dvakrát, jsem zde
ani dělati nemohl, zříkám se jí velmi rád.

Jest velmi přirozeno, že při této příležitosti, abys mi
ukázala, jaký jsem to vlastně špatný a nevděčný chlap,
líčí „peněžní oběti“, které jsem již stál. Co se již stalo,
bohužel nedá se napravit, snad ale pro budoucně mohu
se ještě více uskromniti, a poněvadž nedá se nic ušetřiti
na bytě a obědech, budu hleděti utrhnouti si něco na
večerech a na 30 f, které mám denně, abych snad do
konce roku nemusel dostávat více takových psaní.

Chtěla-li bys snad náhodou mne viděti, jsem k dispo-
zici, poněvadž přednášky již jsou u konce. Ovšem nevím,
bylo-li by Ti to milo, abych přijel domů.

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Drahý tatínku!

Berlín 5. 3. 1901

Učiním, jak si přeješ. – Do Hamburka nepojedu. –
Odchodné vysvědčení si nevezmu, poněvadž by to bylo
zbytečně vyhozených 35 M (15 vysvědčení na odchod-
nou, 20 nový zápis). – Máme přízdny. Přednášky již
nejsou. – Přeješ-li si snad, abych přijel domů, piš prosím.
S ruky políbením

Kamil

I. OLBRACHT RODIČŮM

Berlín 22. 5. 1901

Drazí rodiče!

Chápu se konečně pera, abych Vám o sobě něco po-
věděl, nebude toho ale mnoho, poněvadž říju zase
jednou den ze dne v míru a pořádku. Vstávám, chodím
do university a zpět a zase jdu spat a zase vstávám.
Celkem se mám ale nyní velmi dobře; poněvadž mám
dostí peněz, chodím také častěji do divadla. Viděl jsem
tu také v dvorní opeře „Prodanou nevěstu“, která se
Berlíňákům velmi líbí. Jen z Vaška dělají českého blbec
a jeho deklamace jest propletena samými českými slovy. –
Když již jsme tak u světských radovánek, tedy Vám
sděluji, že o těchto svátcích, snad v neděli nebo v pondělí,
podívám se do Hamburka, a stačí-li mi peníze, udělám
si odtamtud malý výletek na Helgoland. Píše mi kolega
Špoutil (jeho otcí jste v Semilech dobře nerozuměli), že
se podívá tento týden do Berlína, poněvadž odbyl první
státní zkoušku, a že dotýčný výlet podnikne se mnou.
Nepřijede-li ale, pojedu sám.

Abychom se vrátili k universitě. Mimo jmenované
tatínkem přednášky vzal jsem si ještě u prof. Liszta
Psychologie des Verbrechens a u prof. Lassona Hegels
Lehre. To jest ten stařeček, který nám dokazoval jsouc-
nost pánaboha a nyní totéž dokazuje Heglem. Na jeho
přednášky chodějí staří penzionovaní generálové, kance-
listi a asi osm starých dam, kteří jeho vyklady s nadšením
sledují a stále píší. Jest tam také jedna šedesátiletá

babička, o které dříve anekdota, že již 25 semestrů chodí na Lassonovu Hegels Lehre a vždy se stejnou zbožností jej poslouchá a píše jeho důkazy.

Systém přednáší nyní prof. Seckel. Respektive nepřednáší, nýbrž diktuje jako školákům. Jest to trochu divné, ale mně nikterak nemilé, poněvadž alespoň pochytím každé slovo, čehož jsem v daleko zajímavější přednášce prof. Pernice nemohl. – Kolega Peldřimovský byl tak laskav a poslal mi také instituce Heyrovského. Je-li v Semilech, poděkuj se, prosím, ještě jednou za mne, ač jsem tak již písemně učinil. Studuji z nich, ale kdybych přítom neposlouchal systému na universitě, nevěděl bych z toho ani slova. Tenhle pan Heyrovský má strašný sloh!

Vůbec nechal jsem nyní filosofické přednášky (mimo Allgemeine Psychologie, Simmel) stranou a studuji výhradně práva. Zajímavě také přednáší dr. von Seeler (Zivilprozess), Pernice nám vykládá dějiny římského práva.

Jak víš, měl jsem ve spolku přednášku. Ti krejčí mne žádali, abych jim řekl něco o náboženství (!!!). Tak jsem tedy tam vykládal rozumy a oni si to tuze pochvalovali. Jestli ale tomu rozuměli, to nevím. – Krajané ve spolku jsou teď jedinými Čechy, s kterými se stýkám. Všichni čeští kolegové opustili již Berlín. Velemínský jest v Lipsku, doktor Hofman v Paříži. Jen bláznivý Novák zde zůstal, ale bydlí v Charlottenburce, tak se s ním málo setkávám. Někdy jej vídávám v Akademische Bierhalle, kdež nyní obědvám. Stal jsem se již nevěrným košr stravě. Nechci říci, že by tam bylo o mnoho lepší neb lacinější (to rozhodně ne) než u paní Würzburgové, ale daleko lépe se mi zamlouvá společnost kolegů než těch hloupých comis, kteří věčně hovoří o „kšeftech“.

Co dělá Aninka? Psal jsem jí sice dopis, ale neodeslal jsem jej. Jsou v líbáčkách a ona nemá asi kdy čísti dopisů, a pak, kdož ví, bylo-li by to bývalo panu Iltisovi milo. Až jí ale budete psáti, pozdravujte ji ode mne.

Co se nového děje v Semilech?

Pište mi brzy.

Pozdravuji všechny známé, zejména strýčka France a vznešeného mourka.

Ruce líbá

Váš Kamil

I. OLBRACHT RODIČŮM

Drazí rodiče!

Berlín 28. 5. 1901

Jak dobře jsem chápal Xenofontovy vojáky! Jen moře a vysoké hory jsou krásné! Θαλασσα, θαλασσα! Pluli jsme a já s takovou zbožností díval se na hořící a pěníci se zelené vlny zmítající naší lodí. Díval jsem se z přídě korábu. Jen jasné zelené moře a modrá obloha. Jak to bylo krásné! A já měl šílenou chuť vrhnouti se do těch řvoucích vln a dáti se jimi pohltiti asi tak, jako fanatické obětují se svým bohům. Chápu, jak ti svalnatí námořníci, ač to tak jemně necítí jako my, nenávidějí pevniny, na níž jsou malicherné, protivné, a přec se vypínající gotické chrámy se směšnými drobnůstkami na oknech a věžích, na níž jsou maličké paláce, o nichž lidé ve své hlouposti říkají, že jsou velebné, na níž jsou panovníci, bohové, policajti, promenády, směšní hejskové a usmrkané děti válející se v písku, na níž jsou parky a lesy s umaštěnými papíry po šunce a salámech. Jak jest to vše směšné, strašně směšné, ten stávající světový řád a pořádek s bohy, panovníky, úředníky, vojáky, policajty a usmrkanými dětmi, na tom velebném, věčně svobodném moři!

Pak jsme jeli dlouho, dlouho tím krásným mořem a řvoucími vlnami. Viděli jsme pomalu v oblouku vystupovati rudé slunce. Nad námi válely se bílé mraky, pod námi zelené vlny. Pak před námi v modré dálce ozářené krvavým sluncem něco vystupovalo, něco rudého jak krev. Přijížděli jsme blíže a rozeznávali temně červenou vysokou skálu, rozeznávali bílé domky, rybářské čluny. Helgoland! Osmahlí rybáři s dlouhými bradami a vyholenými kníry pod nosem převezli nás na pevninu. „Grün ist der Strand, rot ist der Kant, weiss ist der Sand, das sind die Farben von Helgoland.“ – Věčná škoda, že protivní lidé dovedli i tento rozkošný koutek země zhanobiti a že dole, u moře, jsou hotely, sklepníci, kteří berou spropitné, a krámy s pohlednicemi a těmi směšnými malichernostmi na upomínku mořských lázní. Tam dole na nábřeží procházejí se hejskové v bílých botách a tlusté paničky se zlatem a diamanty, hodící se do té přírody asi tak jako plešatý hejssek se zlatým skřipcem obdivující

se smyslným úsměvem krásnou Nahofe na rudé skále, na níž se pro tlusté paničky nepohodlných krásněji. Tam nastavili rybáři nímž suší na štírách veliké tr pastviskách pasou se ovce, jež d ve svých rozkošných krajích. Tar rého rybáře s opálenými a zarou ným knírem pod nosem a u mla mi připravovala k snídaní sušen vati Helgoland, nesmí bydleti d matrány s briliantovými p velkoměstskými dětmi, ale mu báře, která mu vaří tresky, n odkud vidí na všechny čtyři moře, hrající v Helgolandu barvou. Pak se musí (ale sár lépe užil) dáti starým rybář nosti nabízí ke živčání sv pouzdra, vézti na bílé lodí rudých obrovitých skal „ho nou rozlýchá po moři a sta a bílých ptáků s vřiskavým žbráchatí se rukama v jasné musí ve své naivnosti hůlk jest tak hluboké, a přece s s radostí a uspokojením p hubuje na pruskou vládu stavila kanónů, že ho su jeho syny do vojska, čeh Jsou rozkošní lidé, tih zvláštní řeči, jsou silní a Bylo to překrásné na H tam nemohl zdržeti d sešel jsem dolů ke břehu bylo viděti, že jindy r a poslouchal s nadšením s ohlušujícím hřmotem pěnou do krvavých stě jsem byl sám a nemus Loučil jsem se s Helg v pondělí večer v půl

Berlín 28. 5. 1901

al Xenofontovy vojáky! Jen moře krásné! Θάλασσα, θάλασσα! Pluli žností díval se na hořící a pěnicí naší lodí. Díval jsem se z přídě moře a modrá obloha. Jak to ilenou chuť vrhnouti se do těch i pohltiti asi tak, jako fanatické chápů, jak ti svalnatí námořníci, ko my, nenávidějí pevniny, na vně, a přec se vypínající gotické onůstkami na oknech a věžích, e, o nichž lidé ve své hlouposti a níž jsou panovníci, bohové, šní hejskové a usmrkané děti jsou parky a lesy s umaštěsalámech. Jak jest to vše ten stávající světový řád y, úředníky, vojáky, policajty m velebném, věčně svobod-

ouho tím krásným mořem ne pomalu v oblouku vystu ni válely se bílé mraky, pod ámi v modré dálce ozářené upovalo, něco rudého jak eznávali temně červenou lé domky, rybářské čluny. dlouhými bradami a vy- převezli nás na pevninu. r Kant, weiss ist der Sand, goland.“ – Věčná škoda, o rozkošný koutek země ou hotely, sklepníci, kteří ednicemi a těmi směšnými ořských lázní. Tam dole é v bílých botách a tlusté hodící se do té přírody tým skřípcem obdivující

se smyslným úsměvem krásnou antickou Venuší, – Nahore na rudé skále, na níž se vystupuje po strmých, pro tlusté paničky nepohodlných schodech, jest mnohem krásněji. Tam nastavěli rybáři své bílé domky, před nimiž suší na šňůrách veliké tresky, tam na zelených pastviskách pasou se ovce, jež dojí helgolandské stařeny ve svých rozkošných krojích. Tam jsem také byděl u starého rybáře s opaleny a zarostlými prsy a s nevyholetým knírem pod nosem a u mladé jeho hezké ženy, která mi připravovala k snídani sušené tresky. Kdo chce milovat Helgoland, nesmí bydlet dole u břehu mezi tlustými matronami s briliantovými prsteny, mezi sklepníky a velkoměstskými dětmi, ale musí jít nahoru k hezké rybáře, která mu vaří tresky, nahoru, na červenou skálu, odkud vidí na všechny čtyři světové strany moře, jen moře, hrající v Helgolandu perleťově zelenou a rudou barvou. Pak se musí (ale sám, úplně sám, aby všechno lépe užil) dáti starým rybářem, který mu s dobromyslností nabízí ke žvýkání svůj černý tabák z tuleního pouzdra, vězti na bílé lodici kolem ostrova, křičeti do rudých obrovitých skal „hola“, až se to mohutnou ozvěnou rozléhá po moři a sta v jeskyních hnízdicích raků a bílých ptáků s vřiskavým skřekem ulétá, musí jako dítě zbráchat se rukama v jasné zelené vodě, až se celý umáčí, musí ve své naivnosti hůlkou chtít dosáhnout dna, které jest tak hluboké, a přece se zdá býti tak mělké, a přitom s radostí a uspokojením poslouchati starého rybáře, který hubuje na pruskou vládu, že mu po Helgolandu rozeřádila kanónů, že ho sužuje velikými daněmi a odvádí jeho syny do vojska, čehož za anglické vlády nebylo. – Jsou rozkošní lidé, tihle helgolandští rybáři! Mluví zvláštní řečí, jsou silní a osmahlí a nenávidějí Prusáků. – Bylo to překrásné na Helgolandu, jen škoda, že jsem se tam nemohl zdržeti déle než půldruhého dne! Večer sešel jsem dolů ke břehu, sedl si na rudý balvan, na němž bylo viděti, že jindy na něm sedávají pouze rackové, a poslouchal s nadšením hukotu a řevu příboje, válejícho a ohlušujícím hřmotem balvany a kamení a bijícího svojí pěnou do krvavých stěn ostrova. Jak to bylo krásné, že jsem byl sám a nemusel s nikým sdělovati svých pocitů! Loučil jsem se s Helgolandem velmi těžce. Vyjeli jsme v pondělí večer v půl šesté. Na moře padla hustá mlha,

takže když jsme dopluli na lodících k svému korábu, neviděli jsme již ostrova. Bylo bouřivo a vlny zmlátly lodí, neviděli jsme, jen jsme tužili tam na severu ten krásný ostrov, který by nemělo býti dovoleno znečistovatí svým špinavým pohledem každému bohatému berlínskému kupci. Neželi jsme dlouho. Asi po tříhodinové jízdě zakotvili jsme uprostřed lístého moře, nemohouce dále pro mlhu. Na vysokých stožárech vztyčena rudá a zelená znamení a my v nejistotě v ledivé mlze jsme čekali. Rozbouřené vlny zmlátly lodí a skoro všichni lidé měli mořskou nemoc. V temných koutech paluby tiskly se bledé a nemocné milenky a paničky na prsa svých mužů a ti je hladili a těšili. Bylo mi líto těch chudinek, které se tak bály toho větru a mlhy a příšerných zelených a červených výstražných znamení na lodí, a byl bych chtěl míti také někoho, koho bych mohl hladiti a těšiti. Pak asi po čtyřhodinovém čekání houli jsme se pomalíčku kupředu. Přistáli jsme v Hamburku v 8½ hod. Zpzdili jsme se tedy o maličkost, ani ne celých devíti hodin.

Tedy Hamburk! Nechápu, opravdu nechápu, co se komu může na tom špinavém a smradlavém městě líbiti. Lidem, kteří viděli Kreščatik a Lange Linie, nemůže se přece líbiti Jungfernstieg se svým špinavým alsterbassinem, na němž se perou zaprášené a začouzené labutě o ušmudlaný kus chleba hozený jim dětmi. Přistav s mohutnými lodmi, tisíce stožáry a maličkými vřiskajícími parničky jest sice velmi zajímavý, ale což jest to špinavé a petrolejem umaštěné Labe proti krásnému moři v Helgolandu? Bože, to Labe jest špinavé a smradlavé! Ale tak ohavně špinavé, takové ošklivé žluté. To snad proto, že se do něho vedou všechny záchody a špína (a té jest jak známo u nás velmi mnoho) slavného Království českého. – Když jsem v neděli ve 4 hod. ráno přijel vlakem z Berlína a hned sedl na parník, abych odjel na Helgoland, díval jsem se z paluby na přístav a zvolal jsem také: „Ach, jest to krásné!“ Ale teď, když jsem přijel z krásného Helgolandu, jest mi to město se svými usmolenými lidmi, s kouřem a smradem náramně protivné. – A to Labe, bože, to Labe!

Líbá Vás všechny Vás

Kamil

A. STAŠEK SYNOVI

Semily 30. 5. 1901

Milý Kamile,

myslíl jsem, že z celého Tvého výletu na Helgoland budeme mít jen pohlednici s výkřikem: *θαλάσσα!* Činil jsem Ti však křivdu. Dnešní Tvůj dopis nás mile překvapil a těšili jsme se mu i já i matka, jež se nemůže jeho čtením a předčítáním ani nasytit. Vidím, že Tě návštěva Helgolandu i tělesně osvěžila i duševně posílila. Cestování uvolňuje ducha a rozšiřuje srdce, proto bych poslal naše titěrná a malicherné české vzdělance na cesty do širého světa.

Nyní však o věcech praktických.

Především mně oznam, jakou látku probíráte v druhém pololetí z římského práva, pak dej zprávu, mnoho-li máš týdně hodin a zdali Ti zbývá čas, aby ses mohl připravit k děkanátní zkoušce.

Dnes jsem odeslal panu Meislovi dalších 240 K. Protože za příčinou jiných značných výloh, jež letos budu mít mimo jiné i kvůli strýci Petrovi, potřebuju učinit si rozpočet, požádej svou paní, aby Ti dala účet do konce května, z něhož uvidím, zdali a mnoho-li budeš ještě potřebovat. Strýc Petr je na mizině, a aby mu neprodali barabinu hned (později se beztoho stane), převzal jsem od jeho věřitelů něco pohledávek.

Ostatní podrobnosti z domácnosti i rodiny oznámí Ti matka.

Pozdravuji Tě a líbám.

A. Z.

Mařenka Sch. je všechna nešťastna, že jí píšeš „zuřivá Máro“ a že to na poště čtou. Udobří ji.

I. OLBRACHT MATCE

Drahá maminko!

Berlín 27. 6. 1901

Vaše obavy jsou zcela bezpodstatné, moje přednáška jest již dávno odbyta. Již před odjezdem do Hamburka a na Helgoland. Proto ale přece nepřestal jsem pilně

pracovati na národa roli dědičné v posvátném lůně českoslovanského spolku. Jeden důkaz posílám Ti zároveň s tímto psaním (úvodník jest mým dítkem), o druhém Tě přesvědčím sdělením, že jsem zvolen za slavnostního řečníka ke dni 6. července. Na to konto jsem juž na tatínka udělal dluh 1 zl 49 kr u Kotíka, odkudž jsem si objednal některé drobnější Husovy věci. Jako vysvětlení k Lucerně moudra podotýkám, že jsme dne 16. června měli společný výlet po párníku do Klatova (blízko Berlína), na kterémž se tento nový světový list objevil. Nebude Tě asi zajímati, poněvadž neznáš děje ani figur ze spolku. Děláme teď vůbec se svými přáteli časté výlety do okolí berlínského, které jest velmi krásné. Bývají zde obrovská vedra a není nepřijemné zaléztí někam do okolí do chládku a otravovati se weissbierem. Na těchto nedělních vycházkách poznal jsem již skoro celé berlínské okolí. Postupim a Sanssouci jest rozkošné. Přitom již začínám dosti pilně studovati ke kolokviu. Některý příští den navštívím prof. Seckla, ale musím si dříve k tomu účelu dáti tisknouti vizitky. Studium mi jde dosti těžce pro němčinu, ale myslím, že zkoušku přece odbudu. Jest mi tu v Berlíně již trochu nevolno, ale jak se zdá, nebudu moci do Čech až koncem srpna. Prof. Seckel jest s látkou velmi pozadu – bude přednáseti až do posledního termínu a potom teprve budu dělati kolokvium. Do té doby asi s penězi nestačím a tatínek bude nucen poslati ještě 100 M, v což jest již počítáno všechno, i cesta domů. Také já u Tebe, drahá maminko, mám ještě nějaký groš. Koupil jsem si klobouk, kravatu a různé jiné maličkosti, celkem něco přes 5 M. Kdybys ale chtěla něco přidati, bylo by mi velmi vhod, poněvadž teď v létě člověk utratí hodně peněz (nedělní výlety, koupání, ovoce atd.). Jinak, až na tuto nemoc, se mám dosti dobře. Doufám, že i Ty jsi juž, drahá maminko, úplně zdráva. Co dělá Vláda? Bude míti brzo konec školního roku a třese se asi chudák, aby neztratil vyznamenání. (Snad Tě bude mimochodem zajímati, že Sedlák při maturě si odnesl reparát z latiny.) Jaké jsou ostatní zprávy z Jičina? Francek se zase vyhrabal, nebo pojeděš snad znova orodovat? Také mne velice těšilo, že bude v Šípech snad letos pěkná úroda. Jen jestli!

Zde není nic nového. Odhalili s velikou slávou Bis-

markův pomník. Především Kraus s českými rolníky ujednáno, že na ně s kámen na nádraží a dělati jim Nevíš proč? Či sešlo z Teréza Nováková. Juž bláznovství. Náramná Snášeli jsme se ale velmi Víc nevím. Budete-li nebudu za to moci. U pana jednatele Holého

I. OLBRACHT

Drahý tatínku!

Předěšlý týden byl ze se mnou kolokviu prüfung. K této bychl mi teprve zkoušející budu dělati někdy Seckel odporučil

Předěšlý pátek s rodinou. Celý týden vadle. Choval se juž do nejdelší sm slast. Odjela totiž odjezdu se již ne

Prosím o dovozní nový oblek; chci útraty inkclusive taxa na universitě. Máme zde totiž pokládám ovšem 4 dny, které zdá se že prof. Seckel dělá pouze z o

Maminka jest nepsala dosud rým vysvědčen

na národa roli dědičné v posvátném lůně
nského spolku. Jeden důkaz posílám Ti zároveň
áním (úvodník jest mým dítkem), o druhém Tě
na sdělením, že jsem zvolen za slavnostního
dni 6. července. Na to konto jsem již na
elal dluh 1 z 49 kr u Kotíka, odkudž jsem si
které drobnější Husovy věci. Jako vysvětlení
moudra podotýkám, že jsme dne 16. června
ný výlet po párníku do Klatova (blízko
kterémž se tento nový světový list objevil.
asi zajímají, poněvadž neznáš děje ani figur
eláme teď vůbec se svými přáteli časté výlety
inského, které jest velmi krásné. Bývají zde
ra a není nepřijemné zaléztí někam do okolí
otravovati se weissbierem. Na těchto ne-
zkách poznal jsem již skoro celé berlínské
im a Sanssouci jest rozkošné. Přitom již
pílně studovati ke kolokviu. Některý příští
prof. Seckla, ale musím si dříve k tomu
nouti vizitky. Studium mi jde dosti těžce
le myslím, že zkoušku přece odbudu. Jest
již trochu nevolno, ale jak se zdá, nebudu
ž koncem srpna. Prof. Seckel jest s látkou
bude přednáseti až do posledního ter-
prve budu dělati kolokvium. Do té doby
áčím a tatínek bude nucen poslati ještě
st již počítáno všechno, i cesta domů.
drahá maminko, mám ještě nějaký groš.
obouk, kravatu a různé jiné maličkosti,
5 M. Kdybys ale chtěla něco přidati,
vhod, poněvadž teď v létě člověk utratí
dělání výlety, koupání, ovoce atd.).
nemoc, se mám dosti dobře. Doufám,
há maminko, úplně zdráva. Co dělá
orzo konec školního roku a třese se asi
ratil vyznamenání. (Snad Tě bude
ati, že Sedlák při matuře si odnesl
Jaké jsou ostatní zprávy z Jičína?
yhrabal, nebo pojeděš snad znova
e velice těšilo, že bude v Šípech snad
en jestli!
ého. Odhalili s velikou slávou Bis-

marekčův pomník. Předěšlou sobotu sem měl přijeti prof.
Kraus s českými rolníky jedoucími do Dánska. Bylo
ujednáno, že na ně s kolegou Novákem budeme čekati
na nádraží a dělati jim průvodce po městě. Ale nepřijeli.
Nevíš proč? Či sešlo z toho výletu? – Také zde byla paní
Tereza Nováková. Juž vím, po kom má Arne svoje
bláznovství. Náramná vlastenka, pro všechno nadšená.
Snášeli jsme se ale velmi dobře a prý jsem se jí líbil.
Víc nevím. Budete-li platiti pokutu za toto těžké psaní,
nebudu za to moci. Upozorňuji také na styl a pravopis
pana jednatele Holého. (Je Vysočák.)

Ruce líbá

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Berlín 10. 7. 1901

Drahý tatínku!

Předěšlý týden byl jsem u prof. Seckla, který mi slíbil,
že se mnou kolokvium odbyde, ač to nebude Decanats-
prüfung. K této bych musel žádati děkana fakulty, který by
mi teprve zkoušejícího komisaře sám ustanovil. Zkoušku
budu dělati někdy okolo 6. srpna. Kdy, napíšu. Prof.
Seckel odporučil mi ke koupí Dernburgovy Pandekty.
Předěšlý pátek zde byl strýc Selikovský z Litoměřic
s rodinou. Celý týden mne hostil a večer jsme byli v di-
vadle. Choval se ke mně velmi roztomile. Paní Rechu
juž do nejdelší smrti nevidím, což mi působí obrovskou
slast. Odjela totiž v neděli do Heringsdorfu a do mého
odjezdu se již nevrátí.

Prosím o dovolení, abych si zde směl nechati ušítí
nový oblek; chodím již velmi ošuměle. Na veškeré
útraty inkusive s oblekem (Dernburgovy Pandekty –
taxa na universitě – jízda domů) myslím, že stačí 100 M.
Máme zde totiž ještě asi 40 M úplně zbytečných. Před-
pokládám ovšem, že paní Recha nevezme za ony 3 nebo
4 dny, které zde budu přes srpen, nájemného a rovněž
že prof. Seckel nevezme ničeho za zkoušku, kterou mi
dělá pouze z ochoty.

Maminka jest již tuším v Karlových Varech. Proč mi
nepřisala dosud odtamtud? Vláda jest již asi doma s dob-
rým vysvědčením.

Odpusť, drahý tatínku, že dnes tak málo, čas mi je
drahý, látky veliké množství a jazyk německý prokláší.
P. S. Prosím Tě, co jest to po česku Anfechtbarkeit
a Einrede? Až budu věděti české překlady, najdu si to
v Heyrovském, takto tomu nerozumím.

Líbá Tě Tvůj

Kamil

Ještě něco: četl jsi v Národních, že jsem měl ve spolku
přednášku? Líbej Vládu.

I. OLBRACHT MATCE

[Praha říjen 1901]

Drahá maminko!

Bydlím tedy ve Vladislavské ulici. Máme překrásný
veliký pokoj u velice slušné a patrně bohaté rodiny,
známých to kol. Špoutila. Bohužel, radost naše nebude
trvati dlouho. Pán domu totiž před časem zemřel a naše
domácí paní hledá nový byt, neboť se jí tento o pěti
velkých pokojích zdá příliš velikým pro ni a dva syny
(technik a oktáván). Stěhujeme se tedy již prvního. Kam,
nevím. Snad s nimi.

Na universitě jsem zapsán a vše zapláceno. Byl jsem
u děkana. Žádost, by mi tento rok platil, smím podati
teprve před první státní zkouškou, tedy někdy v květnu.
Přednášky začínají asi dvacátého. Špoutil jest již zde.
Trochu také studuji.....

U Bursíka a Kohouta jsem ještě nebyl. Také jsem ještě
nekoupil knih. Instituce mi nejsou nic platné, neboť
pan Heyrovský teď vydal nové vydání o 300 stran tlustší.
Musím si také koupiti litografované německé právo. Co
stojí, ještě nevím. Heyrovský stojí něco přes 10 K.

Návštěvy jsem již vykonal u tety Winternitzové a Julky.
Také jsem byl dnes u Nandl. Učí se teď u Emily šit. Byli
jsme u oběda a náhle a zcela neočekávaně přijel strýc
s tetou. Strýc chtěl svůj příjezd zachovati v tajnosti, ale
rozkrliklo se to hned po celé kadetce. Vypadá velmi
dobře, ale mluví posud velice těžce. Připadá mi jako já,
když mluvím německy a hledám výrazy, které jsem kdysi
znal, ale nemohu se na ně okamžitě rozpomenuiti. Jeho

tělesný stav jest velice slušný, ale pochybuji, že by mohl zastávat místo komandanta. Zadal za další čtyřnedělní dovolenou a odjede zítra ráno s tetou do Drážďan. Všichni od obrstlieutenantů Vás pozdravují, zvláště teta Gusta a stará teta.

Jinak v Praze nic nového.

Líbám Vám ruce.

Kamil

1. listopadu se stěhujeme.

I. OLBRACHT OTCI

Praha 7. 11. 1901

Drahý tatínku!

Stěhujeme se v sobotu do nového bytu: Vinohrady, Vocelova ulice č. 6, II. Neposlala-li mi tedy ještě maminka prádlo do starého bytu, ať je pošle tam. V Praze vše při starém.

Včera jsme byli s tetou Winternitzovou ve Slupech. Strýc vypadá výtečně a jest velmi tlustý. Dnes jsem pozván večer k Schönfeldům (jdu tam velmi nerad) a zítra večer k Julince (tam jdu zase tuze rád).

Mnoho pozdravů všem.

Tobě ruku líbá

Kamil

I. OLBRACHT MATCE

Drahá maminko!

[Praha listopad 1901]

Ty jsi tedy byla tak laskava a hodila můj poslední dopis do pece. Těšilo mne to velice, jakož i poslední milý Tvůj list bez nadpisu a s osmkrát podškrtným „hned“. Patrně Nána dopis z pece vyndala a alespoň ona na moji žádost odpovíděla. Jest to velmi roztomilé od ní, vyřídí jí, prosím, mnoho díky za to. Bohužel, přání jejímu nemohu vyhovět. Nemohu totiž svých osm špinavých šnuptychlů a tucet límců poslati v tom obrovském koši. Snad naši milou Nānu zajímaly také zprávy o mých

*Zastavování
Přednášky*

studiích a nových knihách, které jsem si koupil a které si ovšem koupiti mám. Škoda, že její kompetence v našem domě nesahá tak daleko, aby i ostatním mým prosbám tak brzy vyhověla, jako se to stalo s mým prádlem. Chápu také Tvoje rozhořčení nad takovou sumou peněz, kterou budou mne státi litografie a nový oblek. Bohužel, potřeboval jsem litografií nutně dříve, než jsem dostal peníze (Nāna nejspíše Ti zapomněla říci), a poněvadž jsem svých peněz tolik neměl, musil jsem zastaviti hodinky. Litografie jsem totiž dnes, chtěl-li jsem rozuměti výkladům, nezbytně potřeboval a koupě nabídnuta mi byla dosti výhodná. Na hodinky půjčili mi jedenáct korun a čtyři jsem přidal k tomu ze svého. Koupil jsem tyto knihy (snad to bude tatínka zajímati): Pandekt, část všeobecná (Stupecký), Odkazy práva pandektového (Stupecký), Formální prameny práva církevního (Henner), O římském právu zástavním a rukojemství (Heyrovský), Soukromé právo německé (Hanel), Právní dějiny německé (II. díl, Hanel). – Musím si ještě koupiti Právní dějiny německé (I. díl), Právo církevní, Říšské dějiny a Pandekty, část zvláštní! – Vše to bude ještě státi asi 15 zlatých. Nemám jich ale ještě. Účet podám, až vše koupím. Že jsem si za 20 korun, které jsem tatínkovi měl ještě dáti, koupil nové instituce pana Heyrovského, psal jsem již.

Tatínek chtěl vědět, jaké přednášky poslouchám:

Hanel: Soukromé právo německé (5 hodin),

Stupecký: Římské právo dědické (1 hod.),

Heyrovský: Římský civilní proces (2 hod.),

Vančura: Římské právo rodinné (3 hod.),

Henner: Právo církevní (7 hod.),

Rieger: Říšské dějiny rakouské (5 hod.),

Masaryk: Praktická filosofie (4 hod.).

Mnoho-li jsem za všechno zaplatil a jak u rektora pořídil, psal jsem již. Také jsem psal, že jsem se již zabral do studia.

Novinek není v Praze žádných.

Ruku líbám Tobě i tatínkovi.

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Drahý tatínku!

Státnici dělám zatím tento dopis čisti, budu Nyní Ti chci ale, když jsem tak dlouho píš jako otc, ale já nemám.

Řekl jsi: „Pud, m a píše, a uvaž Ty s Pohled, tatínku! lech. Počítal jsi: j Pak budeš konci s Tebou, odpolec Ti dům a kancel V Semilech!... E soudního rady, veřejnému posta město.

Nezlob se, tatí lákat, mne v mý si jako člověk, je a tu hodinu ať t nalevo, jen přim věci a ostrůvků a poznati kus ž dělati kus krás vychovatelem, níkem zároveň

Psal jsi mi je jsem si zapama buď jím, chceš Chceš-li býti a nic podstatně se a budeš nešt kdy jsem o vš jasně před seb Vyměnil jso lář se sborov skutečně krá

ých knihách, které jsem si koupil a které si mám. Škoda, že její kompetence v našem tak daleko, aby i ostatním mým prosbám byla, jako se to stalo s mým prádlem. Chápu pořízení nad takovou sumou peněz, kterou i litografie a nový oblek. Bohužel, potřebuji litografii nutně dřív, než jsem dostal peníze (i zapomněla říci), a poněvadž jsem svých peněz neměl, musil jsem zastavit hodinky. Litografie, chtěl-li jsem rozuměti výkladům, musil jsem koupě nabídnuta mi byla dosti drahá (půjčili mi jedenáct korun a čtyři koruny ze svého. Koupil jsem tyto knihy (zajímají): Pandekt, část všeobecná (Stupecký), práva pandektového (Stupecký), práva církevního (Henner), O řízení a rukojemství (Heyrovský), Současná práva (Hanel), Právní dějiny německé (Hanel), Právní dějiny německé (Hanel), Právní dějiny německé (Hanel). Musím si ještě koupiti Právní dějiny německé (Hanel), Právní dějiny německé (Hanel), Právní dějiny německé (Hanel). Právo církevní, Římské dějiny a Pandekt. Vše to bude ještě stát asi 15 zlatých. Účet podám, až vše koupím. Právo, které jsem tatínkovi měl ještě dáti, jsem dal panu Heyrovskému, psal jsem již, jaké přednášky poslouchám: Právo německé (5 hodin), Právo dědické (1 hod.), Právo občanský proces (2 hod.), Právo rodinné (3 hod.), Právo římské (7 hod.), Právo rakouské (5 hod.), Právo filosofie (4 hod.).

Právo zaplatil a jak u rektora také jsem psal, že jsem se již rozhodl.

Líbám Tobě i tatínkovi.

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Praha 16. 10. 1902

Drahý tatínku!

Státnici dělám zítra, v pátek sedmáctého. Až budeš tento dopis čísti, budu asi právě před slavnou komisí. Nyní Ti chci ale psát vše, nevím ani, proč právě dnes, když jsem tak dlouho otálel. Víím jenom, že dnes Ti nepiši jako otci, ale jako příteli, nad kterého víím, že lepšího nemám.

Řekl jsi: „Pud, milý hochu, není všechno, nýbrž vědění a píle, a uvaž Ty svoje vědomosti!“

Pohleď, tatínku! Měl jsem se státí advokátem v Semilech. Počítal jsi: ještě šest, ještě pět, ještě čtyři roky... Pak budeš koncipientem. Dopoledne budu pracovati s Tebou, odpoledne budeš pracovati sám. Přenechám Ti dům a kancelář, staneš se advokátem v Semilech. V Semilech!... Budeš mít zajištěnou existenci, přijmy soudního rady, a budeš-li chtít, můžeš se věnovat veřejnému postavení a vésti s tajemníkem Benešem město.

Nezlob se, tatínku, ale mohla mne taková budoucnost lákat, mne v mých jedenadvaceti letech? Připadal jsem si jako člověk, jemuž řekli: tam a tam musíš plavat, v tu a tu hodinu ať tam jsi, ani minutu déle; ne napravo, ne nalevo, jen přímo! A vůkol je přec tolik a tolik krásných věcí a ostrůvků! Myslíš, že i já nechci prožít, procítiti a poznati kus života? Myslíš, že i já bych nechtěl prodělati kus krásné historie, poznati kus světa a lidí, býti vychovatelem, učitelem, žurnalistou, poslancem a básníkem zároveň?

Psal jsi mi jednou do Berlína, a já Tvá slova tak dobře jsem si zapamatoval. Psal jsi: „Chceš-li býti advokátem, buď jím, chceš-li býti ševcem, buď jím, ale buď jím cele. Chceš-li býti ale advokátem a spisovatelem, nevykonáš nic podstatného ani v tom, ani v onom oboru, rozptýlíš se a budeš nešťasten.“ Tak jsi psal, tatínku, a já tyto noci, kdy jsem o všem ještě jednou přemýšlel, viděl jsem tak jasně před sebou, čím budu a čím bych býti chtěl....

Vyměnil jsem teda práva s filosofii, advokátní kancelář se sborovnou. Prozatím práva s historií. Jest to skutečně krásný odpočinek po suchopárném studiu

k první státni, ať hodím máme trochu mnoho a vědomostí času mi z celého dne moc nezůstane.

Chci se nyní vrátiti k denním věcem a vše Ti napíši, co Tě snad zajímá.

Tedy: všechny formalisty jsem vykonal a dal jsem se zapísat na historické oddělení právnické fakulty. Historie a geografie jsou samostatné oddělení a nemohou nic jiného poslouchati. Ovšem musím míti v předešlých semestrech, a sice ve dvou, zapísáno několik hodin z moderní (francouzské a německé) filologie, abych mohl tomu na nižších středních školách vyučovati. Zákonitě mi z mého studia platějí pouze dva semestry, ale možno požádati k ministerstvu, aby mi čítány byly semestry tři, o čemž uvědomen ministerstvem rozhodne sbor historického oddělení. Jest to žádost více formální a mož tím spíše bude vyhověno, poněvadž budu mít státnici a hodím v semestru kolokvovati, ne-li u jiného, tedy najisto u profesora Golla. Studium historické trvá zrovna tak jako studia jiná čtyři roky, pátým rokem dělají se zkoušky. Poněvadž nyní jest nedostatek zkušených učitelů, posílají se na gymnasia a reálky studenci čtvrtého roku, hlavně nyní na Moravu, ale nebylo mně to rozhodně doporučeno. Zajímají-li Tě předměty, které nyní poslouchám, zde jsou: prof. Goll: Dějiny římské v době císařské (3 hod. týdně). Prof. Kalousek: O vnitřních reformách Marie Terezie a císaře Josefa II. (2 hod.). Prof. Pekař: Dějiny rakouské (3 hod.), historický seminář (3 hod.) a přehled českých dějin hospodářských a sociálních (2 hod.). Docent Friedrich: Latinská paleografie (5 hod.), prof. Palacký: Itálie (1 hod.), prof. Švambera: Vývoj geografie v XIX. stol. (1 hod.), Evropa (3 hod.) a cvičení seminární (4 hod.). Konečně u prof. Driny poslouchám všeobecnou pedagogiku 3 hod. týdně. Poslouchám tedy zrovna 30 hodin týdně. Nebylo by to moc, ale hodiny, zvláště semináře, jsou tak podivně roztroušeny nejen po odpoledních a večerech, nýbrž po celé Praze, že jsem celý den zaměstnán. Zaměstnání to jest ale velice příjemné. Přednášky trvají již týden a já již celý nechávám v hlavě rozležovati se mi mé právnické vědomosti.

Zítra tedy dělám státnici. Patrně odpoledne. Dělejte tedy palce.

Pardon, ještě něco. Zaplatil jsem ze svých peněz 64 K 10 h a prosím o hodně brzké jejich zaslání.
S ruky políbením Tobě a mamince

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Praha 16. 10. 1903

Drahý tatínku!

Dávám Ti smutnou zprávu, že peníze, které jsi mi laskavě dal na zápis, nestačily. Zaplatil jsem 75 K 60 h, obdržel jsem 50 K. Zbývá tedy ještě 25 K 60 h. Seznam mých přednášek jest tento: Goll: Dějiny středověku (3), Pekař: Rakouské dějiny II (5), Kalousek: Dějiny české od desátého století (3), Peroutka: Dějiny řecké (2), Píč: O národopisných změnách na území dnešního Rakouska (1), Palacký: Rakousko (2), Augustin: Astronomia a matematický zeměpis (2), Švambera: Asie (3), Krejčí: Základy etiky (4), Pekař: seminář (2), Friedrich: Cvičení pedagogicko-diplomatická (3), Vlček: Dějiny české literatury (3), Kraus: Dějiny německé literatury (3).

Z doktora Krejčího chci v tomto semestru dělati státní kolokvium, jež mi bude počítáno ke státní zkoušce. Musím poslouchati po dva semestry tříhodinovou přednášku z němčiny i z češtiny, proto Vlček a Kraus. Z ostatních předmětů jsou všechny téměř nutné, musil jsem tedy onu sumu vydati. Prosím, tatínku, pošli mi nedoplatek, měl jsem mimořádný výdaj tím, že jsem si koupil za 10 K sebrané spisy zesnulého Ladislava Hofmana a pak v pořádek jsem uvedl svůj starý hřích s mincemí. Říkal mi profesor Glücklich, že mne žádal o půjčení korespondence s Ladislavem. Proč jste mi neposlali do Liberce dopis? Včera byli jsme pozváni s Vládou na večeri do rodiny Vondorfovy. Jsou to velice milí lidé a krásně nás pohostili. Zato jsme ještě tetě Augustě neučinili návštěvu. Byli jsme tam dvakrát a nikdy nebyl nikdo doma. Máme totiž čas toliko v neděli dopoledne a odpoledne si do vznešené rodiny netroufáme.

Máme hezký vzdušný pokoj s dvěma okny. Mám však skoro tři čtvrtě hodiny do přednášek, neboť Goll i Pekař předčítají až v Lázeňské ulici na Malé Straně, neboť

Klementinum se opravuje. Přednášejí však teprve v 9 hodin a tak to ještě ujde.

Líbám Tobě i mamince ruce.

Kamil

I. OLBRACHT RODIČŮM

Liberec 10. 11. 1903

Drazí rodiče

Takto nyní vypadám. Svou podobu jsem sice nevystihl, ale ten rüstung bohužel velmi dobře. Na zádech tornistr s proprietami, za které jsem byl nucen vyhoditi 3 zl a které k ničemu nejsou, na tornistře sbalený plášť, pod tornistru patrontaš se 60 kusy patron, po straně bajonet a brodsak, vpředu dvě patrontaše se 40 kusy patron, na pravém rameni pušku. Tak teď chodíme každý týden

Drazí rodiče!

Takto nyní vypadám. Svou podobu jsem sice nevystihl, ale ten rüstung bohužel velmi dobře. Na zádech tornistr s proprietami, za které jsem byl nucen vyhoditi 3 zl a které k ničemu nejsou, na tornistře sbalený plášť, pod tornistru patrontaš se 60 kusy patron, po straně bajonet a brodsak, vpředu dvě patrontaše se 40 kusy patron, na pravém rameni pušku. Tak teď chodíme každý týden

tři, abychom si prý z těžké. Odpustte mi, děsná, ale já bych ne naruby nepřevrátil, Vede se mi zaplat

činu trochu zvykl by si na pořádné musí být náramně s luje, aby se vzteky věc být kaprálem, takto jinak líný až dělat vzdory a půl nasadí, může náš Freda není nikteram ramně štram. De jednou před paner což ho povzbudilo nejenom milá, ale stříká půl metru nikdo neřekl, že Učíme se taky ko jednoročák posta a kvérgrify. Tako přáti. Vůbec kaž

Přidávají nám sedmi do jedená do půl sedmé jes renském dvoře, Tam nám to je zase něco jiného tam zaměstnán denně dost a dos i nohy nejvíce b strašně zahálím a chytám ryby, Nevím jinak to to dření nemá pod mostem, v když s bajonet nepřipadne, že jako když jsme by mne to byl

n se opravuje. Přednášejí však teprve
tak to ještě ujde.

Libám Tobě i mamince ruče.

Kamil

HT RODIČŮM

Liberec 10. 11. 1903

ji rosi

Svou podobu jsem sice nevystih-
šel velmi dobře. Na zádech tor-
né jsem byl nucen vyhodit 3 zl
na tornistře sbalený plášť, pod
kusy patron, po straně bajonet
trontaše se 40 kusy patron, na
ak teď chodíme každý týden

Svou podobu jsem sice nevystih-
šel velmi dobře. Na zádech tor-
né jsem byl nucen vyhodit 3 zl
na tornistře sbalený plášť, pod
kusy patron, po straně bajonet
trontaše se 40 kusy patron, na
ak teď chodíme každý týden

trí, abychom si prý zvykli. Váží to 32 kg a jest to hodně
těžké. Odpusťte mi, prosím, tu vojenskou češtinu, jest
děsná, ale já bych nějakým jazykovým puritánstvím svět
naruby nepřevrátil, tak to nechám tak, jak to jest.

Vede se mi zaplat' pámbu dobře a juž jsem na tu vojan-
činu trochu zvykl. Náš pan kaprál jest velký všivák a rád
by si na pořádné lidi zasedl, jenže chudáček nemůže,
musí být náramně slušný, zato mu však reglement dovo-
luje, aby se vzteky třásl na celém těle. Jest to krásná
věc být kaprálem, ale jenom u rekrutů. Freda je juž
takto jinak líný až dost, ale když začne panu Petrickovi
dělat vzdory a půl hodiny se vrtá v bajonetu, než ho
nasadí, může náš pan obrichtr vytlouct z kůže. Ačkoli
Freda není nikterak krásný, přece včera se ukázal ná-
ramně štram. Defilovali jsme při hubbě včera zase
jednou před panem obrstem a bláta bylo až po kotníky,
což ho povzbudilo k ráznosti přímo ideální. Jest to totiž
nejenom milá, ale taky velice zábavná věc, když bláto
stříká půl metru nad hlavu. Byli jsme tak zvedení, že by
nikdo neřekl, že rakouská infanterie má modré kabáty.
Učíme se taky komandovati. Každý den ráno jest jeden
jednoráčák postaven před glíd, kterému velí kejklata
a kvérgrify. Takového velitele jako Alfréd bylo by si jen
přáti. Vůbec každý listonoš jest lepší voják než on.

Přidávají nám stále více a více. Teď cvičíme juž od
sedmi do jedenácti a od půl druhé do pěti. Od půl šesté
do půl sedmé jest škola. Většinu času strávíme na kasá-
renském dvoře, někdy odpoledne jdeme na execírplac.
Tam nám to jest mnohem milejší. Jednak člověk vidí
zase něco jiného než čtyři fádni zdi kasáren, jednak jest
tam zaměstnání záživnější než na dvoře. Ač se nadřeme
denně dost a dost, přece každý moment, i když mne ruče
i nohy nejvíce bolí, nemohu se zbaviti dojmů, že vlastně
strašně zahálím. Věř mi, když doma sedím u Jizery
a chytám ryby, neuvědomuji si tak zahálku jako tady.
Nevím jinak to psychologicky vysvětliti, než že všechno
to dření nemá žádného, ale žádného účelu. Když sedím
pod mostem, vím, že mohu vytáhnouti říza, ale tady
když s bajonetem v ruce ženu útokem, ani mi vlastně
nepřipadne, že mám jíti zabíjeti lidi. Připadá mi to,
jako když jsme si na ostrově hrávali na Indiány, a tenkrát
by mne to bylo bavilo, dnes jsem na to trochu starý.

Vystihl jsem na všech vojácích bez rozdílu dvě vlastnosti:
lenost a ctižádostivost. Zdá se to být absurdní kombinace,
a přece jest správná. Nemáš ani zdání, jak jest zde každý
nerad. Každý voják juž dnes ví, bude-li zde ještě 289 nebo
365 dní, všude po kasárnách máš čárky kolik ještě měsíců,
každý ví, kolikrát ještě bude fasovati slamníky, chleba,
peníze, každý hledí svou práci odbýti co nejpovrchněji,
a přece každý jest ctižádostiv až hrůza, a pochváli-li
některý důstojník jisté oddělení, jest s to, aby se příští
půl minuty v práci roztrhalo. Jest to divné, a přece po-
zoroval jsem to všude. Ještě něco jsem vystihl: nej-
neintelligentnější lidé jsou nejlepšími vojáky. Není hroz-
nějšího podívání než na polského rekruta. Co se náš
člověk naučí za 14 dní, k tomu polský voják potřebuje
6 neděl a každý poddůstojník, který jest komandován
k Polákům, nejraději by se pustil do pláče. Ale po roce
není lepšího vojáka nad něho. Totéž platí o jednoráčá-
cích. Jest nás asi 78 a něco přes třicet Čechů; devět
desetín nás má maturitu a vysokou školu. Z Němců
dobré tři čtvrtiny mají buďto střední školu bez maturity
nebo jen inteligenční zkoušku, velmi mnoho také jen
tak zvaný švindelkurs. Čistě německé glídy jsou ty nej-
lepší, české nejhorší a lajtnant Franz na ně nestačí
křičeti „indolentes Volk“ a jest na tom mnoho pravdy.
Ovšem jsou mezi Němci také špatní vojáci (ad vocem
Frede), ale u těch jsou motivy zcela jiné než přijímání
nutného zla.

Ale vrátím se ke svým denním potřebám. Jedny boty
jsem juž rozbil na maděru a druhé taky za mnoho juž
nestojí. Dal jsem si dělati nové podrážky a do nich na-
tlouci cvoků, jinak by ta vojna stála ještě jednou tolik.
Stálo mne to 1 zl 15 kr, což prosím, abyste vzali k vě-
domí. Za nátepníčky mnohokrát děkuji, item za ty
vlněné podlíkačky, které jsou velmi dobré. Prádlo jsi
snad, maminko, obdržela a do té zelené škatulky mi
můžeš poslati s čistým prádlem několik koláčů. Před-
věřem jsem byl zavolan k panu rechteumákovi (jinak
Rechnungsunteroffizier), který mi odevzdal poukázku na
šipské sýry. Byla jich sice jenom malá škatulka, ale jest
to dobré a děkuji pěkně. Mám na Vás prosbu: na adresy
nepište pluk, poněvadž ony věci přijdou do kasáren, já
kvůli tomu musím k raportu, gehorsamst poděkovat

a k hejtmanovi gehorsamst omeldovat, že jsem věc v pořádku obdržel, a doma to mám mnohem jednoduší. Také mnohokrát děkuji za měsíční přídavek. Index jste, doufám, v pořádku již obdrželi a tatínek snad nebude muset pro něj do Prahy. Nemohu za to, že jej Zdena dříve neposlal.

Ze strýčkovy návštěvy jsme měli báječnou radost a v jeho společnosti se nám vedlo výborně. Bylo by si přát, aby se častěji opakovaly.

Včera jsme také střelili do terče. Ze čtyř ran trefil jsem mužskou figuru na 600 kroků čtyřikrát, jednou dokonce do prsou tzv. ovál, takže budu asi druhý nebo třetí nejlepší střelec z jednoráčáků, význam to ale nemá žádný. Ve škole učíme se stále stejně hlouposti, které se nám přednášejí jako největší moudrosti světa. Oficíři jsou velice slušní lidé a snáším se s nimi velmi dobře. I lajtnant Franz přes své řvaní a slavomam jest vcelku dobrý člověk. Návštěvy u nich jsem si již odbyl a díky bohu nikoho nezastihl doma, či lépe řečeno, nikdo asi pro rekruta nechtěl býti doma. Dokonce kadet a oberleutnant na dvoře podali mi ruku se slovy, že odbývají si tím svoji protinávštěvu. Jinak mám se dobře, jsem zdrav a zpropadené neštovice pomalu se odlupují.

Líbám Vám ruku a všechny pozdravuju.

Kamil

I. OLBRACHT RODIČŮM

Draží rodiče!

Liberec 3. 2. 1904

Chtěl jsem v úterý přijeti domů, ale všemohoucí ruka božské i vojenské prozřetelnosti usoudila jinak. Jsou 1/2 hodiny s půlnoci a já sedím na „farhauze“ v kasárnách. Mám na sobě odspoda počítaje dvoje ponožky, dvoje podlíkačky, dvě košile, vestu, kabát, plášť, pás a patronašky. Se stěn jsem strhl dva cizí pláště, zabalil do nich nohy a boty strčil do cizích rukávů. Že toto počínání s cizími věcmi jest nepoctivé, chápu, ale člověk si svůj charakter zachová jen tenkrát, když má plný žaludek a není mu zima. Přemýšlím právě o altruismu a lidském charakteru a přišel jsem pro lidstvo k potup-

nému poznání, že veškerá láska k bližnímu hraničí na pěti stupních Reomyra pod nulou. Také jsem právě přednesl dojemnou meditaci k svatému Martinu. Ted kdyby přišel pan Čmuhálek a ten, jak známo, nemá na těle jediného chloupku, který by jej zahřál, a tento pan Čmuhálek kdyby přišel dočista nahý, přísám Zeus, nepůjčil bych mu ani jednu hančli, nerci-li jeden rukáv nepoctivě nabytého pláště. Venku jest mráz a děsný vítr, protivný a pískavý, a já musím mít ještě k tomu ke všemu otevřené okno, abych slyšel, až se jim uráčí nás vytroubiti. Vařím si čaj a kouřím. Měl jsem malér. Klidně si čtu Gräfin Julie, ein Kapitel Liebesmahusin, jež mi laskavě půjčil Fredl, který ji má od svého pološvagra, velikého milovníka pikantní četby, a nic zlého netuše, zahřívám se k tomu čajem. Najednou jak vítr přiběhne pan oberleutnant. Pěkně jsem ho přivítal, poslušně se představil. A on, že mne dá zítra zavřít, neslyším-li, že se venku troubí Tagschange. Já řku, že jest vítr a není nic slyšeti. Nezapomene-li tedy pan oberleutnant na to do rána, nebo nepřímhouří-li pan hejtman očko, odsedím si veselé své dva dny kasárníka a pak ještě sedm měsíců a pár a půjdeme zase domů. Vůbec jsem měl dnes s pány oficíry samé maléry. Považ jen, jak jsem se dnes před panem kadetem od naší kompanie blamoval. Potkal mne na chodbě. Přiskočil ke mně a rozhrnul mi límeč pláště. Lekl jsem se ukrutně. „Warum sind sie nicht befördert worden, was? Sie haben nichts gelernt, was?“ (Sedm jednoráčáků bylo totiž k novému roku uděláno frajtry.) „Was sind sie im Zivil?“ Začervenal jsem se hrozně. „Filosof,“ zakoktal jsem. „Ech, Philosoph! Da werden sie Professor der Philosophie werden? Da studieren sie auch diese Sprachen, diese... lateinische und griechische, was?“ „Nein, die Geschichte, Herr Kadetoffiziersstellvertreter.“ „Ach, die Geschichte, die Geschichte, kenn ich auch. Na, sagen sie mir mal wann ist Alexandr der Grosse gestorben?“ „Meiner Seele, Herr Kadetoffiziersstellvertreter, das weiss ich selber nicht.“ „Sehen sie! Und wann ist der Caesar gestorben?“ „Das war mir scheint 44.“ „Nein, nein, das war 42. Und sagen sie mir mal, welche war die blutigste Schlacht im 19. Jahrhundert?“ (Včera byl v Reichenberger článek o absolutně a relativně nejkrvavějších bitvách 19. století.) „Bei Leipzig.“ „Wieviel

Gefallene?“ „65 000.“ „Ja, blutigste Schlacht? Wiss...
„Ich glaube Gravelotte.“
recht haben sie, Herr Kadetoffiziersstellvertreter. Ich habe es selber gelesen.“ Pan kadet sie haben halt schon so m...
rozmluva skončila. Sezn...
hodně silnější v Alexandr...
absolutně a relativně kru...
stejně dobrého pramene

Co se týče zdejších r...
pořádku asi tyto:

K novému roku byl z...
Hans von Schönfeld. Za...
a navštívil také hejtman...
ukrutnou radost, dovede...
předtím něco o „mein...
Schwiegersohnes (!)“. I...
Rochlitzem na oficírsk...
mnoho a já musel v...
S úsměvem na rtech př...
nur ein Bruder des So...
Neffe“ tety Gusty. Vě...
Kamilku Freundovou...
berci, tak jsem se důkl...
záležitostech. Alfréd j...
nedělá také nic a za...
Poslal ale lékařské vys...
čas dělali ve městě n...
melde ich gehorsamst...
mnohokrát. Vydal jse...
na druhé čtvrtletí stát...
mapy. Ponechávám...
V neděli budu mít a...
nebude možno. Sna...
jede pořad stejně a fá...
Končím svůj dopi...
zase Gräfin Julie, sn...
Líbám Vás i str...
pošlu pohlednici. M

blízkému hraničí na
Také jsem právě
ému Martinu. Teď
ak známo, nemá na
zahřál, a tento pan
ahý, přísám Zeus,
merci-li jeden rukáv
mráz a děsný vítr,
tě k tomu ke všemu
ráčí nás vytroubiti.
alér. Klidně si čtu
sin, ježž mi laskavě
lošvagra, velikého
netuše, zahřívám
řiběhne pan ober-
ně se představil.
m-li, že se venku
a není nic slyšeti.
t na to do rána,
odsedím si vesele
dm měsíců a pár
něl dnes s pány
em se dnes před
oval. Potkal mne
mi límec pláště.
e nicht befördert
t, was?“ (Sedm
uděláno frajtry.)
jsem se hrozně.
! Da werden sie
udieren sie auch
iechische, was?“
rsstellvertreter.“
n ich auch. Na,
der Grosse ge-
offiziersstellver-
sie! Und wann
ir scheint 44.“
air mal, welche
adert?“ (Včera
relativně nej-
zig.“ „Wieviel

Gefallene?“ „65 000.“ „Ja, und welch war die relativ blutigste Schlacht? Wissen sie, was das relativ ist?“ „Ich glaube Gravelotte.“ „Nein, nein, Solferino.“ „Ja recht haben sie, Herr Kadettoffiziersstellvertreter, es war Solferino. Ich habe es auch gestern in dem Reichenberger gelesen.“ Pan kadet se trochu začervenal. „Ja, sie haben halt schon so manches vergessen,“ a tímto naše rozmluva skončila. Seznal jsem, že jest pan kadet rozhodně silnější v Alexandrovi než v Caesarovi, a co se týče absolutně a relativně krvavých bitev, že čerpáme asi ze stejné dobrého pramene oba.

Co se týče zdejších novinek, jsou v chronologickém pořádku asi tyto:

K novému roku byl zde pět dní za svoji nevěstou pan Hans von Schönfeld. Zahrál si také na našeho protežera a navštívil také hejtmana Rochlitze. Že jsem z toho měl ukrutnou radost, dovedeš si představit. Ale teta psala již předtím něco o „meinem Neffen und Bruder meines Schwiegersohnes (1)“. Bavit jsem se s panem hejtmánem Rochlitzem na oficiálním věnečku, vypytał se velmi mnoho a já musel vysvětliti tajnosti naší míšpóche. S úsměvem na rtech přijal odhalení, že „Alfred ist nicht nur ein Bruder des Schwiegersohnes, sondern auch ein Neffe“ tety Gusty. Včera jsem náhodou potkal v městě Kamilku Freundovou s Irmou. Zdržely se hodinu v Liberci, tak jsem se důkladně informoval o všech rodinných záležitostech. Alfréd jest již týden doma. Není mu nic, nedělá také nic a za ten týden ztloustl jako krmník. Poslal ale lékařské vysvědčení a pan regimentsarzt nemá čas dělati ve městě návštěvy. To jest tak všecko. Auch melde ich gehorsamst richtig erhaltene Gebühren a děkuji mnohokrát. Vydal jsem tento měsíc mimořádně 2 zl. 25 na druhé čtvrtletí státu za svoji výzbroj a 1,50 za speciální mapy. Ponechávám si tyto obnosy na cesty do Semil. V neděli budu míti asi Schiessplatzwache, takže mi zase nebude možno. Snad od neděle za týden. Ve škole to jde pořád stejně a fádne a zcela nic nového.

Končím svůj dopis, jest mi zima, a proto chopím se zase Gräfin Julie, snad mne trochu zahřeje. Líbám Vás i strýčka i Schorschovy. Budu-li sedět, pošlu pohlednici. Mamince děkuji za její dopis.

Kamil

I. OLBRACHT STRÝCI VÁCLAVU ZEMANOVI

[19. 2. 1904]

Drahý strýčku!

....Ležel jsem tři hodiny na posteli a najednou o půl noci vstávám, abych Ti psal. Proč právě teď psát dopis a proč právě Tobě, bůh ví, vím jenom, že mi tane na mysli ten krásný černý les na vrchu nad mlýnem, kde zloději poráželi smrček, kde jsme viděli na buku sojku a motýčkou hledali staré stěpy. Drahý strýčku, v tom dopise jest do poslední čárky všechno pravda a moji kantoři jsou velice chytří lidé.

Mluvili jsme spolu kdysi o Bochově rodině a Ty jsi darwinista. Vy jste byli vyvrcholení, pyramidální bod silné selské rodiny a odtud není jiná cesta než dolů, a sice po hlavě dolů. Zebříku není, abychom se dostali ještě výše, a hledáme-li nějaký provázek, nějakou pavučinu, za kterou bychom se mohli zachytiti, ať jui po ní léztí nahoru, nebo o stupeň dolů, jest to smělné tápání a bláznovství. Ty, ctiteli Darwinův a veliký pesimista, Ty mi rozumíš, a dědeček říká, že jen příroda jest mocná. Podívej se na toho silného a sobeckého Jana, podívej se na otce, podívej se na své bratry v Rusku, na sebe i na Petra, který nebyl nikterak tak slabý, jak vy myslíte. A teď přijde: Ladislav, Mojmir, Miloš, Josef, Mirka, Jakub, Kamil. Jsme všichni zdekadentizovaní potomci Bochu, každý svým způsobem jinak, komici a směšni diletanti ve všem, čeho se chopíme. Goethe dal Němcům ve Faustovi jejich člověka, Dostojevský čistě ruské individuum, Mickiewicz Poláka, jen my prý jsme se ještě nemohli naléztí. Nu, pane Josefe Holý, zde máte svého Vašíčka Nejlova, máte jich zde houf, tápajících a povrchních, bez energie, bez programu, bez pile, bez práva na existenci, tak čistě českých lidí nevědoucích kam a proč, dobrých a měkkých se směšnými nápady a filosofií. Teď jsem vojákem a jsem špatným vojákem a při tom všem mém tápání vidím pořád pana Šimona, trochu umění diletantsky, trochu lásky a trochu hnusu, trochu umění a trochu vědy, trochu práce a trochu soění, všeho trochu. Co s námi? Co s Bochovým Josefem, který místo aby važil

pivo hraje na housle, co s Mirkou, co s Mojmírem, co s Milošem, kteří dělají všechno možné než to, co by dělat měli, co s Kamilem? Můj děd věří v přírodu, a přece dává svým vnukům napomenutí. Ten naivní dědeček! Dědové mnoho pracovali, otcové mnoho mysli a my dovedeme jen snít. Prosim Tě, kdo byla ta čtvrtá generace před námi? To byl ten děd, jenž tolik hrál a bil se a vyhazoval hasiče z mlatu na půdu? Jací to byli silní lidé!..... Jak jest asi teď u vás krásně! Na lese nad mlýnem leží sníh a lita tam sojka a na vrání hospodě trčí šedivé skály.

Nevíš, strýče, proč Ti tohle všechno v jednu hodinu s půlnoci píšu? Což dělat, veliký pesimisto? Šel bych ke svému děvčátku, má černé vlasy a veliké krásné oči, ale jest již příliš pozdě a příliš mne bolí hlava. Půjdu se teď trochu projít a hodím Ti dopis do schránky. Věř, mám Tě rád a jest mi tak smutno. Prosim Tě, nemysli si ale nic špatného o mém děvčátku, že jsem k ní chtěl tak pozdě jít. Na tenhle dopis mi, prosím Tě, neodpovídej, kdybys si to rozmyslel až do rána, jistě bych jej neodeslal. Ale proč jsem tyhle všechny nesmysly právě Tobě psal, to mi zůstane do smrti hádankou.

Tvůj Kamil

VÁCLAV ZEMAN
SYNOVCI OLBRACHTOVI

Šipy, p. Čistá, 27. 2. 1904

Drahý Kamile!

Tento týden nebyl jsem doma, meškaje v Pisku na návštěvě. Tvůj lístek obdržel jsem teprve po svém návratu domů. Nemohl jsem tedy žádosti Tvé dříve vyhovět. Vracím Ti žádaný Tvůj list, poněvadž si toho přeješ, přiznávám však, že vracím Ti ho nerad. Považoval jsem ho mimo jiné za důkaz Tvé důvěry a – jsem už neskromný – Tvé lásky ke mně. Škoda, že musím se s tak milým předmětem rozloučit. Proč žádal jsi vlastně svůj list zpět? Mýlíš se, můj drahý Kamile, že jsi se jim blamoval a směšným učinil. Vysmáti mohl by se Ti snad, kdo pranic neumí pohlížeti do lidských srdcí, kdo pranic neváží si srdcí dobrých. – I v tom Tě poznávám, můj

milý Kamile, že jsme si příbuzní, krev jedné a téže krve, zkrátka, jsi mým zrcadlem. A snad proto též mám Tě tak velice rád. Z krátkého obsahu Tvého lístku usuzuju, že jsi klidnějším, a to mne těší. My, hoši Bochovi, jsme snad s malinkými jenom výjimkami všichni tuze vznětliví. I Ty jsi z hochů Bochových i s jejich slabostmi i s jejich dobrými vlastnostmi. A nevěř tomu, že jsme při své měkkosti slabými, byt bychom se i podceňovali, sobě nedůvěřovali. Uvidíš, zkusíš to na sobě, že mnoho zmůžeš – až se vykvasíš. Rád bych se rozepsal ještě a s Tebou pohovořil, ale – snad já se Ti zdám směšným. Nu, každým pádem bys mě potěšil, kdyby jsi mně někdy, z dlouhé chvíle, byt i jen krátkou zprávu o sobě poslal.

Slyšel jsem, že pluk Tvůj jest mobilizován. Napiš mně alespoň na korespondenčním lístku, je-li na tom a mnoho-li pravdy. Čert ať si vezme takovou mobilizaci. Já bych z ní žádnou radost neměl a Ty myslím také ne. Či líbilo by se Ti rváti se s Turky? Tak daleko by můj pesimismus nesahal.

Z domova jsi se asi už dověděl, že stanovský dědeček nám svůj Bochů statek postupuje a že bratr Jan chce ho od nás najmouti. Uskuteční-li se to, budu zas volněji dýchat vzduch šipický, ale bude mně líto dědečka.

Líbám Tě vřele.

Tvůj strýc Václav

VÁCLAV ZEMAN
SYNOVCI OLBRACHTOVI

V Šipech, p. Čistá, 13. 3. 1904

Můj drahý Kamile!

Přečetl jsem právě, nevím už pokolikáté, psaní Tvé ze dne 24. 2. r. Píšeš mezi jiným: „A život žije se dál, ne proto, co nám dal a vzal, ale pro život sám.“ Hezky jsi to řekl. Ale co když ten život Tě o vše obral a není s to čeho Ti poskytnouti? Víím, že neptá se slunce, proč svítí – jen svítí, ale nám, kteří stížení jsme prokletým sebevědomím, vtírá se ta otázka „proč“ bezděky. Proč hledáme v každém jevu příčinu a účel? A protože i tato zvědavost lpí na našem bytí jako nějaký šestý nebo sedmý

Vl...
smysl, proto mám právo táza
který sám o sobě jest ničím
To jsem Ti ale vlastně p
zumíš a přeji Ti, abys nikdy
jen ten, kdo zasažen byl ne
kdy zasaditi může.

Chtěl jsem Ti jen poděko
přesvědčiti mne o nutnos
mého otce. Ten poukaz ku
z nešťastnějších lidí na sv

Tvůj list mně byl opra
toho slova ještě kdy užiti.
nezapomněl. A poněvadž
chopíš, proč mně vzpomín
studie? Nalézáš v nich
s jasným úmyslem? Až b
potěšit starého utrápen
jenom o tom, jak nejlépe
ve výměře 2 m, kam ul
jmenoval svým.

Buď zdrav a šťasten, c

I. OLBRACHT M

Drahá maminko!

.....Velice jsem se
Což Francek? Ani jsi
mi, prosím Tě, ještě
zajímá.

Lenošim juž teď
churav, nestálo to a
Za čas mé nemoci
o kterém Ti chci po

Bolelo mne troch
dobře shýbati. Mys
jsem k doktoru Šar
plicní katar, a nap
konati službu, které
zaslal ke kompanii.

Vláda

mysl, proto mám právo tázati se i já: k čemu ten život, který sám o sobě jest ničím než břemenem?

To jsem Ti ale vlastně psátí nechtěl. Tomu Ty nerozumíš a přeji Ti, abys nikdy neporozuměl. Tomu rozumíš jen ten, kdo zasažen byl nejhroznější ranou, jakou život kdy zasaditi může.

Chtěl jsem Ti jen poděkovati za Tvou účast a za snahu přesvědčiti mne o nutnosti rezignace. Ukazuješ mně mého otce. Ten poukaz kulhá, milý Kamile. To je jeden z nejšťastnějších lidí na světě, který chce žíti.

Tvůj list mně byl opravdu milým – mohu-li vůbec toho slova ještě kdy užítí. Podává mně důkaz, žes na mne nezapomněl. A poněvadž Tě mám opravdu rád, pochopíš, proč mně vzpomínka Tvá milou byla. Co dělají studie? Nalézáš v nich zalíbení? Pracuješ s radostí a s jasným úmyslem? Až budeš mít volnou chvíli, přijed potěšit starého utrápeného strýce, který přemýšlí už jenom o tom, jak nejlépe okrášliti nepatrný kousek země ve výměře 2 m, kam uložil všechno všecičko, jež kdysi jmenoval svým.

Buď zdrav a šťasten, drahý Kamile!

Tvůj strýc Václav

I. OLBRACHT MATCE

[Koncem června 1904]

Drahá maminko!

....Velice jsem se potěšil, že Vláda odbyl maturitu. Což Francek? Ani jsi mi nepsala. Udělal či ne? Napiš mi, prosím Tě, ještě dnes lístek o tom, velice mne to zajímá.

Lenošim již teď skoro deset dní. Byl jsem trochu churav, nestálo to ani za řeč a jsem již úplně zdrav. Za čas mé nemoci přihodilo se mi veliké lumpáctví, o kterém Ti chci podati zprávu.

Bolelo mne trochu pod lopatkou a nemohl jsem se dobře shýbati. Myslel jsem, že jest to revmatické. Šel jsem k doktoru Šamánkovi, který uznal, že mám lehký plicní katar, a napsal vysvědčení, že osm dní nemám konati službu, které jsem zároveň s německým překladem zaslal ke kompanii. Čtvrtý den přijde Inspektionsgefreiter,

že v 7 hodin ráno mám přijít k našemu panu hejtmanovi do kanceláře. Vstal jsem z postele, bylo mi beztoho již dobře, a šel jsem. Pan hejtman na mne náramně křičel, že tohle trpěti nebude, že buďto mám plicní katar a pak půjdu do špitálu, anebo že mi nic není... ukrutně se rozčílil nad českým lékařským vysvědčením, že prý jsme v Liberci a že to vypadá, jako bych chtěl já nevímco... a že prý mi to zarazí. Nato mne odevzdal do rukou pana feldvébla, aby mne okamžitě dovedl k panu regiments-artzovi se vzkazem, aby mne hodně dobře prozkoumal, zdali skutečně mi něco schází. Měl jsem sto chuti otevřítí hubu a alespoň říci, že jsem doposud měl za to, že medicína jest internacionální, ale pan hejtman jest velký hodnostář, popisy dobrovolníků ještě z jeho strany nejsou odevzdány, tak jsem si jenom pomyslel, že od kadeta až po ministra vojenství všichni jsou stejní chlapi. Dr. Freund zachoval se, jak se ani jinak nedalo očekávati, velice slušně. Pana feldvébla vyhodil, on že prý prohlíží každého důkladně, mně do marodenbuchu napsal Lungenkatarrh, ač mám silné podezření, že mi tenkrát nescházelo již nic, a ještě dalších pět dní dienstfrei, což s páně Šamánkovými osmi dělá dohromady třináct. Ovšem, mračil se na mne nehezky, dass das nicht nett von mir ist... und dass die Frau Mutter... a že to vypadá, jako bych k němu neměl důvěru, že jsem byl u Šamánka, a leccos ještě jiného. – Tak Tě pěkně prosím, poptej se Šamánka, co jsme mu dlužni. Mám Ti ostatně vyříditi pěkně poručení.

Nového tu není nic, jen nevím, jak mi ta execírka bude po tom dvanáctidenním zahálení zase chutnati. Na manévry jedeme 29. příští měsíc a asi deset dní budeme kantonýrovati ve Velvarech.

Tak se s Tebou loučím, drahá maminko, a napiš mi zas jednou pár řádek. A co se týče těch věcí, všechno se zase v radost obrátí, bylo to tady již tolikrát.

Tetiče líbám ruce a všechny ze srdce pozdravuju. – Nandl ještě nemá rodinu? Či to není ještě možné? Já se v těch věcech dobře nevyznám.

Kamil

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

Semily 5. 8. 1904

Můj drahý Kamilku!

Ani nevíš, jak už po tom toužím, aby se tato starostiplná pro mne doba brzy a šťastně ukončila, a Ty se nám zdráv navrátil. Tropická letošní vedra budou ještě mnoho obětí stát. Považ, mé dítě, vůkol nás vše prvního t. m. vyhořelo a jen ohromným úsilím se zachránil pivovar, my a Schönfeldovi. Valenta, Čermák, Jína, spilky, Černých, Vydra, Čmuchaček a na drážce dva baráky, vše je jediná velká stroska. Náš dům jen byl domácima spasen a Vláda, Nána i Špidlenovi s nadlidskou prací konvema ulili již chytající sněháký a stříšku lepenkovou mezi domem a pivovarem. Stříkačky jen pracovaly, aby Schönfeldovo neshořelo a pivovar, jakož již chytající farská stodola, nám ani nestříkly. Já sama s otcem jsme vyklidili kancelář a byt, nevím, kde jsem sílu vzala veliké kusy oknem do naší zahrádky házet. Šoršovi hoši, kontrolor, Housa, Romula Zákoucký, účetní Steinů konali úsilivnou práci od vody přes náš dvůr a Vláda na střeše dřel tak, že tři konve prý najednou chytal. Bylo to hrozné, mé dítě, já nic podobného dosud ani neviděla, ani nezažila. Schönfeldova střecha již na třech místech chytala, tam zas Pikora dělal divy a parní stříkačka z Jizerodolu. Mám to smutný pohled z oken a k tomu pořád takové úzkosti o Tebe. Víím, že nic tím nepomohu ani neodvrátím, ale přemoci se již neumím a často si popláču. Otec při ohni jevil velikou chladnokrevnost a v pár minutách byly nejdůležitější akta v koších a Ruda s Kyselou je do krámu přenesli. Zatím teta Šoršová se mnou trhala rolety z oken, již do nejvyššího bodu rozžhavené. Div boží, že jsme nelehli popelem. Škodu máme jen na střeše a tu dobrovolně, s uznáním, nám asekurace dává 200 K. Strýcovi nahrazují vše, co mu na spilce shořelo. Chudák Jína naproti, ani pojištěn nebyl, a ostatní nížko. U Valentů nezachránili nic a mají prý 3000 K dostat. Co s tím dříve počít? – Oheň vznikl ve dvě hodiny v noci, bylo opět na spilce pod střešou založeno, a to blízko hospody Čmuchačka, za malou minutu hořela na troud vyschlá střecha celá jak pocho-

deň..... Když ale hořelo již Jínovo a Valentovo, tu byla v mém srdci hrozná úzkost, ačkoliv hlava i ruce konaly víc, než jsem čekala. A přitom pořád kapka deště nespadne a slunce vyprahlo i již poslední na mezích travinku. Bude zle mezi lidem, Kamilku, jen se mi vrať zdráv domů..... Toužebně čekám pár obsírnějších řádků, ačkoliv i za lístky jsem Ti vděčná a děkuju. Mám zde týden Kláru. Nandl má holčičku, Máfa si provedla pěknou bryndu – fuj tajfl! Hugo s rodinou odjedou v neděli a jinak nic nového – jen já mám o Tebe nevstálé strach. Líbá Tě otec a pozdravuje Vláda, já pak tisíc dobrých přání stále přes kopce posílám.

Buď zdráv!

Maminka

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

[9. 8. 1904]

Můj drahý Kamilku!

Tvůj dopis jsem dostala dnes, v pondělí ráno, a spadl mi kámen ze srdce – jen dejž bože, abys i nadále zůstal zdráv! O velikém utrpení vojáků jsme si denně s otcem vypravovali a termometr stále obléhali, zdali neklesne aspoň na 20 stupňů R, což je již také pěkné teplíčko, on však stále ve stínu lezl a lezl, až se mi dělalo nanic. Tatínek Ti vzkazuje, že na tento měsíc i na příští, pokračují-li manévry, měsíčně 20 korun přidá. Posílám Ti něco málo na zub a velmi pěkný nůž – dáš-li si ho ukradnout, do smrti žádný již nešpendýruju, stál tři koruny, tak si dej pozor na něj. Že jsme prve poslali kudlu rezavou, to zavinilo, že jsi psal: „Máte-li nějaký starý nůž, pošlete mi ho,“ tak Nána řekla, že ho asi pan Strilecký bude k vyškrobování bláta z bot potřebovat, a obětovala tedy svůj bramborový škrabák. Nyní prý doufá, že jí ho ve zdraví opět zpět vrátíš. V Šípech je dědeček na výpomoc při žních, které se vyvedly co nejlépe, obilí bude pěkné a hojné, jen o řepu se obávali, na kterou neprší – včera i zde spadlo trošku deště, tak doufáme, že tam také. Jinak mají mizérii velikou. Sotva Václav překonal notný revmatismus, který si ve stanovském idylickém zátiší ulovil a který ho připravil o návštěvu Jakuba s Mirkem, lehla slečna Lašková s Anuškou

skoro zároveň, prvejší se zápale který do dneška nepřestala. Tet jí velice. Z Prahy si vzala obě poněvadž nemůže sama vše zaplatit a která myslí, že je tam. Na zoufalý věrejší dopis jsem by zastala obchod se sýrem mohla Andulka jen s Anuškou a to již 14 dní, silnou horáno-li, pošlu Nánu ráda, a pomoci. My zde se nějak nyní zdravá.....

Vláda ordinuje, abys vzal kyseliny citrónové, bude-liš při horkém počasí vojáci a j Ti a posílám ve škatulce. E poručuji. Děkuji Ti, mé dítě šestkrát) a prosím opět o ně bude milá. V Semilech nic smutný, nejen domky, ale shořelo. Spilka se celá strstavět nebude, aby byla u jen při regulační čáře stav baráky. Čermák ani Čern stavět, a je z toho moc řeč

Kamilku, já vím, že m že Ti nadlehčit nemohu. upekla biskupský chlebič

Buď i nadále zdráv a p kem neustále na Tebe n nedostatek vody ve vůk nadobro vyschlé.....

Byla u mne týden Kl Gänsehen flog sie über wieder heim“. Jen s tí husou byla, když do N bytu vzít nechce (je to malé studentiky na celé

Myslím, že jsem Ti p Tě v duchu vroucně lí

Tatínek, Schönfeldov

novo a Valentovo, tu byla
koliv hlava i ruce konaly
pořád kapka deště ne-
už poslední na mezích
Kamilkku, jen se mi vrať
pár obširnějších řádků,
a děkuju. Mám zde
Máma si provedla
ago s rodinou odjedou
en já mám o Tebe ne-
zdravuje Vláda, já pak
oce posílám.

Buď zdrav!

Maminka

NOVI

[9. 8. 1904]

pondělí ráno, a spadl
abys i nadále zůstal
asne si denně s otcem
ěhali, zdali neklesne
ké pěkné teplíčko, on
se mi dělalo nanic.
ěsíc i na příští, po-
n přidá. Posílám Ti
nůž - dáš-li si ho
špendýruju, stál tři
e jsme prve poslali
al: „Máte-li nějaký
na řekla, že ho asi
ta z bot potřebovat,
škrabák. Nyní prý
vrátíš. V Šípech je
se vyvedly co nej-
o řepu se obávali,
o trošku deště, tak
terii velikou. Sotva
který si ve stanov-
připravil o návště-
ašková s Anuškou

skoro zároveň, první se zápalom plic, Anuška s týfusem, který do dneška nepřestála. Teta si již přímo zoufá a litují ji velice. Z Prahy si vzala ošetřovatelku k pacientkám, poněvadž nemůže sama vše zastat, které musí 2 z denně platit a která myslí, že je tam na posvícení a nic nedělá. Na zoufalý věcerejší dopis jsem jí nabídla Annu naši, která by zastala obchod se sýrem i domácnost, takže by se mohla Andulka jen s Anuškou zabývat, která má dosud, a to již 14 dní, silnou horečku. Nevím, přijme-li to, ano-li, pošlu Nānu ráda, a ona prý ráda pojede vypomocť. My zde se nějak uskrovníme, zvlášt že jsem nyní zdravá....

Vláda ordinuje, abys vzal do skulinky zubů kousinek kyseliny citrónové, budeš-li někde vodu pít, to prý dělají při horkém počasí vojáci a je to zdravé. Tak vykonávám Ti a posílám ve škatulce. Bonbónky celé bílé velmi doporučuji. Děkuju Ti, mé dítě, za dopis (četla jsem ho jen šestkrát) a prosím opět o nějaký lístek, i pohlednice mně bude milá. V Semilech nic nového, kolem nás je pohled smutný, nejen domky, ale i všechno stromoví při nich shořelo. Spilka se celá strhne a více se na tom místě stavět nebude, aby byla ulice širší, ostatní budovy se smí jen při regulační čáře stavět, a to jednopatrové, ne zas baráky. Čermák ani Černý nesmí na starém místě opět stavět, a je z toho moc řeči.

Kamilkku, já vím, že moc zkusíš, a hrozně mi je líto, že Ti nadlehčit nemohu, tak alespoň jsem Ti honem upekla biskupský chlebiček.

Buď i nadále zdrav a pánbůh Tě opatruj, my s tatínkem neustále na Tebe myslíme. Dnes je chladněji, ale nedostatek vody ve vůkolí všude také mají a řečiště je nadobro vyschlé....

Byla u mne týden Klára, o kteréž se říci může „als Gānschen flog sie über den Rhein, als Gans kam sie wieder heim“. Jen s tím rozdílem, že ona již starou husou byla, když do Němec táhla. Tebe s Vládou do bytu vzít nechce (je to malér, co?), bude si držet jen malé studentiky na celé zaopatření.

Myslím, že jsem Ti pro dnešek napsala již dost, a jen Tě v duchu vroucně líbám!

Maminka

Tatínek, Schönfeldovi a Vláda Tě srdečně pozdravují.

objektivita

I. OLBRACHT MATCE

Velvary 12. 8. [1904]

Drahá maminko!

Teď právě přišel jsem ze služby a našel bratřív dopis o smrti strýce Julia. Maně jsem si vzpomněl na strýce Josefa. Jest to divná hra osudu. Nebláhá ona zpráva ani mne příliš nepřekvapila, ba přiznám se, ani litovati ne-naplnila. Neboť koho zde litovati? Pro něho neznamenal již život praničeho a tēm, kterým byl drabý, zemřel již před dvěma roky. A jeho rodina? Chlapci již otce neměli a teta Gusta smíří se brzo s osudem vdovy po obřestovi. Prosím, sděl mi její adresu, chci kondolovati.

Z Tvé zasilky, drahá maminko, měl jsem velikou radost. Biskupský chléb jest velmi dobrý a bílé bombóny jsou pro žížen výborné, kyselina velmi dobře se osvědčuje. Ač vedra jsou stále stejná a vody ve Velvarech stále méně, přece o ukončení cvičení před osmým zářím není ani pomýšlení. V úterý ve 4 hodiny ráno odjedeme a budeme se potloukati kdesi kolem Kladna a Bušohradu, ač nevíme určitě kde. Při té příležitosti mám na Tebe a tatínka velikou a neskromnou prosbu. Mám sice ještě peníze, ale déle než do dvacátého t. m. při vši skromnosti nevyjdu, a proto snažně prosím, abyste mi ještě přídavek, který mi tatínek slibuje, do pondělí sem poslali, poněvadž nevím, kam později adresu bych měl sdělit, ani se delší čas již nikde asi nezdržime. Jest hrozné, co peněz utrácím při nejskromnějším životě. Chtěl jsem sestaviti účet a zaslati, aby se tatínek nezlobil, ale nejsem s to, abych se dopočítal a tak nějaký právní titul usvé prosbě dal za podklad, dovolávám se tedy svého požadavku jen cestou milosti. Jest sice pravda, musím platiti nyní dva byty, ale to jest vzdor velkým penězům, jež za ně vydávám, položka poměrně dosti malá, neboť přímo úžasné peníze vydávám za jídlo a pití. Zde ve Velvarech jest to lepší, ač i zde jest velmi drahé, ale na vsích mezi Libercem a Velvary musili jsme vše zaplatiti dvojnásobně. V Kuřích Vodách mezi Dubem a Mšenem zaplatil jsem 12 krejcarů za malou uzenku a 7 krejcarů za dvě housky. Jsou to poměry výjimečné a rád uskrovním se přísti rok v Praze. Prosím, aby tatínek uvážil, že zlatka, kterou mi dá v Praze každý měsíc méně, bude mi teď nesmírně

drahá. Prosím, abyste tento návrh přijali vážně a poprosím také otce, aby tak příští rok učinil. Především počala brigádní cvičení, to jest manévrování asi s 2300 lidmi. Vycházíváme ve 4 hodiny ráno a pravidelně někde u Řípu srážíme se s nepřítelem a v 1 hodinu přicházíme zpět do Velvar. Cvičení stávají se teď zajímavějšími, poněvadž každé ze stran přidělena jest baterie dělostřelectva a eskadrona jízdy, ale na námaze ničeho nezadají předešlým. Vedra a žízeň jsou stále stejná a skoro denně zůstane někdo pozadu v lékařském voze. Naším plukovním lékařům musím vzdát jen plnou čest, a třeba výsledek jejich snah byl pranepatrný a jevil se toliko v zavírání studní a odhánění nesčetných bab, které nám za nestydaté peníze prodávají zaprášené bonbóny a limonádu zhotovenou z vody, octa, cukru a červené barvy, přece dobré vůle nelze jim upřítí. Vojsko jest zde ubytováno ve veřejných budovách, náš bataillon ve škole a poměry tam jsou hrozné. Zdálo by se, že škola jest ke kantonýrování velice způsobilá, a přece tomu není tak, neboť nic není lepšího nad sebehorší stodolu. Prostřená na zemi sláma jest již rozdrobena na prach, znečištěna drobtý chleba a dýchání v noci jest tam nemožné. Mimoto uhnězdilo se tam nesčetné množství blech a mnoho vojáků trpí i kožními všemi. I záchody tam vzdor všemu křiku lékařů jsou v hrozném stavu, neboť nepočítalo se nikdy, že se tam usadí 500 vojáků, a byly stvořeny původně pro útlé dívky. Pokud mi to bude jen poněkud možno, budu se chrániti spátí v tomto království blech..... a páchnoucích onucí. Mimoto právě včera odvedli kuchaře kompanie (zda do arestu či nemocnice, nevím, ale ani to, ani ono ho nemine), který již 4 neděle byl stížen příjící, aniž kdo o tom věděl, a připravoval pro vojsko jídlo a hnětl knedlíky. Jinak co do zdraví jest stav vojska ucházející. Těžce nemocné máme toliko dva a nezemřel dosud nikdo, až na kaprála, který se utopil. Mně se vede velmi dobře, a vyhovíte-li laskavě mé neskromné prosbě, bude mi výborně. Dnes ve 3 hodiny ráno dovedl jsem na nádraží ubohé ersatz-rezervisty, kteří byli po těch 8 neděl pravými mučedníky. Oni jediní zachovali disciplínu až do konce. Staří vojáci počítají 28, rekruti se již otrkali a přísloví dne zní: Dejte pozor, aby jednou ve stodole náhodou nespady

brány dolů. Tak si dovedete představit, jak ta kázeň tu dopadá. Ostrými se posud však ještě nestřílelo, ač ani za to nestojím, že se tak stane. Buďte zdraví! Přeji Vám, aby se Vám všem tak dobře vedlo jako mně, jen na mne nezapomeňte, neboť nikdy není tak dobře, aby nemohlo být lépe.

Líbá Vás

Kamil

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

22. 8. 1904

Drahý Kamilku!

Ve spěchu a velmi unavená Ti píšu a prosím opět o lístek z Berouna, jsi-li zdrav. Již druhý týden, tj. 12 dní, mám Nánu v Šípech, kam jsem ji poslala Andulce na výpomoc, poněvadž dlouhá Anuščina nemoc vyčerpala i její síly. Přišla jim jak spasení prý, a poněvadž se nemoc od té chvíle lepšíla, dostávala jsem denně lístek plný naděje. V pátek odpoledne přišlo zhoršení a večer ubohá Anuška zemřela. Pro rodiče hrozná rána, pro Anušku snad vysvobození od útrap a bezradostného žití, až by nad ní více nebdělo oko matky. Mně je obou hrozně líto, neb vím, že jim odešlo pojitko s dalším životem a že si budou připadat zbytečnými na světě. Jakmile budeš moci, tak je ubohé navštív, neboť upřímně Tě Václav má rád a ona taky. Že jsem bez Nány udřená, to věříš, nikoho nelze najmouti, a tak si dělám vše sama, Vláda pomáhá, ale velice nešikovně, takže mě více zlobí. Jde dnes na týden k příteli někde na ves u Nymburka, kterému má vypomoc s francinou. Kluk dostal z ní reparát a doufá, že mu potřebné Vláda za týden do hlavy vtluče. Starý otec je již 6 neděl v Šípech a čekám ho v těchto dnech zpět. Ten chudák tam zažil smutné dny, ale stáří je již otupělé a necítí to, co nám ještě srdce rozrývá. Nánu jim nechám, jak dlouho budou chtít. Že nás, zvláště otce, velice popis vojenského života zajímá a my dychtivě každý řádek Tvého dopisu četli, to věř, já nesu dvojnásob hrozná vedra, tak jako by byl na *mých* zádech Kriegausrüstung, a mám stále obavu o Tvé zdraví. V Semilech nyní neveselo. Spáleniště, koukne-li

člověk z okna, a nepřijemná se mnou nemluví, k nám Řekla jsem jí, že je prolná šlo do živého. Nemám nic a romantice první lásky, to Ale jak - to je ta otázka. Chtěli jsme si udělat v srdečně zve Rais, ale kdo pomýšleti a také nálada n je to smutné.

Ve Stanově u Honzy j jak ten k tomu přijde, n Šípů psát, máš-li chvíli Vřele Tě

I. OLBRACHT OT

Drahý tatínku!

Na sklonku svého vo dojmů, které jsem si z to zcela jinak a chtěl směšni i ve svých bo komičtější, ale přeci veliké karikatury. A p daleko ubožeji, než ja vej toho nikomu, ani zas někam na dno své

I. OLBRACHT R

Drazi rodiče!

Nejprve se musím t za nádherné překva silkou. Měli jsme o něcho netuše přise

Čtyřlístek k Rerennit dojemům

Vláďe

člověk z okna, a nepřijemností, mluvili s někým. Mára se mnou nemluví, k nám nechodí a sotva pozdraví. Řekla jsem jí, že je prolhaná komediantka, a to, zdá se, šlo do živého. Nemám nic proti mladistvému zamilování a romantice první lásky, to musí každý a každá prodělat. Ale jak – to je ta otázka.

Chtěli jsme si udělat výlet do Nového Světa, kam nás srdečně zve Rais, ale když nemám Nánu, nelze na to pomýšlet a také nálada není. Stále nové úmrtí v rodině – je to smutné.

Ve Stanově u Honzy je již tři týdny Tynka s dcerou, jak ten k tomu přijde, nepochopuju..... Chci ještě do Šipů psát, máš-li chvílku, učiň i Ty.

Vřele Tě líbáme a Bůh Tě opatruj!

Maminka

I. OLBACHT OTCI

[Září 1904]

Drahý tatínku!

Na sklonku svého vojenského roku posílám Ti několik dojmů, které jsem si zde nastrojil. Představoval jsem si to zcela jinak a chtěl jsem, aby tito lidé, kteří jsou tak směšní i ve svých bolestech i ve své smrti, byli ještě komičtější, ale přeci nechtěl jsem z nich udělati příliš veliké karikatury. A pak, věc na papíře dopadne vždy daleko ubozeji, než jak si ji člověk myslil. Prosím, nedávej toho nikomu, ani mamince, a až přijedu, zahrabu to zas někam na dno svého kufru.

Tvůj vděčný syn

Kamil

I. OLBACHT RODIČŮM

Praha 17. 12. 1904

Drazí rodiče!

Nejprve se musím tisíckrátě poděkovati drahé mamince za nádherné překvapení, které nám způsobila svojí zásilkou. Měli jsme oba barbarskou radost, a když jsem ničeho netušil přišel jednou odpoledne domů, Vláďa

s Franckem, který u nás byl zrovna na návštěvě, váleli se smíchem na pohovce v radosti nad jablky a koláčky.

Co se týče mých studií, tedy jsem byl nucen cosi pozměnit. Krejčího psychologie mi na dvou místech kolidovala s Asif Švambergovou, tedy jsem ji musel vyškrtnout a musím si tak státní kolokvium z psychologie nechat až na letní semestr, což jest pro mne lehčí i v tom ohledu, že letní běh jest o měsíc kratší. Zato každý den od jedenácti do dvanácti poslouchám Masaryka, který přednáší Filosofii dějin malého národa a Dějiny filosofie. Poslouchám jej toliko naslepo, totiž nezapltil jsem mu. V tomto semestru hodlám kolokvovat buď z Golla nebo z Pekaře. Dá mi to asi mnoho práce, neboť v tomto období mají oba nejspornější a nejtěžší partie dějepisu. Goll nejstarší dějiny anglické a stěhování národů, Pekař prvopočátky rakouských dějin (dobu římskou). – Chodím do Pekařova semináře, který jest velice zajímavý, ale práce znesnadňována jest množstvím členů (asi 40). Docílili jsme v Historickém klubu, že budou se Pekařovy přednášky vydávati litograficky, k čemuž profesor Goll za žádnou cenu světa nechtěl přistoupiti. Snad se bojí, že by měl méně posluchačů nebo čert ví co.

Vláďa posud nemá mnoho práce a ve svých prázdných odpolednech má ukrutně dlouhou chvíli, v níž maluje Kamilovi Smolíků jeho rysy. Franček nás časem přichází bavit, obzvláště teď, co máme jablka. Teta Klára má tři děvčata, která mermomocí chce bavit, tak časem zve Pavla a mne a poji nás čajem, který napočítá na účet pana Kleina. Je mi, jako by mne táhal za vlasy, a jsem taky co možná nejvíce protivný. Onehdy tam byla taky teta Gusta a celá zoufalá se mne potom ptala: „Glaubst du, Kamil, dass mein Thee auch auf die Rechnung des Herren Klein gekommen ist?“ U Schönfeldů byl jsem dvakrát (Vláďa jednou) a chovali se k nám náramně roztomile. Pavlík udělal šťastně svá kolokvia a malý Jula učí se u Francka česky za honorář 1 K za hodinu. Před nedávnem byla tu Nandl. Potkal jsem je na ulici a zdálo se mně, že se teta ohlédla jaksi rozpačitě na druhou stranu, tak jsem taky dělal, jako bych je neviděl. Také teta Pavla zde byla. Sešli jsme se u Schönfeldů. Byla tu s panem Fleischnerem a Annerl, kterou strýc nechce dovoliti do Prahy, boje se o ni.

Čekali jsme Vás každý den do Prahy. Proč odkládá tatínek svůj příjezd, když má tak dobrého koncipienta?

Oskar se ženění tuze bojí, jest hrozně mrzutý a nevy-
padá ani dobře.

Teta Winternitzová má chřipku. Byli jsme tam taky asi dvakrát s Vládou. Strýc jest stále tentýž kavalír. Franckovi dal cylindr a Vlášdu pozval na příští týden na hon.

Strýc Václav mi psal zoufalé psaní. Ta jejich bolest jest až nemocná. Chci mu odpověděti, že se o vánocích uhlídáme v Semilech. Pozvala jsi je už? Co dělá Mária ve Vídni?

Líbá Vám ruce

Kamil

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

Semily 18. 2. 1905

Drahý Kamilku!

Byla jsem Tvému dopisu velice vděčná, neb hned byl táta v lepším humoru – ačkoliv si nijak nyní nemohu naříkati, jen zle nadával nad lehkomyšlností P., že si nebyla ceny oněch manuskriptů ani vědoma. O průběhu koncertu psala Mařce, a ta mi vyprávěla; bylo by vše hezké, jen kdyby ty holky trošku nějakých zásad měly – ale takto – nic než marnivost a snaha po parádě. Věř, že by moje dcera byla jiná! Do Prahy přijedu buď prvního, buď den před ním, neb sestra k Schönfeldovým v ty dny Annerl doprovodí a chceme se sejít. Kamilku, budeš-li s ženskými mluvit, hned naznač, že nebudu u nich spát, vezmeme si pokoj v hotelu na ony dvě noce a bude to mně i sestře nejmilejší tak. Ani má hlava není již podle toho prázdné řeči poslouchat a vyličování všech možných unterholtů. Dnes jsme slyšeli o samovraždě mladého Boháčka z Turnova, jistě ho Vladka znal. Bože, je to mládež! Já žasnu, s jakou rychlostí takový kluk svůj život odhodí a nemá tolik citu pro své rodiče, kteří zde bez útěchy dále žítí musejí, aby vzpomněl, jak budou dále žít! Tatínek zle na nynější mládež sakramentuje a proklíná moderní „dekadenci“, která nám vychovává

vláda Masaryk
budoucí generaci. Pořád se táže: „Co to budou za lidi?“ Taky jsem se, Kamilku, nedávno kapku řízla. Psala jsem Máji, proč se my Češi, totiž naše spisovatelská obec, nepřidružíme akci, světové téměř, ku vysvobození Gorkého z vězení. Nemyslela jsem přítom na osobu jeho, nýbrž na okolnost, že ten člověk, který svým slovem celému světu o bědném stavu svého lidu říci může a i řekne, více pro ten lid nebude působiti, zavrou-li ho nebo odtáhnou bez soudu navěky do Sibíře. Nu, stojí Máj na stanovisku Národních listů, a poněvadž akce vyšla z Berlína, píše mi dnes dlouhý dopis o tom. Přečteš si ho – bude také jednou dokument naší doby.

Vůbec jsem se v poslední době leccemus zlobila. Poněvadž pan Dyk trošku podkouřil našim pánům předákům (viz Masaryk, vyběrač kosů), píší noviny: „Konečně máme český román,“ – myslím Čas že to psal, nato Samostatnost něco podobného a Naše doba taktéž. Ježíši Kriste, co to musím být za blbce, když tvrdím, že jsem jakživa tak fádni knihu nečtla, jakživa se s takovými lidmi v životě nesešla, takových situací neviděla ani o nich neslyšela, a vůbec nic tak nechutného v ruce neměla. Kdo neumí německy ani francouzsky, táže se, co stále s těmi se opakujícími citáty? K blití, Kamilku – odpusť!

Máme pořád moc práce a dr. Stern je velice pilný, nerad by ho tatínek ztratil, půjde-li však přec, tak nám jistě Oskar zas dobře poradí. Že nechodíte ke Kláře, když Vás moc ráda nevidí, chválím a pochopuji. S velkou láskou a srdečně mi o Vás Julinka vyprávěla – to je hodná a upřímná ženská. Tatínek s velkým zájmem o Tvých studiích četl, a když Tvůj dopis do náprsní kapsy dával, dvakrát radostně řekl: „Nu, sláva bohu!“ Tomu orakulu nerozumím a řeknu to samé, až můj Kamil bude mít ono vytoužené místečko pro maminku, po kterém touží. Včera jsem opisovala kupní smlouvu. Fiedler prodal svou polovici továrny bratrům Prokopovým, a tu jsem poznala, jak ohromný peníze ti lidé vydělávají! Řekni to Vládkovi, já bych měla také ráda jednoho bohatého syna, a nosila bych jen sametové bačkory! Tak sbohem a na milou a radostnou shledanou, který den a hodinu, napíšu ještě lístkem.

Vroucně Tebe i Vládička líbá

maminka

I. OLBRACHT OTC

Drahý tatínku!

Věř mi, jest mi hrůza nemám peníze. Počítám co jsem při šetrnosti (a vydati. Již nežli jsem od 10 K jako splátku na Č si tři páry rukavic a 2 Rechanovi jsem strčil svému pucákovi 10 kor kterou se mnou má, ce málem nebyly vráceny nedostávati. Obědvati Není to příliš drahé (o ale můžeš si představ který obědvám v Pra Tak Tě snažně pros mi ještě alespoň 50 K zato budu šetřiti v Se neplatím, dali nám buju tolik peněz.

Včera v poledne z Čachovic do Hrad to hračkou, mně, a liberecký terén, jsem třikrát jako M lehce. Táhli jsme prutu. Neznal jsem mala. Lid jest zde plodný. V každé r a proto usedlosti, jsou malé, a 30-4 V Praseku, kde j ve statku, kde j starce při štípání jak pařez. Předst dědečka, ten jist seděl pak na sluk kama, a když jse bude již brzo š

I. OLBRACHT OTCI

Hradec 13. 7. 1905

Drahý tatínku!

Věř mi, jest mi hrůza, ale musím Ti oznámiti, že juž nemám peníze. Počítám, a velice snadno se dopočítám, co jsem při šetrnosti (a věř mi, že šetřím) byl nucen vydati. Již nežli jsem odjel z Prahy, byl jsem nucen dáti 10 K jako splátku na Časopis českých historiků. Koupiti si tři páry rukavic à 2 K 20 a vojenskou kravatu 1 K. Rechanovi jsem strčil 5 K, aby zatušoval můj zločin, svému pucákovi 10 korun, což jest velmi málo při práci, kterou se mnou má, cesta do Hradce 5 K, které mi ještě málem nebyly vráceny, a 4 K, které se mi ovšem musejí nedostávati. Obědvati a večereti musíme s důstojníky. Není to příliš drahé (oběd zde v Hradci počítají 1 K 20), ale můžeš si představit, co to dělá v rozpočtu u mne, který obědvám v Praze za 28 kr a večerím u uzenáře. Tak Tě snažně prosím, drahý tatínku, můžeš-li, pošli mi ještě alespoň 50 K, jest to hrozná suma, vím to, ale zato budu šetřiti v Semilech a v Praze. Byt tady v Hradci neplatím, dali nám pokojík v kasárnách, a přece potřebuju tolik peněz.

Včera v poledne dorazili jsme po třídním pochodu z Čachovic do Hradce. Bylo to 35 + 26 + 22 km. Bylo mi to hračkou, mně, který jsem byl zvyklý na tornistru a liberecký terén, a tak jsem těch 25 km denně, které jsem třikrát jako Marschzulage vyfasoval, udělal velmi lehce. Táhl jsem krásnou krajinou českého Zlatého prutu. Neznal jsem této části vlasti a nemálo mne zajímala. Lid jest zde krásný a zdravý jako strom, nesmírně plodný. V každé rodině mají říu dětí, většinou děvčata, a proto usedlosti, ač velice úrodné, krásné a spořádané, jsou malé, a 30-40 korců platí zde za velikou usedlost. V Praseku, kde jsme poslední noc tábořili, zastihl jsem ve statku, kde jsem přenocoval, šestadevadesátiletého starce při štípání dříví. Byl úplně zdrav, čilý, jen hluchý jak pařez. Představoval jsem si živé našeho stanovského dědečka, ten jistě se takového stáří také dočká. Dědek seděl pak na sluníčku a jedl z plné čepice třešně i s pečkama, a když jsem se ho ptal, jak je stár, povídal, že mu bude juž brzo šedesát.

Služba v táboře a na cestě byla velmi lehká, jak to bude zde, nevím. Náš nacionál Mifička odešel juž od kompanie a z dovolené vrátil se náš starý hejtman Pamfil, Štajerák, hluchý, breptavý a s parukou, takto náramný sekant. Doufám ale, že s ním budu také dobře vycházeti. Důstojníci mne mají rádi, dokonce pan obrst na manévru u Mladé na mne volal: „Gut, sehr gut, Kadett,“ což by samo o sobě pranic neznamenal, ale hlavní věc, že to slyšel také můj hejtman, a to je velká věc. Byl jsem tenkrát samostatný komandant a nepřítel jsem potřel na hlavu. Jak vidět, oficíři nepronikli moji nejintimnější podstatu, zato vojáci, tato duše davu, kterou znám tak dobře z gymnasiálních let, znají mne, svého vysokého představeného, juž skrz naskrz – „Pašák člověk, dobrá vojna,“ říkají, a kdyby nebylo mých podřízených, feldvébla a cugsfíru, byl by z mého oddělení hotový sauhafen. Zato když to jde do živého a já jim řeknu, není v celé garnizóně lepší čtyry nad moji, což se také ukázalo v přítomnosti obrsta. Tak doufám, že nezmění-li se poměry a nepraskne-li má aféra s pasem, která nade mnou visí stále jako Damoklův meč, že budu po cvičení jmenován Kadettoffiziersstellvertreterem.

V Hradci zdržíme se asi do 24., pak půjdeme do Josefova. Těch pár dní to tam taky juž vydržíme. Doufám, že se tam taky neztratím.

Domů se patrně nepodívám. Když se člověk podívá na vousy našeho kapitána, přejde hned všechna chuť o něco prositi.

Vede se mi teda dobře, jsem úplně zdrav, hodně opálen, ba cítím, že mi to dokonce svědčí. A budeš-li, drahý tatínku, tak laskav a vypomůžeš mi, budu Ti nesmírně vděčen.

Líbám a pozdravuju maminku i Tebe.

Kamil

I. OLBRACHT MATCE

[Praha 18. 1. 1906]

Drahá maminko!

V Masarykově semináři probírá se teď ruský militarismus. Poprosím jej, aby mne tam na pár hodin vzal,

neboť se o tu otázku zajímám. Prosím, pošli mi k tomu účelu Dostojevského „Zločin a trest“ a „Bratři Karamazovi“. Budou se rozebírat. Možno-li, aby to zde již v úterý bylo.

Libám Tě i tatínka.

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Praha 21. 1. 1906

Drahý tatínku!

Pohleď, jak si Tvoji krásnou myšlenku představuji.

I. Veršem:

Blaník. Václav vysílá jednoho ze své družiny, aby se přesvědčil, zda již čas.

II. Prózou:

1. Chudé horské ženě se zdá sen, že má svatý Václav syna. Zpovídá se z hříchu. Porodí chlapce.

První dojmy života. Otec dělník, silný, tvrdý, ateista. Matka slabá, pobožná. Synek poslouchá rozhovory, jež v baráku se dějí mezi otcem a jeho soudruhy. Škola. Dojmy z náboženství a první skepse. Neuvědomělé vnímání životních rozporů. Kontrast otce a matky, jež ho vychovávají.

2. Gymnasium. První láska. První probuzení Čecha a člověka. Po maturitě velká báseň na vlast (v próze), touha obětovat se za ni, nesmírné nadšení pro život a boj, do něhož jde.

3. Zklamání na všech stranách. Věda, umění, politika, náboženství, veřejný život, poměr muže k ženě, život rodinný. Všude lež, sobectví, nikde charakterů. Ale hlavně lež u nás v Čechách, neboť lež a zrada jsou jedinými zbraněmi otroků. Proběhne všemi studii, nikde nepochopen, neuznán, všude jen výsměch, nepochopení, podceňování, jen málokde nenávisť. Zrazen všemi. I milenkou. Proletář. Chopí se dělnické myšlenky, české myšlenky demokratické. Umírá v revoltě proti mocným, zasažen kulí četníka.

III. Veršem:

Opět Blaník. Rek přichází. Václav se ptá, žije-li jeho národ, a rytíř podává jeho země přesný obraz. Konec snad takto:

Václav: Jest Čechům zle?

Rytíř: Ne zcela zle.

Václav: Bůh pochválen! Tož dobře jim.

Rytíř: Však dobře také nelze říct.

Václav: Jest tedy čas!

Rytíř: Ne, kníže můj.

Co říkáš této dispozici? Nebylo by to báječné, kdybys se jí uchopil? Napíšu Ti celé ad 2 (v ad II) a konec v ad 3 (v ad II), snad i nějaký materiál k ad 3, popřípadě bych se snad dovedl vpraviti do erotických partií knihy.

Odmítáš-li však apriorně, tož alespoň nezahazuj tuto dispozicičku, snad jednou, naučím-li se jednou čemu a pochopím-li ještě leccos (avšak hlavně naučím-li se), upotřebím ji, až budu v Tvém věku. Neboť do takových věcí smějí se pouštětí toliko hotoví muži. Tomu již taky rozumím.

P. S. Nenapíšeš-li mi svůj úsudek, budu tentokráte uražen.

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Praha 18. 10. 1906

Drahý tatínku!

Mám Ti toho dnes poněkud více co sdělit, proto odpusť tomuto nemožnému formátu.

Poměry na fakultě jsou velmi neutěšené. Již letos absolventi čtvrtého ročníku (ovšem bez státnic) nedostali místa. Není tedy mnoho vyhlídek, a jen rychlé ukončení mých studií může mi poskytnout nějaké naděje do budoucnosti. Znamená to ovšem pro mne rok intenzivní a neúnavné práce, jíž se také s plnou energií hodlám věnovati.

Žádal jsem, aby doba, kterou jsem strávil na universitě berlínské, mi byla vpočtena do mých studijních semestrů na fakultě filosofické. Žádosti mé bylo vyhověno předsedou zkušební komise pro filosofické zkoušky dvorním radou Strouhalem a nemusil jsem ani podávati žádosti na ministerstvo. Tím samým nabývám práva již v tomto

semestru zažádati za písemně tak i geografické. Učiním dnech. Na obě práce pomyslím, když se jim celkem

Jedná se mi ještě o ně respektive s jedním koležkem absolvovaný historik a p. Nemá finančních prostředků prvního poskytnu u sebe státnici připravovati spo

Jest velmi vzdělán h tímto obchodem mohu jež z toho vzniknou, a a proto Tě prosím, a každý měsíc o 15 K. Vládovi nevzniknou ž bydlícího velmi snadno již příštím měsícem.

Co se týče našeho v

že jsem nemo tatínku, ježi konci tohoto žádost za stě budu prositi

Do Gollo

výhoda a m

pro někoho l

jest totiž roz

jej Goll sán

pro seminál

s docentem.

hezky a za

podotknout

„Nechme t

rada jest je

u soukrom

ještě, jakou

zoval jsem

v Turnově:

v Semilech

Semily jsou

mana. Tak

semestru zažádati za písemné práce státní jak historické, tak i geografické. Učiním tak v nejbližších čtrnácti dnech. Na obě práce povoluje se doba šesti měsíců a myslím, když se jim celou svou pílí věnuji, že to dokážu.

Jedná se mi ještě o něco jiného. Chci ostávat sám, respektive s jedním kolegou. Jmenuje se Michl, jest absolvovaný historik a připravuje se ke státní zkoušce. Nemá finančních prostředků a já mu slíbil, že mu od prvního poskytnu u sebe přístřeší a že se budeme ke státnici připravovati společně.

Jest velmi vzdělán hlavně v geografii a myslím, že tímto obchodem mohu jen získati. Finanční výlohy, jež z toho vzniknou, chci krýti honorářem ze Zvonu, a proto Tě prosím, abys mi ho neposílal celý, nýbrž každý měsíc o 15 K více než dosud. Myslím, že tím Vládovi nevzniknou žádné nepřijemnosti, najde spolumbydlícího velmi snadno. Svůj plán chtěl bych uskutečniti již příštím měsícem.

Co se týče našeho vzájemného účtu, musím Ti sdělit, že jsem nemohl nikterak vystačiti a jsem nucen Tě prositi, tatínku, ještě o 20 zlatých. Podrobný účet podám na konci tohoto listu. Budu také potřebovati 16 zlatých na žádost za státní zkoušky, ale to až někdy po prvním Tě budu prositi.

Do Gollova semináře jsem byl přijat. Jest to značná výhoda a musím býti prof. Gollovi, který velmi nerad pro někoho hne prstem, vděčen, že mi to udělal. Seminář jest totiž rozdělen na dvě poloviny. Do písmeny M vede jej Goll sám, od této docent Šusta. Byl jsem již určen pro seminář Šustův, ale Goll mi vyhověl, vyjednav to s docentem. Jsem tomu rád. Jeho seminář jest prý velmi hezký a zajímavý. Co se ještě prof. Golla týká, chci podotknouti, že se nedává titulovati dvorním radou. „Nechme to při profesorovi,“ povídal mi, „ten dvorní rada jest jen pro byrokratické kruhy.“ – Když již jsme u soukromého života mých představených, řeknu Ti ještě, jakou rozmluvu jsem měl s prof. Pekařem. Vyřizoval jsem mu poručení od Tebe. Sděлил se mnou, že se v Turnově seznámil s paní hejtmánovou, která byla dříve v Semilech. Ta mu řekla, že jediné hezké vzpomínky na Semily jsou ty, které zažila na návštěvách rodiny dra Zemanova. Tak co tomu říkáš?

Oznamuji Ti také, že si na nás vymysleli ještě jedno ulehčení, novinka to tohoto týdne. Státní kolokvia z pedagogiky a psychologie prý nestačí, nutno ještě dělati „školskou hygienu“. Jsou to tři hodiny týdně, dal jsem si ji zapsati a budu ji dělati na konci semestru. Na věci samé by bylo mnoho dobrého a školská hygiena jest jistě věc velmi prospěšná a užitečná, ale tak, jak se to bude praktikovati zde a jak si to také dovedu živě představit, bude to kolosální zbytečnost, asi jako Čádova psychologie, kde se plný semestr přemílal pojem počítku. Nu, bůh s nimi, budu tedy studovati hygienu.

Prof. Čádu dělám na konci měsíce. Jsem již připraven a myslím, že to dobře dopadne. Pak ihned zažádám za státní práce, neboť kolokvijní vysvědčení z psychologie musím k němu přiložiti. Prosím, vyhrab také někde vysvědčení Drtinovo z pedagogiky, budu je potřebovati jako přílohu.

Zapsáno mám 38 hodin. Goll: Dějiny středověku, Pekař: Rakouské dějiny, Kalousek: Dějiny české od Václava II., Friedrich: Diplomatika, Augustin: Fyzikální geografie, Švambara: Země středomořské, Peroutka: Dějiny řecké od války peloponéské do smrti Alexandra, Růžička: Hygiena školní, Palacký: Balkánské země, Pič: O dějinách uherských, Bidlo: Dějiny Ruska v 19. stol., Gollův historický a Augustinův geografický seminář.

Jak vidíš, vzal jsem toho na sebe hodně, ale vykonám vše a věnuji na to veškerý své síly, jest to moje pevné odhodlání a nepojal jsem nikdy pevnějšího. Nejedná se mi jenom o ten větší nebo menší kus chleba, který závisí na mých zkouškách, mám i jiné motivy. Chci již jednou něčím býti. Chci již jednou dokázati Tobě (specielně Tobě), že Tvé vychování a Tvé snahy nesou ovoce. Nemluvím o finančních obětech, i jiní otcové přinesli pro své syny finanční oběti, jedná se mi o mnoho jiného. Vidím již dávno, ne teprve dnes, čím pro nás jsi a co jsi pro nás učinil. Vidím již od našeho mládí Tvoji snahu a Tvoji lásku, která z nás chtěla míti něco více, než jsou Zdenové a Kamilové Smolíkovci a Matouškové. S hrůzou pozoruji (a to pozoruji teprve nyní), jak snadno, jak nesmírně snadno jsme se dostali tam, kde jiní se musili rváti a bojovati, s hrůzou pozoruji, jak naše cesta do

života jest hladká, bez překážek a překopů. Bude z nás jen stý díl toho, čím jsi nás mít chtěl, a dojdeme jen do třetiny cesty, kam bysme po této hladké silnici dojít měli. Stojím před svou budoucností, která se mi zdá tak blízka, a bojím se jí. I já měl ve svém mládí ideály. Byly směšně veliké a byly příliš romantické, ale byly. Jim obětoval jsem své sociální postavení v Tvé kanceláři. Advokát v Semilech – purkmistr města – bojovník za svobodu Podmoklic! Jak se mi to zdálo tenkrát směšné a malicherné. Nelitoval jsem ještě ani sekundu, učinil bych to zase, ale co jsem si vyměnil? Učitel na gymnasiu – katalogy – ředitel. Nic víc, tatínku, věř mi, nic víc. Ten můj obrovský cíl, který se mi v mládí jevil v dálce jako nesmírná mlhami zahalená koule, jasně se mi tak velmi a menší se tak komicky svou blízkostí. S těma máma ideály stalo se jako s rukavičí eskamotéra Viktora Ponrepa. Žmolí ji v prstech, z rukavičky jest kulička, žmolí a nakonec tam není nic. – Jest mi čtyřiaadvacet let. Co jsem vykonal? Ty ve svých čtyřiaadvaceti letech probil jsi se životem, bojoval jsi za něco, vydal jsi sbírku básní, dal jsi světu kus své mohutné duše. A co já? Umění? Jak dobře to vystihl Tolstoj, ten starý zatvrzelec, dívající se na umění očima čeledína: „V dnešním umění jsou jen tři stránky charakteristické: hrdost, sexus a světobol.“ Ne, tatínku, nebudu psáti. Pamatuji si velmi dobře, když jsi mi jednou řekl: „A máš světu co říci?“ Nemám, tatínku, nemám, a ta povídačka ve Zvonu zdá se mi teď tak neskonale hloupá a sprostá. Proč? Nač? Již pan Kronbauer a pan Šimáček a pan Bourget a paní Carlenová napsali více hloupých románů a novel, v nichž hlavní úlohu hraje hrdost a sexus a světobol. K čemu? Má deviza jest tak jasná a tak konkrétní jako krajíc chleba v hrsti. Budu učit děti o Muciu Scaevolovi a Ferdinandu Dobrotivém, psát katalogy a dávat jedničky a dvojky. Jest to více než Zdena a Kamil Smolíků a Matoušek? – Nevím.

Zdá se mi, že se příliš rozepisují. Nevím, zda Ty, který tak nerad slabikuješ psaní, dočteš až do konce, a nevím konečně ani, zdali tato „dojemná“ kapitola jest určena na pravou adresu. Bohužel, nejsem ještě u konce a chci Ti podati slíbený účet.

38 hodin × 1 zl 15 kr = 42 zl 70 kr

42,70 index

- 5,— splátka na staré ročníky Historického časopisu
- 2,— na Historický časopis letošního roku
- 1,10 členský příspěvek Historického klubu
- 3,— za litografie přednášek prof. Pekaře
- 4,30 za klobouk
- 2,40 za cestu

60,50 zl, které jsem dostal.

Ještě mám nějaké prosby a přání. Děkuji mamince za zaslání mých knih. Avšak na něco jsem ještě zapomněl. Jest tam někde část litografovaných přednášek prof. Pekaře z loňského roku a prosím, aby se mi poslaly. Dále na půdě v almaře mého pokojíku jest papírová krabice rezavé barvy s různými skripty. Poněvadž by se však nikdo v tom nevyznal, co potřebuji a co ne, a poněvadž bych nerad, aby to bylo příliš prohlíženo, prosím, aby se mi poslala celá škatule. Schází-li náhodou klíč od skříně, upozorňuji, že se dá velmi lehce otevřít obyčejným špičatým nožem posouváním zámku napravo.

Ještě něco mám na srdci. Strýček František mi poslal po Vláďovi krásné sponky do manžet a kravatu a já jsem mu posud nepoděkoval. Prosím, vyříd mu můj dík a že jsem měl velikou radost, že si na mne v Karlových Varech vzpomněl.

Tyto dny potkal jsem v elektrické tetu Paulu, která jela právě ze Semil a setkala se zde v Praze se strýcem Richardem. Pozvala nás do hotelu Paříž, což nám nebylo příliš milé, ač jsme s vděčností konstatovali tuto zdvořilost nikoli vůči nám, nýbrž vůči matce, o které zde co nejloajálněji referuji. Teta Pavla mi zároveň sdělila výsledek semilských konferencí. Jsem rád, že již jest konec této nemilé historie, a je mi velmi nepříjemno, že i já, starý osel, jsem do toho cpal prsty. Jsem rád, že u toho byla teta Pavla, jinak by to bylo snad tak vesele neskončilo.

Byl jsem velice roztrpčen, že přes veškeré mé prosby vykládali jste o mém pseudonymu. Nejsem přece malé dítě, a chci-li něco, vím také, proč to chci. Prosím, dá-li se ještě něco napravit, učiň tak, záleží mi na tom nesmírně, aby se *nikdo* o tom nedověděl, a v první zlosti chtěl jsem jíti do redakce a vzít rukopis zpět, což by bylo bývalo také to nejmoudřejší.

Teď jsem hotov,
tento soudní spis
psaný prosí o 40 Kč
Pekařovy litografie
koje. Věc velmi
Líbám Vás

I. OLBRACH

Zkoušku z p
borným. V pon
jsem byl v Šip
Líbám Vás

Prosím tak
přiložit k ža

ANTONÍN

Drahý Kan

Dnes ton
aniž mám
řádky od
Naši dobu
bavilo mě
zde u p. l
moci zúč
náměstka
pomůže

Strýč
svě rizik
smrčky.
smrčky
vyroste,

Teď jsem hotov, zaplať pámbu, a měla-li by snad na tento soudní spis přijít hlavička, zněla by: Níže podepsaný prosí o 40 K, kolokvijní vysvědčení z pedagogiky, Pekařovy litografie a rezavou škatuli z podkrovního pokoje. Věc velmi pilná. Ad manus praesidentis.

Líbám Vám ruce a zůstávám v lásce Váš

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

[5. 11. 1906]

Zkoušku z psychologie jsem odbyl s prospěchem výborným. V pondělí požádám za státní práce. O Dušičkách jsem byl v Šípech. Moc se mi tam líbilo.

Líbám Vás a očekávám nějakých zpráv.

Kamil

Prosím také, abys příležitostně poslal 16 zl. Musím je přiložit k žádostem za státní práci.

ANTONÍN ZEMAN VN UKOVI

Ve Stanově dne 21. 3. 1907

Drahý Kamile!

Dnes tomu třináctý den, co mojí mne prokletá chřipka, aniž mám úplné vítězství, protože Tobě jen několika řádky odpovím. Především děkuji Tobě za zasloupanou naši dobu, ano i to ostatní. Zdeňka mně to předčítala, bavilo mě to i o té nemoci. Nejblíže příští neděli přednáší zde u p. Dolenského p. učitel Lisý. Lituji, že nebudu se moci zúčastnit. Já sám nikoho jiného volit nebudu nežli náměstkyně Krista, totiž pátera Fillera, ten nám nejspíše pomůže do království nebeského.

Strýc Václav mně píše, že on ty černé ořechy bere na své riziko a snaží se vsadit zde a tam na pasece mezi smrčky. Ta práce byla by však zahozená, ježto mezi smrčky – mimo borovice, jívky a břízy – žádný strom nevyroste, proto se sázejí mezi jasaný. Tam mohly ovšem

dobře prospět ořechy vlašské, neboť až to okolní mlází vyrostou, byly by tam jako v ráji. Tatínkovi že vřele děkuji za zasloupané korunky a za takovou péči, již mně věnuje, avšak zakazuji sobě, aby mi do šesti měsíců nějaké peníze zaslal. Ježto měl Jan rok velmi dobrý, a jak mně sám pravil, že zacementoval i za rok předloňský, moc ušetřil, proto dokud nevyčerpám moji malou pohledávku u něho, do toho času, jak výše řečeno, já vstačím.

Teprve nyní uznávám, jak je užitečno kouřit doutníky a ne z dýmky. Jan náš minulý týden kouřil z dýmky a v pazderně upadl tak nešikovně, že vrazil si troubel do krku a musil tu být hned dr. Šváb jako po lopatě a dosud v posteli leží, takže se ani navštěvovat nemůžeme.

Ježto dle všeho velikonoční svátky budou letos škaredé, nebudu k nám tatínka zvát, vždyť dnes se takřka nemožno na vrcha pro nával sněhu dostat i do háje ani pomyslet. Snad si udělá tatínek výlet, až jednou nastane pěkná povětrnost.

Milý Kamile! Považ, použil jsem proti chřipce připravené vody páně Dlabolovy z Bozkova, a sice z pramene Matky boží bozkovské, a myslíš, že mi to něco pomohlo? I toto. Mužský u ženských zůstávají bez povšimnutí. Včera tomu 25 roků zasil jsem mák a ten byl nejlepší, jaký jsem kdy měl. Zajisté, že minou 4 neděle, nežli se u nás bude moci na pole vyjetí.

Pozdravuji Vás všechny upřímně, a libaje Vás, zůstávám Váš milující otec a děd

Ant. Zeman

I. OLBRACHT MATCE

[Stanov polovina října 1907]

Drahá maminko!

Byl bych Ti odpověděl již na Tvůj první list, poněvadž naprosto nemohu ponechat bez povšimnutí, říká-li moje maminka o něčem, co jsem já napsal, že jest „hodně sprosté, ač na některých místech pravdivé“. Četl jsem proto svůj článek ještě jednou, abych hledal, co Tě opravňuje k tak krutému úsudku, a tu jsem našel, že jsem tam sice neměl dávat vět „že si to přeje jeho rodina“

a „že jest jeho tehán továrníkem“, ale že ani ty věci nejsou tak zlé a že jsi se tedy mylíla. Sprostým by to bylo jen tenkrát, kdyby v článku bylo třeba jen jediné nepravdivé slovíčko, ale toho tam není. Že jest ten článek hodně srozumitelný a velmi hrubými rysy a čarami načrtnut, jest pravda, ale nezapomeň, pro jaké publikum byl napsán. Považuji realismus za jednu z hlavních složek naší české ubohosti a impotence politické i umělecké a budu proti němu bojovat dotud, dokud se nepřesvědčím, že se mylím. A „realismus“ (v úvozových), to jest politiku nezodpovědnosti a bezcharakternosti, jak jej hlásá u nás v horách dr. Matoušek, považuji za hotové neštěstí a jsem toho názoru, že se má zaškrtnout v samém zárodku. Politické i jiné bezcharakternosti nemůžeme potřebovat ani u nás v Čechách, ani u nás na horách. Jak taková výchova p. dr. Matouška působí, viděla jsi na dr. Sternovi, který byl dříve alespoň slušným člověkem, na účetním Růžičkovi, na Frantíkovi Ch. a přímo ideální prototyp jeho výchovy jsi viděla na onom mladém muži, který se nám představil v Kruhu. Že jsem se obrátil v první řadě na socialisty, jest přirozeno, a kdybych měl přístup i jinam, tloukl bych všude na vyhlazení tohoto u nás se zahnízdujícího nezodpovědného a bezcharakterního (jak vidíš, podtrhuji důsledně) směru. Člověk, který se vnutil za kandidáta třem různým a namnoze vášnivě proti sobě stojícím směrům a čtvrtou stranu si namlouval, který chtěl zastupovat jedněmi ústy i velkopřumysl i dělnictvo, který nejprve zbaběle zradil národní dělníky a hned nato mladočechy a hned nato způsobem neobyčejně nízkým sociální demokraty, jejichž penězi a prací si dal založiti list, z něhož je za čtvrt roku pomocí svých náhončích vypudil, člověk, který oklamal naši celou lepší veřejnost a svolal sjezd za tím účelem, aby se v důvěrné schůzi před ním poradil, jak vzdělávací kluby v okolí přeměnit na realistická (sic!!) střediska, a aby si dal prohlásiti Pokrokové Podkrkonoší za orgán veškeré pokrokové (čertovo slovo) inteligence, člověk, který nezodpovědně a proti zřejmému znění stanov povolá si za redaktora listu svého straníka, který zakládá v Libštátě a Lomnici svoje střediska, jmenuje je ale vzdělávacími kluby a láká tam lidi indiferentní a sociální demokraty, člověk, který se při všem tom staví na všechny strany

hezkým a nevinným, takový člověk se u mne jmenuje, drahá maminko, ničema, a hraje-li ve veřejnosti úlohu, může být jen nemravná a škodlivá. Osvětlil jsem tento nezdravý vliv ze stanoviska sociální demokracie v Pochodni, a kdybych měl přístup jinam, osvětlil bych jej i ze stanovisek jiných. Kdybych měl co jednati s lidmi přístupnými nejenom těm nejjednodušším myšlenkám a formám, byl bych napsal článek uhlazenější, ale obsah a účel byly by týmiž. Politický boj a boj o moc bývá skutečně někdy trochu prudký a zlý, ale člověk s čistým svědomím se ho báti nemusí. Svá tvrzení a dedukce z nich plynoucí jsem ochoten kdykoli a kdekoli dokázati, a nepodepsal-li jsem se značkou hodně průzračnou, učinil jsem tak jenom kvůli Tobě. Že máme s panem doktorem i osobní záležitosti, to sem nepatří, vyřídíme si je na jiném místě a zase zcela osobně. Zavlékati do politických bojů dámy jest nešetrné i ode mne vůči Tobě, i od pana doktora vůči jeho paní. Ale já za to nemohu. Ukazoval-li Kulička můj rukopis, jest to nehezké, ač na tom nezáleží. Nevěřím tomu zúplna a čuju v té čertovině Márinku.

Ukaž ten dopis otci. Dědeček Vás pozdravuje a máte přijíti na posvácení.

Líbám Vám ruce.

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

[Začátek prosince 1907]

Drahý tatínku!

Čekáš zajisté již na zprávu o mé státnici a já Ti musím dáti hrozně smutnou, že jsem ji totiž vůbec nedělal. Byl jsem nemocen. Již v úterý před svým odjezdem cítil jsem hroznou bolest v prsou a navštívil za tím účelem dra Špidlena. Dal mi lék a nakázal zavinouti se do mokrých prostěradel. Konstatoval překrvení plic. Léč jsem bral, v tom ohledu jsem jej uposlechnouti nemohl, máje druhý den odjeti. Do Prahy jsem přijel v nejstrašnější horečce. Hledal jsem v Sadové třídě lékaře, ale žádný již neordinoval, tak jsem tam nakonec v parku pod nádražím upadl. Prvního lékaře našel jsem až na Vino-

hradech v Jungmannově ulici horečku, rozkázal ihned ulehnouti, že mám dělati příslibů všechnu naději a předepsal se nemoc alespoň oddáliti. I čtvrtek ráno, když jsem se upadl jsem při strojní na z vysvědčení, že se dostaviti nelalo lépe a povolal jsem V aby mi povolili dělati klau naprosto nemožné. V por opětně odmítnut. Nezbyv mínu na květen. Rozhod jsem u školního inspekte příslibil. Podá mi o tom uprázdni. Naděje je. Bud kovati nastudovanou látk nemohu, a mám pocit, že ač viny ve mně není. Ma se tak, až budu hotov, a Pojedu do Šipů nebo k doby, než dostanu mis života zrovna dost a c ještě ke všemu tak zoufá jímati od nikoho kondo Zbylo mi jen trochu psáti, až vyřídím zále Odpusťte mi zklam

ANTONÍN ZEM

Drahý Kamile!

Teprve dnes, kdy mohu Tobě na za lístek odpověditi. zároveň s listem n či stalo se tak úm od nás stýskalo a

hradech v Jungmannově ulici, dr. Šimka. Konstatoval horečku, rozkázal ihned ulehnutí. Vylíčil jsem mu svoji situaci, že mám dělati příštího dne státnici. Nevzal mi všechnu naději a předepsal silné dávky fenacetinu, aby se nemoc alespoň oddálila. Lehl jsem v hotelu Gráf. Ve čtvrté ráno, když jsem se chtěl přemoci a obléci se, upadl jsem při strojění na zemi. Poslal jsem komisi jeho vysvědčení, že se dostavití nemohu. V sobotu se mi udělalo lépe a povolal jsem Vládu. Šel k oficiálovi prositi, aby mi povolili dělati klauzury v pondělí. Odmítl jako naprosto nemožné. V pondělí šel jsem tam sám a byl opětně odmítnut. Nezbyvá než žádati o přeložení termínu na květen. Rozhodl jsem se žádati o místo. Byl jsem u školního inspektora Kastnera a ten mi místo přislíbil. Podá mi o tom zprávu do Semil, až se něco uprázdní. Naděje je. Budu míti při tom dosti času zopakovati nastudovanou látku. Jest mi tak těžko, že ani říci nemohu, a mám pocit, že Vás mám prositi za odpuštění, ač viny ve mně není. Maminky jest mi strašně líto, těšila se tak, až budu hotov, ať mi odpustí. Do Semil nepřijedu. Pojedu do Šipů nebo k Anince, snad mne pohostí do doby, než dostanu místo. Mám již toho neužitečného života zrovna dost a chci něčím býti. Má situace jest ještě ke všemu tak zoufale pravděpodobná. Nechci přijímati od nikoho kondolence. Dnes jsem již úplně zdrav. Zbylo mi jen trochu rýmy a kašle. Nechtěl jsem dřív psáti, až vyřídím záležitost u inspektora Kastnera.

Odpusťte mi zklamání, které jsem Vám způsobil.

Kamil

ANTONÍN ZEMAN VNUKOVI

V Stanově 11. 12. 1908

Drahý Kamile!

Teprve dnes, kdy dopídl jsem se Tvé adresy, konečně mohu Tobě na zaslaný mně v podzim korespondenční lístek odpovědět. Za jakou příčinou se stalo, že jsi mně zároveň s listem nesdělil Tvoji adresu? Zapomněl na to, či stalo se tak úmyslně? Také nám se po odchodu Tvém od nás stýskalo a mně zvláště při letošním česání ovoce,

že byl jsem nucen vše – mimo se dvou jablíček – sám očesati. Nebyl jsem k tomu sice nijak nucen, avšak zželelo se mně toho překrásného ovoce, když viděl jsem ho zralé ze stromů padati, ano nížeti, a nebylo člověka, jenž by ovoce to očesal. A byl srčchovaný čas, že se tak stalo. Do těch prvních podzimních mrazů stáloho mně nedočesáno as 1/4 hektaru a ty byly stromy mrazem značně zničené a neupotřebitelné. I listy mály jsem dolesané a z těch, ovšemže ne ze všech, udělal jsem sobě pavíček, na něž se do buchet velice třímám.

V létě jsem měl to potěšení, že u mne byl čtrnáct dní tatínek. Chodili jsme spolu do Komčín do mládež a vystříhali jsme z něho ten plevel, totiž břečky, jvy, olše, jeřáby a jiné. Nemyslil však, že jsme se při té práci unavili, to nikoli, my jsme sobě dali volno a měli se přitom panáky, čemuž snad uvěříš. Letošní jaro zasázel jsem celou tu paseku – co jsi tam ty žaludy vsadil – sám a sám, toliko že mně Zdeňka as dva dny kopat díry pomohla. Za hájem u ořechů ta pole jsem také na jaře zasázel, ovšem že také i tam mně Zdeňka díry as dva dni pomáhala dělat. Tam jsem Tobě odzdola čtyři doušky zasázel a budu je jmenovat, že jsou Kamilovy. Vidíš tedy, že jsem také i na Tebe pamatoval. Co tuto povědno, z toho poznáš, že úplně nezahálím a že ten výměnek čili rentu zadarmo nedostávám. A hochu, Ty myslím ani nevíš, jaká starost na mne před čtrnácti dny doléhla a jaký náklad byl jsem nucen učiniti! Věděl jsem vhořku Zdeňku a považ, na celou výbytnou, hostiny a jiný vydal jsem 10 K, píšu deset korun. Kam přijdu, když je tak veliké vydání!? Dobytku mám toliko 14 králíků a 6 slepic a z těch musím jednu zabít, je stará a už nenese. Když to všechno rozjímám, hlava mě bolí a nemohu ani spát. A k tomu ten zármutek – ani nevím, mám-li Tobě to přiznat – Ty to neříkej nikomu – já očekával, že dostanu prsten anebo křížek, a kde nic tu nic. A přece vš zaslulhy mé o lesní kulturu, pěstování máku, mrkve a vše jiné zeleniny. Kdyby nebylo toho – což mne velice potěšilo – že byla tatínkovi přiřknutá nejvyšší cena za jeho román od České akademie věd, věř, srdce by mně puklo, anebo by mně to můj věk ukrátilo. Abych na to vše pozapomněl, čtu noviny, totiž Čas, který píše nejstřízlivěji. Čas, Samostatnost a Den, pak také od Ivana Olbrachta o ženě,

v časopisu Zář ty básně. Tím vším se teď v zimě vyrážím, jenže čtu jen as hodinu a musím přestat, ježto mne oči bolí.

Nemáš bázeň, že snad budeš volán k vojsku – či oni tam takové jednoroké dobrovolníky míti nechtějí? Měl bych z toho potěšení. Stavíme – konečně – silnici a má býti příštím rokem hotová, avšak že nebyla na podzim planýrka zemským inženýrem pro mnohé vady přijatá, myslím, že po ní příští zimu jezdit nebudem. Zděnka pojala za muže továrního tkalce, bez všeho jmění. Ona má několik set korun, on toliko dobrý a sympatický muž, pilný a šetrný pracovník. Sami dva šli k oddavkám, od oddavek do Plav na dráhu, tam odtud do Starého Dubu ku strýci Václavovi a ještě ten den – jenže po půlnoci – přijeli domu. Hostina se nedávala žádná, za těch deset korun jsem koupil koláčů a bylo po svatbě. Zděnčin muž se po neděli ubytuje u nás. Kdybych v něm byl nepoznal člověka řádného, nebyl bych to dovolil. Samoten zůstati nechci, dokud to bude pro mne snesitelné, zůstanou u mne, abych měl pořádek a čistotu. O politických záležitostech měli bychom mnoho co mluvíti, zde není však k tomu místo. Zdá se mně, že v tom koncertu bude Rakousko s Německem osamoceno. Ostatně žijem zde život obyčejný – a nic se zde nezměnilo, co by zmínky zasluhovalo. Prosím, vyříd' Vládoj můj pozdrav a políbení. Piš prosím, s čím se zaměstnávaš, jak se Tobě vede a jiné a jiné. Z Ruska nemám už dávno prázdných zpráv. U Václava v Starém Dubě jsem byl v létě návštěvou a velice se mně to tam líbí.

Pozdravuji a líbám Tebe, zůstáváje Tě milující děd
Ant. Zeman

I. OLBRACHT MATCE

[Říjen 1908]

Drahá maminko!

Právě mne žádá dopisem redaktor Macek, abych mu ještě napsal do RK nějaký doprovod k Blažkovým obrázkům. Nevím sice ještě, co to bude, ale snad zase něco z podkrkonošského domácího průmyslu. Byl bych rád, aby to bylo právě něco více než doprovod. Nemohla

bys mi laskavě napsati, v kterých to letech byl u nás ten veliký rozmach domácího sklárství? A pak strýček Franc ví nějaké dojemné vypravování o nějakém furiantovi, jak v Bozkově při muzice rozšlápl housle a jak si lidé pětkami zapalovali cikara. Jak to bylo? Při té příležitosti můžeš napsati i to ostatní. Zimník a rukavice jsem dostal. Děkuji.

S ruky políbením

Kamil

I. OLBRACHT MATCE

Drahá maminko!

Děkuji Ti mnohokrát za Tvůj dopis, velice jsem se jím potěšil.

Dnes Tě chci jenom krátce prositi o nějaké věci. Četl jsem pouze ono poslední číslo Času a viděl bych rád i předešlé dvě. Máš-li je, prosím Tě, pošli mi je, pošlu Ti za to L'assiette de beurre. Co v posledním pan Vodák píše, je hloupost. To jest prostě nesmysl, chtěti někomu vnucovat svůj názor a brejle na věci – dejme tomu třeba na hony. A je-li doma nějaký zbytečný exemplář tatínkovy knihy, pošli mi jej také, prosím, nečetl jsem ještě celé knihy. Ještě něco: Vláda má zástavní lístky na moje mince a Tvůj prstýnek, nerad bych, aby ty věci propadly, popros jej mým jménem, ať to zúročí, při nejbližším setkání mu to zaplatím. Bydlím teď zase v č. 6 u paní Vorlové na Hrádku. Až budeš míti jednou čas, tak mi napiš, drahá maminko, co dělají stanovské lesy a úroda tam (četl jsem kdesi špatné zprávy) a také, jak dopadl strýčkovi první rok ve Starém Dubě.

Pozdravuji a líbám Tebe i tatínka,
jsem Váš vděčný syn

Kamil

Známky ještě sbíráte? Mám jich tu pro Tebe asi 300.

to letech byl u nás ten
? A pak strýček Franc
o nějakém furiantovi,
l housle a jak si lidé
ylo? Při té příležitosti
rukavice jsem dostal.

ruky políbením

Kamil

is, velice jsem se jím

o nějaké věci. Četl
iděl bych rád i pře-
mi je, pošlu Ti za
pan Vodák píše, je
i někomu vnucovat
mu třeba na hony.
š tatínkovy knihy,
a ještě celé knihy.
y na moje mince
ty věci propadly,
čí, při nejbližším
ase v č. 6 u paní
dnou čas, tak mi
yské lesy a úroda
také, jak dopadl

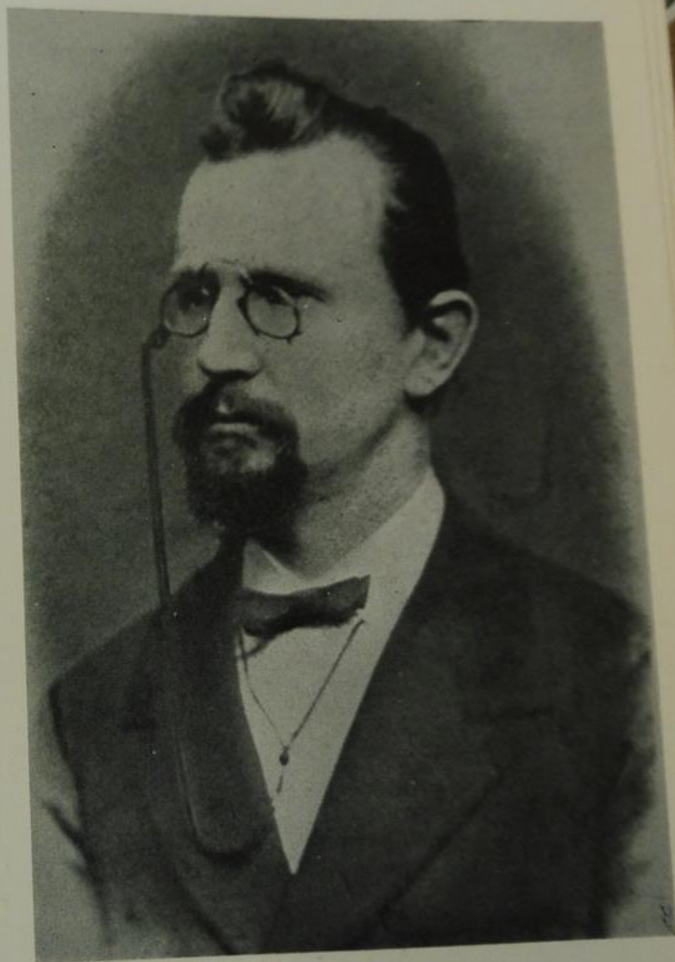
čný syn

Kamil

Tebe asi 300.

1. Kamila Schönfeldová v době
seznámení s Antalem Staškem

2. Antal Stašek v r. 1880

G. N. 50
199

Taufschein.

Auszug aus dem Geburtsbuche der Pfarre Mohau zu Maria Verkündigung, IX. Bezirk, Mitterg.-nd, Tom. XXII. Fol.

Jahr, Monat, Tag der Geburt und Taufe	Name des Getauften	Oblich oder unehlich	Sohn oder Tochter	Vaters Tauf- und Geschlechtsname, Religion, Charakter, Geburtsort, dessen Abstammung	Mutter, Tauf- und Geschlechtsname, Religion, Geburtsort, deren Abstammung	Wohnort	Patron	Zustand der Kinder
Ein Tausend acht hundert fünfzig und fünfzig den zweiten summe Abgesehen neuer und 1857 getauft	Amalia Sambertine	ehelich	tochter	Herr Schönfeld Paul, private.	Fräulein Anna geb. Mühl.	Wolfsbrunn Wolfsbrunn Wolfsbrunn Wolfsbrunn	St. Michael St. Michael St. Michael St. Michael	ein Körperliche

Attest dessen die pf
Wien, Pfarre Mohau, den 9. März, 1857

Joseph H. Löffler
österreich. Konsulatsrat und Notar

5. Semily na začátku
6. R
Ivana Olbrachta v
(d

18^u 80 31

Moji přáteli!
Oznamuju ti - což jsi by toho ne-
že je žemím. Pomyšlím. Jde: dobro
bylo mi uedalo pokaje - a máš pravdu
řekneš jsi je tak, že by by starost
nevolní být ani žno.
že to nevolní, musel je; by toho to
Jde nevěte. - Nynější ti věstí na nás.
Tvojí
MJ

3. Křestní list Kamily Schönfeldové
4. Rukopis Antala Staška

1888	Čestmír Štefka
1889	Čestmír Štefka
1890	Čestmír Štefka
1891	Čestmír Štefka
1892	Čestmír Štefka
1893	Čestmír Štefka
1894	Čestmír Štefka
1895	Čestmír Štefka
1896	Čestmír Štefka
1897	Čestmír Štefka
1898	Čestmír Štefka
1899	Čestmír Štefka
1900	Čestmír Štefka

6 list Kamily Schönfeldové

4. Rukopis Antala Staška

5. Semily na začátku 20. stol.

6. Rodný dům
Ivana Olbrachta v Semilech
(dnešní stav)

12. „Bláznivý pokojík“
v Semilech, jehož
stěny si vysokoškolák
Olbracht sám pomaloval
(kolem r. 1902)

13. Rodný horský statek
Zemanů ve Stanověm

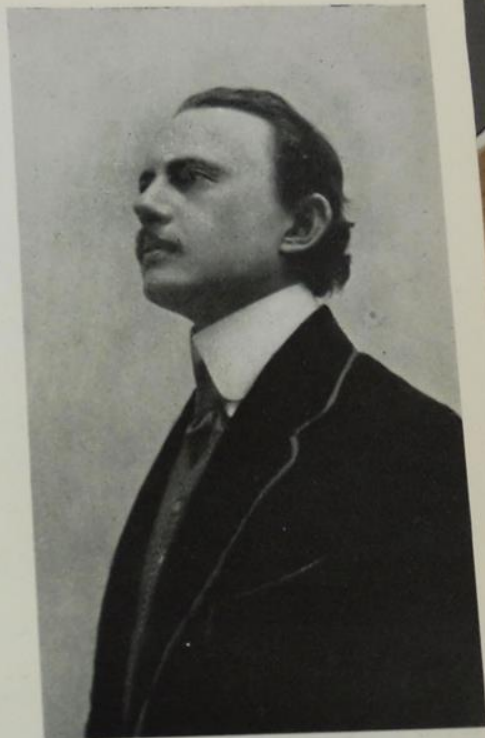

Ter bilij ori n
ona. ci le red
Nárem ké m
ne přáisti
du ne ohore
přemí patí
Obrazy jern
Děkuji a li

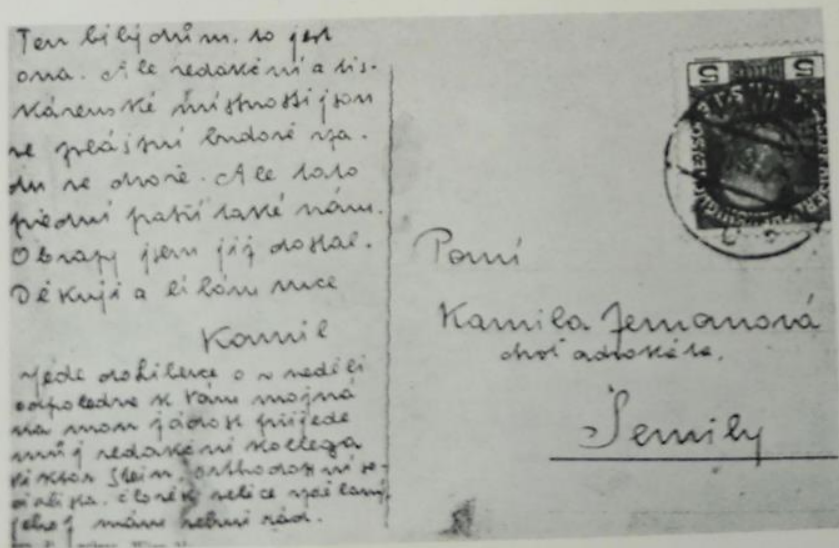
Yede ashi le
odpoledne u
na mon ja
mij redare
si ktor Stein
ci ali ka. c loni
leho j máne
ber D. 1911

14. Tiskárna Dělnických listů (pohlednice)

15. I. Olbracht jako redaktor vídeňských Dělnických listů

16. Rub pohlednice poslané rodičům

v dol. Krči 19¹¹ 15.

Milý Kamile,
přečti jsem Tvou knihu a mám z ní radost. Doufám,
že Ti bude mít radost i knižka.
Je jedna věc. Mnozí věřníci jsou v nejistotě,
zdali Mathova žena v poslední kapitole někoho
elého měla v bytě nebo ne. Každý věřnický
jeví si naivce. Vím, že pro otázku, kterou jsi
chtěl psychicky rozjevit, je vět lhostejná. Ale
čtení nemá být nikdy o nějaké události
psychografy, pokud událost ta je v uměleckém
vile líčena.

17, 17a Dopis Antala Staška
I. Olbrachtovi z Krče 19. 12. 1915

Opětně čekám v nepřítomnosti knižku. Pokud
nebude v „Novině“ a v „Národ. listech“ nebo ve „Zvonu“,
který je časopis pedioné čas, nebudu se mít po ruce.
Děle v ně je a nebo okam, kde bych si je jinak
mohl přečíst.

Na vánoce jsme Tebe s Helenou čekali. Přijed
tedy na vánoce, když nyní nemůžeš. Ja
vím Ti děkuju a zůstávám Ti zarm. slavní.
Kam.

Božičky Heleny. Tebe líbám. Ať budeš mít
počty, jsi.

Ant
Staška

VÍDEŇ
1909—1916

ANTONÍN ZEMAN VNUKOVI

Drahý Kamile!

V Stanově dne 29. 1. 1909

Konečně tedy jsi mi sdělil Tvoji adresu, avšak co bych sobě hlavně a nejráději viděti přál, totiž s čím se zaměstnáváš, jak se Tobě vede, ano v jakých poměrech se tamější dělný lid nachází, jak posuzujete nynější běh politických záležitostí, co říká lid té nynější rakouské a české anarchii atd. atd. — Takhle to přece dále jít nemůže, je však otázka, kde je ten Herkules, jenž by tomu chaosu přítrž učinil. Němci to chtějí řešit krví a železem, z toho boje by sobě sotva tolik franků odvezli jako tehdáž z Francie. Kdyby člověk nebyl přesvědčen, že ta naše delegace, ty strany a stranečky všechny pracují pro naše dobro, musil by nad tou roztržštěností zoufatí.

Žijem zde — mimoto, že je člověk rozčilen nad stavem nynějších politických záležitostí — život obyčejný. Minulou neděli přednášel nám v hostinci na sále pan učitel Zajíček z Vysokého o vodě a jejím účinku v přírodě, ano vůbec o přírodě. Posluchačů byl plný sál a ticho vzorné, což svědčilo o zajímavosti přednášky. Mně to je ovšem už známé z „Epoch“ a od Flammariona, ne však každému. Náš pan učitel Klimenta má nemocnou choť, a sice bolí ji noha a leží už několik neděl v posteli, aniž může choditi. Je prý k obávání, by neměla kostižer. Je mě líto obou. Syn študuje, dceru má v obchodní škole, zůstal tudíž sám a sám. Ptal jsem se ho v neděli, jak se vede jeho choti, pravil, že lépe. Náš hostinský se oženil a bude letos strojit křtiny. Bude míti tedy dědiče.

Ačkoliv muž Zděncin odchází do továrny v 5 ³/₄ ráno a teprve v 7 ¹/₄ večer přichází, je nám přece teď veseleji. Je to člověk příjemný a se Zděnkou se mají moc rádi. Oni se stravují sami a já Zděnce budu za její službu mně konanou platit. Jde nám to vše dobře a jsme obě strany spokojený. Její muž pracuje na třech stavech, mnoho-li vydělá denně, na to jsem se ho ještě neptal. Někdo říká, že prý 3 K, což by bylo dost.

Mně je nyní dlouhý čas. Číst pořád nemohu, zrak to nedovoluje, protož bych si přál už míti jaro a teplo. Pracovat už sotva budu moci, ježto mne obě ruce bolí.

Těším se však na včely, mám včelstva jedenáctero, s těmi bude v létě co dělat. U Bílků to jde také pořád stejně. Teta, jak vidím, kulhá. Služku žádnou nevzali, proto musí Aninka vypomáhat. Honitba se jim letos dobře vyplatila. Také jelena dostali, čili zastřelili.....

Sněhu máme jen tolik, že máme tu nejlepší sanici. Největší mráz měli jsme 11. R. Počasí máme pro ozim dosud to nejlepší. – Podivná to věc. Lid stěžuje, že nemá práci, a rolnictvo stěžuje na nedostatek dělnictva. Dělnictvo chce žít ve velkoměstě a v městě a při zemědělství nouze o čeled a dělnictvo. Do chléva k dobytku se nikomu nechce a každý chce být lehce živ. Také zde se mluví už o tom, že jeden den v týhodni se nebude v továrnách pracovat. Co všechno ta Bosna a Hercegovina zavinila. Ne sice Bosna, ale Aehrenthal. To vše mohlo se jinak a levněji vyřídit. Dokud budem od Berlína odvislí, dotud se nám povede špatně. A nyní se musím Tobě pochlubit, že mám 6, píšu šest mladých králíků, protože radují se se mnou. Avšak vzdor tomu, že pořád slunce svítí, slepice nenesou a vejce jsou zde po 10 kr a to mne mrzí. Od soboty za týden máme hasičský bál, jehož se také zúčastním. Přál bych Tobě vidět moji nevěstu. Zdenka má na loupáčku brambory uvařené a já si je budu husím sádlem mazat, a proto končím.

Či ještě něco. Andulka z Dubu mi poslala – to kdybys viděl, takovou škatuli kobližek, jako kanárky, to se poměju!

Pozdravuji a líbám Tebe, zůstáváje Tě milující děd
Ant. Zeman

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

Drahý Kamilku!

12. 3. 1909

Od stálého počítání, vaření a zlobení v polévkovém ústavu jsem juž celá přihlouplá – tatínek říká, že jednoho krásného dne bude hledat ženu a najde hrnec polévky. Dnes jsme končily, potřebovaly 1200 K a klepů mám nádvakem také dost. Moc mne potěšil pan Kulička zprávou o Tobě, seděli jsme dlouho pospolu a hovořili – mám radost, že jsi zdrav, dobře vypadáš a spokojeně

žiješ; jen peněz kdyby bylo více, víd? Budiž Ti *Gutchen*, že peněz a rozumu nemá nikdo dost, kteroužto moudrost slyším často otce opakovat, na což já pak, že ani nechci mít dost, jen trošku víc. Mluvila jsem s Kuličkou také o tom, že bys mohl levněji bydlet, kdybys měl svůj nábytek, a promýšlela jsem potom celou věc. Sám si je nábytek kupovat znamená být oáizen, nerozumíš tomu a bude Ti okolnost ta hned na nose znát, já pak abych kvůli nákupu jela do Vídně, by vše opět zdrazilo. Jak tedy bychom to měli udělat? Šla by paní Langnerová s Tebou? Ano-li, dej mi vědět, mnoho-li by jednoduše, ale vkusné zařízení mládeneckého pokojíka stálo, postel, skříň, umývadlo, psací stolec, dvě židle, stůl a zrcadlo. Peřiny bych později poslala. Až podle toho, mnoho-li by to stálo, napíšu Ti pak, špendýruje-li Ti tatínek, o čemž nepochybuju. Tedy budu čekat odpověď. Proč se nemůžeš odhodlat a poslat mi Tvé prádlo, a to přece za malou práci stojí! Nyní budu mít více času ke čtení a pilně budu hledat, co by se snad pro Váš list hodilo, ale nevím, vše, co máme v bibliotéce, je příliš dlouhé, nic malého, co by se hodilo. Tatínkovi také často připomínám, aby dodržel slibu, vidím však sama, že nepřijde k literární práci, dlouho na ni nesáhl, poněvadž dte v kanceláři po celý den. Juž kdyby si dal říci a praštil se vším, vždyt bychom snad měli od čeho žít! Nezdá se mi však, že uposlechne, bůhvíproč. Teta z Dubu mi poslala dědečkův lístek, ve kterém za dárky děkuje, a to veršem. Je opravdu radost ze starého toho člověka, který si humor zachoval. O velikonočních asi k Tobě, Kamilku, nepřijedeme, nemůže si otec udělat delší prázdnou, a na dva dny, to je mně málo. Snad tedy později. Před zítřkem se bojím. Rozlétně se Pochodeň městem a Tvá básnička s ní, která mně vynese mnoho, mnoho mrzutých řečí – sotvaže jedny utuchly. Netěší mě to pranic, a otce bude zlobit, poněvadž budou uražení i Patka i Matoušek a notář, a on se s nima skoro denně u soudu i v kanceláři schází. Nu, snad se marně strachují a on se něčeho nedoví – avšak v pořádku to není, Kamilku.

Lístek, který jste mi poslali, přišel jen o malou chvilku dříve než Kulička sám, nevím, kde se toulal. Tolstého čítanku jsem hledala, nenašla, a pak mi otec teprve řekl,

že bude v jeho úlozích v
s jinou čekám v přístře
značná úspora.

Vojna, dá-li Pien
s klidnou myslí noviny
co Ty tam býval, mo
veselí čtení! Suran vým
druhý jsem já", vi ome
vuje, avšak kde by pa
anebo nechál si na po
vyřizena? Radim k p
povzr, mnoho-li by t
své prádlo. Buď mlt
a pozor na vinečko –
a pak by Tě žádná ne

I. OLBRACHT

Drahá maminko!

Zajímají tě někte
mne teď v zimě, se s
Měl jsem sice nej
50 K 22 na byt, obil
jsem se k tomu vš
drahá a já zde ještě
ve čtvrt na osm, t
za 1 h s dvěma m
tam asi ve čtvrt r
po půl druhé, něko
mentu, kde někdy
živají žurnalisti,
pakáž. Langner
veškerou politiku
tj. s novináři. Ale
panu Klofáci. K
hlasovacího práva
dni svého života
figurky. Nejubož
jako kluk, který r

že bude v jeho věcech v kanceláři. Pošlu s prádlem, které s jistotou čekám v příštím týdnu, nezapomeň, vždyť je to značná úspora.

Vojna, dá-li Pánbůh, juž asi nebude a já beru zas s klidnou myslí noviny do ruky. Parlament od té doby, co Ty tam býváš, mne opět více zajímá, bude to zas veselě čtení! Stran výroku Mikuláše „tohle je první osel, druhý jsem já“, ví otec pouze, že se to všeobecně vypravuje, avšak kde by psáno bylo, neví. Budeš se stěhovat, anebo necháš si na později, až bude věc stran nábytku vyřízená? Radím k poslednějšímu. Tedy prosím: odpověz, mnoho-li by takový pokoj stál, a pošli konečně své prádlo. Bud zdráv, můj hochu, vroucně políben a pozor na vínečko – než se člověk nadá, zbarví nos – a pak by Tě žádná nechtěla!

Maminka

I. OLBRACHT MATCE

Videň 28. 3. 1909

Drahá maminko!

Zajímají tě některé věci. Byt platím 36 K, ale přijde mne teď v zimě, se snídaněmi, s topením atd. asi na 52 K. Měl jsem sice nejlepší úmysl týdně uložiti ze svých 50 K 22 na byt, oblékání a kulturní potřeby, ale prozatím jsem se k tomu vůbec nedostal. Videň je zpropadeně drahá a já zde ještě pod 1 K 60 h neobědval. Vstávám asi ve čtvrt na osm, do redakce mám elektrickou dráhou za 1 h s dvěma malými kousky pěšky půl hodiny a tak tam asi ve čtvrt na devět dorazím. Z redakce chodívám po půl druhé, někdy i dřívě. Pak jdu obyčejně do parlamentu, kde někdy oběduji v takové krčmě, kam se scházejí žurnalisti, agrárníci, socialisti a ostatní chudá pakáň. Langner mne seznámil s lidmi, kteří dělají večkerou politiku a na nichž závisí osud říše a národů, tj. s novináři. Ale měl jsem již také čest býti představen panu Klofáčovi. Kdybych byl zákonodárce, nedal bych hlasovacího práva jinému, než kdo strávil aspoň čtrnáct dní svého života na parlamentní galerii. To jsou báječné figurky. Nejubožejší jest již pan učitel Lisý. Chová se jako kluk, který má čtyrku z mravů, klackuje se po lavi-

cích, s nohama provádí cosi podobného jako dr. Štern, časem se přímo idiotsky rozchechtá, a když mluví některý z jeho přátel, pan Fresl nebo pan Choc tříhodinovou řeč, kterou ovšem nikdo mimo pět lidí (jednou jich tam bylo dokonce devět) neposlouchá, říká s obdivuhodnou důsledností každé tři minuty: „Slyšte! Slyšte!“ Říká to ovšem naprosto klidně, buď jako by se probouzel z hlubokého spánku nebo jako by si ze svých kamarádů chtěl dělat legraci, a to se rozumí, že této jeho duchaplné výzvy nikdo neposlechne. Ale zato to pak stojí v Národní politice a Českém slově. Také parlamentní činnost. Ostatní ostatní nejsou o mnoho lepší. Jdeme s Langnerem kuloáry. „Langneře! Langneře!“ Za námi stojí starší pán. „Tohle byste měl zaznamenat! Když mluvil Kindermann o rumburské dráze, tak povídal, že když tam přijel ministr, že neměl jeden český úředník ani uniformu. A já na něho křikl: „Hoch die Uniform!“ Hehe! Všiml jste si toho? Tohle byste měl zaznamenat!“ – „Hehe! To je opravdu výborné!“ – „Hehehe! To zaznamenejte, prosím vás! No nazdar, nazdar!“ – „Prosím tě, co je to za osla?“ – „To je, prosím, profesor české techniky pan poslanec Hráský.“

Langner prodělal po pádu Českých novin, v nichž utopil poslední krejcar, mnoho bída a starostí. Dnes jest výborně situovaným člověkem, jehož poměry se nedají nikterak srovnati s poměry německých žurnalistů, ale který přece vydělává svých 12 000 K ročně. Jest nejlépe informovaným českým žurnalistou, jeho styky jsou úžasné a jest člověkem skrz naskrz čestným, který nehonetně nevydělal ani jediného haléře. Přitom jeho šéf pan baron Baštýř jeho postavení nestydatě využívá, a poněvadž ví, že by se mu jako soukromníku nedostalo těch informací, jakých se mu dostává jako referentu Hlasu národa, zredukoval jeho plat ze 400 K na 100. Až bude moci jít k jinému deníku, půjde. To ovšem jen mezi námi, sdělil mi to důvěrně. Langner..... jest socialista a dělá mnoho dobrého pro českou věc správnými informacemi zahraničního a vídeňského tisku. Nedělá to ovšem zadarmo. Náš poměr jest velice přátelský..... a myslím, že se od něho mnohému naučím. Pojedeme spolu nejspíše asi na tři dny do Krakova, zaopatří mi lístek.

Ještě něco o vídeňských Čechách.

Dostala se nám do redakce pracovní knížka se „spisem“ známého německého křesťanskosociálního agitátora níže podepsaného. Opisují do písmene: Ich bestetige tos Franc Kratochwil paj mir korbajt hot uf saj frloge gsunt usketretn. Johann Naplavá.

A moji včerejší rozmluvy s mistrem obuvnickým Hyeronymem Spatzkem. „Kystyhant ojr gnódn, mit vós kunt ich dýnen ojr gnódn?“

„Potřeboval bych spravit boty, pane mistře!“

„Pefěln?“

„Prosím vás, kdopak bude poroučet? Podrážky mám rozbitý.“

„Pite?“

„Podrážky bych potreboval, pane mistře!“

„Hm... ehm... m... m.“

„Tak jak to s námi bude?“

„Mm... a... a... a... A máte vy vůbec peníze?“ ---
Vážné věci o tomto tématu až podruhé.

Chtěl bych ještě lecco říci o úžasném rozmachu, veliké práci a nadějích naší strany, ale jsou to věci dosud důvěrné, které nechci svěřovati poště.

Do redakčních poměrů jsem se již vžil, práce mne těší a jde mi poměrně dosti lehce od ruky. Tomášek Ti děkuje, taky paní Langnerová a Langner a pozdravují Tebe i tatínka. Pozdravuj všechny a piš mi brzy, co jest něvého! „Žak“ již ve Zvonu vychází.

Nejnovější parlamentní vtipy jste již slyšeli? Po slyšení Pernsdorferovu u císaře přišel k audienci Thun a císař pán mu povídal: „Es hat mich sehr gefreut, dass Herr Pernsdorfer so liebenswürdig gegen mich war.“ – Ten druhý až jednou ústně.

Kdy přijedeš, maminko, do Vídně?

Líbám Ti a tatínkovi ruku.

Kamil

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

Drahý Kamilku!

4. 4. 1909

Tak by bylo šťastně po svátcích, a jsem tomu ráda – dělat se nechce, chvíle je dlouhá a člověk zmrzutí. V neděli hrál Vláda dobře, ačkoliv kus byl hloupý a zastaralý,

Vláda
vytrh to jen on, čemu jsme se moc divili, poněvadž hrál dosud dosti špatně; snad mu sedlák lépe přiléhal. V pondělí jsme si s tatínkem zajeli do Dubu a byli překvapeni, jak vzorný pořádek strýc na celém dvoře zavedl, i pole jsou zcela jiné a všude radost hledět. Je tam Václav hrozně rád a chce zůstat, dokud bude moct pracovat. Andulka však jeví stále stejnou svou smutnou rezignovanost a nestojí o rozptýlení. Velice srdečně o Tobě mluví a vše je zajímavá, co napíšeš. Posílám jim Dělnické listy hned, jak je přečteme, a nyní Zvon. Ach Kamáček, to jsem si dala!! Čert mně nedal a já vyzvěděla od Vlády, jak „Žak“ skončí, a nyní mě zas trápí, že se čtenář ničeho nemá dovědět, co se s rekem povídky stalo, že odleží poslední sešit s pocitem zklamání a neuspokojení! Tak jako to učiním já. Maličký, kratičký epilog ještě přidej, prosím Tě, ať již třeba je mrtev, ať v Americe s vdovou, ať já nevímco, jen abychom se o něm něčeho dověděli, vždyť tolik zájmu ve čtenáři vzbudil. Pěkně prosím! V pátek přijde konec, za týden by mohl přijít ten epilog, že ano? Nevím, jaký to byl román, ani od koho, který mne před lety hrozně zajímal, důkaz, že mi epilog utkvěl v paměti, nad kterým jsem se tenkrát strašně zlobila: „Gulois přinesl kratičkou zprávu, že odvážliví lezci našli na vrcholku Panny dvě lidské bytosti v úzkém objetí na kámen zmrzlé, ženu a muže.“ – „Já pak (spisovatel) dodávám, že v Argentinii na malé farmě sedí při večeři na verandě mladá žena, kterou zároveň s děckem objímá šťastný manžel, čtenáři, vyber si konec sám.“ Já tenkrát zlostí přímo zuřila, jak jsem si mohla tak lidí vybájené zamilovat, že mne žert autora tak mrzel! A nyní každou chvíli slyším, jak napjatě každý čeká, co se se Žakem stalo, a nemá se dovědět nic? Kamilku, to nám nedělej!

Mnoho jsme s Vladíkem důvěrně prohodili, i o jeho budoucnosti, neodvedou-li ho totiž, mohl by již za rok něco samostatně počít (a on již má své plány).... Nemyslím, že by se mi nepodařilo otce přimět, aby učinil, co Vláda tak pěkně maluje, avšak dříve musím slyšet, co tomu říkáš, a je-li opravdu možnost, že bys do Prahy přišel. Až tedy budeš mít pokdy, napiš své mínění, ale má to zůstat tajností, Kamilku. V neděli se s nějakým panem Bockem zasnoubila Eliška, až dosud byl v Praze

v obchodě se sukny, nyní se jeví to velice slušný člověk a ne příliš zamilovaný. Bock je pěkně jen lépe líbil. To víš, výbava, za peněz, a proto asi Fricek do rád. Teta velice spokojeně vyhlídla doeru. Hotel proti nám září každého večera přiláká mnoh před hotelem než v něm, ale Jiného nevím ze Semil, nikar

Hejtmana si chválně zdě, se ukáže čertovo kopyto, všem Aninka laboruje s žaludkem a není jí tím lépe, mají úmysl Vidně se poradit. Piše mi, že takto že se ráda dá k cestě jet, ležela ve svátcích.... o H. ohni, vyplivl bys – al nehne. Otci, který se jist kterou asi mají, odpověď vyhořelo.“ Vláda odjel, a stavět, tak za 14 dní zas proto máme obavu, že ho Nepošleš mi opětně práci a ještě jedny povlaky s p Tatínek se táže, máš-li myslím, že řekl Steina, přiložit k prádlu.

Od nás obou mnoho

(Povídka o čepici je nelíbí.)

KAMILA ZEMAN

Drahý Kamilku!

Přes Prostějov slyším i radostně i bolestně co žiješ ve Vídni, stě

v obchodě se sukem, nyní se přiznání k Šoršům. Je prý to velice slušný člověk a ne ošklivý,.... do Elišky moc zamilovaný. Bock je pěkné jméno, mně by se však Kozel lépe líbil. To víš, výbava, zařízení atd., vše stojí moc peněz, a proto asi Fricck do Vídně nejede, ačkoliv by rád. Teta velice spokojeně vyhlíží, že udala i svou poslední dceru. Hotel proti nám září do temna naší ulice, což každého večera přiláká mnoho zvědavců, je jich více před hotelem než v něm, ale veselejší je nějak ulice..... Jiného nevím ze Semil, nikam nyní nepřijdu.

Hejtmana si chvály zde, jen tatínek dosud čeká, kde se ukáže čertovo kopyto, všem těm pánům není co věřit. Aninka laboruje s žaludkem, pije karlovarskou doma a není jí tím lépe, mají úmysl dojet k řádnému lékaři do Vídně se poradit. Píše mi, že by nejela, nebýt tam Tebe, taktó že se ráda dá k cestě přimět, jen co jí bude možno jet, ležela ve svátcích.... Kdybys slyšel, jak lidi mluví o H. ohni, vyplivl bys – ale mají peníze a nic jiného je nehne. Otcí, který se jistého občana po škodě tázal, kterou asi mají, odpověděl tento: „Co mělo vyhořet, vyhořelo.“ Vláda odjel, ale musí se 29. t. m. k asentu stavět, tak za 14 dní zas přijede. Je letos značně slabší, proto máme obavu, že ho odvedou.

Nepošleš mi opětně prádlo? Máš zde opravené kalhoty a ještě jedny povlaky s prostěradly, šlo by to pojednou. Tatínek se táže, máš-li knihu, nějakou filosofickou, myslím, že řekl Steina, potřeboval by ji a mohla by se přiložit k prádlu.

Od nás obou mnoho srdečných pozdravů i políbení!
Maminka

(Povídka o čepici je roztomilá, ale p. Opolský se mi nelíbí.)

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

17. 4. 1909

Drahý Kamilku!

Přes Prostějov slyšíme divné věci, které mne a tatínka i radostně i bolestně rozrušují. Nejsi zdrav, již podruhé, co žiješ ve Vídni, stůněš, a poněvadž nevíme, co Ti je,

jaká je Tvá choroba, jsme oba v starosti, zvláště pak já ve strachu, který mne bude mučit, než od Tebe zpráva dojde. Na mé starosti nemění nic, že Tvoji představení jsou velice spokojeni s působením Tvým, že si Tebe vysoko cení i váží, jakkoliv je to zpráva radostná. Obava o Tebe však všechen jiný cit zatlačuje. Chtěla jsem Tě ku konci května navštívit, je-li ale zapotřebí, přijedu ihned, totiž, jsi-li vážně churav. Kamilku, o pár řádků prosím co nejnaléhavěji, a to možno-li obratem. – Tatínek hádá, že máš žaludek i nervy v nepořádku od přílišného kouření a černé kávy, hádá-li správně, tak zanech obého, třeba by to byla zpočátku těžká věc. On také když v Petrohradě žil, tak náruživě při práci kouřil, že toho musel najednou a zcela zanechat, poněvadž se vyskytly zlé následky. A je-li to jiná choroba žaludková, tak jen honem k lékaři, Kamilku! Mám jen vás a chci ještě hodně radosti zažít na světě, tak juž kvůli mamince se šetř. Psaní budu očekávat dychtivě!

Maminka

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

Semily [duben 1909]

Drahý Kamilku!

Jen co jsem spatřila Tvou vizáž, juž je mi dobře! A pěkně Ti sluší komisi mundúr, není ani tak hrozný, jak jsem si představovala, ačkoliv by se do kalhot vešel nájemník. Kulička se mne po Tvé adrese tázal a viděl pohlednici, které se smál, až se celý prohýbal. Mně se ale moc a moc líbíš. Polovičku toho dření máš juž za sebou, já to počítám zrovna tak jako Ty, věř. Moc ráda bych věděla, nepřijedeš-li na pár hodin k nám, snad nebude-li Ti dříve malý urlaub povolen, pojeděš přes Semily zpět – prosím učin tak, abych Tebe viděla, ano? O svátcích budeme sami, Vláda nemůže přijet a nezvu ho ani, nyní, kdy má zkoušky. Frantík je juž hotov a je z něho hrozně komický inženýr, sama nevím proč, snad pro ten ohromný ranec na kratičkých nohách. Chce si zde nějaký den odpočinout od studií a od matky, která ho moc sužovala. Stěžoval si chudák zle a touží po tom, dostat

se někam pěkně daleko. Strýc mu hledá pilně místo a píše všem možným přátelům do světa, i Lambertině. Tatínek je mrzutý, rozčilují ho ty neustálé ohně v Semilech a zdá se mu, jako by i on kus té ostudy před světem nesl. Iserthalští již hasit do Semil nepřijedou, neb byly jim přerežány hadice při hájení „Betléma“, který celý vyhořel. Dosud tam doutnalo, a již zas bylo založeno v Podmoklicích. To však záhy pozorováno a uhašeno, nyní je prý heslo „pivovár“. Věř, že klidně ani neuléhám, a oba se těšíme, až budeme moci vylítnout, někam, kde je pěkněji. Okresním starostou po nedávno zemřelém Dlabolovi se stal továrník Melich, bude nyní možno-li ještě větším furiantem. V Semilech panuje nad dušemi mladých i starých žen, bab i panen všeho druhu krasavec velebníček, prosím, pan „von“, líbezný jako Apollo a cudný jak vestálka. Kostel je denně namačkáán k prasknutí a dámy se baví jako v divadle. Chtěla jsem také jednou na tu májovou pobožnost s kázáním mladého pátrlíka jít, otec však řekl: „Jen se opovaž!“ a bylo po radosti. Páni ztráceli půdu v Semilech, a proto poslali tohoto krásného, moderního plandáka – s výsledkem mohou být spokojeni. Kamouši, napiš Tvé kvartýrské do Vídně, aby mi poslala prádlo, ráda bych Ti ho poslala čisté a v pořádku, než se vrátíš do Vídně. Nezapomeň! Potřebuješ-li něco, tak jen piš, z celé duše ráda posloužím. Kdybys nás tak chtěl na neděli překvapit, to bych měla radost převelikou, moc již po tom toužím Tě vidět u nás a zdravého.

Mnoho vroucných políbení

od maminky.

Freiligratha jsi přeložil opravdu překrásně!

I. OLBRACHT MATCE

[3. 5. 1909]

Ten bílý dům, to jest ona. Ale redakční a tiskárenské místnosti jsou ve zvláštní budově vzadu ve dvoře. Ale tato přední patří také nám. Obrazy jsem již dostal, děkuji a líbám ruce.

Kamil

Jede do Liberce a v neděli odpoledne k Vám možná na mou žádost přijede můj redakční kolega Viktor Stein, ortodoxní socialista, člověk velice vzdělaný, jehož máto velice rád.

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

Semily 6. 5. 1909

Drahý Kamilku!

Takhle to naprosto nemůže dále jít, abys mně z muže dělal na stará kolena alkoholika, a proto dost – to si pamatuj! Ještě štěstí, že při obdržení dnešní zásilky sám o sobě řekl: Jednu vezmeme o svátcích Vaškovi do Dubu – jinak bych se opravdu obávala, že mu nos zrudne. Dává Ti děkovat, ale nemáš již posílat a nedělat si výlohy. Já si při malinkém klutu ráda na Tvé zdraví přituknu, ale stáhne se mi obličej přímo bolestně nad tou trpkostí, což mi vždy vynese poznámku, že něčemu nerozumím. Vláda si přijel přece na pár dní oddechnout a tak nám je veseleji, jen mně se stále zdá, že musí ještě někdo přijít, aby byla sváteční nálada – ale nepřijde. Pohlednice jsem dostala a prostudovala, trošku si již dovedu scénérii představit a domyslit si, kudy do redakce šlapeš, jen to mne mrzí, že pan Stein se u nás nestavil a že jsem s ním nemohla pohovořit. Tatínek se také na něho těšil, velký pokoj jsem topila, čaj připravovala, a on nepřišel. Zato byla, nyní již obyčejná, nedělní zábava, totiž hořelo, a tentokráte v továrně p. Hyblera, rozumí se, že pouze budova stará, kde stály stroje staré, nevyhovující již potřebě. Dvě hodiny budova hořela, než se telefonovalo do Semil, a když hasiči dojeli, vše již bylo v jednu hromadu sesuté. Portýr odešel i nadmistr, paní s dítětem jela do Semil. Zůstal tedy jen pan Václav samojediný doma, klíče od sálů neměl, a tak se tiše a spokojeně díval na to, jak staré haraburdí bere za své a bude nahrazeno moderním zařízením za peníze pojišťovny. Otec odplivl hnusem přes celý pokoj, když slyšel, co se veřejně vypravuje, a bylo mu stydno, že je to český průmyslník, s českým jménem. Dnes je po městě

pino vtípl, ale počtáči si n
a těší se z nového výdětku. B

Vladík mi rozmlouvá úm
domeček a žít zde na odpo
za rok, za dva jít do Prahy
hradech byt a zaříditi si vše
spokojený v každém ohled
trošku divadla nebo spolek
měl k nám blíže, i on, ať
kdekoliv v Čechách, že do
dojždět a tak že vás budem
žili zde. Je v tom mnoho p
mi to neustále nyní hlavo
víc za nemožnou, říká n
jmění, abychom mohli v n
Co asi Ty bys řekl? Mn
o tatínka, zdali by nale
potom, a tu tvrdí Vláda,
by otec nalezl sympati
Heritesa aj. – Tak má
Dr. Matoušek byl přelo
tím asi bude po semilsk
Jestli se Patka na Tebe
Je to nadmíru hodný
a mám ho ráda, ale sla
bojí podnes. Více než
mimoto platí dluhy i
řekl, že si ani pořádně

Kamilku, již často js
jak se Ti Vídeň líbí, l
má znamenitého atd.
Přece jen mne trošičk
tady, avšak jakáž po
nerům, tak je srdeční
než si všimne ostatní
pak si je přečte dopo
kdybych sebevice hu
abonované. Poslední
líkým zájmem jsme
velikou radost. Psala
ale nemyslim, že bu
botu přijmi jako vzp

plno vtipů, ale poctivci si někde v tichosti ruce mnou a těší se z nového výdětku. Brrrrr!

Vladík mi rozmlouvá úmysl vystavět si v Semilech domeček a žít zde na odpočinku. Práví, že bychom měli za rok, za dva jít do Prahy, vzít někde v hořeních Vinohradech byt a zařídit si vše pohodlně tak, aby byl otec spokojený v každém ohledu a já měla možnost užít trochu divadla nebo společnosti. I Ty, Kamilku, že bys měl k nám blíže, i on, ať si zavede jakýkoliv průmysl kdekoliv v Čechách, že do hlavního města bude muset dojíždět a tak že vás budeme vidět častěji, než kdybychom žili zde. Je v tom mnoho pravdy a mnoho lákadla, vrtá mi to neustále nyní hlavou a tatínek, jak se zdá, nemá věc za nemožnou, říká arciť, že nemáme dosti velké jmění, abychom mohli v městě žít, ale nezní to odmítavě. Co asi Ty bys řekl? Mně by se v první řadě jednalo o tatínka, zdali by našel klid, vše ostatní přijde až potom, a tu tvrdí Vláda, že jsou takové tiché byty a že by otec našel sympatickou společnost, kupř. Raise, Heritesa aj. – Tak mám, Kamouši, o čem přemýšlet! Dr. Matoušek byl přeložen k zemskému soudu v Praze, tím asi bude po semilském realismu, který jen on držel. Jestli se Patka na Tebe hněvá, nevím, nikdy nic neříká. Je to nadmíru hodný člověk, dal by život za tatínka a mám ho ráda, ale slaboch jakých málo a matky své se bojí podnes. Více než polovinu gáže své jí odvádí a mimoto platí dluhy i vydržuje malého bratra; sám mi řekl, že si ani pořádného šatu pořídit nemůže....

Kamilku, již často jsme si spolu psali, ale dosud nevím, jak se Ti Vídeň líbí, byl-lis v divadle, prohlédl-li jsi co má znamenitého atd. Ráda bych to vše ještě věděla. Přece jen mne trošinku bolí, že Tě nemám na pár hodin tady, avšak jakáž pomoc! Půjdeš-li ve svátky k Langnerům, tak je srdečně od nás pozdravuj. Tatínek vždy, než si všimne ostatní pošty, přelítne Dělnické, v neděli pak si je přečte dopodrobna ještě v posteli a dříve nedá, kdybych sebevíce hubovala a podotýkala, že *já* je mám abonované. Poslední fejeton byl opět moc pěkný a s velikým zájmem jsme prohlíželi Besidku. Aninka bude mít velikou radost. Psala mi, že Tě pozve na svátky do Bílovce, ale nemyslím, že budeš mít pokdy. Malou bedničku v sobotu přijmi jako vzpomínku, jinak by ty maličkosti věru

pražádné ceny neměly. A nyní Ti dovolím se staré, hloupé mamince vysmát: já se bojím soboty, kdy přijde Zvon, protože se nechci dočísti smutného o Žakovi, bojím se ale taky se Vládi zeptat, jak to vlastně skončí! Jsem to husa! Ale pro spisovatele je to vlastně kompliment, ne? Tatínek nikdy nic nečte v pokračováních, a tedy i „Žaka“ si nechává až najednou, ráda uslyším, co o něm řekne. Anince se moc líbí, a včera mě navštívila paní hejtmanová a řekla, že i ona se Zvonu ani dočkat nemůže. – Tak vida.

Buď zdrav, Kamilku, a měj se dobře, líbám Tě v duchu mnohokrát a v lásce vzpomínám!

Maminka

Pozdravuju Tě.

Otec

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

4. 7. 1909

Drahý Kamilku!

Odjíždíme zítra večer odtud, budeme v šest hodin ráno v Berlíně a o půl třetí odpoledne juž v Binzu na Rujaně. Je to rychlost! Zdali tam zůstaneme, nevím, možná, že otec nebude chtít ruch a lidi, v tom případě vyhledáme rybářskou vesnici na pobřeží, kde budeme sami. Mně jde jediné o to, aby si řádně odpočinul. Adresu Ti pošlu a Ty mně pak lísteček, jsi-li zdrav a jak jste s Hugem trávili čas. Ve Svijanech prý se Tvou gratulací potěšili. Co se „pejačeviček“ týče, nezapomněla jsem, jsou však ve stavu ubohém a není s nima nic, Zdenka je tak dobře vyprala, že se scvrkla a do smrti víc nenatáhnu. Mimo, jsou samá směla na.... Možno-li košile, o kterých jsme doma hovořili, i k tmavým kalhotám nosit, napiš Anně dvě slova a dá je ušít, s pasem pak pošle. Na pout tu byl dědeček, Václav s Andulkou a fádni Věrou. Přemluvili stařečka, aby s nimi večer o půl deváté odjel a pobyl v Dubě pár dní. Řekla jsem, že mu je v Stanově nejlépe a každá změna ve stravě a způsobu života neprospěšná. Tatínek se na mne obořil, až mne to mrzelo, a Vašek se ptal, co že by proboha dědečkovi mohlo škodit, potěší-li se krásnou úrodou? Jeli tedy až

do půlnoci kočárem, pak bezpochyby ještě jedli, druhý den hosta traktýrovali a poslali nám zprávu: že vážně onemocněl na cholera nostras. Depše jenjen litaly i expres psaní, a my juž měli s tatínkem za to, že namíste cesty k moři pojedeme na smutnější, ačkoliv jsem řekla, že Vašek je plachota a tamější lékař osel! Nu, večera přišla zpráva, že dědeček opět zdráv do Stanova odjel! Nyní snad uvěřejí, že devadesátiletému téměř je nejlépe doma, při kávě a kaši.

Dnešní fejton je zas moc pěkný a tatínkovi se velice líbí – Anna bude nedělní čísla za námi posílat. K prvnímu pošle abonement Patka. Budou-li Tě dojmy od moře zajímat, ráda je pošlu, neboť usadíme-li se na samotě, bude času dost. Líbám Tě vroucně, buď zdráv, můj hochu, abych i já byla ráda na světě!

Maminka

Na dnešní bozkovskou pout juž šlo hrozně málo procesí – asi tři neb čtyry o desíti babách.

Paneka Maria bude s právem uražená.

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

3. 8. 1909

Drahý Kamilku!

Má první práce doma je, abych expedovala prádlo a žádané kalhoty, s kterýma však veliké parády juž nenaděláš. Doufám, že ruské košile budou dobré, ačkoliv umění Tůmové nesahá tak daleko, aby bez zkoušení padly. Prosím, pošli o věci té své dobrozdání. Vrátili jsme se cestou úplně uspokojení, neb otcí o 4 kg přibylo, mně pak ubylo – ergo vše dle přání. Patka dobře hospodařil, ačkoliv byl mrzut, když jsme přijeli, což hned druhý den vyšlo najevo proč. Otevřel dopis, na kterém nestálo, že je privátní. Mladý advokát z Kladna se ptá, zdali by otec mu neodevzdal kancelář i s domem do jednoho roku. Řekli jsme tedy, že bude mít Patka přednost, až by se chtěl otec kanceláře vzdát, a že to bude v roku 1911, tedy za dvě léta. Nechť hledí tedy si P. opatřit nutné peníze. Tatínek chce totiž pracovat, dokud nebude Vláda samostatný. Ten domů na prázdniny

nepřijede, nemá prý doma klidu k práci. Velice se na takovou přepjatost oba hněváme, zvlášt tatínek. Frantík dostal místo v továrně kolínské, kde vyrábějí cyankáli, bude mít byt a 100 K měsíčně, na Frantíka je to, jak vidíš, málo, a brzy přidá, co mu strýc v těchto dnech vyplatil. Ten se navrátil dosti osvěžen a je nyní mnohem záživnější.

Naše cesta vyzněla v každém ohledu harmonicky, ačkoliv otcí na štětínském nádraží v mačkanici vytáhli peněženko, ve které měl drobné. Škoda čtyřiceti marků.

V Semilech nehořelo, co jsme byli pryč, to proto, že stále přšelo.

Slavnostní číslo zdejších soc. dem. je moc slabé, jen Tvá báseň přepěkná a dojemná.....

Ještě jednou Ti, Kamáčku, za pozornost do Binzu děkuju a tisíckrát Tě líbám.

Maminka

Čekám Tinču s Miládou a ženichem..... V Dubě mají špatný žně, furt prší.

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

Semily 21. 8. 1909

Drahý Kamilku!

Vypadáš na pohlednici hodně unaveně a to není divu, neb i my máme velká horka, ve kterých je člověk i bez práce unaven. Jen se mi tam nepředři! Otec pracuje nyní bez Patky již třetí týden, ten je na cvičení, odkud zle lamentuje. Divím se, že tatínkovi ta honivá práce není moc, běhá k soudu, odbývá strany, jí a spí jako mladík – to mu tak výborně moře posloužilo. Já zato chválit, co se mne týče, nemohu. Nevydržím již žádný náraz, aniž by mi kolena nepodlomil, nejmenší starost v horu vyroste, přes kterou se nemohu dostat. Pomalu, ale zúplna dlouholeté trápení mladších dob síly ubíralo, není jich více. Trápí mě Vláda, a tak se zas určený mně osud opakuje, že se k ničemu nemám dostat lehce a bez soužení. Je nadmíru podrážděný, nervózní, špatně vypadá a nemohl spát. Zkrátka celý par terre. Domů

nechtěl, a myslili jsme, že chodím tam, zatím nestudoval a hotov letos nebude. Že ho mi chodil, to mu věřím ráda. Že ničil, to nedozná, ale je patrné také. Jsem však slibem vázána, že hotov nebude, že ani nevim a má-li tolik hrlosti, že doh přistím, že víš o věci té, ne indiskrétní. Vim vše, co mi říkáš, říkám si to sama, ale nevěřím, jsem se zmýlila. Otec na slabe dívá a říká zlostně: „Je bačko než se na ta místa dostal, Zvítězí v něm to dobré? Zv Ty, mé dítě, mi jistotu dáš otec ho do Prahy víc nenechá doma, a půjde-li vzdor tomu bude ještě tvrdý ořech! Ne padá. To však, doufám, že jíst, což první dny rozhodně k mamince o smutných té sloz ztratit (je to ale zbytek o ničem vědět, myslím, že dobré znamení. Prosím znovu na který se i tatínek těší, Přítížil bys mně, a já mám proti Tobě nemají, jsou vša Nový člen rodiny je asi to více, a pak také, že R. sh Dělá strýcovi konkurenci rozešly. Mařena se z šestin a laboruje stavem katarál má slabé, prachudinké, p odstavit. No, co je mi do rostí, stále nařiká na ža lékaři, který asi čerta roz aby jela k specialistovi do ražení s panem redakte veselejší a rád vzpomíná také na Vládovi, že je j přepracoval, a hledí ho

práci. Velice se na
ášť tatínek. Frantík
vyrábějí cyankáli,
Frantíka je to, jak
ýc v těchto dnech
a je nyní mnohem

ledu harmonicky,
mačkanici vytáhli
la čtyřiceti marků.
pryč, to proto, že

je moc slabé, jen

zornost do Binzu

Maminka
.... V Dubě mají

emily 21. 8. 1909

ě a to není divu,
h je člověk i bez
i! Otec pracuje
a cvičení, odkud
ta honivá práce
ay, jí a spí jako
sloužilo. Já zato
držím již žádný
nejmenší starost
dostat. Pomalu,
dob síly ubíralo,
zas určený mně
stat lehce a bez
zní, špatně vy-
r terre. Domů

nechtěl, a myslili jsme, že chce zůstat pro klidnější stu-
dium tam, zatím nestudoval a poslední kolokvia nedělal,
hotov letos nebude. Že ho migréna trápila, že k lékaři
chodil, to mu věřím ráda. Že se však kouřením i pitím
ničel, to nedozná, ale je patrné. O příčinách k tomu vím
také. Jsem však slibem vázána, že pomlčím. Faktum je,
že hotov nebude, že ani nevím, vzchopí-li se k nové práci
a má-li tolik hrdosti, že dohoní. Nezmiňuj se v dopise
příštím, že víš o věci té, nechci, abych byla nazvána
indiskrétní. Víím vše, co mi chceš k útěše říci, Kamilkú,
říkám si to sama, ale nevěřím. Nechť čas dokáže, že
jsem se zmýlila. Otec na slabost Vláďovu se s opovržením
dívá a říká zlostně: „Je bačkora,“ já ale vím, že trpěl dost,
než se na ta místa dostal, a neodsuzuji, že zabloudil.
Zvítězí v něm to dobré? Zvítězí to hrubé, surové? Ani
Ty, mé dítě, mi jistotu dát nemůžeš. Podnes neví, že
otec ho do Prahy víc nenechá, že chce, aby dostudoval
doma, a půjde-li vzdor tomu, že mu peněz nedá. To
bude ještě tvrdý ořech! Nervy má zničené a bídně vy-
padá. To však, doufám, že domov napraví, neb počíná
jíst, což první dny rozhodně zamítal. Nutí-li Tě láska
k mamince o smutných těchto okolnostech přece pár
slov ztratit (je to ale zbytečné), *adresuj je Náně*, nemáš
o ničem vědět, myslím, že se počíná stydět, a to by bylo
dobré znamení. Prosím znovu a důtklivě, v příštím dopise,
na který se i tatínek těší, se o Vláďovi ani nezmiňuj.
Přítížil bys mně, a já mám dosti na bedrách! Šoršovi nic
proti Tobě nemají, jsou však stále na motoru a na cestách.
Nový člen rodiny je asi tou příčinou, že se činějí co nej-
více, a pak také, že R. shání zákaznky, kde se jen dají.
Dělá strýcovi konkurenci, a rodiny se proto nadobro
rozešly. Mařena se z šestinedělí nemůže zotavit, leží opět
a laboruje stavem katarálním, který nebere konce. Robě
má slabé, prachudinké, protože v umíněnosti své nechce
odstavit. No, co je mi do toho. Aninka mi dělá víc sta-
rostí, stále nařká na žaludek a chodí k ostravskému
lékaři, který asi čerta rozumí. Přemlouvám ji co nejvíce,
aby jela k specialistovi do Vídně. Strýcovi dieta a povy-
ražení s panem redaktorem znamenitě posloužily, je
veselejší a rád vzpomíná, lze opět se s ním stýkat. Vidí
také na Vláďovi, že je jiný, než byl, přičítá však, že se
přepracoval, a hledí ho obveselit vypravováním o Vídni

i nutí do obecního domu na billard. Bože, jak lehko je
Kláře, že má Francka po zkouškách, a jak dlouho bude
tento meč nad *mou* hlavou viset?!.... Prosím, sděl nám,
jsi-li zdrav, a napiš, až bude pokdy, pár veselých řádků,
jen o Vláďovi nic, a jemu také ne. Vzchopí-li se, stane
a může se stát jen z vlastního vnitřního popudu. Bože,
dej, aby se tak brzy stalo. Tatínek je podivuhodný
člověk. Říká mi v noci, vidí-li, že nespím: K čemu se
trápit? – Pusť to z mysli – člověk musí být silnější než
život! – – –

Pana Tomáška jsem si představovala mladšího, možná
ale, že to dělá světlo nebo že se škaredí. Koso naproti
dělnického hotelu staví záložna dva domy, zahradník
proto měl moc stínu ve svém rajónu, a proto především
vyhořel! Jak hnusno je člověku již v těch Semilech,
a bod, na který jsem toužebně zraky upírala, kdo ví, jak
daleko. – – To již se snad vůbec odtud nedostanu, až
na ten Koštofrank. Kuličku někdy jen tak letmo potká-
vám, tisknem si ruce a rozejdeme zas. Mám ho ráda, ať
má chyb na tisíce.

Tak jsem se vyžvanila do sytosti, Kamilkú můj, a jen
Tebe ještě přes hory a doly líbám. Jsi zdrav, jsi při
těžkém svém zaměstnání spokojený?

Potěš párma řádky

maminku.

I. OLBRACHT MATCE

Vídeň 30. 8. 1909

Drahá maminko!

Nechápu opravdu, proč bychom o té záležitosti ne-
mohli hovořit. Naopak, byl bych rád, kdyby i Vláďa
tyto moje řádky četl. Tak se mi zdá, že jsou zase jednou
u nás pro nic za nic strašidla. Ostatně to znám. To se
vždycky do těch starých tlustých zdí našeho domu něco
zahnízdí, člověk o to kobrtá na každém kroku, polyká
to s každou nudlív v polívce a nikdo to odtamtud nevy-
tluče, leč až zase něco nového. A opravdu nevím, že by
se něco stalo. Ty a tatínek jste v určitém datu něco
čekali, nepřišlo to, je to nepříjemné a Vláďovy studie
budou stát také více, než se dalo očekávat, ale je-li

Vláda

to důvod ke smutku a stálému rozčilení, nevím. Jak víš, trvá Vládkovo strojnické studium zrovna o rok déle než Frantikovo chemické, počítej tedy, prosím, kdy má být hotov, aby dosáhl toho co Francek, a počítej také, kolik lidí v Semilech bylo se svými studii na hodinu hotovo tak, jak stojí v programech. Jest velmi těžko si udělat o věci jasný úsudek, když nevím, co se vlastně Vládkovi přihodilo, propadl-li při zkoušce, má-li nešťastnou lásku (není v těch věcech sentimentální, jak jej znám), nebo má-li nějaký splatný dlužek, čichám v tom všem dokonce nějaké klepy. Ale o tom mne nepřesvědčí nikdo na světě, že člověk nechává strojního inženýrství pár měsíců před státní zkouškou, která přece je hračkou, má-li kdo, jako Vláda, devět desetin kolokvií, která jsou tím hlavním, za sebou. Jest jenom jeden případ, v němž by se snad mohl stát malér, že by Vláda zkoušku neudělal, a to tenkrát, rozhodne-li se tatínek, že jej nechá doma. Práva se dají studovat doma, strojnictví, kde člověk běží každý den dvakrát ke kamarádovi, aby mu to nebo ono půjčil nebo řekl, kde musí býti stálý styk s knihovnou a kreslárnou a docenty – ne. A pod kontrolou sebelaskavější, kde člověk vidí pohledy na hodiny, přišel-li z pudy o čtvrt hodiny dříve nebo později, se vůbec studovat nedá. Má-li kdo na světě vinu, ať skutečnou či domnělou, a je honěn z kouta do kouta tatínkovými a maminkinými smutnými očima a Náninovou afektovanou shovívavostí a otazníky v očích všech, s nimiž se setká, pak, promiň, mu opravdu jiného nezbyvá, než aby se šel oběsit. Znáš ty pocity, kdy člověku roste při obědě každá rýže v ústech jako meloun. Vláda musí do Prahy! Stanov v jeho situaci také není žádným východiskem! To, co teď chci předpokládat, je vyloučeno, a chci tím jen ukázat, jak neodůvodněné jsou všechny Tvoje starosti: Co kdyby se, maminko, Vláda i nakrásně splašil a odešel do světa a nestal se inženýrem, copak by to bylo za neštěstí? Myslíš, že by se v tom velikém a docela hezkém světě svými hnáty neužil i bez titulu, jako já se žívím svým perem alespoň o padesát procent líp a snadněji, než kdybych měl desetkrát tolik zkoušek, než mám? Ale Tvoje starosti jsou docela zbytečné, maminko, Vláda se inženýrem stane a alespoň jednoho syna budeš mít s titulem. Jen ať se mu dá čas a hlavně

klid. A jsou-li to nějaké dloužky, které ho trápi, ať mu je tatínek zaplatí. Žádné starosti, maminko! A ještě jednou: Vláda do Prahy musí! A popřát mu klid a nekvatovat na něho, zanedbal-li opravdu něco (myslím, že tomu tak není), a nevynucovat na něm žádných slibů ať již v jakémkoli směru, není dítě a ví sám nejlépe, co může a co nemůže. Člověk se někdy nemůže vyhnout tomu, aby nedal slib, o kterém ví předem, že jest velmi nesnadno splnitelný nebo vůbec nesplnitelný, a pak to jen situaci zhorší. ... Ostatně se mi zdá, že všechno tohle povídání tady jest zbytečné a že to z těch našich stěn přece nikdo nedostane.

Co to máš, maminko, za utkvělou myšlenku, že jest moje zaměstnání namáhavé? Pracuji pět hodin denně, obyčejně ani tolik ne, práce je zábavná a příjemná, plat jest slušný, kdybych měl dosti píce a možnost nechat literatury, mohl bych žurnalistikou vydělávat dvakrát či třikrát tolik, co vydělávám, a jediná věc, která mne na mém zaměstnání mrzí, jest jenom ta, že mne to nenapadlo již před čtyřmi roky. Teď jsem dělal sice trochu víc, jsou žurnalistické prázdniny a přejal jsem večerní telefonování zpráv Práva lidu, Rovnosti a vídeňské zpravodajství plzeňského obdeníku Nová doba, ale trvalo to jenom deset dní a několik desítek jsem za to také dostal, žurnalistická nádeničina se platí mnohem lépe než literatura. Ve středu je konec a vrátím se zase ke svému idyllickému životu. Potřebuji u soudružské Spravedlnosti v Americe redaktora, anglicky umět nemusí, 150 dolarů měsíčně – Ameriku poznat by nebylo nejhorší! Ostatně se o tom jen tak mluvilo, více žertem, a já nikam nepojeďu. z Vídně se mi prozatím ještě nechce a Dělnické listy teď neopustím.

V Melku Němci tak hrozně křičeli, že jsem z toho ochrptěl, až mi to vadilo při telefonování, a dostal jsem ukrutnou rýmu z toho, ale již mi je dobře. Vypadám-li na lístku unaveně, přičti to čtyřiadvacetihodinové jízdě a veselému bdění celou noc na lodi. Byl to neobvyčejně hezký výlet v každém směru.

Koťi mi právě dnes poslal nový oblek, o kterém jsi mi na jaře psala, že si mám pořídit, až se stydím, člověk na vlastních nohách postavený přijímat takové dary, ale až budu bohatý, všechno vynahradím. Ostatně na to

1. Weve
konto, dovolíš-li, si ještě o

sem Brno a já jsem divade
Tu z polovice zkonfisko
kalendáři jste četli? Něku
pustím do toho Christ
a Tvoji laskavou nabídku
Zásobu románů v rozpočt
myslím, nedovolil-li by
„Nedokončený obraz“.

Co dělají Šoršovi? Jak
A co strýc Franc? Jaké r
Prosím, pozdravuj Vlā

O nějaké nevěstě pro
která by se sama užívala
ona ode mne nic nesmí e
Márinčina rodina a co
brzy, jest to u mne vž
psaní, mám vůbec málo
s nikým.

Již promiň, jest nejvy
„odfoukat“ Rovnosti a

Kysela Ti ostatně dos
Líbám Tobě i tatínko

KAMILA ZEMAN

Drahý Kamilku!

Doufám, že jsou to p
které Ti nedaly psát,
Tvůj krk se svou pod
přerušil na chvilku m
v Dělnických listech ob
byla bych mnohem r
nejsem. Trápi mne, že
ukazuje po tolika ned
do starých kolejí. S
druhého, dostuduje-li
zkoušek neudělá. Co p

konto, dovolíš-li, si ještě objedná bílou vestu, přijede sem Brno a já jsem divadelním referentem.

Tu z polovice zkonfiskovanou hloupost v Dělnickém kalendáři jste četli? Některý z příštích měsíců se snad pustím do toho Christus nicht Jesus (pecuniae causa) a Tvoji laskavou nabídku na pomoc s díky přijímám. Zásobu románů v rozpočtu mám asi tak na rok a pak si myslím, nedovolil-li by mi Šimáček otiskovat zdarma „Nedokončený obraz“.

Co dělají Šoršovi? Jak to klope v novém manželství? A co strýc Franc? Jaké měla Máňa vysvědčení? Prosím, pozdravuj Vládu.....

O nějaké nevěstě pro mne nevíš? Ovšem o takové, která by se sama uživila. Nechci od ní pranic, ale také ona ode mne nic nesmí chtít. Až budeš vědět, napiš. Co Márinčina rodina a co Aninka s Hugem? Prosím, piš brzy, jest to u mne vždycky svátek, dostanu-li Tvoje psaní, mám vůbec málo zpráv z vlasti a nekoresponduji s nikým.

Již promiň, jest nejvyšší čas, abych si šel svoje zprávy „odfoukat“ Rovnosti a Právu.

Kysela Ti ostatně dosvědčí, že se mi vede znamenitě. Líbám Tobě i tatínkovi ruce. Pozdravuji všechny.

Kamil

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

Semily 29. 9. 1909

Drahý Kamilku!

Doufám, že jsou to pouze práce a starosti s brněnským, které Ti nedaly psát, méně ráda bych slyšela, že je to Tvůj krk se svou podzimní chorobou, a prosím, abys přerušil na chvílku mlčení a upokojil mne. Věř, kdyby v Dělnických listech občas stálo někde vzadu „jsem zdrav“, byla bych mnohem radš na světě. Ale nyní opravdu nejsem. Trápí mne, že Vláda dosud vystonalý není a neukazuje po tolika nedělich dobrou vůli alespoň vrátit se do starých kolejí. S úzkostí se tážeme s otcem jeden druhého, dostuduje-li anebo čeká na nás nová rána: že zkoušek neudělá. Co potom? Tatínek se svou podezřívavou

povahou, který vše vidí černě, velice mne svými poznámkami mučí, a Kamilka zde není, aby řekla: „Vystíně se, uvidíš, a dohoní, co zanedbal.“ Nu, bohu poručino, já nemohu nic více než mít s ním svatou trpělivost, a tu mám poctivě, třeba by bolelo srdce sebevíce. V takovém duševním rozpoložení jsme oba, že jsme zprávu o návštěvě Machara nevívali radostně. Měla jsem hořkost proti němu odedávna pro jeho polemiky s Krásnohorskou, pro napadení Hála atd. Básníka Machara jsem vždy vysoko cenila, člověka však měla za surového. Tatínek cítil asi podobně, neměl jeho fejetonů rád, z kterých hleděl jazyk přímo jedovatý, pak také měl velice nepřijemné potahovačky s přednáškou jeho zde. Zkrátka – netěšili jsme se na něho. Klubisté si Machara pozvali, když za ním jeli do Hradce, a hned mluvili, že bude přednáška v divadle. (Lístky po třech a dvou korunách.) Do málo hodin byly skutečně rozprodány. Zatím Kulička s Macharem telefonicky mluvil, požádal, aby přednášku měl v Dělnickém domě, když bude v Semilech, k čemuž tento rád svolil. Když se klubisti o tom dověděli, činili rámus, že je to úskok, oni že si ho pozvali, a ne Kulička, že mají divadlo vyprodané a do Dělnického že jim nikdo nepůjde atd. U nás byly neustálé interpelace, otec rozmrzený, já také, Semily by nás nejraději byly na lžici vody utopily, že jsme my dva byli pro Dělnický dům. Nedošlo, to se ví, k přednášce tam, a *po* ní jsme toho nelitovali, nebyla by pro široké vrstvy požitkem, nerozuměli by jí, neboť předpokládala znalost dějin z oné doby a nebyla populárně sestrojena. To tatínek lidem jinak podává, co chce, aby věděli a rozuměli. Obecenstvo soudilo zrovna tak jako já, ačkoliv bylo poutáno co nejvíce a nadšeno básníkem. My oba pak jsme poznali nade vše očekávání milého, srdečného člověka, který se u nás cítil ihned jako doma. Rozhřál a oblíbil si otce celou teplotou své temperamentní povahy. Nerad odjížděl a nám bylo líto, když byl pryč, tak jsme přilnuli k němu a on k nám. Rád by Tě osobně poznal, spisovatele již zná i žurnalistu nadaného, kterému zvěstuje budoucnost, vyhledá prý si Tě ve Vídni. Ba i dcer mi nabízel, žertem, a vychvaloval svou starší, která chce mít jedenáct synů, poněvadž národ řádné muže potřebuje. Je nyní 16 roků. Takhle nevěsta tu, jenže by byla ještě chudší než ženich, a to je

chyba, víd? Velice by se těšili, kdybys je navštívil, a nám by to bylo také milé – udělej to, Kamáčku, a přines nám pozdrav. Machara spor o místo přednášky také mrzel a rád by byl příštího dne mluvil v Dělnickém domě, byl však vázán do Libochovic..... Tatínek by juž rád ze Semil, vše ho mrzí a vše jde pozpátku tady. U vesla jsou hrozni lidé a dorost bude ještě horší, a to deprimuje. Šimáčkovi jsi odpověděl? A proč nám nepošleš zas jednou prádlo? Ráda bych Ti opravila čeho třeba. Aninka mi psala, že Tě chytne za uši, až se sejdete, copak jsi jí udělal? Máňa je moc hrdá, že ji Machar polbil a pochválil, obsluhovala u stolu v národním kroji, slušelo jí to. Z Karlových Varů píšou o Tvou adresu, kterou chce paní Benediktová, aby Tebe mohla pozvat. Půjdeš-li, nevím, je to však roztomilá žena s ještě roztomilejší dcerou. Hle, nevěsta číslo druhé, jen jestli bude Kamáčka chtít!! Mně by byla Macharovna ale milejší.

Sbohem, buď zdrav, mé dítě drahé, a nezapomínej na maminku.

ANTONÍN ZEMAN VNUKOVI

V Stanově dne 10. 2. 1910

Drahý Kamile!

Sedám ku psaní v Popeleční středě, hned zrána, když pokřičoval jsem se popelem a pomodlil – dotýkaný – růženec. Především děkuji Tobě mnohokrát za ty všechny věci, jež jsi mi loňského roku po Olze, mé vnučce, poslal. Pochutnal jsem sobě na těch lahůdkách znamenitě. Mímoto děkuji Tobě za blahopřání, jež jsi mně k Novému roku poslal. Těšilo mne, žeš sobě na mne vzpomněl. Že tak pozdě s poděkováním přicházím, stalo se proto, že neměl jsem Tvoji adresu, kterou jsem teprve minulý týden na moji žádost od Tvé matky obdržel. Žijem zde život pořád stejný, ano Tobě už známý. S Kouřilem a Zděnkou žijem svorně a spokojeně. Oni se mají moc rádi, ano, za ten celý čas, co spolu jsou, neměli ještě mezi sebou ani té nejmenší mrzutosti. Že mám rád Kouřila, miluji i jeho dítě. Mají hezkého hošíka, protože když bývá mně teď v zimě dlouhý čas, pokolěbu malého Miloše.

Tatínek u nás letos vánoční svátky nebyl, navštívil mě o Novém roce tu neděli. Ač bylo plno sněhu, přece se s Janem do Končin na mlázi šli podívat. Přivezl mi víno a salám. Také z Prahy od Vojtěšky a Milády dostal jsem vánočku a láhev zdravotního vína. Také Václav poslal mně na vánoce a sice kapra a strýci Janovi také kapra. Maminka poslala na vánoce lihovin a minulý týden poslala mně maminka opět zase bedničku koblíh a několik táfliček čokolády. Vidíš tedy, jak jsem vážen a jak se mám dobře, ano i spokojeně. Plnoletý dobytek, totiž: králíky a slepice jsem vyporázel, avšak chlív opět doplnil. Dvě slepice dostal jsem od Bílků, a 5, píšu pět, ze Starého Dubu. Při takovém stavu věci kdožpak by chtěl odejít na onen svět? Já vím, že budu andělem, přece se mně tam ještě nechce, ač žiju už rok devadesátý! Jestliže nás ta kometa sežehne, nu pak poletím rovnou do nebe tureckého, tam prý to bude lepší nežli v nebi římském. Tam prý budou hezké slečny a ty já miluji. Ty tam přileť za mnou, aby se mi nestýskalo. Letos i na podzim mám panečku větší vydání. Měl jsem totiž vloni mnoho rojů a v největší medové snůšce 16 dní přšelo, takže včely jen něco málo medu mohly přinést. Nejméně pět homolů cukru musím koupiti a včelám vykrmiti. Já si z toho však nic nedělám, myslím, že moje dvacatero včelstvo mně to vydání mohou několikrát vynahradiť.

Jak se Tobě tam ve Vídni vede, Kamile? Ježto vím, že žurnalisté dlouhého věku nedosahují, obávám se, že bys mohl i Ty na svém zdraví utrpěti. No, na to nebudeš nucen nechat dojíti. Kdybys se snad necítil k tomu dost silným, aneb se Tobě to omrzelo, přijed' k nám, namluv sobě tu Aninku Bílkovu – je to hezká slečinka – staneš se majitelem statku a já nemusím se obávati, že statek bude vyrvaný z rukou Zemanských. Jak se pan Flor. Koldovský v Praze v kterýchsi knihách přesvědčil, byli na Bílkově statku Zemani už v šestnáctém století, v 17., 18. a 19. jsou na Bochově a v dvacátém byli by opět na Bílkově a i Bochově. Snad by statky uživily nějakého fádného šafáře? Roští sekati a do otepi vázati nucen nebyl, na to by se už někdo zjednal. To mají obyčejně vyměňovati na starosti.

Tvoje matka mi sdělila, že prý chceš letos jeti do Ruska k našim příbuzným? Kdybych byl jen o pět roků mladší,

jel bych s Tebou, nyní buzných tam máš, a vě nelíceně přijat. Budu T masopustu jsme málo v však dost marnotratn besedy a i o bále h naposledy. Nemysli, že ještě tatínkovy sedmd 1913.

Že jsem se dnes mo flíčky ze salámu od t zajisté vidíš na mém letos dokončí. – Úroč máme málo. Jablek js Zdravím a líbám T

KAMILA ZEMANOVÁ

Drahý Kamilku!

Když jsem šla dnes pohlednici s Kamilkou si beze všech výčít z přestupku toho sou kým nosáčkem, kter je i pan S. (o kterou marně), kdo je to? nenapíšu, co vím n Tatínek povídá, ab nepřijde-li co nejdří denční lístek s ozná oženil. Tedy prosím, ctnost pravého kato v r. 1910 první, ob listky od vánoce poč Dříve nic nepoví

jel bych s Tebou, nyní to však už nemožné. Tolik přibuzných tam máš, a věř, že budeš u všech upřímně, ano nelíčeně přijat. Budu Tobě tu cestu závidět. Letošního masopustu jsme málo užili, když byl tak krátký. Já byl však dost marnotratným. Byl jsem o bále Čtenářské besedy a i o bále hasičském. Myslím, že bylo to už naposledy. Nemysli, že chci zemřít, toto, já chci slavit ještě tatínkovy sedmdesáté narozeniny, což bude roku 1913.

Že jsem se dnes moc postil – měl jsem k obědu jen říčky ze salámu od tatínka – třese se mně ruka, což zajisté vidíš na mém rukopise. Ano, ano, devadesátka letos dokončí. – Úrodu jsme měli vloni hojnou. Sněhu máme málo. Jablek jsem já sám načesal as 30 hektarů. Zdravím a líbám Tebe zůstávaje Tě milující děd

Ant. Zeman

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

II. 4. 1910

Drahý Kamilku!

Když jsem šla dnes k Šoršům na koupi, viděla jsem tam pohlednici s Kamilkem a hezkou holčičkou, kterou jsem si beze všech výčitek svědomí jednoduše štípla – snad z přestupku toho soudy nebudou. Ona slečinka s hezounkým nosáčkem, kterou jsem již viděla na pohlednici, kde je i pan S. (o kterou jsem Tebe ostatně již prosila, a to marně), kdo je to? Dokud neodpovíš, neobstarám pas, nenapíšu, co vím nového, a budu se do smrti hněvat! Tatínek povídá, abych se ani neptala, radš posečkala, nepřijde-li co nejdřív onen dávno prorokovaný korespondenční lístek s oznámením, že jsi se před dvěma týdny oženil. Tedy prosím, pěkně se přemoz, to je též křesťanská ctinnost pravého katolíka, a napiš mamince psaní, bude to v r. 1910 první, obdržela jsem všeho všudy pouze dva listky od vánoc počínaje.

Dříve nic nepovím, je řada na Tobě!

Upřímné políbení od
maminky.

I. OLBRACHT OTCI

Vídeň 21. 5. 1910

Drahý tatínku!

Dostávám maminičin lístek, z něhož jde najevo, že se domnívá, že moje mlčení má nějakou příčinu ve Vláďově chování. Není tomu tak. Když jsem se vrátil z prázdnin, byl jsem zahrnut nakupivší se prací a odkládal jsem den ze dne, snad také z toho důvodu, že jsem nenašel v Praze nic mimořádného. Zastihl jsem Vládu při pilném studiu. Zprávu o zkoušce, kterou krátce po mém odjezdu z Prahy hodlal dělati, jste snad již dostali. Nevypadá špatně a jeho chování bylo toho dne (strávili jsme jej spolu, spal jsem také u něho) zcela milé. Jeho finanční záležitosti působí mu hodně starosti..... Měl strašnou radost, když jsem mu řekl, že mu peníze opatřím..... Neprozrazuj, drahý tatínku, že jsem jej ošidil, a vyber si jedno z tohoto: Buď řekni, že jsem peněz ve Vídni nemohl sehnati a obrátil se na Tebe, nebo pošli peníze mně.

Nového ve Vídni nic není. O slavnosti jste četli asi v DL. Snad tohle by Tě mohlo zajímati: dr. Miroslav Hýsek vydal nákladem Moravskoslezské revue malou brožuru s názvem „Hynek Babička“. Byl to moravský literární historik let šedesátých a má tam také zajímavou stať o Tobě. (Prý, sám jsem to nečetl.) Říkal mi Šimáček, že klerikální „Čech“ reagoval nějakou polemikou proti „Zámeckému kaplanu“. F. Šimáček již žádnou beletrii nevydává, vrhl se prý výhradně na české kuchařky a podobné, což patrně více vynáší, z toho plynou všechny důsledky. Zvon měl loni 3900 K deficitu, Šimáček mu dal také výpověď a Weisnerovi musí redakční rada platit deficit ze svého. Jiného nevím.

Že dávám maminku prosit, aby mi poslala „Zámeckého kaplana“, modrou košili a raketu. Chci teď ráno od 6–7 hod. hrávat tenis, abych alespoň něco dělal po těliště.

Líbám Tobě i mamince ruku.

Jsem Váš vděčný

Kamil

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

Semily 6. 6. 1910

Drahý Kamilku!

Byla jsem velice dojatá, když mně pošta přinesla ráno košíček, důkaz to, že je člověk prahloupě zvíře. Kdybys potřeboval zbytek mého zdraví, řekla bych radostně, tu máš, kdybych měla přinést jakoukoliv oběť, abys byl spokojený a šťastný, žádná by mi nebyla příliš velikou, a hle, přijde-li od Tebe košíček třešní, jsem pohnutá až k breku a v srdci je radost! Tak řekni, není-li člověk truhlík. Po tomto úvodu ještě dodávám, že jsme dělali bublaninu, kompot, jedli vše na Tvé zdraví, a strýc také dostal malou porci, aby neřek. Srdečně Ti děkuji, Kamilku. Také Elišce jsem poslala ochutnat, je chudák smutná nad zmařenou nadějí. Denně vzpomínám, zdali se mi neuškvaříš v té výhni vídeňské, a co z Tebe zбудe, vypotíš-li poslední žďabec tuku. I zde je vedro přímo tropické, pršet nechce a za dne nemožno ani vycházet pro žár a prach. Chodím tedy časné zrána, což je opravdu požitek. Tatínek ale mermomocí tvrdí, že obrátit se ráno v posteli na druhé ucho, je ještě větší. Tak jdu sama, chodím po sadech a myslím si něco pěkného. Vláďa psal, že udělal „teoretiku“, děkoval za peníze a víc nic; *kdy* chce a může být hotov, nevíme, ale přec jen klidněji hledíme do budoucna, co víme, že pracuje, též otec. Semily dostávají ráz výletního místa. Na ulici střídá jedna výprava druhou, školy, akademie, spolky snad z celých Čech, jdou na Riegrovu stezku a staví se na jídlo nebo nocleh. Pěkné je, zůstane-li celá taková škola, samé drobné lidičky, blíže našeho domu stát a hledí do všech oken, poněvadž jim vůdce řekl: Zde žije český spisovatel Antal Stašek. Přečasto máme ještě rolety stažené, tak jdou časné zrána kvůli horku. Slyší-li otec pak o tom povídat, zaleskne se celá jeho dobrá tvář a řekne: „No, alespoň děti.“ Včera dala boleslavská výprava řídicím Janouškem (Jučk) prosit, aby tatínek na chvílku mezi ně přišel k Vojtíškům, že se mu nechtějí dříve ze Semil hnout, dokud ho nepoznají. Tak šel a dvě hodiny se s profesory i mládeží srdečně pobavil. Přišel celý rozjařený domů. Hejtman mi povídal, že do konce června

je 50 školních výprav ohlášeno, i Němci prý přijdou hromadně. Mne ten ruch velice zajímá, Kamilku, a jsem mu ráda. Naproti v hotelu bydlí mladý umělec, malíř, který sedí po celé dny na stezce a maluje. Včera se mně představil a chci ho k nám pozvat. Procestoval Jižní Ameriku a je znám s Havlasem, s kterým se tam setkal, jmenuje se Vacík a je asi v Tvém věku. – – Patka chodí poněkud mrzutě a je si asi vědom, jak hloupě se zapletl a jaký to bude mít vliv do budoucna.... Bez ženění ale nemůže převzít naši kancelář s domem, a tak bude na otci hledat náhradu jinde. Nechci a nepřipustím, aby se děle než dva roky dřel a sama pak zaonáčim, čeho bude potřeba. Je mi ale líto, že je P. osel! Zatracené plemeno, to ženské. – Až nebude tak hrozné horko, napiše mi Kamilek dopis a já budu hrozně ráda. „Dělnické“ čtu zbožně, neb přicházejí z Tvého ovzduší. Vždy se mi zdá, že ani práci počít nemohu, dokud je nepřčtu. Slečna Paula mi poslala z domova pohlednici. Hm... hm... hm...! Že ona přec jen na to hraje, abych se stala její tchyní! Buď zdravý a vesel, můj hochu, a piš, až bude pokdy. Nějaký moloděc z Habrůvky na Moravě se ptá otce, dovolí-li, aby zdramatizoval „Na rozhraní“. Je ale moc mlád, abiturient – nemám důvěry. A co Tvá kniha, bude? Tisíceré díky za třešně.

Líbá Tě z celé duše

maminka

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

[Před prázdninami 1910]

Drahý Kamilku!

Fotografie Tvého klobouku je velice podařená, lépe držel než jeho pán, proto ale přece mě těší, že při každém vzhlednutí od své práce vidím Kamilku na psacím stolku. Vláďa bydlí: Purkyňovo nám. č. 7, třetí poschodí. Od té doby, co sdělil, že udělal zkoušku, nic nevím, doufáme však s tatínkem, že bude alespoň ještě jedna do prázdnin. Havrda ho navštívil a povídal mi, že chce koncem července přijet domů. Jak by se nám, Kamilku, ulehčilo, kdyby již byl hotov. Jaká starost by odpadla! A co potom

zas přijde? Jsem
hodně bolejí nohy
dost, díky stezce,
každá pozornost
stezce zachytují p
novat „Antala Sta
ravský mladík o
jsem Ti již o tom
píše-li něco větší
Ani nevíš, jak b
že Union uveřejní
na to hrdá a má
je to překlad kos
zoruje. Dědeček
ba celý Stanov, l
proč. Z Ruska
Jakuba druhoro
myslet, jak zdro
mládež odhazuj
něsti, co se jí zd
Vacíka jsme si l
darem, až se bu
Zemanová, tvr
to asi proto, dr
s mladším brat
„Nechť kluk ně
to hrozné? Má
včera u stolu, c
vypravoval, že
za nohy. Já m
zlobil.

Buď zdravý

(Prádlo v pá

i Němci prý přijdou
ajímá, Kamilku, a jsem
mladý umělec, malíř,
maluje. Včera se mně
evat. Procestoval Jižní
s kterým se tam setkal,
věku. – Patka chodí
jak hloupě se zapletl
.... Bez ženění ale
lomem, a tak bude na
a nepřipustím, aby se
k zaonačím, čeho bude
! Zatracené plemeno,
zné horko, napíše mi
ráda. „Dělnické“ čtu
zduší. Vždy se mi zdá,
d je nepřechtú. Slečna
lednici. Hm... hm...
aje, abych se stala její
nochu, a piš, až bude
rky na Moravě se ptá
„Na rozhraní“. Je
am důvěry. A co Tvá
ně.

maminka

TOVI

ed prázdninami 1910]

velice podařená, lépe
mě těší, že při každém
ilka na psacím stolku.
třetí poschodí. Od té
nic nevím, doufáme
itě jedna do prázdnin.
že chce koncem čer-
n, Kamilku, ulehčilo,
odpadla! A co potom

zas přijde? Jsem mrzutá, Kamáčku, protože mne letos
hodně bolejí nohy, čert ví proč. Návštěv je stále u nás
dost, díky stezce, a často mne to unavuje, tatínka však
každá pozornost těší, i kapinku marnivým se stává. Na
stezce zachytují pramének vody a chtějí studánku pojme-
novat „Antala Staška“. I druhou radost měl: nějaký mo-
ravský mladík chce zdramatizovat „Na rozhraní“. Snad
jsem Ti již o tom psala, avšak Ty mi nescdělujes nikdy,
píšeš-li něco většího, a jaký je osud obmyšlené knihy Tvé.
Ani nevíš, jak by mne to zajímalo! Aninka se dožila,
že Union uveřejňuje překlad „Blouznivců“, náramně je
na to hrdá a má radost. Mně se to vytištěné méně líbí,
je to překlad kostřbatý a nečte se hladce, což i otec po-
zoruje. Dědeček se vždy velice láskyplně táže po Tobě,
ba celý Stanov, každý o Tobě s nadšením mluví – nevím
proč. Z Ruska přichází opět smutná zpráva, strýce
Jakuba druhorozený syn Jakub se zastřelil, můžeš si
myslet, jak zdrcení jsou rodiče. Je to hrozné, jak tamější
mládež odhazuje mladý život, jak nemůže neb nechce
něstí, co se jí zdá těžkým a nepřekonatelným. Od malíře
Vacíka jsme si koupili „Chalupu po dešti“, dostaneš ji
darem, až se budeš ženit. Je opravdu moc pěkná. A Věra
Zemanová, tvrdí teta, je opravdu do Tebe zamilovaná,
to asi proto, drobečku můj, že Tě nezná. Cestuje nyní
s mladším bratrem po Evropě, píše o tom její matka:
„Nechť kluk něco užije, beztoho se také zastřelí.“ Není
to hrozné? Mána naše čím dál tím víc hloupne, vyprávěla
včera u stolu, co mají z náboženství. Pan páter jim prý
vypravoval, že se pán Ježíš voběsil, Jidáš pak vedle něho
za nohy. Já myslela, že se smíchy udusím, ale otec se
zlobil.

Buď zdrav, má dušičko, a nezapomeň na

maminku.

(Prádlo v pátek.)

ANTONÍN ZEMAN VNUKOVI

V Stanově dne 16. 7. 1910

Drahý Kamile!

Děkuji Tobě mnohokrát za zaslanou fotografii a po-
hlednici, jakož také i v nich napsanou zprávu. Ačkoliv
moc čísti nemohu, přece si všímám těch zpráv, jak jste
tam v té Vídni pronásledováni. Až to vystoupí nejvýše,
pak to teprve počne klesati, dříve ne. Nejbližší příští
pondělí – dle mého kalendáře – bude den Tvých jme-
novin, a proto přeji Tobě v ničem neporušeného zdraví,
štěstí, mnoho trpělivosti, vzdorovitosti i vytrvalosti.
Vzpomeň toho dne na mne, jako já budu vzpomínat
na Tebe.

Náš život zde pohybuje se pořád ve stejných poměrech.
Úrodu polní máme zde výbornou, jenže nám tuto trvající
dešť každodenní už od 8. června, tudíž 37 dní, poškozují.
V neděli, dne třetího července, odbýval se u nás sjezd
Podkrkonošské župy hasičské a jen náhodně volbě
neděle té lze děkovati, že dne toho přišlo nejméně, ano
jen málo zarosilo. Hasičů přišlo přes 600 a s nimi také
dámy, takže naše Zděnka – uvolivši se 10 hasičů po-
hostiti – oběd za 1 fl – přišlo jich 18 a ona mohla jen
17 pohostit, a ten osmnáctý byl nucen odejít bez oběda.
Hudební kapela vysoká vítala ráno hasiče a odpoledne
koncertovala. Olešniční hasiči přišli s praporem a hudbou,
jež společně s vysockou koncertovala. Když mělo se jít
k obědu, tu z každé obce hasiči se svými znaky se u školy
seřadili, šli cestou k Bilkovým a ku kříži a odtud po
silnici zase ku škole, což působilo nám dojemné podivání.
Také vysočtí hasiči měli svůj prapor. Že se toho dne seno
sušit nemohlo, přišli hosté z blízka i z daleka. Vstupného –
od hostů – vybralo se as 125 fl, takže celkem utřžilo se
přes 1200 fl. – Zisk byl slušný a zůstane ten tábor lidu
historicky památným. Řečník byl z Prahy – ovšemže
také od hasičů – a ten na vystaveném řečnicku dal vzorné
napomenutí všem hasičům, ano i všemu obecenstvu. Byl
to řečník vyškolený a učinil na všechny ten nejlepší
dojem.

Také něco z oboru mého hospodářství.
Včelstev mám 23, avšak jak se včelám vede v deštivém

počasí, to bude vědět i zpravodaj Dělnických listů –. Slepice mně dají – až tento měsíc dojde – za čtyři měsíce 800 vajec, píšu osm set, a snad něco více. Hůře to vypadá s králíky. Mám ještě jednoho a ten žije v boží přírodě na svobodě. Až otuční – snad do posvícení – tu ho porazím a bude konec mého chovu králíků.

Lesy a Tvé duby rostou znamenitě, ba neobyčejně. U Bílků postavili nový chlév pro dobytek, totiž maštal zbourali a postavili chlév až k samé struze, ano ještě něco níže, a u Bochů nebudou mít už žádný dobytek.

Jan a Mařenka byli v Praze nedávno. Mařenka minila se dát operovat, avšak doktor pravil, že není třeba žádné operace, že to má od nastuzení a že proto kulhá. Má prý méně pracovat a méně chodit. Že to Jana i Mařenku poněkud uspokojilo, rozumí se.

Všeho dobrého přeje Tobě Tvůj děd nejen k Tvým jmeninám, ale i ku Tvému žití dlouhému.

Pozdravuji Tě a líbám Tebe, zůstávají Tě milující děd

Ant. Zeman

ANTONÍN ZEMAN VNUKOVI

Ve Stanově dne 12. 8. 1910

Drahý Kamile!

Za zaslání ovoce Tobě mnohokrát a z upřímného srdce děkuji. Došlo úplně neporušené. Je tak chutné, až se po požití i hlava točí. A což ta slečna na pohledním lístku, je to Tvá nejmilejší?

Konečně se nad námi příroda smilovala a třetí den máme slušnou povětrnost. Bylo nám už k zoufání. Od 8. června do 8. srpna je 61 dní a v těch dnech měli jsme jen 8 dní bez deště. Pršelo tedy za dva měsíce 53 dny, což je nevidané. Avšak 1. srpna přihnala se na nás od východu bouře s větrem a lijákem a trvala celé dvě hodiny. Kdyby nebyla ornice na polích rostlinami tak upevněná, byla by většinou odplavená a naši rolníci sklídili by po několik roků jen hubenou úrodu. Osení čili už obilí je všechno k zemi skloněné a bude se jen obtížně sekati. Jan náš teprve dnes doklidí jetel a teprve zítra začne žito sekati. Úroda je hojná, jenže, jak už praveno, do země skloněná.

Nejvíce mne prvního srpna zarmoutilo, že nám vítr našeho milého půl ořechu – západní část – až k zemi ulomilo. Vidouce to, dali jsme se se Zdeňkou do pláče. Jako zázrakem stalo se, že mně Tvoje vělostvo pod ořechem stojící nebylo napadřeno. Kdyby byl ořech padl půl lokte vpravo aneb vlevo, byly by úly i včely zničené.

Já se modlím každodenně k Panence Marii bozkovské a ona mi včely zachránila. Zaměstnán jsem nyní štípáním a řezáním dřeva ořechového. Roští budu sekati po neděli. Škoda, že nejsi zde návštěvou, abys mi pomohl, naučil bych Tě i roubíkem vázat.

Najde-li se kupec, silné dříví z ořechu prodáme. Tu neděli před prvním srpnem – bylo právě horko i slunečno – jsme se s tatínkem a Vládou tak přátelsky a mile pod ořechem bavili, a hned nato druhý den ořech skácen. Druhou polovici jsme nechali státi. Právě minulou středu měli jsme sv. Vavřince a říká se, když na něho pěkný den, bude pěkné počasí ještě 4 neděle. Možno by to bylo a my bychom z toho třeba i něco slevili.

Lesy rostou nadobycěj. Vláda měřil některé výhony a ty byly i přes metr dlouhé. Také i Tvoje doučky rostou, z čehož zajisté budeš mít velkou radost.

Děkuji Tobě ještě mnohokrát za zaslání, pozdravuji a líbám Tebe, zůstávají Tvůj milující děd

Ant. Zeman

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

Semily 31. 10. 1910

Drahý Kamilku,

to bylo radostné ráno, a celý den mi bude milo, že vím, jak žiješ a jak se máš. Mnoho dření, to přináší Tvůj stav, denně mi tohle faktum táta opakuje. A Ty bereš mimoto tak moc funkcí na sebe! Hochu – jen pomalu s tou flintou – všeho moc škodí a Ty nejsi obr! Ostatně kdybys viděl, mnoho-li nyní tatínek pracuje, podivil by ses; ani v mladých letech ani v pozdější době jsem ho neviděla běhat z jednoho do druhého, od rána do noci, až se toho lekám, vždyť je mu přes sedmašedesát! A zdravý je, že se

zarmoutilo, že nám vít
západní část - až k zemi
e se se Zdeňkou do pláce.
ě Tvoje včelstvo pod oře-
zdraceno. Kdyby byl ořech
levo, byly by úly i včely

Panence Marii bozkovské
aměstnán jsem nyní štípá-
ého. Roští budu sekát po
vštěvou, abys mi pomohl,
rat.

ří z ořechu prodáme. Tu
bylo právě horko i slu-
ládou tak přátelsky a mile
o druhý den ořech skácen.
átí. Právě minulou středu
se, když na něho pěkný
eděle. Možno by to bylo
slevili.

a měřil některé výhony
i Tvoje doušky rostou,
u radost.

za zasláné, pozdravuji
mlující děd

Ant. Zeman

NOVI

Semily 31. 10. 1910

mi bude milo, že vím,
í, to přináší Tvůj stav,
je. A Ty bereš mimoto
jen pomalu s tou flin-
obr! Ostatně kdybys
je, podivil by ses; ani
obě jsem ho neviděla
na do noci, až se toho
sát! A zdrav je, že se

srdce směje, věř, že bude stár po dědečkovi. Navštívili
jsme ho minulou neděli a podivili se mu srdečně. Přes
30 hektarů jablek sám očesal, na nejvyšší strom hravě
vylezl a liboval si, jak mu tělocvik posloužil. Je to opravdu
zážrak. Škoda, že je již úplně hluchý, a jen tenkrát ro-
zumí, když se mu direktně přímo do ucha křičí. Zavolala
jsem na dnešek dr. Kubáta, a myslí-li, že mu to bude co
platné, objednáme sluchátko. Nemile se mne i otce
dotklo, že ta pěkná staroselská světnice je nyní plna
postelí a náradí, plna lidu i křiku. Přistěhovala se k dě-
dečkovi Ančka švadlena i sestra její Olga, provozují
u něho své řemeslo, aniž by se někoho tázaly, a poněvadž
tam je i Kouřilova rodina, je najednou místa málo. Sedla
jsem si pod okno na pařez a vzpomínala na Tebe a bý-
valé Tvé kamarády králiky. Starý Kramář hrozně litoval,
že neznal Tvou adresu, jistě by Tě byl navštívil. Byl ve
Vídni na pohřbu bratra. Jsou to nepřijemní lidé....., ale
nevíš, jak mně bylo milo poslouchat, když o Tobě
mluvili. Co se týče Tvých přání, vyřizují prozatím jedno,
a to pojistku, z které přikládám opis. Zároveň telegrafuji
Vládkovi, který je v Praze, aby vyzvedl a přivezl Tvé
papíry. I zbrojní list včas opatřím a v Dubě se budou jistě
s Tebou těšit. Ale jen jediný týden? To je málo. Aninka
mi píše, že přijedou také, a tak vás budu mít pohromadě.
Vláda řekl otci, že bude do vánoc hotov, tomu však není
tak, neboť tři zkoušky, které mu po nynější zbývají, do
vánoc neudělá. Ale v lednu snad hotov bude. Jsem hrozně
zvědavá, co tam pro něj máš, a byla bych ráda, kdyby
žil Tobě nablízku. Je nyní mnohem stravitelnější, než
byl vloni, nevyhledává, čím by mne trápil, a připadá
mi jako za dob jičínských..... Co se týče ochoty pana
Masaryka, není to od něho hezké, psal mu svého času
obšrné tatínek. Nevyhoví-li do týdna, poprosí otec pana
poslanca Tomáška. Ubohý rada se ve své kanceláři na
klíč zavírá, takový má strach před Housem. Nána je celá
hrdá nad pochválením prádla; nyní bude i při dvaceti
stupních v zahradě bílit. Mána přišívá knoflíky na
papírky, když přijde ze školy, aby 20 h vydělala, jinak
prý je hodná a rychle se německy naučila..... Příští
prázdniny ji vezmu sem, uvidím, jak se poměr k Náně
utváří. Kamilku, mám k Tobě prosbu. Posílám poukáz-
kou 5 K a Ty mi dej odeslat košíček citrónů (nefranko-

vaně). Mnohokrát Ti děkuju a budu zas brzo psát.
Nečekám odpověď, ale musím občas sama srdce vy-
prázdnit. Velice nás oba Tvá učitelská činnost těší,
vidíš, vidíš, že Ti ten kantor byl určen.

Buď zdrav a nepředíř se tam v tom bábělu, trochu
brzdit by neškodilo.

Oba Tě vroucně libáme.

Maminka

Vím, že Tebe funkce v Máji těší, ale není to příliš
mnoho při Tvé ostatní práci?

ANTONÍN ZEMAN VNUKOVI

Ve Stanově dne 20. 12. 1910

Drahý Kamile!

Bylo a je dosud mým přáním, aby Bílků a Bochů statek
zůstal v rukou Zemanů, proto učinil jsem Tobě kdysi
návrh, bys sobě namluvil Aninku Bílkovu a mé přání že
bylo by tím uskutečněno. Ježto jsi mně dal tehdejší vyhý-
bavou odpověď, přál bych sobě, abys se v ohledu tom
určitěji, ano bezohledně vyjádřil. Jako jsem žádného
mého syna k něčemu podobnému nenutil, tím méně sobě
to dovolím Tebe.

Co mě k této zvědavosti vede, je následující. Vím že
svého i z jiného přesvědčení, že Bachtík z Jeseného chce
sobě Aninku Bílkovou namlouvat. Avšak on ví, že by
byl u Bílků nyní ještě snad nevídaným hostem, protože
je Aninka teprve sedmácti let stará a on Bachtík byl
teprve jednou u odvodu a tudíž sňatek nemožný, proto
sobě chce jiným směrem s Aninkou známost učiniti.
Minulý týden přišel do mého domu ještě se třemi mladíky
Oldřich, vňuk můj přišel s nimi z hospody a přinesl koš
s nápoji a jinými věcmi, totiž čokoládu a jiné. Pilo se
a zpívalo. Mne taková návštěva moc překvapila, pohně-
vala, ano protivila se. Zdrželi se u nás v noci několik
hodin a odešli, teprve když odešla Naninka s moji
vnučkou Olgou k Bílkovým. Olze jsem nařídil, aby do-
provodila Aninku až k samým dveřím u Bílků. Tako-
výmto způsobem chť se vloučit do přibuzenstva je nejen

Aninka
Bílkovi
?

neslušné, ale i mravný cit urážející. Jestliže by Aninka jeho lásku opětovala, to nevím, aniž si dovoluji se na to tázati. Mladé a nezkušené slečny byly a budou často ošizené.

Abych věděl, jak se mám v záležitosti té zachovati, prosím Tebe za odpověď. Neodpovíš-li do čtrnácti dnů, bude to – rozumí se, také odpověď a dle toho budu se řídit. Připomínám ještě, že zmíněná noc byla pro mne, leže v posteli, ta nejtrapnější. Žiju život pořád takřka stejný. Je u nás nyní veselěji. Přistěhovala se k nám vnučka Anna se šitím, přišla i Olga z Badenu, takže mám u sebe tři sestry vnučky, které se opravdu sestersky milují. Olga pomáhá Anně šít a mají obě pořád práce dost. Jaký plán mají ty holky do budoucna, na to se jich neptá. Tu volnost v domě nyní nemám, avšak že jsou to větve rodiny mé, snáším to trpělivě. Zpívají, smějou se. Aninka Bílková, ta chodí k nám se šitím dosti často na návštěvu, proto Bachtík použil té příležitosti. Oldřich, ten jak pokrmí a povečeří, přijde k nám, přečte si noviny a spí u nás.

Sněhu měli jsme zde příliš mnoho napadaného, že však bylo tak dlouho teplo, všechn stál, včera a dnes napadlo ho opět na dva palce zvýši a opět na neumrzlou zem. Silnice do Olešnice má být do konce července příštího roku dostavěná, je již stavba pronajatá. Konečně se tedy dočkám silnice do Stanova.

Dr. Kramář se svou řečí na říšské radě sobě učinil mnoho nepřátel, myslím, že měl raději mlčeti. Od orné půdy a zemědělství vše závisí. Kdyby zemědělec nevyplodil obilí, bavlnu a jiné oděvní látky, co dělali by továrníci? Nyní, kdy rolník chce sobě od zlé otročiny pomoci, vyhrožuje se jemu ulicí.

Ztrácím čím dál tím více zrak i sluch. Maminka Tvoje mi koupila sluchátko, avšak že mně dr. Šváb učinil levé ucho trochu slyšitelným, nepoužívám dosud sluchátka.

Pozdravuji a líbám Tebe, přeju Tobě, abys měl veselé a šťastné svátky, jakož také i příští nový rok, zůstávají Tě milující děd

Ant. Zeman

ANTONÍN ZEMAN VNUKOVI

27. 1. 1911

Drahý Kamile!

Děkuji Tobě za blahopřání. Tu stovku chci v každém případě dosáhnout. Ze se hostiny zúčastníš a slib dodržíš, to očekávám. Došlo mi mnoho blahopřání. Také nale obecní zastupitelstvo, hasiči a Beseda – osobně. Nadičku z Dubu, ze Semil a Prahy. Větší zábava bude v létě. V neděli byl zde jen Václav. Také Anna a Marie Schönfeldovy mi pozornost věnovaly.

Pozdravuji a líbám Tebe.

Tvůj děd Ant. Zeman

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

[V polovině 1911]

Drahý Kamilku!

Stávám se čím dál tím skromnější, tedy zcela opakem všech stárnoucích maminek, a proto mne potěší třeba i pohlednice. Tatínek však obrací lístek na všechny strany, bere opět a opět do ruky, jako by pátral, nestojí-li někde přece o pár slov více. Nechme toho však, je to stará píseň. Přijela Aninka s rodinou a chtějí mermomoci, abychom s nimi jeli do světa, „jsem prý nervózní, tatínek udřený, nutno tedy něco učinit“, tohle slyším nyní po celý den. Dovede totiž Aninka jak náleží mořit. Tatínek je opravdu unavený, pracuje víc, než když byl mlád, a sama vidím, že vypadá méně dobře. Posloužil by mu odpočinek a vypřáhnutí z práce. Co se mne týče, jela bych ráda a zrovna tak ráda zůstala doma, ale Patka nám to asi pokazí, který je opět letos volán ku cvičení, ačkoliv byl vloni plný čtyry neděle. Pokusí prý se a doufá, že mu poslouží zánět v uchu, který nyní má, ale nevěřím, že to bude něco platné. Tatínek, myslím, by si dal rád říci, ačkoliv říká, že nemá peněz, poněvadž jsme koupili letos obrazy. Ani jsem Ti snad nepsala, že máme opět o dva více. Opět stará věc: malíř, talent, nouze s hladem, a člověk slaboch, který kolem toho nemůže

přejít! Tak ted
Kdyby však k o
dalmatské, něka
kde nebude Pr
křtí. Není ted
a objevíme se
s Patkem dop
fesor Neumann
Vacíkovi. „Ro
Celou stěnu je
případně.

O Vláďovi
nechce počít
stydno stále
jsem poslala
poslouchat, j
a křiky od
Prozatím jse
však, nebylo
si měla s ky
z Brodu, kt
vypadala.

Tatínek p
na dům k v
redaktorovi
Mnoho s

I. OLBR

Drahá ma

Poslal j
trhu obje
myslím a
pošli, rád
kovým dě
chtějí zne
Čtu práv
S. za afér
se Vám

27. 1. 1911

ání. Tu stovku chci v každém
nostiny zúčastníš a slib dodržíš,
mnoho blahopřání. Také naše
či a Beseda – osobně. Nadílku
ny. Větší zábava bude v letě.
y. Také Anna a Marie Schön-
ovaly.

Tvůj děd Ant. Zeman

A SYNOVI

[V polovině 1911]

romnější, tedy zcela opakem
a proto mne potěší třeba
obrací listek na všechny
ky, jako by pátral, nestojí-li
e. Nechme toho však, je to
rodinou a chtějí mermomocí,
„jsem prý nervózní, tatínek
init“, tohle slyším nyní po
ra jak náleží mořit. Tatínek
je víc, než když byl mlád,
ně dobře. Posloužil by mu
ráce. Co se mne týče, jela
a zůstala doma, ale Patka
pět letos volán ku cvičení,
ry neděle. Pokusí prý se
v uchu, který nyní má, ale
né. Tatínek, myslím, by si
emá peněz, poněvadž jsme
Ti snad nepsala, že máme
věc: malíř, talent, nouze
sterý kolem toho nemůže

přejít! Tak tedy máme již zeď plnou a v kapse díru.
Kdyby však k cestě přece došlo, jeli bychom na pobřeží
dalmatské, někam, kde je klidno a moře pěkné, hlavně
kde nebude Pražáků, těm se tatínek vyhýbá jako čert
kříži. Není tedy vyloučeno, že pojedeme přes Vídeň
a objevíme se „Vier Mann hoch“ v redakci. Až jak to
s Patkem dopadne. Ony dva nové obrazy maloval profes-
sor Neumann, nyní v Hradci, jsou mnohem lepší než
Vacíkovy, „Rožumberský rybník“ a „Partie ze Šumavy“.
Celou stěnu jsem nazvala hladovou zdí, což prý je velice
případné.

O Vláďovi nemám žádnou zvěst, nepochopí nebo
nechce pochopit, že mne mlčením trápí. A mně je
stydno stále prosit, jen hořko často, tak hořko! Mánu
jsem poslala do Jablonce, protože nebylo možno déle
poslouchat, jak se s Annou čím dál tím víc štíří, hádky
a křiky od rána do večera mne již přespříliliš zlobily.
Prozatím jsem ji tam vypravila jen na prázdniny, nevím
však, nebylo-li by lépe ji tam vůbec nechat. Aby Gustinka
si měla s kým hrát, vzala jsem k nám malou Vítězku
z Brodu, kterou nyní cpu jako husu, aby trochu lépe
vypadala. – Čiperné dítě, ale moc hubaté.

Tatínek přichází k obědu a pak musím plést girlandy
na dům k veliké nedělní sokolské slavnosti. Jsem panu
redaktorovi Steinovi srdečně vděčná.

Mnoho srdečných pozdravů od Aninky.

Libá Tě maminka

I. OLBRACHT MATCE

Vídeň 27. 6. 1911

Drahá maminko!

Poslal jsem Ti několik prvních třešní, které se tu na
trhu objevily, jen jako malý důkaz, že na vás mnoho
myslím a vzpomínám. – Mince mi prosím s prádlem
pošli, rád bych jednou nebo dvěma z nich udělal Tomáš-
kovým dětem prezent. – Dědečka na tábor nepouštějte,
chtějí zneužití úctyhodného starce k nečisté agitaci. –
Čtu právě o Tobolkově schůzi v Semilech. – Co to má
š. za aféru s pojišťovnou a kuchelským požárem? – Jak
se Vám líbí můj překlad románu a schováváte mi jej,

maminko? Jak se Ti vede a jsi již zdráva? – Nebyl Vláďa
nemocen? (Tuto divnou otázku jen ze spiritistického
zájmu.)

Ruky políbení

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Vídeň 25. 9. 1911

Drahý tatínku!

.... Píše mi Mária, k níž jsem se obrátil s prosbou
o nějaké zprávy, že se chudáčku dědečkovi vede velmi
zle a že má rakovinu stěv. To jest ortel smrti a v 91 letech
jeho vykonání nedá na sebe dlouho čekat. Jest ve Stanově
všechno v pořádku a jsou alespoň vymeznikovány hranice,
o nichž se již léta mluví? Že to strýc Jan neudělá sám
od sebe, víš, a že s tím bude po dědečkově smrti mnoho
nepříjemností nejen se strýcem, ale i se sousedy, také.
Teď jest po žních, hlavní práce z krku a dalo by se
alespoň něco udělat. Mohl bys si Ty nebo strýček Václav
vzít trochu času a dojetí tam.

Ty sám mi asi neodpíšeš. Počkám, až přijede maminka
do Semil.

S ruky políbením

Kamil

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

[Před listopadem 1911]

Drahý Kamilku!

Z Tvého dopisu jsem si vybrala to nejpěknější: že na
vánoce přijedeš. Aničiny děti se těšejí na Tebe ještě víc,
Gustinka prý se nemůže vánoc dočkat a stále je spojuje
s Tvou osobou. Hugo dostal půlletní dovolenou, přijede
v neděli, a tak zde bude soustředěna celá rodina až na
drahého našeho zemřelého. Né a ne navykout, že
navždy odešel. Překrásný elegantní kufík k nám poslali,
je to dar Tobě, měl ho chudák na Semmeringu a byl asi
poslední věc, na které spočívala jeho ruka. Chtějí, bys
ho vzal na památku a v lásce i pietě používal. Dám do

něho prádlo, zašiju do plátna a pošlu (aby nebylo nalepeno cedulek a poškozen). Továrna v Jizerodolích stojí, tak i Melich, Stein, Matouš atd., tisíce dělníků je bez práce a chce vytrvat tak dlouho, dokud jim nebude přidáno. Tentokrát jdou socialisté i národní solidárně, společně tábory pořádají a k schůzím do dělnického hotelu se scházejí. Hejtman zde měl sto četníků, ale zdálo se to jizerodolskému řediteli málo, činil nátlak na hejtmana, a tak byl povolán bataillon, vzdor tichu a klidu, který panoval. U J. V. Hyblera se pracovalo, a aby tam nemohli stávkující jít přemlouvat, byla německými četníky silnice obsazena a nikdo nepropuštěn. Z toho zmatky a devět dělníků pro neuposlechnutí zatčeno, řetězem semknuto a k zámku vedeno. Před naším domem stali lidé. Lid křičel: „Všechny nás zavřete,“ a chtěl prolomit cestu, ale Lisý se rozpráhnutýma rukama před četníky postavil a křičel: „Zpět!“ Uposlechlí a čekali. U soudu telefonovali státnímu návladnímu, co dělat. Ten nařídil ihned vyslechnout a propustit, což se v 9 hodin večer stalo, takže se lid uklidnil a odtáhl. Dvě hodiny nehybně ten ohromný zástup čekal. Byla jsem hrozně rozčilená! Druhý den šel starosta s otcem k hejtmanovi prosit, aby vojsko bylo odvoláno, že lid je roztrpčen i uražen, že ho není zde třeba. Otec řekl, že ručeji za klid, ale vše marné, až večera, po táboru na hoření městě, který se quasi pod otcovým a Benešovým protektorátem děl, vojsko v noci odjelo. Mluvil Lisý a váš Modráček. Poslednější věcně a seriózně, prvnější s bombastem a prázdňě. Však znáš. Ale vše zůstalo při starém: továrníci nechtějí vůbec vyjednávat a lid je bez práce. Heslo továrníků zní „vyhladovět“. To vše i mne bolí, však víš, jak s tím lidem cítím, a vyhlídky není, ani naděje, že se stávka zakrátko skončí. Modráček řekl otci, že před málo dny s Tebou mluvil. Je mi jinak dobře, dost jím, dobře spím a za měsíc jsem 4 kg přibyla. Dost, ne? Vláďovi se oči zahojily a slibuje v listopadu zkoušku. Bolí mne, že se denně v duchu ptám sama sebe, opravdu-li.

Hrozně po tom toužím něco Tvého čísti. Pauza je juž dlouhá, kdy a kde se něco vytiskne? I otec nyní práci dokončil, opisují ji právě.

Tisíckrát Tě vroucně líbá

maminka

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

25. 2. 1912

Můj drahý hochu!

Chtěla jsem při snídani přečíst otci Tvůj list a radovala se, že je tak obšrný. Ale při první stránce již se počal trástit hlas, při druhé jsem se dala do pláče a třetí již neviděla vůbec. Až sám otec číst počal i dočetl. Řekl pak: „Věru nevím, mám-li se také rozplakat anebo se smát, vždyť on je ještě větší idealista, než já jsem!“ No, a radost jsme měli oba a děkujeme zhloubi duše za to, co šlechtně nabízíš, a víme, že bys byl schopen obětovat budoucí snad štěstí ve vlastní rodině, abys odplatil. A přece křičí srdce: ne, ne, tisíckrát ne. To, co rodiče dětem dávají, odplatí tito zase svým dětem. Tak je zákon, nikde nepočínající, nikdy nekončící. Toť příroda sama. Již dříve otec ve své snaze, abych měla, přežiju-li ho, dosti, učinil opatření, které nyní nám přichází jako dar, a proto o nedostatku by ani v nejhorším případě nemohlo se mluvit. Jen o tom, že nutno ještě méně potřebovat a ještě více počítat. Nu, a přišla-li by pak o vánocích z Vídně bednička, byla by zrovna tak radostně vítána jako nyní. Ale nic více, můj zlatý hochu!... Tatínek se Tvému upozornění usmál a vzkazuje ti, že román bude, jen co nastane klid ho napsat. A oba Ti děkujeme zhloubi srdce, Ty náš dobrý, hodný a šlechtný hochu. –

Kravatu pošlu.

Dnes psal suplent, u kterého bude Vláďa rysy odvádět, že je vše v pořádku a že bude při náležitě pilnosti Vláďa do prázdnin hotov. Bože, to se uleví!

Věř, jako chleba se mi hovoru s Tebou chce, a dovedla bych psát do úmoru. Buď zdrav a střež krk, nastává jaro!

Maminka

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

15. 3. 1912

Můj drahý Kamíčku!

Beru velký formát papíru, abych za dlouhou dobu si pohovořila s Tebou a tak duši ulehčila. Odpověď mi nedávej, vím vše doslova, co chtěl bys říci. Ráda

vidím, že otec kliden. Dává chtít v létě do dosti dobře, a klid a zaujm co se nechce a se arzenem, k mají kvůli kry

Byla to těžk chopíš. Nu, a klidná, že si ří které tři léta č a klid nás obo něn, že zas bu že Ti o všem t odpočinuti v se mi uleví; je Kamily se v d vše ústně pov a jsou spokojen večer sedí celá byli celý věk vydávat ve své Nic nevíme, a přijede teta P to bude zdrav Buď zdrav, tomhle mizer Libám Tě a hodně jim.

Kysela mě Panáčky bu

KAMILA

Poček, dovedu ref cích a že n

25. 2. 1912

otci Tvůj list a radovala
vní stránce již se počal
ala do pláče a třetí již
počal i dočetl. Řekl pak:
orplakat anebo se smát,
ež já jsem!" No, a radost
i duše za to, co šlechtně
open obětovat budoucí
s odplatil. A přece křičí
co rodiče dětem dávají,
je zákon, nikde nepočí-
da sama. Již dříve otec
iju-li ho, dosti, učinil
ází jako dar, a proto
a případě nemohlo se
nébě potřebovat a ještě
k o vánocích z Vídně
stně vítána jako nyní.
. Tatínek se Tvému
e román bude, jen co
Ti děkujeme zhloubi
etný hochu. -

Vláda rysy odvádět,
ležité pilnosti Vláda
!

ebou chce, a dovedla
ež krk, nastává jaro!
Maminka

15. 3. 1912

za dlouhou dobu si
hčila. Odpověď mi
pys říci. Ráda

vidím, že otec opět svou zdravou barvu dostává a je kliděn. Dává Tě pozdravovat a vzkazovat, že budeš-li chtít v létě do Ruska, přidá Ti na cestu. Mně se vede také dosti dobře, ale starost o Vládu, dokončí-li letos, bere klid a zaujímá mne celou. A nyní to hrozné, Kamilku, co se nechce ani z pera: Kamila K. je mrtva. Otrávil se arzenem, který prý tajně z pokladny vzala, kde ho mají kvůli krysám vždy v zásobě.....

Byla to těžká doba, Kamilku, vždyť mne znáš a pochopíš. Nu, a dnes po čtrnácti dnech jsem tak dalece klidná, že si říkám: Od dokončení Vláďových studií, na které tři léta čekáme, závisí mé zdraví, otcova spokojenost a klid nás obou, starých lidí, byl tedy můj strach oprávněn, že zas bude vše pokaženo... A Ty se na mne nezlob, že Ti o všem tom smutném píšu. Vždyť jsi jedině klidné odpočinutí v mých představách, hochu drahý, a hned se mi uleví; jen prosím: nic mi nevymlouvej a na případ Kamily se v dopise nevracej. Snad přijde chvíle, kde si vše ústně povíme. U Iltisů v krámě je teď Pikorová, a jsou spokojeni s ní. Pomalu se aklimatizují, večer jak večer sedí celá rodina u nás a zdá prý se jim, jako bychom byli celý věk pohromadě. Otto bude otcovy povídky vydávat ve své Laciné knihovně, pošlu Ti pak. A Tvoje? Nic nevíme, a přece by nás tolik zajímalo! Dnes večer přijede teta Paula, přinese trochu ruchu i neklidu, ale to bude zdravé a tatínek si rád zahraje čapary.

Buď zdrav, má hlavičko milá, a buď vesel, to je na tomhle mizerném světě jedině dobrodiní.

Líbám Tě a budu brzy opět psát. Nevypadám špatně a hodně jím. V neděli se otec podívá do Stanova.

Maminka

Kysela měl v Lipsku veliké obchody a je moc spokojen. Panáčky budou po celém světě, snad nyní i na jižní točně.

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

18. 4. 1912

Počkej, lotře, hned Ti ukážu, že rozumím a podat dovedu referát o záležitostech do finančnictví zasahujících a že netřeba Hugu štrapecírovat. Ředitelství chtělo

Vláda Kamille Iltis

pomoci průmyslu i obchodu v našem kraji, chtělo, aby naše továrny mohly čelit konkurenci z německé strany, chtělo hlavně udržet podniky *leské*. Překročilo svou pravomoc; což by však nemělo nijak zhoubných následků, kdyby všem těm dlužníkům byla popřána lhůta, aby mohli při dobrém chodu svých obchodů, továren a podniků dostát i povinnostem proti spořitelně. Dluh Hyblerův vyrostl na milióny, arcíť, ale obchody šly, nevázly, a on mohl platit úroky. Tu nastala doba stávek, tisíce lidí nešlo do práce po mnoho týdnů, k tomu poplach, že je císař nemocen, obava možné války a spekulace burz s odtokem peněz do ciziny - vše to mělo ohromný vliv na trh a mělo vzápětí nouzi o peníze. I zde se jevila, a když se k nim přidružila pověst, že Hybler musí padnout, že spořitelna přijde o milióny, nastal run, kterému zas jen otec dovedl čelit tím, že měl přátele, kteří hodili své peníze k dispozici, že mohl sám ihned [peníze] složit a že šel do Prahy hledat pomoc tam, kde mu dveře otevřeny byly. Byl dva- ba třikrát v Praze. A tu přišla Ústřední banka českých spořitelen ve spojení se Sekuritas, převzala k financování Hyblerův dluh s tím, že tento dá své svolení k pozdějšímu utvoření akciové společnosti, což se radostně stalo, a oddechl si Staník i tatínek. Prvnější měl závod dále řídit, i kdyby byl učiněn akciovou společností. V té době však se ozval „náš Karel“, a poněvadž jeho ruce sahají až k místopředsedství, počalo se toto plést do věci, což mělo následek překvapující. Jedni říkají: bál se velikých výloh, jaké by pro něho, majitele závodu i několika domů v Semilech nastat mohly, kdyby padla spořitelna, za kterou ručí všichni semilští obyvatelé; druzí tvrdí: chtěl lacino strhnout na sebe košťálovské továrny; třetí pak, a k těm náleží maminka Tvá, říkají, že chce zničit stranu nyní zde převládající, státoprávníky, a nasadit Semilům nové mladočesství. I otec se nebrání, tvrdím-li toto, nebo slyší-li od jiných. Tak tedy, třebaže byla nastala pro spořitelnu klidná doba, hlavně výpomocí oněch dvou finančních závodů, a nikde že okamžitého nebezpečí nebylo, přišel hejtman, svolal ředitelstvo a oznámil, že je i s výborem propuštěno. Řídit spořitelnu že bude místopředsedstvím zvolená komise pod vedením samého místopředsedství. Do komise zvolen zdejší notář a Kalina. Prvnější je

prospěchář a půjde s každou politickou stranou, která bude mít vrch, nyní je realistou silně s mladočechy koketující, a přitom chodí i do kostela. Myslí si: snad nebude na škodu. Jak se stal realistou a předsedou zdejšího klubu realistů, to nevím. Byl již dříve krátkou dobu v říditelství spořitelny, když však socialisti v Pochodnu na celou jeho osobnost pozasvítili, vzdal se s tvrzením v klubu: že prý se nesrovnává s jeho názory, co se ve spořitelně děje. Nyní však, když ho místopředsedství zaplatilo za funkci, hned přijal a s radostí šel. Je nám i Benešovi nepřitelem. Činnost započata vypovídáním půjček (Benešovi 35.000 K), a nebytí opětné cesty do Prahy a zasahování na vlivných místech, šla by věc až do zničení existencí. Otec byl opět v Praze, o čemž se však rozpisovat nemohu. Lidi se zalekli, i ti, kteří mají své jmění v záložně, které je Beneš říditelem, vybrali namnoze své, spořitelna nevypomohla, a otec opět hodil část svého jmění k uklidnění, což se i povedlo. Dal oněch 20.000 K od Kysely, který svůj barák prodal a nám peníze vrátil. Nyní prý se v obou ústavech klidněji pracuje a snad i „náš Karel“ vidí i cítí, že nelze jít do krajnosti a že není všemohoucí. Spořitelna má kalamity tím, že banka ústředních spořitelien je uražena a směnky jí nepřijímá, to však se prý odčiní, až vrhne vláda sem milióny, o kterých je v obecnstvu plno řečí. Prosila jsem otce, aby složil všechny veřejné funkce, aby nečekal nových urážek a šel, než z vyššího rozkazu bude i zastupitelstvo zrušeno. Nechce. „S nimi jsem stál, s nimi padnu!“ – Nic nezmohu. Stane-li se to, pak na celé čáře zavládne mladočešství a Karel bude vladařem, podepřený Chaloupeckými a konsorty. Co říkají socialisti, chceš ještě slyšet? Nu, říkají prý, že nejlepšímu člověku, nezištnému pracovníku, jakým je otec, se stala neslýchaná urážka, neboť i tehda, když vláda zasáhla, měl přednostou komise být on, jen on! Ozvou prý se. – Tak mi řekl včera Fricěk. O všech těchto interních věcech Hugo neví, a je-li Ti něco nejasné v tomto mém referátě, ráda doložím. Jisté je, že Beneš má být odstraněn proto, že s ním i strana vezme za své, strana uměle sestrojená, nemající podklad v přesvědčení. A tak se stane. Aby nabyl přívrženců straně, půjčoval spořitelni peníze, podepisoval směnky do veliké výše i těm, kteří dobré pověsti nepožívají, a tato lehko-

myslnost se pomstí. Padne-li, kam se obrátí, a pomůže-li mu a jeho šesti dětem strana? Otec myslí, že ano. Je lehkomyšlný, ale nepoctivý není, a to, co by protivníci rádi vyšťourali: čin trestuhodný se jim nepovede. Mne nejvíc trápí, že otec špatně vypadá a na ubývání sil naříká, arcíť jen proti mně, neb navenek ani mrknutím neukázal své rozrušení, ani slovem, jak se cítí uražen. Staré říditelstvo prý i nadále svým jménem ručí, ale není nyní žádné obavy, věc půjde klidným krokem; tak doufáme. Patka svou zkoušku nedělá, odkládá do podzima, není však žádná pochybnost o tom, že ji udělá, vždyť má u nás tak všestrannou praxi, z které se mnoho naučí. Otcova kniha se již tiskne, právě přichází korektura. Necht' Tvá brzy následuje! Od srdce vroucně si přeju, aby se poslanec Tomášek zcela uzdravil, jsou prý při zánětu nervů veliké bolesti, ale vyhojí-li se pacient, není následků. A v létě si přijedeš k nám oddechnout. Tvým slečnám přítelkyním vyříd' můj pozdrav, ráda budu na společné Vaše besedy myslet a snad se v životě jednou i osobně s nimi seznámím. Pár sucharů Vám pošle vyrabitel direktně, píšu mu zároveň i peníze zasilám. Dvojčata pěkně rostou a má je Eliška čistě jak kytičky, div to divoucí, ale pravda. A dědeček? Snad stále ještě doufá a k sluněčku, dobrodítelce, vzhlíží. Nemá nyní již bolesti a dosud hodně jí. Vzorně mu sloužejí Kouřilovi, nikoliv Honza, sobec. Aninka Ti bude psát o dětech.

Tisíc políbení od
maminky.

Ještě beru aršík. Co se týče zanechání advokacie, mohl by otec za 14 měsíců odejít a vše hodit Patkovi. Ten mluvívá častěji o tom, ale něco mi z jeho hlasu zní, co se podobá nejistotě. Uvidíš, až se na jeho následnictví spolehne nejspěvněji, přijdou rodiče a řeknou „ne“. Na všech údech to cítím, vím, jak je dosud v jejich vedení a jak se nikdy nevymaní..... Ukáže se však zanedlouho co a jak, chce se ho totiž vážně otec zeptat. Vláda, jak píše jeden z jeho profesorů, bude v červenci hotov. Co pak, to je u boha. Bylo by záhodno, aby šel alespoň na jeden rok někam do praxe, ale bojím se o tom hovořit, vždyť již dost dlouho na něj tatínek pracuje. Bydlí s ním v jednom domě profesor české techniky a je tak laskav,

že nám dal zp
mě často bolív
poty, starosti a
byla zdravá,
mne uvidíš. D
nynější staro
střechu si pr
Ti, Kamáčk
kalhoty pro
protože má,
Co se s H
shora zavan
dárny, o t
přijde-li do
a možná, ž
sečka. Nic s
kterému se
vymačkat
V Dubě s
jiného bez
jsou dosud
opět přij
jaký prý
mužům z
Kamilině
roku vyp
Ti z děd

KAMI

Kamilk

Tak
nice, v
přemýš
ho do
špatná
okamž
domov
Účast

sti. Padne-li, kam se obrátí, a pomůže-li dětem strana? Otec myslí, že ano. Je nepoctivý není, a to, co by protivníci čin trestuhodný se jim nepovede. Mne otec špatně vypadá a na ubývání sil proti mně, neb navenek ani mrknutím ušlení, ani slovem, jak se cítí uražen. Vy i nadále svým jméním ručí, ale není vám věc půjde klidným krokem; tak doukzkušku nedělá, odkládá do podzima, nepochybnost o tom, že ji udělá, vždyť annou praxi, z které se mnoho naučí. Už tiskne, právě přichází korektura. sleduje! Od srdce vroucně si přeju, omášek zcela uzdravil, jsou prý při bolestí, ale vyhojí-li se pacient, není i přijedeš k nám oddechnout. Tvým vyřídí můj pozdrav, ráda budu na y myslet a snad se v životě jednou známím. Pár sucharů Vám pošle šišku mu zároveň i peníze zasílám. a má je Eliška čistě jak kytičky, avda. A dědeček? Snad stále ještě dobroditelce, vzhlíží. Nemá nyní nějí. Vzorně mu sloužejí Kouřilovi, Aninka Ti bude psát o dětech. Tisíc políbení od maminky.

e tyče zanechání advokacie, mohl odejít a vše hodit Patkovi. Ten ale něco mi z jeho hlasu zní, co se líší, až se na jeho následnictví přijdou rodiče a řeknou „ne“. vím, jak je dosud v jejich vedení Ukáže se však zanedlouho ž vážně otec zeptat. Vláda, jak orů, bude v červenci hotov. Co by záhodno, aby šel alespoň na se, ale bojím se o tom hovořit, něj tatínek pracuje. Bydlí s ním české techniky a je tak laskav,

Vláďe

že nám dal zprávu; víry ve Vláďovy slova již není, což mě často bolívá. Kupodivu jsem přestála všechny tram-poty, starosti a nepřijemnosti posledních měsíců, a přitom byla zdravá, což děkuji jedině Davosu. Podivíš se, až mne uvidíš. Do lázni letos nepůjdu, a přejdou-li pro otce nynější starosti, budeme i v Semilech spokojeni; ale střechu si právě dáváme eternitovou za 4.000 K. Možno-li Ti, Kamáčku, tak mi s prádlem pošli některé staré kalhoty pro Havrána. V milosti jsem ho opět přijala, protože má, chudák, paducinu.

Co se s Hyblerem stane, nyní se neví, to až jaký vitr shora zavane, že však prvnější modus mohl být blahodárný, o tom Staník nepochybuje. Otec myslí, že, přijde-li dobrý chod v konjunktuře, vydělá mu úroky, a možná, že mu spořitelna i při nynějším režimu kapitál sečká. Nic se neví, jen mladočeši vytrubují Karlovu slávu, kterému se podařilo svým vlivem z finančního ministra vymačkat dva milióny. Až je uvidíme, uvěříme, dřív ne. V Dubě se těší na dobrý rok, a jsou opět plni naděje; jiného beztak sedlák nemá než tu naději. Věra i Anda jsou dosud v Praze a jistě prý přijedou do Vídně. Letos opět přijede Jakub, který vesele o svém ovdovění žertuje, jaký prý to přijede fešný vdoveček! Bože, jak lehce se mužům zapomíná i těch nejlepších žen! Proto já chci, Kamiline, hodně dlouho být živa! Nyní jsem se na půl roku vypsala. Z krejčího účtu si starost nedělej, strhne se Ti z dědictví.

Maminka

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

20. 5. 1912

Kamilku můj!

Smrt otce

Tak si včera čtyři synové vynesli starého otce ze svět-nice, ve které žil svůj dlouhý život, ve které zestárl, přemýšlel i pracoval, a položili na ověněný vůz, který ho doprovodil na poslední místo. Vesnická hudba, špatná, a přece tak dojemná ve své snaze vystihnout okamžik, zahrála „Spi Havlíčku“ před domem, „Kde domov můj“ nad hrobem a jediné oko nezůstalo suché. Účast byla veliká, zdaleka přišli lidé, aby vzdali poslední

Smrt dědečka

hold muži, vlastenci, člověku vzornému, oblíbenému a váženému. Tatínek byl hluboce dojat, slzet nemůže, a proto mu bylo dvojnásob těžko. Věříš-li pak, že našel i testament. Tak tklivě směšný!! – Zdeňce těch pár kusů nábytku, Kouřilovi kožích, malému pravnuku hodinky, které se klíčkem natahují a které nosil sám 50 roků, šatstvo Oldřichovi, postel s peřinama Olze a ještě někomu nástěnné hodiny. Včeličky patří synům, které prosí o skromný pohřeb a doplatek k těm 74 korunám, které si na něj ušetřil. – Ve stolku se našel sešit jeho memoárů, počínaje prý šestým rokem života. Jan i Václav mne požádali, abych ti pozdrav vyřídila, Jan dodává, že nadále má Stanov Vám všem být druhým domovem a jeho domácnost též. Vašek Tě zve v srpnu na zajíce, že prý jich letos hodně. Do roka postavíme dědečkovi pěkný kámen na hrob a jest tatínkovo přání, abys napsal nápis sám. Mnoho jsem plakala včera, veliký kus šla pěšky, od statku po nové silnici až na hřbitov, až se všichni o mé zdraví báli, a otec každých sto kroků řekl: „Nyní sedneš na kočár.“ Věděla jsem dobře, že mé místo je po jeho boku a že je mu to milé. A víš, Kamilku, čím jsem se při návratu domů večer osvěžila? Snědla jsem talířek mišpulek Tebou darovaných a to mému vyprahlému hrdlu dělalo dobře. Vroucně Ti, můj hochu zlatý, děkuji. Děti mi pomáhají svědomitě, aby neshnily miš-pule!

Došla nás celá hora dopisů, noviny přinesly již v neděli zprávu a mnoho lidí se dobrým slovem hlásí. Dyk napsal krásný fejeton o dědečkovi. Dopis poslance Tomáška otce velmi těšil a dojal, poděkuje co nejdřív též dopisem. Odtud jela na pohřeb Aninka, paní Schorschová, Fric a Patka, pak byl Šváb s Mářinkou, Vochoč z Jičina, ing. Vaněček, majitel Návarova, starosta Šroter a sta jiných.

Líbám Tě a vím, že tenhle dopis očekáváš. Stále jsem za tou rakví cítila, že i Ty jdeš duchem s náma. Buď zdrav a ještě jednou mnoho díky.

Maminka

Pátý akt Soňa vláda Kru

I. OLBRACHT MATCE

[Koncem roku 1912]

Nejdražší maminko!

S tím hošíčkem Tě tedy беру docela vážně za slovo a dám Ti ho darem. Ale prosím Tě, tyto vánoce mi ještě poshov a vůbec ještě přinejmenším 9 měsíců a jeden den, ale snad v některých z příštích vánoce. Tatínek kdysi říkával, že dostanete jednoho dne korespondenční lístek, že jsem ženat, a mně se opravdu zdá, že ten jeho nepochopitelný pesimismus byl dokonce příliš optimistický (bůh ví, ten tatínek nás zná), ale že bych Vám vnuka zatajil, to přece předpokládáte nebudete. Domů však na svátky přijedu a přinesu alespoň pár fiků, když nemohu prozatím nic jiného.

Soňa
Ptáš se na konci svého posledního dopisu, kdy a kam se budu stěhovat. Zůstanu zde v Lederergasse. Soňa se již vrátila před měsícem a domácí mi vyprázdnil vedlejší pokoj, stejně hezký a světlý. Před několika dny pak přijela z Ruska Sonina sestra Dora, studentka práv, která se zde bude živit vyučováním ruštiny. Je to milé a prosté děvče. Tak tu žijeme všichni tři, vyděláváme si každý kus toho svého chleba, společně hospodaříme a jest nám dobře. Tuhle jsme se dali fotografovat a pošlu Ti podobiznu, až bude hotová, na níž uvidíš je obě i můj nový zimník, čímž jest tedy řečeno i to, že Ti mnohokrát děkuji za Tvoji laskavost a dobrotu, ale že již zimník mám. Také Ti děkuji za Tvé dárky v naturáliích, které přikládáš k prádlu, jsou nyní trojnásobně vítány.

Saudk
Moje literatura? Až dokončím ten překlad, dám se snad do větší práce, možná, že z toho vyleze román. Že mi Šimáček „Pátý akt“ vrátil, jsem Ti snad již psal. Vrácení doprovodil velmi lichotivým dopisem, ale... atd. Když mi vrátil rukopis, viděl jsem z poznámek sazečů a z pošpiněnosti, že byl již do tří čtvrtin vysázen. Musil tedy přijíti ještě někdo třetí, kdo řekl, že to přece jenom nejde. S edicí ještě počkám. Bylo by směšné vydávati teď, v době tak divoké války, nevinné vojenské historky. Saudkova referátu v Dělnických listech o tatínkově knize jste si všimli?

Mám velkou radost, drahá maminko, že se Ti nyní

dobře vede a že jsi na tak dalece zdráva, že kromě svých vlastních mužůš přebíráti na sebe i cizí starosti, míním ti dva lidé nenadávali. Ale stovku ať na tu svatbu ještě strýc Jakub věnuje a popotá se ještě špiclů, hezké oči jsou někdy ne dosti spolehlivou rekomandací. Na strýce Jakuba se o vánocích srdečně těším a na novou paní tetinku se také rád podívám. Vůbec, jak pozorují, se zdráva, Vláda dělá zkoušky, Semily jsou díky mladým děchům také zachráněny. Tím není ovšem řečeno, že můj účet s panem dr. Kramářem jest již vyrovnán. „Pomsta je dobré žrádlo,“ říkají Katalánci, „ale nejlépe chutná za studena.“ Abych mohl být duchaplný, podotýkám hlubokomyslně, že tak to již v životě chodívá, trochu zle, pak zase trochu dobře a pak pro změnu zase trochu zle, ale člověk přečká obojí. Nyní tedy mají přijít dobré věci na řadu. V prvé řadě Krč. Co dělá? Staví se již? Zda tam já, drahá maminko, budu bydlet, nevím, není to tak lehké, jak si snad představuješ, ale jestli, tak brzy to nebude, srostl jsem již s vídeňským hnutím stydrobných vláček, z nichž jest snad každé zvláště nepatrné, ale jichž trhání by přece bolelo. Tak nevím, zastavím-li se na cestě z Vídně do Stanova také v Praze. Byl zde soudruh Soukup, přednášel o své americké cestě a nabídl mi znova, abych jel do Chicaga. Nepojedu. Nemám na cestu a bojím se, že bych to zdravím nevydržel pracovat v malé místnosti sedm dní v týdnu po deseti hodinách. Takové jsou poměry u Spravedlnosti a měl bych z Ameriky věru velmi málo, kdybych neměl ani jediného dne prázdno.

To, co Tě snad ještě z mého života zajímá, povíme si o vánocích. Pozdravuji srdečně Aninku i Huga.... a strýce Václava, až mu budeš psáti. Paní lékárníkovou mužš za dobrou vůli také pozdravovat.

Líbám Ti i tatínkovi ruce.

Kamil

I. OLBRACHT MA

Drahá maminko!

Šimáček jest přece o polo vážně (člověk nesmí 50 h na sloupci. Udělá nemohu přijmout, ale i Ale s tou polovičkou a poštu! Přijet do Semil mne v redakci postrá nemohu připravit ani Foltýn mne pořád upo a já nic nevím.... Ješ muž, byl jsem si toho se to den ze dne zna letech, že se budu ži to tady! Psal mi Krejč do Dělnického kalend poslal, ale kdy kalen vědět Kulička, prosím Teď již nezbyvá než rodiče, já se před č všechno.

Vede se mi dobře. Ti přiznal, ani kdy.

Drahá maminko! tři dny na stole a já V pátek časně ráno

I. OLBRACHT

Jsem vždycky z má vzpomínka pl na ostrov Hvar. A

I. OLBRACHT MATCE

[1912?]

Drahá maminko!

Šimáček jest přece chlapík. Žádal jsem ho polo v žertu, polo vážně (člověk nesmí být líný na slovo), aby mi přidal 50 h na sloupci. Udělal to. Tvůj návrh tak beze všeho nemohu přijmout, ale řeknu Ti něco jiného: holportem! Ale s tou polovičkou ať Anna letí, co jí nohy stačí, na poštu! Přijet do Semil mi není naprosto možno, budou mne v redakci postrádat, mzda mi půjde dál, tak je nemohu připravit ani o den. A nevíš nějaké dobré vtipy? Foltýn mne pořád upomíná o nějaké „špásy“ do Kopřiv a já nic nevím..... Ještě něco: Tatiněk jest velice moudrý muž, byl jsem si toho sice vždycky vědom, ale potvrzuje se to den ze dne znova. Říkával mi již v mých sedmi letech, že se budu živit spisováním kalendářů. A už je to tady! Psal mi Krejčí, abych mu poslal nějaký příspěvek do Dělnického kalendáře, tak jsem mu tam nějakou psinu poslal, ale kdy kalendář vyjde, to nevím, snad to bude vědět Kulička, prosím, pošli mi pak také jeden exemplář. Teď již nezbyvá než ten korespondenční lístek: „Drazí rodiče, já se před čtrnácti dny oženil“ a vyjeví se to všechno.

Vede se mi dobře. Nového nemám psátí co, a abych se Ti přiznal, ani kdy. Blázinec již zase zasedá.

Drahá maminko! Tenhle dopis se válel nedokončený tři dny na stole a já myslel, že jsem jej již dávno odeslal. V pátek časně ráno odjíždím.....

S ruky políbením

Kamil

I. OLBRACHT MATCE

[Terst 1. 6. 1914]

Jsem vždycky znova pohledem na moře dojat. První má vzpomínka platí Tobě, drahá maminko. Jedeme na ostrov Hvar. Ať žije ministerstvo železnic (se svým

volným jedním lístkem – a rakouský Lloyd s přidruženým lístkem), které nám to umožnily!
Ruky políbení a srdečný pozdrav všem.

Nejuctivější ruky políbení

Kamil

Helena Malířová

I. OLBRACHT MATCE

[Spit 2. 6. 1914]

Drahá maminko! Cítím zase jednou ohromnou radost ze života. Jsme již druhý den na lodi a moře, slunce, vzduch a města pobřeží, kde na hodiny zastavujeme, to jest prostě něco báječného. Ryzí jih, překrásná slovanská nekultura se zbytky kultury byzantské, jež se tak překrásně doplňují. Jak jste mohli jen do Porto Rose, mezi pražské měšťáky? Sem se jednou musíte podívat.

Ruky políbení

Kamil

V hluboké úctě Vám, milostivá paní, ruce libá
Helena Malířová

I. OLBRACHT MATCE

[Dubrovnik 20. 6. 1914]

Drahá maminko! Dubrovnik jest krásné město. Našli jsme jej právě v záplavě oleandrových květů. Zde jest oleandr zcela velký stromek a kvete všemi barvami. Na trhu jsme viděli první letošní fíky a vzpomněli na Tebe. Jsme tu jen na tři hodiny a pak dále do Kotoru.

Ruku libá

Kamil

– ale zapomněl si postěžovat na jednu velikou bolest: nemá s sebou udice a nemůže lovit ani sardele, ani delfíny.

S uctivým ruky políbením

Helena M.

Helena, Vláda

I. OLBRACHT MATCE

[Kotor 27. 6. 1914]

Sbohem, svobodo, jedeme zítra do Vídně. Ve středu zase sedím v redakci.

Ruku líbám.

Kamil

A nebude nočních rybolovů, ani mulíků a oslíků, které by krmil cukrem, a šnečků, které by si pekl na ohničku na břehu.

S uctivým ruky políbením

Helena Malířová

I. OLBRACHT MATCE

Vídeň 15. 12. 1914

Drahá maminko!

Včera mi poslala Česká akademie 400 K, ale dneska z nich již nemám nic, uplatil jsem jimi některé dluhy. Ale byly moc dobré a měl jsem velkou radost.

O vánocích určitě přijedu, mám již lístek do Krče, ale ve čtvrtek v noci nepůjdu, nerad bych si ještě jednou lámal hnáty a tu nohu, která sice již nebolí, ale jest pořád ještě vratká. Do Krče, dovolíš-li, přijedeme v pátek dopoledne. Totiž ten plurál mi působí jistě nesnáze. Helena projevuje jakési lítostivé rozpaky o společenských nepříjemnostech z Tvé strany a jest dosti chytrá, aby viděla, že jsou má manželství u Vás již zdiskreditována. Myslím, že se také ve své pýše Ti chystá psát. Vyříd' to, jak za dobré uznáš.

K vánocům jsem dal tatínkovi poslat pár lahví bosenského vína a pro Tebe jedno asti a jedno strašně dobré víno, které je vůbec zakázáno zdravým lidem pít. Objevil jsem tu jednu jihoitalskou krčmu, ale to jsem ještě o těch 400 K nevěděl, byl bych poslal toho dobrého více. Doufám, že již zatím došlo. Nána taštičku také dostane.

A teď mne zbav ještě jedné starosti o Vás. Jak to dopadlo s Vládou u prohlídky? Myslím, že jsi mi psala, že to bude někdy v těchto dnech. Předpokládám však, že ho neodvedli.

Jinak není ve Vídně nic nového a bude lépe o všem,

co nás zajímá, promluvit si za ty tři dny, co se zdržím, ústně. Ale Ty mi, drahá maminko, ještě jednou do vánoc napiš. Je tatínek doma?

Líbám Vám ruce.

Kamil

I. OLBRACHT MATCE

Vídeň 29. 10. 1915

Drahá maminko!

Blahopřeji Ti k babičkovství. Konečně jsi se tedy dočkala a rod Antala Staška má naději, že nezahyne alespoň po přeslici. Bude třeba postarat se o meč, a dokáže-li Mařenka i to, sláva jí. Maria Kamila projevila při svém příchodu jakousi nepreciznost, ale jest od ní rozhodně hezké, že Vás ušetřila předběžného rozčilování a vzala to tak energicky. Takové nepravdelnosti se ostatně přiházejí a po Tvém častém ústním i písemném opakování, že jest Mařenka slabá a chudokrevná, a po sdělení, že bude asi třeba sáhnouti k umělému porodu, mi byla situace jasná. Ale rodiče jsou řádně oddáni a to jest hlavní věc. Když přišlo tedy maminčino psaní v neočekávanou dobu, řekl jsem si: snad ne? Vše tedy dobře dopadlo. Ať žije Maria Kamila! Že jest to vnučka, dává Vám naději na pradědečkovství a prababičkovství. Přál bych si, abych Vám jednou mohl blahopřáti i k tomuto.

Pozdravuji srdečně prarodiče, rodiče i neteři.

Kamil

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

g. 12. 1915

Drahý Kamilku!

Hned 2. t. m. mně poslal pan Borový Tvou knihu a sedla jsem, bych jediným rázem celičkou přečetla. Ne, jediným rázem to nebylo, při poslední kapitole jsem musela přestat, bych nalapala vzduchu, a přejít párkrát pokojem, tak mi srdce tlouklo! Kamilku, je to znamenitá kniha, nemohu vyslovit, jak mne dojala. Různost našich povah, mé a tatínkové, se jeví i v tom, jak čteme: ja

hlavě, najednou, ba vážně, nikdy více ne a opět do ruky vezm dočetl, a tak uslyš si knihu ihned koup šená. S Fanoušk všichni účastníci v dlouhá cesta, ani p s nevrlym chlapcem Možná také, že tat skoro ráda, neb ví přiložen nový obv ležet, tak si pred a nemoc s ním. není jiného, poje s Mářinkou. U ná já opisují, neb spo doctorka, s ktero Vládovi bude prý juž ohlásila, nyn dceru! Děče hod řinky lezou. Tatí Wimrová“, i m gfrajtrem. Jakou knihy! I Julka exemplár poslat kousek radosti. choutku a prosí chutná mu juž a tak mi ho dob vše ostatní poví přijedete, že ar rodinu Vám ob

si za ty tři dny, co se zdržím, maminko, ještě jednou do vánoc

Kamil

CE

Vídeň 29. 10. 1915

ovství. Konečně jsi se tedy ška má naději, že nezahyne eba postarati se o meč, a do jí. Maria Kamila projevila nepreciznost, ale jest od ní řila předběžného rozčilování Takové nepravidelnosti se častém ústním i písemném slabá a chudokrevná, a po hnouti k umělému porodu, liče jsou řádně oddáni a to edy mamínčino psaní v ne- i: snad ne? Vše tedy dobře a! Že jest to vnučka, dává ví a prababičkovství. Prál ohl blahopřátí i k tomuto. e, rodiče i neteř.

Kamil

YNOVI

9. 12. 1915

an Borový Tvou knihu m celičkou přečetla. Ne, poslední kapitole jsem duchu, a přejít párkrát amilku, je to znamenitá dojala. Různost našich v tom, jak čteme: já

Nádra

hltavé, najednou, ba přímo v horečce, on pomalu, rozvázně, nikdy více než dva tři odstavce, pak knihu odloží a opět do ruky vezme až následujícího dne. Dosud nedočetl, a tak uslyšíš jeho úsudek, až sám přijedeš. Aninka si knihu ihned koupila a řekla mi včera, že je přímo nadšená. S Fanouškem do Wienerwaldu nepojeđu; snad všichni účastníci viděli, že pro mé zdraví to není: ani dlouhá cesta, ani pobyt mezi nemocnými, ani rozčilení s nevrlym chlapcem, který, jako každý pacient, sužuje. Možná také, že tatínek intervenoval, buď jak buď, jsem skoro ráda, neb vím, že juž nic nevydržím. Anince byl přiložen nový obvaz, v kterém má zas mnoho neděl ležet, tak si představ, jak jí je těžko nechat dítě odjet a nemoc s ním. Sama se Marta nabídlá, a poněvadž není jiného, pojede ona. Vypraví se v příštím týdnu s Mářinkou. U nás nic se nezměnilo. Otec pilně pracuje, já opisuji, neb spolu se do Prahy podíváme, často dochází doktorka, s kterou se hádáme, a tak čas přímo letí. Vláďovi bude prý od Nového roku přidáno, což mu správa juž ohlásila, nyní bere přídavek měsíčně 8 K 30 h na dceru! Děťe hodně roste a tloustne, juž jí nožky z peřinky lezou. Tatínek říká, že je co do podoby celá „bába Wimrová“, i mně se to zdá. Hugo povýšil: stal se gfrajtrem. Jakou asi měl Fricke radost s věnováním Tvé knihy! I Julka měla upřímnou. Kamilku, měl bys exemplár poslat strýci do Stanova, je mu zapotřebí kousek radosti. Náš Rek dává pěkně děkovat za pochoutku a prosí o pokračování, je nyní zmlsaný a nechutná mu juž naše strava. Aninka také pilně posílá, a tak mi ho dobří lidé pomáhají živit. Doufám, že si brzo vše ostatní povíme ústně, a počítám dny do vánoc, jistě přijedete, že ano? Vřele Tě líbám a posílám za celou rodinu Vám oběma srdečné pozdravy!

Maminka

ANTAL STAŠEK SYNOVI

V Dolní Krčvi 19. 12. 1915

Milý Kamile!

Přečetl jsem Tvou knihu a mám z ní radost. Doufám, že z ní bude mít radost i kritika.

Jen jedna věc. Mnozí z čtenářů jsou v nejistotě, zdali Machova žena v poslední kapitole někoho cizího měla v bytě, nebo ne. Každý ze čtenářů soudí jináče. Ví, že pro otázku, kterou jsi chtěl psychicky rozřešit, je věc lhostejná. Ale čtenář nemá být nikdy o žádné události v pochybnostech, pokud událost ta je v uměleckém díle líčena.

Ostatně čekám s netrpělivostí kritiku. Pokud nebude v Novině a v Národních listech nebo ve Zvonu, kterážto časopisy jediné čtu, nebudu je mít po ruce. Pošli mně je nebo oznam, kde bych si je jinak mohl přečísti.

Na vánoce jsme Tebe s Helenou čekali. Přijed' tedy na velikonoce, když nyní nemůžeš. Za víno Ti děkuju a zůstávám Ti zatím dlužníkem.

Pozdravuj Helenu. Tebe líbám. Až budeš mít pokdy, piš.

Otec

A. Zeman

I. OLBRACHT MATCE

28. 2. 1916

Drahá maminko!

Také já jsem přijal zprávu o úmrtí tetičky Anny s jistým povděkem. Bylo opravdu již dosti trápení jejího i strýcova, tělesného i duševního. Viděl jsem při poslední návštěvě ve Stanově tak mnohé. Strýc jest velmi sklíčen a psal i mně velmi smutné dopisy. Věří však s Tebou, že se tato rána zacelí, a věřím ještě více: že strýc Václav najde ve Stanově klid, kterého po celý život neměl.

Abych zodpověděl alespoň ve spěchu Tvé otázky. O cenu Akademie letos žádat nebudu. Co se Stanova týče, jde-li jen o byt na několik dní, pak vystavěl hostinský Dolenský předloni nad sálem zcela hezkou, ovšem

prostou místnost, kterou mi při mé poslední návštěvě nabízel k pronajmutí; jde-li ovšem o nějaký nový projekt, pak má rady netřeba, tomu lépe rozumějí strýcové. Zelenou kávu ve Vídni také není možno obdržeti, ale snad Ti nějakou opatřím.

*Rakousko
"dieta"
tura bar
joazie*

Tady žijeme stále starým životem. Chodím nyní denně odpoledne jako důvěrník redakce do ministerstva války, kde s námi zástupci všech ministerstev konají „porady“, totiž oni radí nám a vyslovují „přání“, o čem by se mělo psát, a „prosby“, o čem by se nemělo psát. Člověk se tam sice mnoho pozitivního (něco přece) nedoví, ale mnoho se dá uhádnout. Méně příjemným je to, že jest to vícezaměstnaní skoro dvou hodin denně. Psal jsem již o tom, když jsem odpovídal na tatínkův list, a prosím Tě, maminko, abys mi příležitostně oznámila, došel-li můj tehdejší dopis, záleží mi na tom.

Tomášek měl před týdnem narukovati, ale prodloužili mu to do 15. března a nevíme, jak to s ním dále dopadne. S., který je zde v nemocnici, vypravoval, že tam „Otfělá kolečka“ putují od baráku k baráku a od postele k posteli a všem se velice líbí. S. měl minulý měsíc proces o rozvod, kde jsem figuroval jako svědek. Manželství jest šťastně rozloučeno, ale týž den se bývalí manželé do sebe zamilovali a Mařenka ho teď jezdí každou chvíli z Kolína navštěvovat. Bydlívá u nás. Starému Langnerovi se vede lépe, ale jest velmi sešlý.

Líbám Tobě i tatínkovi ruku.

Kamil

I. OLBRACHT MATCE

Vídeň 18. 4. 1916

Drahá maminko,

promiň tento nedůstojný formát, ale nemám jiný doma.

Nejprve abych Ti vysvětlil to množství příloh k tomuto dopisu. Žádal jsem o Turkovu cenu pro letošní rok, kterou udílí město Praha. Před několika dny jsem dostal od osobně mi úplně neznámého pana F. X. Svobody přiloženou pohlednici. Poděkoval jsem mu obratem za jeho pozornost a laskavost, řekl mu, že mi o odměnu nešlo, nýbrž jen o to, nezanedbat v těchto dobách žádně

příležitosti k získání pár desítek, když již nadať už jsou k tomu, aby literátům dávaly peníze, a do Akademie podle jeho rady že letos žádati nebudu, poněvať o cenu žádá otec, a bylo by nám oběma nepříjemno, kdybychom spolu měli konkurovati. Takhle, skoro týmiž slovy jsem mu to napsal. Nato jsem obratem pošty dostal dopis, který rovněž přikládám. Hlavní fakta, která z něho vyčteš, jsou asi ta, že: napřesrok v Akademii již žádati nemohu, budu-li letos žádati, mám naději, že výroční cenu dostanu, nebudu-li letos v Akademii žádati, mám naději, že dostanu příští rok cenu Turkovu. Rád bych se v té věci s tatínkem dohodl. Myslím, že jest správným předpoklad, že tatínek nežádá o výroční odměnu. V tom případě bych o ni žádal já, ale jen s podmínkou, že do Akademie podá svoji žádost také otec. Kdyby snad kvůli mně chtěl vzíti žádost zpět nebo ji nepodal, pak také já vezmu žádost zpět a víš, že dovedu být v těchto věcech tvrdohlavý a mohu se lehce v Akademii informovati, zda má tatínek žádost podánu. To z důvodů ryze sobeckých. Dovedeš si představit, jak nepříjemným by mi bylo, kdyby otec kvůli mně žádost nepodal a já nakonec nic nedostal, vědomí, že jsem ho připravil zbytečně o několik set korun. Tedy, abys mi, maminko, rozuměla: Pokud jest na mně, trvám na tom, aby otec o cenu v Akademii žádal. *Nebude-li žádati on, nebudu žádati ani já. Bude-li žádati a bylo-li by mu nepříjemno, že také já žádám, svoji žádost prostě nepošlu a počkám do příštího roku na odměnu Turkovu.* Doufám, že jsem to napsal dosti jasně, tohle principiální. A teď k praktickému provedení. Nemá-li tatínek nic proti tomu, abych také já žádal, pak Tě prosím, maminko, abys přiloženou žádost odeslala na adresu: Pan F. X. Svoboda, spisovatel, Praha III, Klárov 5. Pana Svobodu požádám, aby moji žádost v Akademii podal. A kromě toho Tě prosím, abys zároveň se žádostí poslala jeden exemplář „Žaláře“, který laskavě v Praze kup, pošlu Ti za to třešní, až budou ve Vídni na trhu, a pak ještě přilož výstřižek Vídeňského deníku, který rovněž posílám. Odhodlávám se jen těžce a velmi nerad obtěžovati Tě v této době nejrůznějších starostí ještě těmito věcmi, dokonce komplikovanými, ale nemám teď v Praze nikoho, na koho bych se obrátil, a kromě toho myslím, že se pan F. X. Svoboda s datem

myšl, že mám čas jen do
že velmi spěchá. Opaku
žádost: V případě, že otec
mítá proti žádosti mé, pošlu
deníku a jeden nový exem
Pan F. X. Svoboda, spis
Svobodovi v té věci
krásné, že se tak stara

A nyní k druhé věci
s buchtou velmi podiv
již nebude, leda snad
posíláme jen jako kul
hvarští známi. O mlad
navštěvovala, jsme Vá
Šor Ante, malý, černý
ve svátečních rezavýc
slunce úplně vyrudlý
gospodice Franceska,
Šora Vice. Přijeli p
a Uhry, byli čtyři dny
napakovaní jak ti j
zásobami na cestu a
šesti takovými kula
štrůdlem, který von
byly zavinity sušen
pak sýry, patnáctil
demižón vína s vod
demižón rakije pro
táhli přes celou me
loučení velice plak
nám nemohou nic
zapomněl, na ten
pečlivě zazátkovan
olej – neomylný l
bavili s těmito p
skalnatého ostrova
(hlavní ránu mu z
vou) již skoro vyp
těch několik fiků,
kuriózní perník.
štrůdl, tak voní
Hvar. Rád bych

kání pár desítek, když již nadace zde literátům dávaly peníze, a do Akademie že letos žádati nebudu, poněvadž o cenu by nám oběma nepřijemno, kdybychom urovatí. Takhle, skoro týmiž slovy jsem nato jsem obratem pošty dostal dopis, ládám. Hlavní fakta, která z něho vyže: napřesrok v Akademii již žádati letos žádati, mám naději, že výroční budu-li letos v Akademii žádati, mám příští rok cenu Turkovu. Rád bych se m dohodl. Myslím, že jest správným ínek nežádá o výroční odměnu. V tom žádál já, ale jen s podmínkou, že do ůji žádost také otec. Kdyby snad ůti žádost zpět nebo ji nepodal, pak ůt zpět a víš, že dovedu být v těchto mohu se lechce v Akademii informo- žádost podánu. To z důvodů ryzě si představit, jak nepřijemným by kvůli mně žádost nepodával a já l, vědomí, že jsem ho připravil korun. Tedy, abys mi, maminko, na mně, trvám na tom, aby otec žádál. *Nebude-li žádati on, nebudu žádati a bylo-li by mu nepřijemno, že ůt prostě nepošlu a počkám do příštího* Doufám, že jsem to napsal dosti A teď k praktickému provedení. i tomu, abych také já žádál, pak ůys přiloženou žádost odeslala na ůboda, spisovatel, Praha III, ůlu požádám, aby moji žádost ůmě toho Tě prosím, abys záro- den exemplář „Zaláře“, který ůu Ti za to třešni, až budou ve ůě přilož výstřižek Vídeňského ům. Odhodlávám se jen těžce ů Tě v této době nejrůznějších ů, dokonce komplikovanými, ůho, na koho bych se obrátil, ůpan F. X. Svoboda s datem

mýlí, že mám čas jen do 30. t. m. (a ne května), a věc je velmi spěchá. Opakuji ještě jedenkrátě svou snažnou žádost: *V případě, že otec do Akademie žádá a že něčeho nemá proti žádosti mé, pošli moji žádost, výstřižek z Vídeňského deníku a jeden nový exemplář „Zaláře nejtemnějšího“ na adresu: Pan F. X. Svoboda, spisovatel, Praha III, Klárov. Panu Svobodovi v té věci dopiši. Jest od něho opravdu velmi krásné, že se tak stará o neznámého mu člověka.*

A nyní k druhé věci. Helena Ti poslala dnes balíček s buchtou velmi podivného tvaru a chuti. K jídlu to asi již nebude, leda snad nastrouhat jako perník, tak to posíláme jen jako kuriozitu. Byli zde totiž týden naši hvarští známí. O mladém Dalmatinci, kterého zde Helena navštěvovala, jsme Vám již vypravovali. Tedy jeho otec, Šor Ante, malý, černý, osmahlý, ohromně zavalitý vinař ve svátečních rezavých šatech na ramenou od hvarského slunce úplně vyrudlých, pak nevěsta našeho známého, gospodice Francesca, a její matka, ohromná „pomorka“ Šora Vice. Přijeli po souši, tj. přes Dalmácii, Bosnu a Uhry, byli čtyři dny na cestě a přišli časné ráno chudáci napakovaní jak ti jejich soumaři. Ohromný pytel se zásobami na cestu a dary pro nás, tj. bílými chleby, asi šesti takovými kulatými perníky, jakýmsi ohromným štrúdlím, který voněl hvarskými bylinami a do něhož byly zavinuty sušené rudé hrozny (ne docela hrozinky), pak sýry, patnáctilitrovou bečicu čistého vína pro nás, demižón vína s vodou miseného pro sebe na cestu, pak demižón rakije pro nás a ještě jakési pytle a tašky. To táhli přes celou monarchii a to prý žena Šora Ante při loučení velice plakala, že teď na Hvaru nic není a že nám nemohou nic poslati. Ale na jeden prezent bych byl zapomněl, na ten nejdůležitější: skleněnou zkumavku pečlivě zazátkovanou a obalenou hadříky: rozmarýnový olej – neomylný lék proti choleře. Znamenitě jsme se bavili s těmito pomorci, kteří nikdy neopustili svého skalnatého ostrova. Víno jsme s těmito a s ostatními hosty (hlavní ránu mu zasadil malíř Petr, který zde byl návštěvou) již skoro vypili, o rakiji asi nestojíte, a tak posílám těch několik fiků, které přivezli (více jich neměli), a ten kuriózní perník. Jako ten perník, tak voněl taky ten štrúdl, tak voní jejich rakije, jejich víno a vůbec celý Hvar. Rád bych se tam ještě jednou v životě podíval.

Za zasilku prádla děkuji. Nového tentokrátě nic nevím. Přeju šťastné a veselé svátky, Helena ruku líbá.

Prosím Tě, maminko, sděl mi lístkem a pokud možno obratem, zda dopis došel. Odpověď, jak se otec rozhodl, nespěchá.

Kamil

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

Krč u Prahy 20. 4. 1916

Milý!

Dopis došel i přílohy. Lhůta v Akademii je do 31. května. Budeme o věci přemýšlet a radit se s otcem, který pováživě hlavou vrtí. Pak hned Ti napíšu, na čem se usnesl. Nestarej se, vše zařídím správně.

Vaši hvarští hosté nás moc zajímají, sláva jim, že se mně dostane fiků. Brzo budu psát. A za kýženou buchtu „zaplat pánbůh“!

Maminka

ANTAL STAŠEK SYNOVI

Krč 22. 4. 1916

Milý Kamile,

především buď bez starosti ohledně lhůty žádosti. Lhůta jest včetně do 31. května t. r.

Co týká se věci samé, v žádné případnosti nemůžeme my oba dva žádat za ceny, nemáme-li se stát terčem pražských pošklebků a štiplavých pomluv roztomilé pražské literární společnosti a jejich různých kroužků. To, co myslí Fr. Xav. Svoboda, že by každý z nás mohl žádat za jinou cenu (Ty výroční, já za Kaňkovu), je naprosto nemožné. Nehledě ani k tomu, že já bych podával pouze rukopisné práce, které jsou přípustné snad pouze při ročních cenách, musil bych při žádosti za Kaňkovu cenu udát účel, k jakému bych hodlal nadání toho užití, tedy například nějaké studium, nebo cestu atd. To u mne není možné. A pak: Uchází se o cenu tu

Holeček! Tím jest vše řečeno. Pro jiné fondy se mně práce nehodí, protože nemají podmínky fondů těch.

A kdyby ani toho všeho nebylo, já zároveň s Tebou v žádné případnosti žádost nepodám. (Totiž za roční cenu!)

Nezbývá tedy, milý hochu, nic jiného, než abys podal žádost sám.

Maminka mne upozorňuje na obsah Tvého posledního listu, v němž jsi poděkoval větu, že nebudu-li žádat já, nebudeš žádat ani Ty – a praví, že bys to ze vzdoru Zemanům vrozeného také provedl. Zároveň připadla matka na zvláštní nápad, abych žádal já sám, a dostanu-li cenu, abychom se spolu o cenu tu stejným dílem rozdělili.

Přistupuješ-li na matčin nápad, budu žádat sám a dám Ti popřípadnou polovici.

Jinak by bylo lépe, abys žádal sám.

Rozhodni se tedy a piš... brzy piš.

V případě, že přistoupíš na matčin návrh, žádej dle Svobodovy rady u IV. třídy Akademie „o podporu na nějaké nové dílo (nutno je jmenovati) a mimoto o podporu v době drahoty a malých příjmů u Svatoboru. (K rukám dr. J. Gutha, spisovatele a školního rady, Praha II, Příčná 4).“ (Dosl. Svobodova dopisu již Ti nevracím, protože bych zásilku musil poslat doporučeně a pošta u nás zejtra neurčuje, mně pak na rychlém vyřízení záležit.)

Svoboda radí, abys v této případnosti podal obě žádosti hned.

Tedy rozhodni. Bylo by mně nejmilejší, kdybys za roční cenu u Akademie žádal sám.

Rychle odepiš.

Helenu pozdravuju, Tebe líbám.

Otec A. Z.

NB.

Tvou žádost zatím nechávám u sebe a pošlu po Tvém rozhodnutí i s přílohami Svobodovi, aby ji podal Akademii.

Srdečné díky za dárky! Ten hvarský preclík je k čaji přímo výtečný, jen jsem trochu hubovala, že jste si dělali výlohy s výbornými lahůdkami v krabičce, ty nebyly z Hvaru.

Ohledně ceny jsem myslila, Kamilku, dostaneme-li

letos, rozdělíme se, zlé časy to omlouvají, a dostaneš-li Ty napřesrok, zas se rozdělíš pak Ty – je to prosté, ne? Oba máte tvrdé hlavy, nepovolí ani otec, ani Ty, a tak jsem si zahrála v té věci na svého praděda Šalamouna.

Mnoho pozdravů od domu do domu.

M.

I. OLBRACHT MATCE

18. 6. 1916

Drahá maminko!

Byl jsem hluboce dojat smrtí strýce Jakuba. Tak neočekávaně a netušeně. Často jsem se díval na mapu a ptal se, zda pohroma zasáhne také jeho dům, a ve chvíli, kdy se zdálo pravděpodobným, že krajina zůstane války ušetřena, dochází zpráva o smrti strýce Jakuba automobilovým neštěstím. Myslím mnoho na jeho rodinu a vdovu, které jest asi v dnešních poměrech tam velmi neveselo, a z deseti dědečkových synů zbývají již jen tři. Ať je strýci Jakubovi ta cizí hrouda lehkou!

A my? Nevíme konečně nikdo, co přinese zítřek, a bylo by nemoudré dělati nějaké plány nakrátko nebo nadlouho. Tak ani nevím, uvidím-li Vás letos, a nezbývá než čekat a doufat stejně v záležitostech osobních jako ve veřejných. Mnoho na Vás myslím. Včera v noci v kavárně jsem měl srdečnou radost. Listoval jsem v Českém světě a najednou padl můj pohled na maminičinu tvář. I Ty i tatínek jste velmi dobře trefeni a vůbec jsou tyto přirozené amatérské fotografie mnohem sympatičtější než fotografie řemeslníků. Zde jsem měl také příležitost poprvé poznati Vaši vnučku. Jest to hezká holčička, zdá se více zacházet do Bochova rázu a velmi se mi líbila. Na fotografii jsem se dlouho díval. Někjaké zprávy o Vás jsem se dověděl také od přednostova Vladimíra, se kterým se jednou týdně v kavárně vídám. Jest to sympatický český hoch a mluví o Vás s láskou a ohromnou úctou.

Jinak vše při starém. Celkem velmi nesympatický život ze všech stránek.

Líbám Vám v lásce ruce.

Kamil

I. OLBRACHT

Drahá maminko!
jest velmi pravdě-
trvale do Prahy k
mi, prosím, obra-
mi totiž o to, zo-
přespati, než se
by mi Aninka p

I. OLBRACHT

Drahý tatínku!

Děkuji Ti za
uveřejnění v krátk-
režimu. Článek
býti na škodu uje-
napiš několik řád-
ihned.

Zasilám Ti výs-
Tě bude zajíma-
od Tebe vzdálen-
dovedou se na T-
protivní realisti.

Líbám Ti ruc-
Jsem Tvůj vd-

I. OLBRACHT MATCE

[Videň 7. 10. 1916]

Drahá maminko, nic mi v příštích dnech neposílej, jest velmi pravděpodobno, že se již příští týden dostanu trvale do Prahy k Právu lidu. Jisto to ovšem není. Napiš mi, prosím, obratem, jak jezdí ráno vlaky do Prahy, jde mi totiž o to, zda bych u Vás mohl těch několik dní přespát, než se Helena přestěhuje. Nepůjde-li to, snad by mi Aninka poskytla útulek.

Líbám Vás a pozdravuji.

Kamil

I. OLBRACHT OTCI

Drahý tatínku!

Děkuji Ti za Tvoji informaci stran Podmoklic. Chci uveřejniti v krátkém článku bilanci tohoto dnes umrlého režimu. Článek bude dosti ostrý. Myslíš-li, že by mohl býti na škodu ujednanému kompromisu do příštích voleb, napiš několik řádek, ale prosím, učiň tak v tomto případě ihned.

Zasílám Ti výstřížek z dnešních Národních listů. Snad Tě bude zajímati alespoň to, že mladí literáti, daleko od Tebe vzdálení dobou i způsobem myšlení a stylu, dovedou se na Tvoje dílo dívati z jiného stanoviska než protivní realisti.

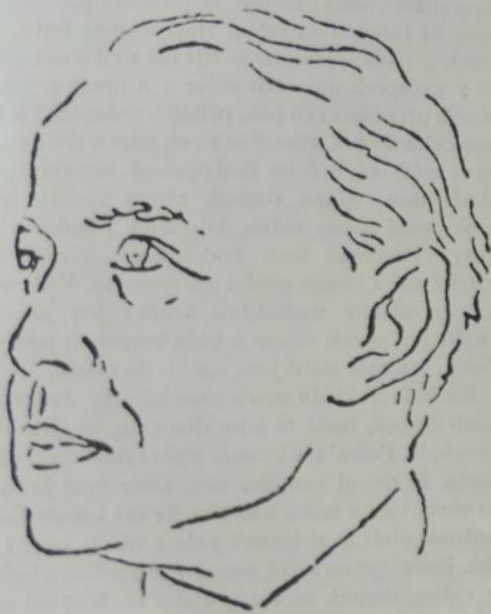
Líbám Ti ruce.

Jsem Tvůj vděčný

Kamil

PRAHA

(1916—1922)

KAMILA ZEMANOVÁ SYNOVI

[Stanov] 7. 7. 1918

Milý Kamilku a milá Heleno!

Prosím, doneste některý z vás přiložený recept do lékárnky, dejte lék zhotovit a odeslat přímo na Václavovu adresu. Ráda bych, aby medicínu užíval po nějakou dobu a nenastala mezera. Proto laskavě neotálejte. On by se hrozně rád uzdravil, proto je poslušný jako beránek a dělá opravdu, co radím. Kamilek mu křivdí, myslí-li, že se špatně živí. Ne, není tomu tak, jí hodně a dobře, jen čaje nesmí denně vypít šest objemných šálků. To není pro srdce a dělají to lidé, aby se neusazoval tuk. Diví se, že schne, já se ale nedivím. Jinak je zde vše nezměněno. S Jarmilou se štíří, ona mu odpovídá, je drzá, on se čertí, a peklo je hotovo. Neradostný to život a škoda otráveného mládí i člověka ubíjejícího se zlostí. – Tatínek i já jsme jinak spokojeni v Stanově. Dobře oba spíme a najíme se jak náleží: Mléko (je výtečné), tvaroh, máslo, vajíčka, vše prodá Václav v ceně slušné, srdečně nám nabízí, co sám má. Ba – včera večer se přištrachal i s misou pstroužků, od nějaké babky z Pasek koupěných! Kamilku můj, střechy jsou tak do pořádku dané, že jsem se těm pokrytým velkým plochám až podivila. I Ty tak učiníš, až s Helenou přijedete. Tě budiž milou zprávou, že platím litr mléka 80 h, vajíčko též tolik a za kilo másla 45 korun. Tedy vše značně levně v porovnání s Krčí a Prahou. Oba bratři mají až na oves krásnou úrodu, máky jak les, bramborů snad také bude dost – zkrátka, sedláci jsou zde na vysokém koni..... Jakkpak abychom se sem na zimu nastěhovali? Ale ne, já neopustím náš světlý domeček ani za všechny telata světa. Slunéčko jsme si s sebou nevzali, je zima a prší desetkrát za den. Proto však je tatínek přec po celé hodiny v lese, zahalen v plášti s kapucou a nohy v galoších. Nána byla také juž na houbách, přinesla hodně podmásličků, jiné snad dosud nerostou, čekají až na Kamilka. Právě vylézá slunce, tak snad juž bude pěkně a užijeme pobytu v boží přírodě. Ještě dotaz k Vám, Helenko: Vezla jsem své šaty v cestovním košíčku a zdálo se mi, že to není můj, nýbrž Váš. Je-li tomu tak, prosím, napište, a pošlu ho

Štyrský
můj,
je
Stanová
Václav